คำบรรยาย

อาชญาวิทยา และ ทัณฑวิทยา

ชั้นปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภส ๑

อาชญาวิทยา

โดย

ศาสตราจารย์ไชยเจริญ สันติศิริ

เนติบัณฑิตไทย และ อังกฤษ

364
ช 853ค

ๆลๆ

ด้วยอภินันทนาการ
จาก กรมศิลปากร

คำบรรยาย

อาชญาวิทยา และ ทัณฑวิทยา

ชั้นปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาค ๑

อาชญาวิทยา

โดย

หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
2 ก.ย. 2530

ศาสตราจารย์ไชยเจริญ สันติศิริ
หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา
หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

เนติบัณฑิตไทย และ อังกฤษ

ฯลฯ

พิมพ์ที่ ห.จ.ก. โรงพิมพ์ไทยพิทยา นายจำลอง หลิ่มสาโรช ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา ๒๕๐๕

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คติพจน์

ในชีวิตของเธอในฐานะนักศึกษาและต่อไปในการต่อสู้เพื่อการคงอยู่ในอาชีพ เธอจงจำไว้ว่า วิทยาการและชีวิต สอนบทเรียนให้เรามีขันติต่อฝูงชน เพราะเหตุว่าคนทุกคนผู้ทรงไว้ซึ่งสุจริตธรรมควรได้รับการเคารพจากเรา โดยมิต้องคำนึงถึงว่าปรัชญาชีวิต ศาสนาหรือ ศรัทธา ในทางการเมืองของเขาจะเป็นอย่างไร แต่เธอจงเป็นคนมั่นคงและจงป้องกันความคิดเห็นของเธอเองโดยเหนียวแน่น..... ถ้าหากว่าความคิดเห็นนั้นผิด ก็ไม่มีความสามารถสักปานใด หรือการโฆษณาสักเท่าใดที่จะช่วยความคิดเห็นนั้นมิให้ปราศนาการไปได้ แต่ถ้าความคิดเห็นนั้นเป็นสัจจะแล้ว ก็ไม่มีความกลัวของใหม่ในวิชาการ หรือการบิบคั้นทางกฎหมายอย่างใด ๆ ที่จะหยุดยั้งมิให้ความคิดนั้นพุ่งไปสู่หลักชัยในที่สุดได้..... *Enrico Ferri.* (1856 – 1928)

เลขห้อง ๗๘.
เลขหมู่ 364
K853P
เลขทะเบียน น.๓๐ ม.๙๙๕๐

พิมพ์ครั้งที่ ๓ จำนวน ๔๐๐ เล่ม

คำบรรยาย
อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา
คณะนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คำนำ
(พิมพ์ครั้งแรก)

โดยเหตุที่ การสอนวิชาอาชญาวิทยา และ ทัณฑวิทยา เป็นเบื้องต้นสำหรับนักศึกษาในคณะนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ซึ่งต้องฟังคำสอนร่วมกัน จึงจะวางรูปการสอนในระดับปานกลางเพื่อให้เหมาะสมที่จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการของแต่ละคณะ ซึ่งอาจนำไปใช้โดยทั่ว ๆ ไปได้อย่างกว้างขวางด้วย

ในการศึกษาวิชาที่กล่าวนี้ บางท่านที่ยังมิได้เคยศึกษามาก่อน บางทีจะรู้สึกหนักใจและตกใจ เพียงแต่ได้เห็นชื่อวิชานี้ก็จะรู้สึกว่ายากและลึกซึ้ง จึงใคร่ขอบอกล่วงหน้าว่าอย่าเพิ่งตกใจ เพราะท่านอาจศึกษาเพียงเบื้องต้นหรืออย่างผิวเผินอย่างหนึ่ง หรืออาจสนใจและอาจศึกษาในคั้นพิสดารก็อาจทำได้ทั้งสองประการ แต่ข้อที่ดีอยู่อย่างหนึ่งก็คือ ไม่ต้องเป็นห่วงที่ต้องจำหรือท่องตัวบทมาตราหรือกฎข้อบังคับอันใดอย่างที่เคยเรียนวิชากฎหมายมาแล้ว วิชานี้เป็นวิชาเกี่ยวกับความเห็นเนื่องจากการค้นคว้า ความชำนาญ และกฎธรรมดานี่เอง ทุกอย่างย่อมมีเหตุและผลซึ่งอาจได้จากผลของการค้นคว้าหรือความสังเกต และถ้าจะกล่าวให้อุ่นใจก็คือ ไม่มีใครผิดใครถูกเหมือนอย่างทำเลข เป็นแต่ว่าใครมีเหตุมีผลหรือทฤษฎีดีกว่ากัน สามารถที่จะ

จูงใจให้ผู้ที่สนใจในวิชานี้เลือมใสในเหตุผลของตน ด้วยเหตุนี้ถ้าท่านได้ศึกษาต่อไปแล้วจะพบว่ามีทฤษฎีของคนนั้นคัดค้านคนนี้ แต่แล้วในสมัยต่อมา ก็มีคนกลับสนับสนุนทฤษฎี ของนักอาชญาวิทยาคนแรกที่คนเคยพากันเห็นว่าไม่ถูกในสมัยหนึ่งกลับถูกขนมาดั่งนี้ก็เคยมี นอกจากนี้อยากจะขอแนะนำว่าท่านควรอ่านหนังสือเกี่ยวกับวิชานี้ให้มากเท่าที่จะหาได้ และขอให้หมั่นสนใจและสังเกตเหตุผลเกี่ยวแก่การดำรงชีพหรือความเป็นอยู่ของสังคมของคนทั่ว ๆ ไปที่เดินอยู่ในท้องถนน ในร้านกาแฟ หรือกลุ่มชุมชนในแหล่งอื่น ๆ แล้วนำมาคิดและหาเหตุผลด้วยตนเอง โดยเอาหลักทฤษฎีหรือหลักวิชาซึ่งท่านจะได้ศึกษาต่อไปมาปรับให้เข้ากับเหตุการณ์ และถ้าในแขนงใดซึ่งต้องการเทคนิคแท้ ๆ เช่น ในด้านจิตวิทยาหรือวิทยาทางจิตซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย ๆ สำหรับสามัญชน หรือคนธรรมดา จะเข้าใจได้แล้วท่านก็จำต้องขอความช่วยเหลือและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาซึ่งทรงคุณและชำนาญในวิชาแขนงนั้น

อนึ่ง คำสอนฉบับนี้ยังไม่ละเอียดครบถ้วนดี เพราะยังต้องค้นคว้าอีกมาก จึงขอให้ถือคำสอนนี้เป็นแต่หัวข้อเตือนความจำหรือเป็นเครื่องมือนำไปสู่การศึกษาวิชานี้ในเบื้องต้น เพื่อให้เหมาะสมใช้ประโยชน์ได้ทุกคณะดังกล่าวแล้วในข้างต้นเท่านั้น.

ไชยเจริญ สันติศิริ

ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

๑ มกราคม ๒๕๐๐

สารบาญ

อาชญาวิทยา และ ทัณฑวิทยา

		หน้า
คำนำ		(ก)
	ตอนที่ ๑	
	ปัญหาอาชญากรรม	
บทที่ ๑	ข้อความเบื้องต้น	๑
	เหตุใดจึงต้องสนใจในวิชาอาชญาวิทยา	๑๕
	อาชญาวิทยาคืออะไร ?	๒๐
	อาชญาวิทยาเป็นวิทยาศาสตร์หรือไม่ ?	๒๑
	อะไรเป็นอาชญากรรม ?	๒๒
	อาชญากรรมตามทรรศนะของนักอาชญาวิทยา	๒๗
	การแยกประเภทของอาชญากรรม	๓๐
	การแบ่งประเภทของอาชญากรตามทรรศนะของลอมโบรโซ	๓๕
	ความเป็นมาของวิชาอาชญาวิทยา	๔๕
	อาศัยอะไรเป็นเครื่องช่วยวิจัยอาชญากรรม ?	๕๓
	สถิติทางตำรวจ	๕๔
	สถิติทางตำรวจควรจำกัดแค่ไหน	๕๗
	อาชญากรรมซึ่งไม่เป็นที่ประจักษ์แก่ทางการตำรวจ	๕๘
	สถิติอาชญากรรมทางศาล	๖๑
	สถิติอาชญากรรมทางศาลควรมีขอบเขตแค่ไหน	๖๒

หน้า

สถิติทางคุก ๖๗
สถิติอาชญากรรมระหว่างประเทศ ๖๙
สถิติทางชีวประวัติ ๗๒
ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ๗๕
เรื่องของคนคุกหรือคนโทษ ๗๙

ตอนที่ ๒

อะไรเป็นเหตุทำให้คนเป็นผู้ร้ายหรืออาชญากร ๘๒

บทที่ ๑ สาเหตุทางด้านสรีรวิทยา ๘๓
ร่างกาย ๘๓
การสืบพันธุ์ ๘๕
สภาพในครรภ์ ๙๑
กรรมพันธุ์และการถ่ายทอดทางอารมณ์ ๙๓
ลูกฝาแฝด ๙๕
ต่อม (Glands) ๙๖
จิตใจ ๙๙
ความด่างพร้อยของครอบครัวโดยทางกรรมพันธุ์ ๑๑๒
ครอบครัวอาชญากร ๑๑๕
เพศ (Sex) ๑๑๗
อายุ (Age) ๑๑๙
เชื้อชาติ (Race) ๑๑๙

		หน้า
บทที่ ๒	สาเหตุในด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมและทางเศรษฐกิจ	๑๒๕
	สิ่งแวดล้อม	๑๒๗
	บ้านเกิดหรือถิ่นที่เอากำเนิด	๑๒๗
	อิทธิพลของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ดินฟ้าอากาศและฤดูกาล	๑๒๙
	การรวมกันระหว่างคนต่างเชื้อชาติ	๑๓๐
	การรวมเข้าด้วยกัน ความหนาแน่นของพลเมือง	๑๓๐
	การกระจายออกไปแห่งจำนวนพลเมือง	๑๓๒
	ลักษณะของงานที่ทำหรืออาชีพของคน	๑๓๔
	ภาวะทางเศรษฐกิจ	๑๓๖
	การแบ่งชั้นวรรณของกลุ่มชุมชน	๑๓๙
	อิทธิพลทางวัฒนธรรมโดยทั่ว ๆ ไป	๑๔๑
	ธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นและความเชื่อบางประการ	๑๔๓
	องค์การทางการเมือง	๑๔๕
	การศึกษาและสิ่งแวดล้อมทางบ้านและครอบครัว	๑๔๘
	การอบรมเด็ก	๑๖๔

ภาค ๑ อาชญาวิทยา

ตอนที่ ๑

ปัญหาอาชญากรรม

บทที่ ๑ ข้อความเบื้องต้น

ในการศึกษาวิชาอาชญาวิทยานี้ เราจะต้องพบคำว่า "อาชญา อาชญากรรม และอาชญากร" กับคำว่า "สังคม" บ่อยครั้ง ก่อนที่จะศึกษาต่อไป จึงควรให้คุ้นกับคำเหล่านี้ในเบื้องต้นไว้บ้าง คำว่า "อาชญา" นี้ ท่านศาสตราจารย์หม่อมเจ้าสกลวรรณากร วรวรรณ ซึ่งนับถือกันว่าเป็นบิดาของนักอาชญาวิทยาในประเทศไทย ได้ทรงอธิบายว่า เป็นคำสันสกฤต ซึ่งแปลว่า "อำนาจหรือโทษ" ความหมายของเราจึงหนักไปในการลงโทษหรือการใช้อำนาจ คือ สืบเนื่องมาจากคำพิพากษา เพราะเป็นคำชี้ขาดของศาลโดยการใช้อำนาจ และต่อมาในทุกวันนี้ก็เลยมีผู้นำคำเหล่านี้มาใช้ในหนังสืออาชญาวิทยา โดยมีคำว่า "อาชญา อาชญากรรม อาชญาการ และอาชญากร" แล้วในที่สุดก็เลยไปใช้จนกระทั่งกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยเรียกพวกเหล่านี้ว่า "ยุวอาชญากร" ฟังดูไม่สู้จะเป็นมงคลนัก ซึ่งผิดกับคำว่า "ยุวศิลปิน" หรือ "ยุวเกษตรกร" ทั้งนี้ ซึ่งถ้าว่าตามหลักวิชาอาชญาวิทยาซึ่งท่านจะได้ศึกษาต่อไป เด็กและเยาวชนเป็นอาชญากรไม่ได้ เขาไม่เรียกเด็กหรือเยาวชนว่า Criminal หรือ Young Criminal แต่เขานิยมเรียกว่า Delinquent คือผู้กระทำผิดหรือผู้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ทั้งนี้โดยอาศัยหลักทางกฎหมายอาญา ว่า เด็กทำผิดอาญาไม่ได้เป็นข้อสำคัญ สำหรับ

ในภาษาไทยในขณะนี้มีผู้เคยใช้ว่า "ทุษกร" ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมดี เป็นแต่ว่ายังไม่สู้จะแพร่หลายเท่านั้น

ส่วนคำว่า "สังคม" นั้น ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า "Society" คำนี้มาจากภาษา มคธ หรือ สันสกฤต จากคำสองคำ คือ "สำรวม" และ "อาคม" ถ้าแปลตามตัว คำว่า "สำรวม" แปลว่าประสมหรือปนกัน คำว่า "อาคม" แปลว่าการมา การมาถึง เมื่อสองคำมาสมาสหรือมารวมกันเข้าจึงแปลว่า การมาอยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นเหล่า

เป็นที่ทราบกันอยู่ดีแล้วว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Social Animal) ปราชญ์ อาริสโตเติล กล่าวว่า มนุษย์เป็นสัตว์ฝูงและเป็นสัตว์เมือง จึงไม่ชอบอยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง แต่ชอบรวบรวมอยู่กันเป็นกลุ่มเป็นเหล่า ตั้งแต่ไหนแต่ไรมาก็เป็นอย่างนี้ และแล้วก็ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ทั้งนี้เพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์ฉลาดกว่าสัตว์เดรัจฉาน มนุษย์มีมันสมอง และมีความคิดเปลี่ยนแปลง มีความจดจำเป็นพิเศษ การที่จำต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเช่นนี้ก็ด้วยเหตุใหญ่ ๒ ประการ

๑. เพื่อความปลอดภัยของมนุษย์เอง เพราะมีความจำเป็นต้องรวบรวมกันอยู่เพื่อเป็นกำลังต่อสู้ภัยธรรมชาติ และอันตรายต่าง ๆ ซึ่งอาจมีมาจากมนุษย์ด้วยกันเองซึ่งเป็นคนละหมู่คนละพวก

๒. เพื่อความสะดวกความเจริญในการดำรงชีวิตอยู่ เพราะมนุษย์แต่ละคนไม่สามารถจะมีสิ่งของเครื่องนุ่งห่ม เครื่องบริโภคได้พร้อม ย่อมต้องอาศัยความช่วยเหลือจากคนอื่น จึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ตราบใดที่ยังเป็นมนุษย์ปุถุชนอยู่ ก็ย่อมจะมีความปรารถนาความอยากได้ หรือตัณหา กล่าวคือมีความจำนง มีความปรารถนา

มีความหิว มีความต้องการสารพัดอย่าง บางคนมีจนกระทั่งไม่รู้จักคำว่าพอก็มี การจะดำเนินชีวิตโดยสะดวกหรือผาสุกจึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกัน

การอยู่ร่วมกันดังกล่าวแล้วนั้น เริ่มมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ ชั้นแรก ๆ ก็เป็นแต่ครอบครัวแล้วก็เป็นหมู่ เป็นเหล่า เป็นเผ่า เป็นชาติ ในทุกวันนี้เลยกลายเป็นสหประชาชาติ ซึ่งต้องขยายออกมาตั้งแต่กลุ่มเล็ก ๆ จนเป็นกลุ่มใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออยู่ร่วมกันในโลกด้วยความสันติสุข โดยไม่เลือกว่าชาติใดภาษาใด ทั้งนี้เพราะมีความจำเป็นต้องอยู่ร่วมโลกเดียวกัน

เมื่อหันมาพิจารณาทางด้านสถานที่ก็เช่นเดียวกัน เริ่มมีความเจริญตั้งแต่เป็นถิ่น เป็นตำบล เป็นเมือง เป็นนคร และเป็นประเทศ ฯลฯ

ในการอยู่ร่วมกันเช่นนี้จึงมีความจำเป็นอยู่เองที่ต้องมีระเบียบวินัย ธรรมเนียมประเพณีของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ศีลธรรมจนบทธรรมเนียมประเพณีและมารยาท วัฒนธรรมและกฎหมาย ซึ่งอาจแตกต่างกันไปสุดแต่สถานที่และกาลเวลา แม้ในกลุ่มชุมชนเดียวกันคนละสมัย คนละเวลายังเปลี่ยนความคิดเห็นและความนิยมไปได้

ในสังคมทุกวันนี้ไม่ว่าชาติใดภาษาใดย่อมจะประกอบด้วยกลุ่มสังคมในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งได้พยายามวางระเบียบแห่งความเป็นอยู่ของสังคมนั้นไว้เพื่อให้ผู้เป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมนั้นประพฤติเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความดีงาม ข้อบังคับหรือระเบียบของสังคมดังกล่าวนี้ย่อมมีทั้งเป็นทางการบ้าง (formal) และไม่เป็นทางการบ้าง เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษรที่รวบรวมไว้แล้วบ้าง หรือกระจัดกระจายอยู่บ้าง บางอันก็เคร่งครัดบางอย่างก็หละหลวม แต่ละครอบครัวก็มีกฎข้อบังคับเหล่านี้มากบ้างน้อยบ้าง ตลอดไปในกลุ่มสงฆ์ และพระในนิกายต่าง ๆ ตามโรงเรียน

แต่ละแห่งก็มักมีกฎข้อบังคับของตนสุดแต่ว่าชนกลุ่มนั้นมีลักษณะหรืออาชีพอย่างไร ชักตัวอย่างง่าย ๆ เช่น พวกหาปลาชายทะเลก็มีกฎและธรรมเนียมเป็นหลักในหมู่ชนของเขา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นมาตรฐานแห่งกฎของความประพฤติของกลุ่มชุมชนนั้นหรือสังคมนั้นว่าทำอะไรจึงจะว่าดีว่างามและทำอย่างไรถือว่าไม่เป็นที่นิยม จึงไม่ควรจะกระทำ ฯลฯ คนที่ทำอะไรผิดไปจากกฎของสังคม จึงไม่นิยมว่าเป็นสุภาพชน และถ้าถึงขนาดร้ายแรงสังคมก็ลงโทษอันเป็นประชาทัณฑ์ เช่น ให้ออกไปจากกลุ่มของสังคม หรือถ้าจำเป็นจริง ๆ ก็ต้องกำจัดให้พ้นไปเสียจากสังคม

สังคมใดไม่มีผู้ทำผิดกฎข้อบังคับของสังคม ต่างรักษาระเบียบวินัยเป็นอย่างดี ไม่เบียดเบียนกัน ไม่ละเมิดสิทธิทั้งทางร่างกายและทรัพย์สินซึ่งกันและกัน ไม่มีใครกระทำผิดหรือที่เรียกว่าปลอดอาชญากรรม ประชาชนกลุ่มนั้นก็อยู่ดีกินดี บ้านเมืองก็ไม่จำต้องมีคุกมีตราง ฯลฯ สังคมนั้นก็ได้ชื่อว่าเป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดทุกสิ่งทุกอย่างเข้าระเบียบเรียบร้อยดังนี้เรียกว่า Social Organization หรือที่เคยมีผู้แปลว่าสังคมระเบียบบัญญัติ แต่ก็เป็นเรื่องของมนุษย์ดังกล่าวแล้วในข้างต้นว่า ยังเป็นมนุษย์ปุถุชนอยู่ย่อมมีโลภ โกรธ หลง โลกมีทั้งคนดีและคนชั่ว คนชั่วก็ย่อมจะเบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะความยากจนขาดศีลธรรม ความจำเป็นบีบบังคับ หรือความไม่สมประกอบของร่างกายและความอ่อนแอของจิตประสาท ฯ สังคมนั้นก็ถือได้ว่าไม่ราบรื่น ลักษณะดังนี้เรียกว่า สังคมพิการ (Social Disorganization)

เมื่อได้กล่าวถึงสังคมเป็นระเบียบและสังคมพิการแล้ว อยากจะให้ข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งว่า นอกจากสาเหตุที่กล่าวแล้วข้างต้น อย่าลืมว่าทุกคนที่เป็นหน่วยหนึ่งของกลุ่มชุมชนนั้น ต่างมีความประพฤติ (Behaviour)

นิสัยใจคอและอารมณ์ (Temperament) คล้ายคลึงกันบ้าง แตกต่างกันบ้าง จึงเป็นเรื่องธรรมดาในกลุ่มชุมชนย่อมจะต้องมีการขัดแย้ง มีความเห็นไม่ลงรอยกัน จนในที่สุดมีการประหัตประหารประทุษร้ายร่างกายหรือทรัพย์สินซึ่งกันและกัน หรือทำลายประโยชน์ส่วนรวม ความประพฤติอันนี้จึงถือว่าเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม (Antisocial behaviour) เพราะผิดระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมายของสังคม จึงได้ชื่อว่ากระทำตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม ส่วนการกระทำผิดหรือละเมิดกฎแห่งสังคมนั้น ถ้าร้ายแรงก็ถือว่าเป็นอาชญากรรมอันเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม (Social phenomenon) สังคมที่ดีย่อมจะมีระเบียบวินัยดี การกระทำผิดต่อสังคมก็ย่อมจะลดน้อยลงไปเป็นธรรมดา หรือในที่สุดอาจไม่มีเลย ดังนั้นหากประสงค์จะให้สังคมอยู่เป็นปกติสุขแล้ว จึงจำเป็นอยู่เองที่จะต้องคิดหาวิธีการเพื่อกำจัดหรือจำกัดหรือบำบัดผู้ที่กระทำตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมให้เลิกประพฤติเช่นนั้น

สมัยโบราณ ใครทำตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมหรือทำตัวให้เป็นที่เดือดร้อนแก่สังคม ก็ถือว่าเป็นบาป (Sin) อย่างร้ายแรง ต้องนำตัวไปบูชายัญบ้าง ลอยแพบ้าง อันเป็นวิธีการซึ่งเคยปรากฏว่าได้ใช้กับบุคคลบางคนที่เรียกว่าพวกแม่มด พ่อมด วิธีนี้เป็นวิธีกำจัด ไม่ใช่จำกัดเพราะถ้าขืนเอาตัวไว้ในสังคมต่อไปก็เป็นเสนียดจัญไรต่อชุมชน ทำให้ข้าวยากหมากแพง ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล อันเป็นต้นเหตุที่นำภัยพิบัติมาสู่สังคมกลุ่มนั้น

ในสมัยต่อมามนุษย์ค่อยเจริญขึ้น จึงได้ค้นหาวิธีแก้ไขความประพฤติของผู้ที่ก่อความเดือดร้อนต่อสังคมด้วยวิธีที่มีมนุษยธรรมขึ้น เช่น นำตัวไปควบคุมหรือกักกันไว้ชั่วกำหนดระยะเวลาหนึ่ง เพื่อไม่ให้มีโอกาสเข้าไปรบกวนสังคมได้ และให้การศึกษาเสียใหม่ (Re-education) สอนวิธีการ

ให้กลับเนื้อกลับตัวเปลี่ยนแปลงจิตใจเสียใหม่ (Rehabilitation) หรือด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งค้นพบในสมัยใหม่ ซึ่งจะได้ศึกษาต่อไปในเรื่องทัณฑวิทยา ทั้งนี้เพื่อทำให้เขาได้กลับเนื้อกลับตัวมีโอกาสแก้ตัวและกลับเข้าไปอยู่ร่วมกับสังคมอีกต่อไปได้ เว้นไว้แต่เหลือทนจริง ๆ สุดความสามารถที่จะขัดเกลานิสัยได้เพราะกระทำชั่วอย่างร้ายแรงจริง ๆ ต่อสังคม ถ้าทิ้งไว้จะเกิดเดือดร้อนก็มีความจำเป็นอยู่เองที่จะต้องหาทางกำจัดให้พ้นไปเสียจากสังคม ดังนั้นวิธีการประหารชีวิตผู้กระทำผิดในกรณีร้ายแรงจึงยังคงมีความจำเป็นต้องใช้อยู่ในทุกวันนี้

เป็นอันว่าเรื่องความประพฤติหรือพฤติกรรม (Behaviour) ก็เป็นเรื่องที่จำจะต้องสนใจด้วยเหมือนกัน คนทุกคนที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมจะดีหรือจะเลวก็อยู่ที่ความประพฤติ หรือการกระทำที่เรียกว่ากรรม จึงควรได้ทราบเรื่องความประพฤติไว้บ้างพอเป็นสังเขป ความประพฤติในที่นี้หมายถึงอากัปกิริยาท่าทางต่าง ๆ ที่แสดงออกมา อันเป็นการกระทำหรือกรรม ซึ่งเป็นผลรวมของร่างกายและจิตใจที่แยกกันไม่ออก จึงเป็นการกระทำของบุคคลหรือตัวเรา ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยหนึ่ง (Unit) ของสังคม อันเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมภายในหรือภายนอกต่าง ๆ มีสำนักจิตวิทยาบางสำนักเรียกว่า Behaviourism ซึ่งเป็นจิตวิทยาที่หมายถึงการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ ปกติหรือไม่ปกติ ตลอดจนปฏิกิริยาในการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของมนุษย์ เมื่อกล่าวโดยสรุปเพื่อให้เข้าใจง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางศีลธรรมหรือในทางศาสนา เจตนาของผู้กระทำ ย่อมเป็นเครื่องแสดงถึงลักษณะของกรรม ซึ่งอาจเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วก็ได้ ฉะนั้น อิทธิพลของกรรมจึงเป็นเครื่องส่งผลดีผลร้ายแก่บุคคลผู้ประกอบกรรมนั้นให้ได้รับในที่สุด หากว่าเป็นกรรมชั่ว ความชั่ว ก็มีทุกข์เป็นผล

จึงขอให้สังเกตุว่า กรรมใดทำแล้วร้อนใจภายหลังเพราะก่อความเดือดร้อนรบกวนเบียดเบียนผู้อื่น กรรมนั้นถือว่าชั่ว อย่าทำ ถ้าหากกล่าวในทางพุทธศาสนาก็เชื่อกันว่า สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน เป็นผู้รับผลของกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมย่อมจำแนกสัตว์ทั้งหลายให้เลวให้ดีต่าง ๆ กัน ด้วยเหตุเหล่านี้ ยำ กมฺมำ กริสฺสามิ กัลยาณำ วา ปาปกำ วา ตสฺส พายาโท ภวิสฺ สามิ ซึ่งแปลตามศัพท์ว่า เราจักทำกรรมใดไว้ดีหรือชั่วก็ตาม เราจักเป็นทายาทผู้รับมรดกของกรรมนั้น ข้อความที่กล่าวนี้จะค้นได้จาก จูพกัมมวิภังคสูตร์ (พระสุตันตปิฎก)

อนึ่ง ในเรื่องความประพฤติหรือปฏิกิริยานี้ หากเป็นความประพฤติที่เข้ากับสังคมไม่ได้ บางตำราเขาใช้คำว่า asocial behaviour ซึ่งไม่เหมือนกับความประพฤติซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม Antisocial behaviour หรือบางทีก็ใช้คำว่า dissocial behaviour ซึ่งหมายความว่าผืนสังคม แต่ไม่ถึงกับเป็นปฏิปักษ์ จึงควรได้รู้คำทั้งสองนี้ไว้ด้วย

Adolf Meyer เจ้าของทฤษฎีในเรื่องโรคจิต เป็นศาตราจารย์โรคจิตชาวอเมริกัน ให้คำอธิบายว่า ความประพฤติต่าง ๆ เป็นอาการของโรค จึงเรียกเป็นความประพฤติแปรปรวน โดยอธิบายว่าความประพฤติต่าง ๆ (Behaviour) หรือปฏิกิริยา (Reaction) ของชีวิตเป็นผลจากตนเองและสิ่งแวดล้อม Meyer ใช้เรียกว่า "จิตชีวินวิทยา" คือ Psycho-biology หรือ Bio-Psychology เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๕ ฉะนั้น จึงเป็นการศึกษาชีววิทยาของชีวิตร่างกายทั้งหมด และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นั้นเอง เพราะร่างกาย (Body) และจิต (Mind) แยกกันไม่ออก (แต่เวลานี้ J. B. Rhine ศาสตราจารย์ในทาง Para-psychology

แห่ง Duke Univesity ในรัฐ North Carolina U.S.A. เห็นว่าแยกออกได้ และกำลังเขียนตำราอยู่ เพราะได้ค้นคว้ามา ๓๐ กว่าปีแล้ว เชื่อว่า จิต กับ วิญญาณในทางพุทธศาสนานั้นแยกได้) ความประพฤติหรือปฏิกิริยาเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รวมกับตนของตนเอง Meyer จึงตั้งสมการ (Equation) ในความประพฤติหรือปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นไว้ดังนี้

Individual make up + Situation = Reaction

(I) + (S) = (R)

จึงเรียกการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์เป็น Reaction ซึ่งปฏิกิริยาอาจจะเป็น Normal Reaction = ปกติ หรือ

Abnormal Reaction = ไม่ปกติ

สำหรับในข้อ **Individual Make up** นี้เอง แบ่งเป็น

ก. Physical or Physique (ร่างกาย) ซึ่งอาจมีทั้งดีและทั้งเลว

ข. Intelligence สติปัญญาหรือเชาวน์ ซึ่งมีฉลาดบ้างโง่บ้าง

ค. Instincts สัญชาตญาณ คือ ความประพฤติเป็นได้เอง ไม่มีใครสอน

ง. Emotions อารมณ์ ดีใจ เสียใจ หวาดกลัว

จ. Personality Pattern นิสัยหรือความเคยชิน (Habits) อาจแบ่งเป็น Personal Habit และ Social Habit คือ Conduct

ฉ. Heredity พันธุกรรม หรือกรรมพันธุ์ คือสิ่งที่รับทอดมาจากบรรพบุรุษ

ส่วน **Situation** นั้นคือสิ่งแวดล้อม หรือพฤติเหตุของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งหมายถึง ๓ อย่าง คือ

ก. Organic Factor หมายถึงสิ่งที่เกี่ยวเนื่องจากอวัยวะ เช่นเนื้องอกในสมอง ลมบ้าหมู โรคชรา

ข. Toxic Factor คือ พิษต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพิษภายในและภายนอก ได้แก่สุรา ยาฝิ่น ฯลฯ

ค. Psychogenic Factor คือสิ่งแวดล้อมอันเกิดแต่ความตึงเครียดของจิตใจ เช่น คับแค้นเรื่องการงาน การเงิน ความรัก ฯลฯ ฉะนั้นคนที่ฆ่าตัวตาย ส่วนมากเกิดจากการสูญเสีย ความกระวนกระวาย และความเศร้าสลด ฯลฯ

ข้อ **Reaction** นั้นแบ่งเป็น

ก. Organic Reaction Type ความจำเสื่อม ตัดสินใจผิด ฯลฯ

ข. Toxic ,, ,, กลัว หลงลืม เห็นเชือก เป็นงู

ค. Affective Reaction Type พุ่งซ่าน พูดมาก

ง. Schizophrenic(Dementia Praecox)คิดสร้างโลกใหม่ เก็บตัว

จ. Primary Constitutional ,, ,, พวกจิตทราม

ฉ. Psychoneurotic ,, ,, มีความหวาดกลัว ตกใจง่าย

ฯลฯ

เท่าที่นำมากล่าวข้างต้นนี้เป็นทฤษฎีของ Meyer จึงน่าจะทำความเข้าใจไว้พอเป็นสังเขป แต่ไม่จำต้องสนใจให้มากหรือถึงกับท่องขึ้นใจ เพราะรู้สึกว่าจะสูงเกินไป แต่ถ้าสนใจขอให้อ่านคำบรรยาย "เรื่องโรคจิต" โดยนายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว ส่วนเรื่องที่เกี่ยวกับปฏิกิริยาหรือ Reaction นั้น ขอให้ดูคำสอนของผู้บรรยาย อาชญาวิทยาชั้นปริญญาโท พ.ศ. ๒๔๙๕ หน้า ๒๗ เป็นต้นไป

เรื่องเกี่ยวกับความประพฤตินี้มีอีกสำนักหนึ่งก็คือ Freud แบ่งมนุษย์เป็น Homo คือ มนุษย์โดยทั่ว ๆ ไป เช่น Homo Ferus มนุษย์ป่าเถื่อน Homo Monstruosis มนุษย์ดุร้าย และ Homo Sapien มนุษย์ที่มีความรู้ Freud มองในด้านถูกผลักดันจาก Sex Drive เพราะคนเรามี Id มี Ego และมี Super Ego ฯลฯ ซึ่งถ้าจะอธิบายก็จะยืดยาวโดยไม่จำเป็น จึงขอให้ทำความเข้าใจว่าเป็นความคิดเห็นของอีกสำนักหนึ่งเท่านั้น (ถ้าสนใจให้อ่าน Freud, His Dream and Sex Theories โดย Joseph Jastrow)

กล่าวโดยย่อจึงขอให้ทำความเข้าใจอย่างคร่าว ๆ ไว้เพียงว่ามนุษย์เราที่เกิดมาทุกคนต้องมีปฏิกิริยา (Reaction) หรือความประพฤติ (Behaviour) และจะเริ่มมี Primitive Behaviour ตั้งแต่อายุ ๓ ขวบเป็นต้นไป

เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้ว ทุกสังคมหรือกลุ่มชุมชนไม่ว่าชาติใด ภาษาใดหรือยุคใดสมัยใด พอจะแบ่งคนได้เป็น ๒ พวก ๆ หนึ่งมีจิตใจดี

ประกอบแต่คุณงามความดี ย่อมเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสังคม เมื่อมีสิ่งใดที่จะช่วยก่อช่วยสร้างเสริมความเจริญให้ก้าวหน้าแล้ว เป็นขอมีส่วนร่วมด้วยเสมอ บุคคลในลักษณะนี้ถือว่ามีจิตใจหรือความโน้มเอียงในทางสร้างเสริม (Constructive Tendency) ถ้าจะเรียกตามคำในทางพุทธศาสนาก็เรียกว่า "อัตถจารี" คือ พวกที่ทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ ซึ่งตรงกันข้ามกับบุคคลอีกจำพวกหนึ่ง ซึ่งตั้งแต่เริ่มรู้จักความมาก็มีความโน้มเอียงในทางทำลายตั้งแต่เด็ก ๆ เรื่อยมา ซึ่งมิใช่นิสัยซุกซนอย่างเด็กธรรมดา แต่คอยคิดจะหักโค่น ทำลายทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นสาธารณประโยชน์ และคอยก่อความเดือดร้อนไม่เป็นปกติสุขต่อสังคม แล้วในที่สุดกลายเป็นนิสัยประจำตัวเรื่อยมา ดังท่านจะได้เคยสังเกตมาแล้ว มีบุคคลบางคนเห็นอะไรข้างทาง เช่น ต้นไม้หรือเสาหลักกิโลเมตรหรือราวสะพานตามข้างทางเป็นต้อง ตับ พัน โค่น ทำลายโดยปราศจากเหตุผล พวกเหล่านี้เป็นสันดานอย่างหนึ่ง คือว่ามีจิตใจหรือความโน้มเอียงในทางทำลาย (Destructive Tendency) ถ้าจะเรียกในทางพุทธศาสนาก็เรียกว่า "อนัตถจารี" คือ พวกทำความฉิบหาย พวกนี้ได้ชื่อว่ามีนิสัยในทางบุกหรือก้าวร้าว (Aggressive) ถ้าเราเข้าใจบุคคลชนิดนี้และศึกษาให้ถึงสาเหตุหรือมูลเหตุแห่งการกระทำผิดของเขาแล้ว จะปรากฏว่าเขาเป็นพวกที่ถูกสิ่งใดสิ่งหนึ่งผลักดันอารมณ์ให้เขาต้องการจะทำอย่างนั้นเพื่อเป็นการตอบสนองกับสิ่งซึ่งเขาถูกขัดขวางหรือสะกัดกั้นไม่ให้เขาทำอะไรได้ตามอารมณ์ของเขามาตั้งแต่เด็กแล้ว ซึ่งทั้งนี้ในปัจจุบันนี้มีหนทางแก้ไขเป็นผลสำเร็จได้ หากแก้ตรงจุดที่เป็นต้นเหตุให้ถูกต้อง

อีกประการหนึ่งเห็นสมควรที่จะได้ทราบไว้ด้วยว่า ปัญหาอาชญากรรมอันเกี่ยวแก่สังคมนี้ มีผู้พิจารณไปในแง่ใดบ้าง หรือมีความคิดเห็น

เป็นอย่างเดียวกัน ความข้อนี้มีนักอาชญาวิทยาบางท่านมองไปในแง่ที่ว่า การประกอบอาชญากรรมขึ้นในสังคมนั้นเป็นของธรรมดา โดยถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นโรคภัยไข้เจ็บอย่างหนึ่ง ซึ่งย่อมจะเกิดมีขึ้นได้เสมอไม่ว่าเวลาใดสุดแล้วแต่การเปลี่ยนแปลงในความประพฤติของกลุ่มชุมชนนั้น ดังที่ดอมโบรโซเคยกล่าวว่า อาชญากรรมคือความจำเป็นอันเนื่องจากกฎธรรมดาธรรมชาติ (Crime is a natural necessity) จึงถือว่าเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม (Social Phenomena) ดังนั้น ท่านตุลาการ Julius Issacs จึงได้กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ Oath of Devotion ว่า สังคมใดที่มีอาชญากรรมมาก สังคมนั้นถือได้ว่าเจ็บป่วยเหมือนกัน แต่ว่ามีบางพวกถือว่ากลุ่มชุมชนหรือสังคมนั้นเป็นผลผลิตโดยธรรมชาติเหมือนกับโลกที่เราอยู่นี้ซึ่งต้องมีสัตว์และพฤษชาติขึ้นอยู่เป็นของธรรมดาเช่นเดียวกันกับ พายุ น้ำท่วม และฟ้าผ่า และก็ย่อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันตามสภาพสิ่งแวดล้อมหรือความตึงเครียดหรือความผลักดันของมนุษย์แต่ละคน เมื่อความเป็นอยู่หรือศีลธรรมความประพฤติของสังคมนั้นเป็นไปในทางราบรื่นปกติก็ถือว่าเป็นไปตามกฎธรรมชาติธรรมดาอันทุกคนซึ่งเป็นหน่วยของสังคมนั้นจำต้องปฏิบัติตาม จึงถือว่าเป็นปกติหรือเป็นแนวทางซึ่งคนในสังคมนั้นควรจะเป็นอย่างนั้น พูดอย่างง่าย ๆ ก็คือต้องถือว่าเป็นมาตรฐานหรือแบบฉบับ (Conduct norms of a society) แต่คำว่ามาตรฐานหรือแบบฉบับดังนี้เป็นการยากที่จะกล่าวได้ว่าแค่ไหนและอย่างไหน สุดแต่ความนิยมหรือข้อตกลงของแต่ละสังคม แต่คำว่า Norm นี้ ความจริงหมายความว่า ปกติวิสัย คือสิ่งปกติกลาง ๆ ที่คนส่วนมากมี รู้สึกนึกคิดและปฏิบัติอยู่เป็นประจำ คนที่ประพฤติตามความนิยมหรือกฎของสังคมก็ถือว่าเป็นไปในทางอนุโลม (Conformist) ส่วนพวกที่ประพฤติในทาง

ตรงข้ามหรือขวางความนิยม ท่านศาสตราจารย์หม่อมเจ้าสกลวรรณากรวรวรรณ ทรงเรียกว่าพวกย้อนชน เพราะไม่ประพฤติตามและทรงใช้คำว่า "ปฏิโลม" (Non Conformist) คือได้แก่พวกผู้กระทำผิดอาญา คนกระทำความผิดเพราะเป็นพวกประพฤติส่วนทางกับความนิยมของสังคม ทั้งนี้เพราะการกระทำผิดหรือการก่ออาชญากรรมนั้นเป็นการกระทำอย่างหนึ่งระหว่างพวกคนร้ายและชุมชน คือสังคม ดังนั้นนักอาชญาวิทยาส่วนมากจึงมีความเห็นไกลออกไปอีกว่า อาชญากรเป็นผลผลิตของสิ่งแวดล้อมของสังคมที่เขาอยู่นั้น และเป็นผลตอบสนองต่อสิ่งซึ่งผลักดัน ด้วยความคิดเช่นนี้จึงถือว่าอาชญากรรมเป็นธรรมดาธรรมชาติ และเป็นผลผลิตของสังคม (Crime is a social product) และอาชญากรรมเป็นผลผลิตของการปฏิโลมของสังคม และแล้วก็เลยมีความเห็นต่อไปว่าสังคมนั้นให้บังเกิดบุคลิกภาพของแต่ละคน และในทำนองเดียวกันสังคมก็อาจทำลายบุคลิกภาพ (personality) ของแต่ละบุคคลได้ด้วยเหมือนกัน ฯลฯ

Walter Coutu ศาสตราจารย์จิตวิทยาทางสังคมแห่งมหาวิทยาลัย Texas ยังมีความเห็นต่อไปอีกว่า อาชญากรรมนั้นเป็นความประพฤติปกติธรรมดา (Normal behaviour) เพราะคนเราเมื่อมีความประพฤติอย่างหนึ่งอย่างใดจนเป็นประจำแล้วก็ควรจะถือได้ว่านั่นเป็นความประพฤติโดยปกติธรรมดาของคน ๆ นั้น บรรดาความประพฤติทั้งหลายแหล่ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมหรือหาไม่ย่อมเป็นปกติธรรมดาสำหรับสภาพซึ่งทำให้บังเกิดขึ้นนั้น และถ้าหากจะมีผู้ถามต่อไปว่าก็เหตุใดเล่าคนจึงได้ก่ออาชญากรรมล่ะ ? ก็อาจมีคำถามย้อนไปบ้างว่า ก็แล้วทำไมคนทุกคนจึงต้องทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งเล่า ? พวกเหล่านั้นทำอะไรลงไปก็ด้วยเหตุผลอย่างเดียวกันกับพวกเรา ๆ เหตุผลอย่างเดียวกันในเรื่องการนอน เสียภาษี

หรือไปวัดหรือจำต้องหยุดในถนนเมื่อมีสัญญาณการจราจรบอกให้หยุด พวกนั้นทำอย่างนั้นก็เพราะว่าเขาอยากจะทำเช่นนั้น ต่อจากนี้ไปก็จะต้องถูกซักต่อไปว่า ถ้าเช่นนั้นทำไมพวกเราไม่พากันประกอบอาชญากรรมกันเสียให้หมดเล่า ? บางทีก็อาจตอบได้ว่า ก็ทำไมพวกเราไม่มีความรู้สึกปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งศาลถือว่าเป็นอาชญากรบ้างเล่า ? หรือพูดให้เข้าใจง่ายก็คือว่า ทำไมพวกเราไม่มีความต้องการที่จะเข้าไปอยู่ในตรางกันให้หมดบางเล่า ? ทำไมพวกเรามีความปรารถนาที่ไม่อยากจะทำอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกันคนอื่น ๆ เขาอยากจะทำ ฯลฯ นี่ก็เป็นแง่คิดที่ควรจะได้พิจารณาไว้ด้วยเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าอาชญาวิทยาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมวิทยา เพราะปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาของสังคมตามที่กล่าวแล้วในข้างต้น จำต้องศึกษาไปด้วยกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะได้กล่าวถึงเมื่อได้ศึกษาถึงความเป็นมาของวิชาอาชญาวิทยาในตอนต่อไป

เมื่อได้ทำความเข้าใจในปัญหาอาชญากรรมพอสมควรแล้ว ข้อที่จะต้องถามตัวเองจึงมีว่า <u>เหตุใดจึงต้องสนใจในวิชาอาชญาวิทยา</u> -- ทุกวันนี้ ท่านจะได้เห็นข้อความพาดหัวตัวใหญ่ในหนังสือพิมพ์รายวันอยู่เสมอ -- เผยมือสังหารผู้จัดการโรงงาน -- รวบนักแปรธาตุตัวยง -- เกิดปะทะกันด้วยอาวุธ -- ลวงโปลิศหนุ่มซ้อนกลให้หลงแล้วไปลอกคราบเมีย -- พาม่วยสาวไปปล้นสวาท -- จับสองหนุ่มอาชีพเร่แก้เลขท้ายขาย -- นักปล้นหน้าใหม่บทบาทไม่รัดกุมเลยหนีโปลิศไปไม่รอด -- เสือผาดคนร้ายสำคัญท้องที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีถูกกระสุนปืนของเจ้าพนักงานตำรวจตายเสียแล้ว ฯลฯ ข่าวอย่างนี้มีแทบทุกวัน ในฐานที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม พึงแล้วแทบไม่น่าอยู่ในพระนครเลย

แต่ข่าวเช่นนี้ทุกหนทุกแห่งทั่วโลกก็มีอย่างนี้เป็นแต่ข่าวใหญ่ หรือข่าวเล็กเท่านั้น หรือบางทีข่าวเล็กทำเป็นข่าวใหญ่ก็มี แต่สำหรับผู้ฟังเคยชินก็คงไม่นึกอะไร แต่ถ้าทุกท่านปรารถนาที่จะให้สังคมหรือกลุ่มชุมชนซึ่งท่านเป็นหน่วยหนึ่งนั้นได้อยู่กันโดยสันติสุข ปราศจากผู้ร้ายหรือศัตรูของสังคมแล้ว ท่านก็จำต้องช่วยกันพิจารณาหาเหตุและผลว่าเหตุใดคนเหล่านั้นจึงประพฤติตัวเป็นอย่างนั้น และเมื่อได้ตัวคนร้ายมาลงโทษแล้ว ท่านควรจะให้บริการอย่างใดหรือวิธีบำบัดอย่างไร จึงจะแก้นิสัยหรือความประพฤติของคนเหล่านั้นให้เป็นคนประพฤติดีและกลับเข้าสู่สังคมได้ดังเดิม แต่ถ้าความประพฤติ หรือการกระทำของเขาร้ายกาจรุนแรง ไม่สามารถแก้ไขได้ หรือเป็นที่เดือดร้อนแก่สังคมจนไม่มีทางแก้ไขแล้ว ก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้องหาวิธีที่จะให้เขาพ้นไปจากสังคมโดยวิธีกำจัด

หากจะกล่าวเป็นการสรุปเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นก็คือการที่เราต้องสนใจในอาชญาวิทยา เพราะวิชานี้มีวัตถุที่ประสงค์สอนให้รู้ถึงสาเหตุแห่งอาชญากรรม การป้องกันอาชญากรรม รวมทั้งการแก้ไขฟื้นฟูให้อาชญากรกลับตัวเป็นพลเมืองดี และกลับเข้าร่วมสังคมได้ต่อไปตามเดิม

เมื่อปรากฏการณ์แห่งอาชญากรรมเกิดมีอยู่เป็นประจำทุกวันเช่นนี้ ในฐานะเป็น พลเมือง ผู้หนึ่งก็ควรจะได้สนใจ รู้ถึงสาเหตุว่าเกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุอะไร และเมื่อได้ทราบถึงสาเหตุแล้วจะได้คิดป้องกันตัวเองและครอบครัวตลอดถึงทรัพย์สินมิให้ต้องตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมและเพื่อปฏิบัติตัวเอง และป้องกันครอบครัวบุตรหลานมิให้กลายเป็นเด็กอันธพาลหรืออาชญกรต่อไปได้ด้วย

ในฐานะที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ก็เช่น ศาล ผู้พิพากษาจะได้ตัดสินคดีโดยคำนึงถึงสาเหตุเพื่อจะได้ใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสม

เช่นควรจะรอการลงอาญา รอการกำหนดโทษ หรือภาคทัณฑ์ไว้ก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาลคดีเด็ก เพื่อจะได้พิพากษาหาทางแก้และปรับปรุงให้แก่เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำผิดนั้น ในทางที่เหมาะสมถูกต้อง

ในฐานะที่เป็น ตำรวจ จะได้สืบสวนและสอบสวนเพื่อให้รู้สาเหตุชัดแจ้ง เพื่อสะดวกแก่ศาลในการใช้ดุลพินิจเกี่ยวแก่การลงโทษ นอกจากนี้ในคดีที่เด็กต้องหาว่ากระทำผิดกฎหมาย ว่าตามหลักแล้วตำรวจจะจับกุมไม่ได้ อนึ่งตำรวจเมื่อรู้ถึงสาเหตุแล้วย่อมสะดวกในการคิดป้องกันและปราบปราม

ในฐานะ พนักงานสอบสวน การสอบสวนให้ทราบถึงสาเหตุย่อมเป็นการสะดวกแก่การพิจารณาและพิพากษาของศาล

ในฐานะ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เมื่อทราบสาเหตุแล้วย่อมคิดหาทางแก้ไขและป้องกันเพื่อมิให้เกิดอาชญากรรมซ้ำขึ้นอีกได้

ในฐานะ พนักงานสังคม ก็จะได้ทราบถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน แล้วจะได้หาทางช่วยเหลือแนะนำครอบครัวในกลุ่มสังคมนั้น เพื่อให้อบรมลูกหลานในทางที่ถูกที่ควรเพื่อเป็นการป้องกันมิให้กลายเป็นเด็กเกเรอันธพาลต่อไปในภายภาคหน้า

ในฐานะ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เมื่อทราบถึงสาเหตุแล้วย่อมใช้เป็นเกณฑ์ในการลงโทษตามหลักทัณฑวิทยา เพื่อดัดนิสัยและช่วยฟื้นฟูศีลธรรม ประกอบกับให้วิชาชีพแก่นักโทษผู้นั้นตามความถนัดของแต่ละคนได้ถูกต้อง เพื่อว่าเมื่อเขาพ้นโทษแล้วจะได้กลับเข้าสู่สังคมโดยไม่เป็นที่รังเกียจของผู้อื่นต่อไป

ในฐานะ นักการเมือง เมื่อทราบสาเหตุแห่งอาชญากรรมแล้วจะได้หาทางป้องกันโดยเสนอกฎหมายต่อสภาต่อไป เพื่อให้เหมาะสมแก่สถานการณ์และเวลา

อนึ่งตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาของศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น เจ้าพนักงานคุมประพฤติ มีหน้าที่โดยเฉพาะที่จะต้องค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็ก และระบบศาลเด็กนั้นเป็นสถาบันอันหนึ่งที่วิชาอาชญาวิทยาได้กล่าวไว้เป็นส่วนหนึ่งด้วย ฉะนั้นสำหรับเจ้าพนักงานในสถาบันนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสนใจเรียนรู้ให้ละเอียดเป็นพิเศษ

คนร้ายหรือผู้ก่ออกรรมทำเข็ญต่อสังคมดังที่ปรากฏมาแล้วนั้น ถ้าท่านสนใจอย่างใกล้ชิดท่านจะค้นพบว่าพวกเหล่านี้มีความประพฤติบกพร่องมาตั้งแต่เด็ก เริ่มต้นตั้งแต่การกระทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ จนในที่สุดเพราะมีความเคยชินเลยมีสันดานเป็นผู้ร้าย ตามที่ได้สืบเสาะเกี่ยวแก่ชีวประวัติของพวกปล้นหรือตัดช่องย่องเบามาหลายคนแล้ว ปรากฏว่า ตั้งต้นแต่การกระทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วก็เลยกระทำผิดอุกฉกรรจ์ โดยหาโอกาสกระทำผิดเป็นครั้งคราวเมื่อโอกาสเปิดช่องให้ แล้วต่อมาก็เลยทำเป็นอาชีพหรือปกติธุระ บางคนเริ่มต้นเพียงเป็นการทำเล่น ๆ หรือเห็นเป็นความสนุกความคะนองก่อนแล้วในที่สุดเลยทำเป็นอาชีพก็มี บางคนเพราะสาเหตุแห่งความไม่สมดุลย์ของอารมณ์ แต่แล้วก็เลยเป็นการกระทำเพราะความน้อยเนื้อต่ำใจกลายเป็นปม (Complex) ประจำตัว กรณีอย่างนี้ในบ้านเราเคยมีบ่อย ๆ ในชั้นแรกก็เนื่องจากเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ในส่วนต่าง ๆ ของสังคม ที่ไม่ให้ความยุติธรรมต่อเขา ซึ่งความจริงในเรื่องที่เขาถูกลงโทษนั้น เขาไม่ได้ทำผิดร้ายอะไรเลย แต่ถูกซักซ้อมสบักสบอมและถูกปรักปรำใส่ความจนเขาต้องรับโทษ เมื่อต่อมาเขาเกิดฮึดสู้สังคมบ้าง เขาก็จะเริ่มลงมือทำความชั่วร้ายต่าง ๆ เป็นการตอบสนองต่อความไม่เป็นธรรมของสังคมที่ว่าในเรื่องความไม่เป็นธรรมหรือความไม่ยุติธรรมนี้ ในบางเรื่องอาจ

จะเป็นความยุติธรรมอย่างยิ่ง แต่ตัวผู้นั้นเองมีอารมณ์หรือความบกพร่องในร่ายกาย เลยทำให้ครุ่นคิดไปว่าสังคมกีดกันไม่ให้ความยุติธรรมแล้วก็กลายเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมเพราะความหลงผิดเรื่อยมาจนกลายเป็นคนร้ายลือชื่อ กรณีในทำนองนี้ก็มีอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน

สำหรับในกรณีที่สังคมไม่ให้ความเป็นธรรมต่อเขานั้น ขอนำเรื่องจริงมาเล่าให้ฟังสักเรื่องหนึ่ง ซึ่งได้จากคำบอกเล่าของคนร้ายเองเมื่อภายหลังที่ประพฤติตัวเป็นคนร้ายขนาดอ้ายเสือแล้ว ชั้นเดิมคนร้ายคนนี้เมื่อแรกถูกกล่าวหาใส่ความว่าเป็นคนร้ายลักปากกาหมึกซึมเพียงด้ามเดียว แต่ถูกพยานปรักปรำใส่ความ จนในที่สุดถูกพิพากษาให้ลงโทษจำคุก เมื่ออยู่ในคุกก็เริ่มมีปฏิกิริยาเกลียดชังคนทุกคนจนกระทั่งเพื่อนนักโทษและผู้คุมของเขาเอง คราวหนึ่งมีโอกาสเลยฆ่าผู้คุมของเขาจึงถูกฟ้องศาลเป็นคดีอีกเรื่องหนึ่ง พวกนักโทษด้วยกันที่รู้เห็นเหตุการณ์ถูกเบิกตัวมาเป็นพยาน เขาก็ทำร้ายพวกเพื่อนนักโทษของเขาหลายคน และก็ถูกฟ้องเป็นคดีใหม่ ๆ ขึ้นมาอีก ในคราวหนึ่งเขามีโอกาสหลบหนีออกจากที่คุมขังไปได้ แล้วก็ทำตัวเป็นอ้ายเสือและปล้นสดมภ์เรื่อยมาจนกระทั่งถูกจับในครั้งหลัง ผู้พิพากษาผู้พิจารณาคดีได้เรียกเขาไปซักถาม เขาก็เล่าให้ฟังดังนี้

นอกจากเรื่องทำนองนี้แล้ว หากท่านสนใจความเป็นอยู่ในต่างจังหวัดซึ่งชนชั้นลือนามว่ามีการทำร้ายฆ่าฟันกันอยู่เสมอ ก็จะปรากฏว่าเป็นการแก้แค้นกัน โดยพ่อของผู้ถูกทำร้ายเคยโกงที่นาของเขาหรือเคยทำร้ายพ่อเขาถึงตาย เขาจึงตอบแทนแก้แค้น สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในท้องถิ่นนั้นทำให้คนแทบทุกคนจำต้องเป็นนักเลง คดีอุกฉกรรจ์จึงเกิดขึ้นไม่หยุดหย่อน แต่อย่างไรก็ดี ในฐานที่ท่านเป็นนักกฎหมายนักปกครองและนักสังคมที่จะต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่ ขอได้โปรดระมัดระวังเรื่อง

ความเป็นธรรมของสังคมไว้ให้จงหนักเพราะความไม่เป็นธรรมนั้นฝังอยู่ในหัวใจของผู้ที่ได้รับอยู่เสมอยากที่จะอภัยหรือลืมได้ง่าย ๆ ฉะนั้นความยุติธรรมย่อมจะเป็นสมุฏฐานให้คนดี ๆ กลายเป็นคนร้ายใจทมิฬไปได้ และถ้ารุนแรงมากขึ้นก็อาจก่อการกบฏ หรือกระทำปฏิวัติรัฐประหารได้ ดังมีปรากฏตามประวัติศาสตร์ในประเทศ ดังที่เคยทราบมาแล้ว

จากผลของการสำรวจค้นคว้าในเรื่องการก่ออาชญากรรมตั้งแต่เรื่องหยุมหยิมเล็กน้อยจนกลายเป็นคดีใหญ่นั้น จะถึงขีดรุนแรงเมื่อผู้กระทำผิดมีอายุประมาณ ๑๙ ปี และจะคงที่เรื่อยต่อจากนั้นไปอีกระหว่างเวลา ๕—๑๐ ปี ซึ่งแล้วก็จะเปลี่ยนรูปเป็นอาชญากรรมซึ่งคลายความรุนแรงลงบ้างหรือมีการเสี่ยงภัยน้อยลงไป หรือมิฉะนั้นก็จะมีความประพฤติไปในทางอาชญากรรมเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ เช่นกระทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อหากินเกี่ยวข้องในทางการเมือง ตั้งบ่อนการพนันต้มเหล้าเถื่อนหรือของผิดกฎหมาย คุมซ่องโสเภณี ฯลฯ เป็นต้น หรือมิฉะนั้นก็เลิกเลยโดยกลับเนื้อกลับตัวเป็นคนดี เกี่ยวกับเรื่องนี้ศาสตราจารย์ เชลดัน กลุ๊ก แห่งมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด ได้ทำบันทึกรายงานการค้นคว้าของท่านเกี่ยวกับพวกที่ผ่านการอบรม ๕๐๐ คนของสถาบันดัดสันดานแห่งรัฐแมสซาจูเซ็ทว่าสำหรับพวกอายุระหว่าง ๒๑—๒๕ ปี ในระหว่างชั่วระยะเวลา ๕ ปีหลังจากปล่อยไปแล้วนั้น พอต้นปีของปีที่สองก็ปรากฏว่าราวร้อยละ ๒๕ กลายเป็นซ้ำเมา ส่วนพวกอายุ ๓๖ ปีขึ้นไปประมาณร้อยละ ๖๒ ก็กลายเป็นคนขี้เมาด้วยเหมือนกัน สำหรับพวกที่กระทำผิดเกี่ยวแก่การประทุษร้ายต่อทรัพย์นั้นคิดส่วนเฉลี่ยแล้วลดลงจากร้อยละ ๓ ครั้งถึง ๑๑ ส่วนอาชญากรรมประเภทไม่อุกฉกรรจ์แต่อยู่ในลักษณะอาชีพนั้น ยังคงทำต่อไปจนกระทั่งแก่ ฯลฯ ในเรื่องนี้ถ้าสนใจให้ค้นอ่านได้จากหนังสือชื่อ Later

Criminal Careers โดย Sheldon & Eleanor T. Glueck (๑๙๓๗) หน้า ๑๐๙

อาชญาวิทยาคืออะไร ?

อาชญวิทยาเป็นคำแปลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า Criminology คำเดิมมาจากภาษาลาตินว่า Crimen ซึ่งแปลว่าความชั่วหรือบาป หรือตรงกับคำว่า Crime ในภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายความถึง การกระทำผิด การกระทำร้าย หรืออาชญากรรม ตามที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ แต่ความหมายของอาชญาวิทยานั้นได้เคยนำมาใช้ในความหมายในประการต่าง ๆ เป็นต้นว่าให้หมายความถึงแต่ในส่วนของอาชญาศาสตร์ ซึ่งแสดงถึงส่วนประกอบหรือปัจจัย (Factor) อันเป็นเหตุให้ก่ออาชญากรรมโดยทางค้นคว้าทดลองนอกเหนือไปจากทางทฤษฎี กล่าวคือ ค้นคว้าหาสาเหตุของบุคคลใดบุคคลหนึ่งจากตัวคน ๆ นั้นเอง และส่วนประกอบทางสังคมว่าอะไรเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คน ๆ นั้นมีความประพฤติไปในทางร้าย ฉะนั้น จึงเป็นวิชาที่เพ่งเล็งไปในทางวิเคราะห์ถึงกำเนิดของอาชญากรรม แต่ในบางกรณีก็จำเป็นจะต้องขยายไปถึงการศึกษาเกี่ยวกับ ปรากฏการณ์ทางจิตวิทยาด้วย (Phenomenology)

นอกจากนี้ความหมายของคำว่าอาชญาวิทยา บางตำราหมายความถึงทัณฑวิทยารวมอยู่ด้วย โดยมิให้แยกแยะเป็นวิชาแขนงหนึ่งต่างหาก เป็นแต่ถือหลักว่าเป็นนโยบายเกี่ยวแก่การลงทัณฑ์ (penal policy) กล่าวคือเป็นทฤษฎีของวิธีการที่จะนำไปใช้เกี่ยวแก่การปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายในการลงทัณฑ์เช่นว่านี้ จำเป็นอยู่เองต้องมีการค้นคว้าและทดลองในทางปฏิบัติเพื่อดูว่าจะได้ผลจริงหรือไม่ ซึ่งทั้งนี้ถ้าหากจะเป็นหลักนโยบายเกี่ยวแก่การลงทัณฑ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ก็ต้อง

สืบเนื่องจากผลของการค้นคว้าในทางวิทยาศาสตร์เป็นรากฐาน และจำเป็นต้องเป็นไปในทางเดียวกันกับอาชญาวิทยาประยุกต์

เท่าที่ได้ผ่านความหมายของอาชญาวิทยาตามตำราหลายเล่มแล้ว เห็นว่าความหมายของศาสตราจารย์ซัดเธอร์แลนด์ ซึ่งเขียนไว้ในหนังสือ Principles of Criminology (พิมพ์ครั้งที่ ๔ หน้า ๑) ฟังดูจะเข้าใจง่าย ท่านผู้นี้อธิบายว่า "อาชญาวิทยาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมในฐานเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง รวมทั้งกระบวนการแห่งการสร้างกฎหมาย การละเมิดกฎหมาย และปฏิกิริยาต่อการละเมิดกฎหมายด้วย" นอกจากนี้มีคำนิยามของ Michael and Adlers ซึ่งกล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า "อาชญาวิทยา (ในปัจจุบันนี้) เป็นวิชาความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมและลักษณะของผู้ร้ายและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิธีการที่ให้การบำบัดโดยสถานชำนัญในทางสังคมของเอกชนและทางราชการด้วย" (Crime Law and Social Science (1933) หน้า ๔๖)

หากจะกล่าวโดยสรุปเพื่อให้เข้าใจง่ายเข้าก็คือว่า อาชญาวิทยาเป็นวิทยาการส่วนหนึ่งของอาชญาศาสตร์ (Criminal Science) ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิด ตลอดจนวางหลักการให้การบำบัดและหาวิธีป้องกันแก้ไขการกระทำผิดนั้น ๆ ด้วย จุดหมายปลายทางก็คือต้องการทำให้สังคมปลอดอาชญากรรม คนเกเร หรืออันธพาล

อาชญาวิทยาเป็นวิทยาศาสตร์หรือไม่ ?

ตามความเห็นของนักอาชญาวิทยาบางท่านเห็นว่าเป็นวิทยาศาสตร์อย่างหนึ่ง แม้ขณะนี้ยังอยู่ในขั้นทดลองอยู่เรื่อย ๆ ไป โดยแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วทำการค้นคว้าทดลอง หาวิธีแก้ไขและให้การบำบัดอยู่เสมอ และตรวจสอบดูว่าวิธีการอย่างนั้นอย่างนี้ได้ผลในการบำบัดหรือเป็นสาเหตุ

แห่งการประกอบอาชญากรรมเสมอไปหรือไม่ ส่วนความเห็นทางด้านฝ่ายค้านนั้น เห็นว่าไม่ควรจะถือว่าเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะเอามาทดลองใส่หลอดแก้วเผาไฟ หรือตรวจสอบลูบคลำไม่ได้ เช่น วิทยาศาสตร์แขนงอื่น ๆ ยิ่งกว่านั้นเนื่องจากความไม่แน่นอนคงที่แห่งปรากฏการณ์ของความประพฤติของมนุษย์เรา จึงทำให้การแสวงหาความจริงโดยทางวิทยาศาสตร์เป็นอันพ้นวิสัย จริงอยู่แม้ถึงว่าจะมีการสืบเสาะค้นคว้าในทางอาชญาวิทยาได้ในบางกรณีก็ไม่เป็นการทั่ว ๆ ไป คงจำกัดอยู่แต่เฉพาะในวงการกระทำผิดอาชญากรรมหรืออาชญากรบางคนที่สามารถติดตามตัวได้ หรือมีการกระทำเป็นที่ประจักษ์ชัดเท่านั้น พวกอาชญากรที่บ้า ๆ โง่ ๆ เซ่อ ๆ เท่านั้นที่จับตัวได้ จึงมีโอกาสนำมาสำรวจหรือค้นคว้า ดังนั้นจึงไม่เป็นวิธีการที่ครอบคลุมไปถึงอาชกรรมได้โดยทั่วถึง กล่าวคือยังไม่เป็นภาพที่แท้จริงของอาชญากรรม เพราะยังมีอาชญากรรมอีกมากที่ได้มีการกระทำขึ้นแล้วแต่ไม่เป็นที่ประจักษ์ เรื่องคงหายเงียบอยู่ แต่อย่างไรก็ดีคำคัดค้านที่ว่าอาชญกรชั้นเลวต่างหากซึ่งจับตัวได้เช่นนี้ แม้จะเป็นความจริงอยู่บ้างก็ดี แต่ก็เห็นว่าไม่ควรทอดทิ้งเลิกคิดค้นคว้ากันต่อไปเอาเสียทีเดียว

อะไรเป็นอาชญากรรม ?

เมื่อมีการกระทำบางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้น เราก็มักจะได้ยินคนพูดว่า "นั่นเป็นคดีอาญา" หรือนั่นเป็นอาชญา ซึ่งหมายความว่าอาชญากรรม แต่คำว่าอาชญากรรมที่ผู้กล่าวกล่าวนี้หมายความแค่ไหน หมายความอย่างไร ไม่มีใครรู้แน่นอน การที่จะให้คำนิยาม หรือวิเคราะห์ศัพท์ให้ถูกต้องเหมาะสมนั้น จนบัดนี้ก็ยังไม่เป็นที่ตกลงกัน เพราะต่างครูต่างอาจารย์ก็มีวิเคราะห์ศัพท์ไปคนละอย่าง แต่ข้อสำคัญที่พอจะแยกแยะได้ก็มีอยู่ ๒ ทาง คือ ต้องพิจารณาคำนิยาม ในแง่กฎหมายเสียก่อน คำวิเคราะห์ศัพท์

ตามความหมายของกฎหมายนั้น เมื่อกล่าวโดยย่อย่อมจะหมายความถึงการกระทำอย่างหนึ่ง อย่างใด ของบุคคลคนหนึ่ง ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย นั่นคือ อาชญากรรม ซึ่งทั้งนี้อาจรวมทั้งการกระทำที่เป็นผิดในตัวเอง (Mala in se) และเป็นการกระทำผิดเพราะผลบังคับของกฎหมาย (Mala Prohibita) ด้วย ถ้าหากถือว่าคำนิยามในลักษณะนี้ว่าถูกต้องแล้ว ก็ตรงกับคำกล่าวของชาวโรมันสมัยโบราณที่ว่า " หากไม่มีกฎหมายก็ไม่มีอาชญากรรมหรือการกระทำผิด " อีกทางหนึ่งก็เป็นคำนิยามในด้านของสังคมซึ่งมีความเห็นว่า วิเคราะห์ศัพท์ตามความหมายของกฎหมายนั้นยังไม่มีความหมายลึกซึ้งพอกับความต้องการของความเจริญก้าวหน้าในด้านสังคมวิทยาศาสตร์ ดังนั้น Garofalo นักอาชญาวิทยาลือชื่อถัดมาจาก Lombroso จึงให้คำนิยามไว้อย่างยืดยาว แต่คงรวมสารสำคัญได้ ๓ ประการ คือ

๑. เชื่อว่าการกระทำนั้นเป็นภัยต่อสังคม

๒. การเชื่อเช่นนั้นเป็นความคิดเห็นของชนหมู่หนึ่ง ซึ่งมีอำนาจที่จะบังคับปรับเอาโทษได้

๓. ได้ออกข้อห้ามการกระทำเช่นนั้นโดยการลงทัณฑ์

แต่จะพิจารณาในแง่ใดก็ตาม ก็ยังคงไม่ให้ความกระจ่างชัดเป็นที่เข้าใจดีขึ้นเลย ในชั้นแรกจึงเห็นควรทำความเข้าใจว่าทำไมจึงถือว่าการกระทำอย่างนี้อย่างนั้นเป็นความผิดหรือเป็นการกระทำร้าย ความข้อนี้ถ้าคิดให้ซึ้งลงไปอีกชั้นหนึ่งก็จะเห็นว่า ความจริงมีอยู่ว่า อะไรที่ถือว่าเป็นผิดร้าย ก็ขึ้นอยู่ที่สังคมหรือกลุ่มชุมชน สังคมหรือกลุ่มชุมชนเป็นผู้ชี้ว่าอะไรถูกอะไรผิด และมีการกระทำอย่างไหนโดยเฉพาะซึ่งถือกันว่าเป็นความผิดร้ายแรงหรือเป็นอาชญากรรม และอย่าลืมในข้อที่ว่ามนุษย์

เป็นผู้ออกกฎหมายหรือข้อห้ามเหล่านั้น ซึ่งอาจแปลหรือยืดหยุ่นออกไปได้ตามกาลและสมัย และก็ไม่ได้มองแต่ผลร้ายซึ่งบังเกิดขึ้นในที่สุดแต่ทางเดียว Hans Von Hentig ศาสตราจารย์อาชญาวิทยาแห่งมหาวิทยาลัย-แคนซาส์ซิตี้ ชักตัวอย่างว่า เพียงแต่แกล้งก่อกวนประสาทแม่ยายของท่านจนแกพาลตาย หรือถอนหมั้นคู่หมั้นของท่านจนเธอเสียใจแล้วฆ่าตัวตายเอง ฯลฯ เหล่านี้ไม่เป็นอาชญากรรม แม้แต่ในระหว่างสังคมหรือกลุ่มชุมชนเองก็มีความนิยม หรือความคิดเห็นแตกต่างกัน ออกไปว่าอะไรผิดอะไรถูก เมื่อเวลาหรือการเปลี่ยนไป สังคมเดียวกันนั้นเองก็ยังเปลี่ยนทรรศนคติหรือวิธีปฏิบัติไปได้ ชักตัวอย่างง่าย ๆ เช่น ในบ้านเมืองเราในสมัยสัก ๓๐ ปีมาแล้วกับเดี๋ยวนี้ หรือเมืองบาหลีประเทศอินโดนีเซียแต่ก่อนกับขณะนี้ยังมีความนิยมผิดแผกกันไป แต่ก่อนวัฒนธรรมของชาวบาหลีผู้หญิงมักเปลือยร่างกายท่อนบนเวลาอาบน้ำหรือเดินถนน แต่ทุกวันนี้กลับถือว่าไม่ถูกวัฒนธรรม มีกฎหมายห้ามและถือเป็นความผิด ดังนี้จึงกล่าวได้ว่าคำว่า "อาชญากรรม" จะเข้าใจว่าอะไรนั้นจึงขึ้นอยู่หรือมีส่วนสัมพันธ์กับสังคมเท่า ๆ กับกาลเวลาเหมือนกัน การกระทำอย่างหนึ่งในสังคมหรือกลุ่มชุมชนนี้ถือว่าเป็นความผิดร้ายแรงหรืออาชญากรรม แต่ความผิดอย่างเดียวกันนี้เองสังคมอีกกลุ่มหนึ่งอาจไม่ถือว่าเป็นความผิดร้ายอะไรเลยก็ได้ เช่นชาวยุโรปส่วนมากถือว่าคนที่มีสามีหรือภรรยาซึ่งได้สมรสกันถูกต้องตามกฎหมายและยังมีชีวิตอยู่ขณะนั้นคนใดคนหนึ่งจะสมรสจดทะเบียนใหม่อีกไม่ได้เป็น Bigany เป็นความผิด ในขณะเดียวกันมีอีกหลายประเทศที่เห็นว่าไม่เป็นอาชญากรรม ฯลฯ การกระทำอย่างหนึ่งซึ่งสังคมกลุ่มหนึ่งบัญญัติว่าเป็นความผิดอาญาในขณะนี้ แต่เมื่อย้อนหลังไปก่อนนั้น

ไม่เคยถือว่าเป็นความผิดเลยก็มี หรือกลับกันทำนองนี้ ตัวอย่างในข้อนี้ไม่ต้องดูที่ไหน ในบ้านเรานี่เอง สมัยก่อนใครจะส่งข้าว หรือวัวควายออกนอกประเทศไม่ถือว่าเป็นความผิดหรือไม่ต้องขออนุญาต แต่ในสมัยนี้ถ้าลักลอบทำก็เป็นความผิด หรือว่าในสมัยโบราณใครจะสูบฝิ่นสูบกันซ่าไม่มีใครห้าม แต่เดี๋ยวนี้ถือกันว่าเป็นความผิด ฯลฯ การลักลอบส่งข้าวออกนอกประเทศถือว่าเป็นความผิดเพราะเห็นกันว่าเป็นการปล้นท้องประชาชน มีผลกระทบกระเทือนสันติสุข ทำให้บ้านเมืองระส่ำระสาย โครงการเศรษฐกิจที่วางไว้แล้วก็ผันแปรไป ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวเป็นหลักได้ว่าความร้ายแรงหรือหนักเบาของการกระทำผิดจึงอาจแตกต่างกันไปได้สุดแต่สังคมใดสังคมหนึ่งหรือยุคใดยุคหนึ่ง และถ้ามีเหตุการณ์อย่างใดในสังคมเปลี่ยนแปลงไปก็ย่อมมีความจำเป็นอยู่เองที่จะต้องนำกฎข้อบังคับใหม่เข้ามาใช้ต่อสมาชิกของสังคมเพิ่มขึ้นและก็ถือกันว่าเป็นอาชญากรรมแบบใหม่ต่อไป อนึ่งใคร่ให้ข้อสังเกตไว้อีกอย่างหนึ่งว่าสังคมใดหากก้าวหน้าหรือเปลี่ยนแปลงไปโดยรวดเร็วจนถึงว่าสมาชิกในกลุ่มชุมชนนั้นก้าวตามไม่ทันหรือกลับตัวไม่ทันแล้วการก่อการร้ายหรือการประกอบอาชญากรรมย่อมจะเพิ่มขึ้น และพลิกแพลงมีลวดลายวิจิตรพิสดารไปกว่าเดิมมากขึ้นเห็นทันตา

แต่ในการถือเอาว่าอะไรเป็นผิดเป็นร้ายดังกล่าวนี้ จะเห็นได้อีกว่าสังคมทั้งหลายย่อมจะยอมรับนับถือหรือเลือกถือเอาว่าความประพฤติอย่างไรที่เป็นผลร้ายต่อกลุ่มชุมชน และความประพฤติอย่างไรที่ยังผลมาสู่สังคมหรือว่าเป็นสิ่งที่น่าตำหนิติเตียนหรือยกย่องตามส่วนแห่งความสำคัญของการกระทำหรือความประพฤติอย่างนั้น ๆ การที่จะยอมรับนับถือนิยมยกย่อง หรือถือเอาว่าความประพฤติอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นผลดีหรือผลร้ายต่อสังคม จึงขึ้นอยู่กับสังคมนิยมหรือสังคมบัญญัติโดยทั่ว ๆ ไป และ

วัฒนธรรมของกลุ่มชุมชนนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้กล่าวว่าอาชญากรรมเป็นเครื่องแสดงถึงความก้าวหน้าในทางวัฒนธรรมและจิตใจของแต่ละชาติ จึงขอให้สังเกตว่ามีอาชญากรรมบางอย่างที่ชาตินี้ยังไม่เจริญก้าวหน้ามีการกระทำเหมือน ๆ กัน เช่นการสมสู่กันอย่างสัตว์ หรือการกระทำผิดเกี่ยวแก่กามารมณ์เป็นต้น

ด้วยความยากลำบากในการที่จะวางหลักคำนิยามของคำว่าอาชญากรรมดังได้กล่าวแล้ว จึงทำให้ต่างคนต่างให้คำนิยามตามทรรศนะของตน แต่จะขอนำคำจำกัดความหรือคำนิยามที่เห็นว่ารัดกุมดีมาอ้างไว้สัก ๒ ท่าน คือ Jeremy Bentham ให้ไว้ว่า "อาชญากรรมหรือการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดทางอาญา คือการกระทำที่มีกฎหมายห้ามไว้ซึ่งมีผลร้ายมากกว่าผลดี" ส่วน B. A. Worths ให้คำอธิบายว่า "อาชญากรรมเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายและเป็นการกระทำผิดต่อศีลธรรม เป็นการฝ่าฝืนหน้าที่ในทางสังคมต่อเพื่อนร่วมสังคมเดียวกันอันยังผลให้ผู้ฝ่าฝืนจะต้องรับโทษ"

แม้กระนั้นก็ยังไม่ถูกต้องนัก เพราะจะเห็นได้ว่าถ้าถือหลักว่ามีข้อห้ามมีกฎหมายและผิดต่อศีลธรรมหน้าที่ในทางสังคมแล้ว ในที่สุดต้องรับผลของการฝ่าฝืนคือการต้องรับโทษ ซึ่งหากจะถือตามคำนิยามนี้แล้ว แม้แม่ค้าหาบเร่ตั้งหาบเกะกะ หรือยายแก่บ้วนน้ำหมากเลอะเทอะบนทางสาธารณะเป็นการผิดวัฒนธรรมหรือเทศบัญญัติถูกปรับมาแล้ว เราก็จำต้องเรียกแกว่าเป็นอาชญากรหรือผู้ร้ายไปด้วย ซึ่งฟังดูรู้สึกว่าจะทารุณเกินไป ดังนี้จึงเห็นว่าเพียงแต่เป็นการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายและถูกรับโทษไม่ถือว่าเป็นผู้ร้ายหรืออาชญากรเสมอไป

อีกประการหนึ่งคำว่า "อาชญากรรม" นี้มีความหมายกว้างขวาง

ซึ่งไม่รวมอยู่แต่เฉพาะการประทุษร้ายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินแต่อย่างเดียว แต่มีความหมายรวมทั้งปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างอื่นด้วย เช่น สงคราม และการกบฏ และผู้ที่ทำผิดเกี่ยวกับสงครามก็ได้ชื่อว่าเป็นอาชญากรสงคราม เพราะทำผิดกฎหมายนานาชาติ ได้เคยมีผู้พยายามจะจัดลำดับหรือวางกฎเกณฑ์เกี่ยวแก่การกระทำผิดในการสงคราม แต่แล้วก็ไม่สามารถจะทำได้ เพราะนอกจากสงครามจริง ๆ แล้ว เดี๋ยวนี้มีการกระทำบางอย่างซึ่งไม่ใช่สงครามจริง ๆ แต่เป็นสงครามที่ไม่ประกาศ (Undeclared War) เป็นเพียงการให้ความช่วยเหลือแก่อีกชาติหนึ่งซึ่งเป็นคู่สงครามอันยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นการประกาศสงคราม นอกจากนี้ยังมีสงครามเย็นซึ่งกำลังใช้กันอยู่ในขณะนี้ ฯลฯ

อาชญากรรมตามทรรศนะของนักอาชญาวิทยา

คำว่า "อาชญากรรม" ตามทรรศนะของนักอาชญาวิทยานั้น มองกันในแง่ความร้ายแรงของการกระทำจึงจะถือว่าเป็นผู้กระทำผิดหรือผู้ประกอบอาชญากรรมเป็นผู้ร้าย ซึ่งฟังดูแล้วรู้สึกว่าจะทำให้เข้าใจง่ายกว่าคำว่า "อาชญากร" เพราะดูหนักแน่นดีกว่า ศาสตราจารย์หม่อมเจ้าสกลวรรณากร วรวรรณ ทรงอธิบายว่า การกระทำร้ายในแง่ของนักสังคมถือว่าเป็นการกระทำโดยพฤติเหตุทางสังคม และทรงชักตัวอย่างว่ามีเกาะร้างไม่มีคนอยู่ คนเรือแตกอาศัยอยู่คนเดียว คน ๆ นั้นก็เป็นคนไม่มีสังคม ถ้าไปทำร้ายนกกระจอกเข้า ก็ไม่เรียกว่าทำร้ายหรือทารุณกรรมต่อสัตว์ เพราะไม่มีการอนุโลมและปฏิโลม และเมื่อไม่มีสังคมก็ย่อมไม่มีการกระทำร้าย

อนึ่ง แม้เกี่ยวกับปัญหาการปกครองในระบอบต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งในสมัยหนึ่งเคยมีปัญหาในระบอบของการปกครอง โดยใช้กฎหมาย

อาญาเป็นเครื่องมือในการปกครอง ในเมื่อมีผู้ก่อการไม่สงบขึ้นหรือเป็นกบฏขึ้นในประเทศอันเป็นภัยต่อระบอบการปกครอง เช่น ลัทธิฟาสซิสม์หรือนาซี ได้เคยพยายามที่จะลบล้างหลักเกณฑ์แบบของกฎหมายเดิมเสีย และให้ถือว่าการกระทำใด ๆ ที่เป็นทางเสื่อมเสียต่อรัฐหรือต่อสวัสดิภาพของชาติแล้วให้ถือว่าเป็นอาชญากรรมด้วย ซึ่งทางอาชญาวิทยาไม่สามารถจะยอมรับรู้ต่อการขยายหลักกฎหมายเช่นว่านั้นได้ ทั้งนี้มิใช่ว่าการกระทำซึ่งเป็นภัยต่อรัฐ ต่อสังคม และชาติเป็นอาชญากรรม เพียงแต่ไม่เคยได้บัญญัติไว้เช่นนั้น ยังมีการกระทำของมนุษย์อีกหลายอย่างซึ่งถือกันว่าผิดหรือเสียหายทางสังคมในด้านศีลธรรมจรรยา ศาสนา ประเพณี ขนบธรรมเนียมของบรรพบุรุษหรือกฎข้อบังคับอื่น ๆ ของสังคม แต่ก็คงมีเป็นจำนวนน้อยที่ถือกันว่าเป็นความผิดร้าย แต่ทั้งนี้ก็ต้องเป็นไปตามมติหรือปกาศิตของสังคมระเบียบบัญญัติจะถือเอาว่าเป็นเช่นนั้น

แต่อย่างไรก็ดีพอจะกล่าวย่อ ๆ ได้ว่า ความหมายของคำว่า "อาชญากรรม" นั้น แปลได้เป็น ๒ นัย คือตามนัยแคบซึ่งต้องหมายถึงลักษณะร้ายแรงจริง ๆ ส่วนอีกนัยหนึ่งเป็นนัยกว้างซึ่งกินความถึงการกระทำทุกอย่างที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดไม่ว่าจะร้ายแรงหรือไม่ ซึ่งนัยหลังนี้มิใช่ความมุ่งหมายตามทรรศนะของนักอาชญาวิทยา แต่อาจมองตามทรรศนะของเอกชนผู้เสียหายซึ่งก็ย่อมเป็นธรรมดาจะต้องเห็นว่าเป็นความผิดร้ายแรงอยู่เสมอ ส่วนที่จะหมายความว่าร้ายแรงแค่ไหนนั้นสุดแต่ความนิยมหรือแบบแผนของสังคมที่นับว่าเป็นระเบียบบัญญัติที่ดีแต่ละกลุ่มดังได้กล่าวแล้ว

ส่วนการกระทำผิดของเด็ก หรือเยาวชนนั้นไม่นิยมเรียกว่าเป็นอาชญากรรมหรืออาชญากรหรือผู้ร้าย ทั้งนี้ไม่มีกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับ

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

อย่างไรที่ห้ามไว้เช่นนั้น และก็ยังไม่เคยได้พบเห็นว่าได้เคยมีท่านผู้ใดเขียนไว้โดยชัดเจนแน่นอนอย่างนี้ในหนังสือเล่มใด แต่ก็เป็นความนิยมของนักอาชญาวิทยาที่มองในแง่การกระทำของเด็กเป็นแต่เพียงความเกเร ความคะนอง หรือการละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม หรือเป็นแต่เพียงกิจกรรม (Activities) หรือความยังไม่สันทัดในการปรับปรุงตัวให้เข้าระบอบสังคมผู้ใหญ่ได้ดี จึงถือว่าเป็นเพียงการกระทำที่ไม่ชอบ เป็นความประพฤติซึ่งเป็นที่เดือดร้อนหรือเสียหายแก่สังคมเท่านั้น นอกจากนี้แล้วยังเห็นกันว่าเด็ก ๆ เป็นคนละพวกกับผู้ใหญ่ อยู่ภายใต้กฎหมายคนละอย่างกับผู้ใหญ่ การจะลงทัณฑ์ตามวิธีการที่ศาลใช้ก็ผิดกับผู้ใหญ่เพราะมีกฎหมายเด็ก กฎหมายผู้ใหญ่ ศาลเด็ก ศาลผู้ใหญ่ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสาเหตุอย่างอื่น ๆ ซึ่งต้องพยายามหาทางที่จะยุติ หรือสกัดกั้นการกระทำที่เป็นการเสียหายต่อสังคมเท่านั้น นอกจากนี้บางตำราก็อ้างว่า เหตุที่ต้องเรียกให้แตกต่างกว่าผู้ใหญ่ก็เพราะเป็นเรื่องของเด็ก การพิจารณาพิพากษาคดีปรัชญาเกี่ยวแก่การให้การบำบัดหรือวิธีการที่จะนำมาใช้กับเด็กหรือเยาวชนตลอดจนการบ้องกันฐานะและชื่อเสียงของผู้กระทำผิดในทางแพ่งในสังคมภายหลังการพิจารณาพิพากษาแล้วก็ผิดกันกับผู้กระทำผิดซึ่งเป็นผู้ใหญ่ ฯลฯ ความข้อนี้ถ้าสนใจให้อ่านตำราอาชญาวิทยา โดย Vedder, Köenig และ Clark กับ Juvenile Delinquency โดย Paul & Tappan

ด้วยเหตุนี้ การที่มีผู้ใช้คำว่า "ยุวอาชญากร" เพื่อเรียกเด็กที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด จึงไม่ถูกต้องตามทรรศนะนิยมในทางอาชญาวิทยาดังนัยที่กล่าวแล้วในตอนต้น

หอสมุดแห่งชาติสิรินธรราชวิทยาลัย

การแยกประเภทของอาชญากรรม

ได้มีผู้พยายามจะแยกประเภทอาชญากรรมด้วยวิธีต่าง ๆ กัน ทั้งนี้ก็ด้วยเจตน์จำนงเป็น ๒ ทาง คือเพื่อในทางปฏิบัติอย่างหนึ่ง กับในทางทฤษฎีอีกอย่างหนึ่ง

Bonger แยกประเภทของอาชญากรรมโดยถือหลักสิ่งจูงใจ คือ Motive แต่ก็มีผู้โต้เถียงได้อีก เช่นตัวอย่างว่า สิ่งจูงใจนั้นคือความหิว แต่ความหิวนี้อาจจูงใจให้คนมีการกระทำไม่เหมือนกันได้ เช่น คนหนึ่งหิวจึงขะโมย อีกคนหนึ่งหิวจึงเที่ยวขอเขากิน ส่วนอีกคนหนึ่งหิวไปรับจ้างหางานทำเอาเงินมาซื้ออาหารกิน ดังนี้ หลักเรื่องสิ่งจูงใจจึงไม่เหมาะด้วยเหตุผล คนเราอาจกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดโดยไม่จำต้องมาจากเหตุจูงใจเสมอไป บางท่านถือผลแห่งความเสียหายเป็นหลัก ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นความผิดฐานประทุษร้ายต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน ศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง หรือรัฐประศาสโนบาย ฯ ล ฯ บางท่านแยกโดยอาศัยความหนักเบาของการกระทำ คือ กรรมเป็นต้นว่า กบฏ ความผิดมีโทษหนัก ความผิดมีโทษเบา ตลอดถึงความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างที่เรียกว่ามโนสาเร่ ซึ่งรวมทั้งการกระทำผิดข้อบังคับหรือเทศบัญญัติด้วย ซึ่งทั้งนี้เห็นว่าออกจะไกลมากเกินไป บางตำราแยกเป็นความผิดต่อสาธารณชนและความผิดต่อเอกชน ทั้งดูด้วยว่าการกระทำนั้นเพื่อประโยชน์ของผู้กระทำผิดเองหรือไม่ เช่นเพื่อชดเชยเจตนาร้ายให้สาสมกับความแค้นหรือทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งงอกเงยหรือประโยชน์เพื่อตนเอง และในประเภทความผิดต่อเอกชนนี้เอง ยังแบ่งเป็นการกระทำเพื่อเชื้อชาติหรือเผ่าหรือครอบครัวของผู้กระทำผิด แต่เป็นการขัดประโยชน์ของสังคม ฯ ล ฯ

วิธีการ แบ่งแยกอีกอย่างหนึ่ง โดยถือเอาความร้ายกาจของการกระทำผิดก็เพื่อประโยชน์ในการกำหนดโทษ ประเภทของอาญาชกรรมจึงแบ่งแยกเป็นกบฏ (Treason) คดีอุกฉกรรจ์ (Felony) และโทษอย่างเบา (Misdemeanor) ซึ่งทั้งนี้เป็นการแบ่งตามหลักกฎหมาย Common Law ของอังกฤษ และใช้อย่างเดียวกันกับที่ใช้ในสหรัฐอเมริกา ส่วนของเรานั้นแม้จะเคยมีคณะกรรมการอาชญากรรมวิจัยก็ดี แต่ก็ยังมิได้มีข้อตกลงกันในเรื่องจัดประเภทเกี่ยวกับความผิดร้ายแรงแค่ไหนที่น่าจะถือว่าเป็นอาชญากรรมหรือเป็นคดีอุกฉกรรจ์ แต่เท่าที่ปฏิบัติกันอยู่ในขณะนี้ก็อาศัยประมวลกฎหมายอาญาเป็นหลัก คือถือเอาความผิดที่มีโทษเกินกว่า ๑๐ ปี ซึ่งกฎหมายอาญาถือว่าเป็นอุกฉกรรจ์ และแม้กระนั้นก็ยังมีคดีความผิดบางประเภท ซึ่งอุกฉกรรจ์แต่เพียงกฎหมายฉบับนั้นว่าไว้เท่านั้น แต่ถ้าพิจารณาถึงการกระทำแล้วหาเป็นความผิดอุกฉกรรจ์ไม่ เช่นกระทำผิดพระราชบัญญัติฝิ่น เพียงแต่มีมูลฝิ่นหรือเศษผ้าชุบเช็ดกล้องฝิ่น ก็ต้องผิดตามพระราชบัญญัติฝิ่นเลยเป็นคดีอุกฉกรรจ์ไปด้วย ซึ่งแม้จำเลยจะให้การรับสารภาพก็ต้องมีการสืบพยานประกอบ ดังนี้เป็นตัวอย่าง

แต่เท่าที่ทราบตามวิธีการรายงานคดีอุกฉกรรจ์ของกระทรวงมหาดไทยและกรมตำรวจ ทางกระทรวงมหาดไทยได้วางกฎเกณฑ์ไว้ตามข้อบังคับที่ ๑/๒๔๗๙ ว่าด้วยการรายงานเหตุอุกฉกรรจ์ที่ต้องรายงานด่วน มี ๕ ประเภท

๑. ฆ่าคนตายโดยเจตนาหรือไม่เจตนา เว้นไว้แต่กระทำให้คนตายโดยประมาท

๒. ปล้นทรัพย์

๓. โจรสลัด

๔. ชิงทรัพย์ทำให้บุคคลมีบาดเจ็บ

๕. วางเพลิง

วิธีแยกประเภทของอาชญากรรมอีกอย่างหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดอันดับของอาชญากรรมการรวบรวมเป็นประมวลกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวแก่การกระทำผิดทางอาญาจึงแยกเป็นประเภทโดยถือหลักตามวิธีการประกอบอาชญากรรม หรือแบ่งแยกการกระทำผิดบางอย่างเป็นเอกเทศ หรือถือหลักว่า กระทบกระเทือนผลประโยชน์ของสังคมมากน้อยเพียงไรเป็นเกณฑ์

การแบ่งแยกด้วยวัตถุประสงค์ในทางธุรการหรือเกี่ยวกับสถิติแล้วทางการตำรวจหรือศาลหรือบรรดาสถานชำนัญอื่น ๆ ต่างก็มีแบบการแบ่งแยกเพื่อให้เหมาะสมในท้องที่ของแต่ละแห่ง

นอกจากนี้ยังเคยมีนักเขียนหลายท่านเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและกฎหมายอาญา พยายามแบ่งแยกให้ละเอียดออกไปอีก โดยให้พิจารณาถึงว่าการกระทำผิดนั้นกระทบกระเทือนความรู้สึกหรือซึ่งสำนึก (Sentiment) ของสังคมมากน้อยเพียงไร และให้พิจารณาตลอดไปถึงเรื่องความผลักดันและสิ่งกระตุ้นเตือนใจ (impulses) หรือความซึ่งสำนึกที่นำไปสู่การประกอบอาชญากรรมนั้น ๆ

C.T. Pihlblad หัวหน้ากองสังคมวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยมิสซูรีโคลัมเบีย รัฐมิสซูรี ได้แยกไว้เป็น ๓ อย่าง คือ

๑. แยกตามกฎหมาย

๒. แยกตามเจตนารมณ์เพื่อสะดวกแก่การประมวลกฎหมาย

๓. แยกเพื่อประโยชน์ในทางสถิติ

ในตำราอาชญาวิทยาของ Vedder etc. แบ่งประเภทโดยถือเอาแบบของการกระทำอาชญากรรม เช่น

๑. การกระทำผิดเกี่ยวแก่กามารมณ์ (Sex Delinquency) ซึ่งแบ่งแยกเป็นโสเภณี การกระทำผิดในเรื่องกามารมณ์ และเบื้องหลังสาเหตุแห่งการสมสู่ซึ่งผิดประเพณีนิยม (incest) เช่น พ่อได้กับลูกสาว ลูกชายได้กับแม่ พี่ได้กับน้องสาว ฯลฯ

๒. สุราและยาเสพย์ติด

๓. การพนัน

๔. อาชญากรรมที่มีแผนการณ์

๕. ผู้ร้ายผู้ดี

๖. การกระทำผิดเกี่ยวแก่เยาวชน

ฯลฯ

ได้แยกแยะมาหลายวิธีตั้งแต่ต้น ท่านคงจะนึกในใจว่านี่จะเอาวิธีไหนกันแน่ เพราะฟังดูไม่เห็นตกลงกันได้เลย จึงเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งการศึกษาอาชญาวิทยาในเบื้องต้น ควรจะเอาวิธีที่เข้าใจง่ายดีกว่า จึงเห็นควรจะแบ่งประเภทตามตำราอาชญาวิทยา New Horizon in Criminology ของ Barnes & Teeters ซึ่งเมื่อแยกแล้วคงมี ๓ อย่าง คือ

๑. อาชญากรรมที่กระทำกันจนเป็นธรรมเนียมหรือประเพณี (Conventional หรือ Traditional Crimes) ซึ่งได้แก่อาชญากรรมหรือการกระทำผิดที่เกิดขึ้นเกือบเป็นประจำวัน เช่นทำร้างร่างกาย จับตัวเอาค่าไถ่ ข่มขืนชำเรา ฆ่าคนตายโดยเจตนาและไม่เจตนา ชิงทรัพย์ ปล้นสดมภ์ ตัดช่องย่องเบา ฉ้อโกง ยักยอก และลักทรัพย์ ฯลฯ

๒. อาชญากรรมที่มีแผนการณ์ (Organized Crime) ซึ่ง

หมายความถึงบรรดาอาชญากรรมที่ผู้กระทำผิดมิได้คิดกระทำขึ้นโดยฉับพลัน แต่ต้องมีแผนการณ์และมีลวดลายต่าง ๆ กัน เช่นการปล้นธนาคาร หรือการออกหวยหรือสลากกินรวบ อันมีดกดื่นในบ้านเราในขณะนี้ ความข้อนี้ได้หมายความไกลไปถึงบรรดาการกระทำของนักกวนเมือง นักกินเมือง ซึ่งมีลูกไม้สารพัดในการจะฉ้อโกงประชาชน การคอร์รัปชั่นของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งมีการทุจริตหรือการกิน การโกงโดยมีระเบียบอะไร ๆ ทำนองนี้ ในตำราของ Sutherland ได้ขนานนามพวกประกอบอาชญากรรมโดยมีลวดลายศิลป หรือแผนการณ์ดังนี้ว่าพวกโจรผู้ดีหรือพวกปลอกคอขาว (White Collar Crimes) คำๆ นี้ปรากฏว่าศาสตราจารย์ Sutherland เป็นผู้นำมาใช้เป็นคนแรกในตำราเล่มอื่น ๆ จึงใช้ตาม แต่อย่างไรก็ดีก็เป็นพวกการกระทำที่ต้องมีแผนการณ์เหมือนกัน

พวกโจรผู้ดีเหล่านี้ เป็นพวกที่ก่อความเสียหายให้แก่สังคมมากกว่าผู้ร้ายธรรมดา ไม่เฉพาะแต่ความเสียหายในทางทรัพย์สินแต่อย่างเดียว รวมทั้งความเสียหายในด้านศีลธรรมอีกด้วย เพราะอนุชนรุ่นหลังย่อมจะคอยเอาอย่างจากผู้ใหญ่อยู่เสมอ ดังที่ Garbriel Tarde ได้กล่าวไว้ และการกระทำของพวกชนชั้นสูงนี้ยากแก่การปราบปรามด้วย เพราะมีพรรคพวกและกำลังทรัพย์ที่จะช่วยเหลือตัวเองให้หลุดพ้นความรับผิดไปได้

๓. นอกจากนี้ ในตำราของ Barnes & Teeters ดังกล่าวแล้วในข้างต้นยังแยกเป็นอีกประเภทหนึ่ง คือพวกการพนัน คือ Gambling ซึ่งเห็นว่าการกระทำผิดประเภทนี้เป็นการสูญเสียเงินของชาติไม่น้อยรวมทั้งในทางเศรษฐกิจของชาติด้วย จึงได้แยกไว้ต่างหาก แต่ความจริงแล้วเห็นว่าน่าจะอยู่ในประเภทอาชญากรรมที่มีแผนการณ์ด้วยเหมือนกัน

แต่อย่างไรก็ดีจะแยกเป็น ๒ ประเภท หรือ ๓ ประเภทก็ไม่สำคัญ เพราะในทุกวันนี้ การแยกประเภทของอาชญากรรมนั้นไม่มีความสำคัญในทางอาชญาวิทยาต่อไปอีกแล้ว นอกจากจะได้รับประโยชน์ในทางสถิติ (Statistics) เท่านั้น ในขณะนี้มีผู้พยายามค้นคว้าที่จะแยกแยะไปในด้านความคิดเห็นทางแง่สังคม อันเป็นผลของการค้นคว้าของผู้สนใจซึ่งมีตัวเด่น ๆ เช่น Sutherland, Shaw etc. ซึ่งทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะหาคำนิยาม หรือเพื่อคลี่คลายวิธีการแห่งความประพฤติในทางอาชญากรรม เพื่อให้ก้าวหน้าออกไปทั้งในทางวิชาการและความเป็นปึกแผ่นของสังคมอีกด้วย ซึ่ง Sutherland ได้กล่าวว่ายังไม่มีที่สิ้นสุดหรือลงเอยกันได้ เป็นเรื่องที่ต้องรอคอยผลของการค้นคว้าต่อไป

การแบ่งประเภทของอาชญากรตามทรรศนะของลอมโบรโซ

ประเภทของอาชญากร ว่าที่จริงแล้วการแบ่งแยกไม่มีความจำเป็นนัก และหลายตำราก็ไม่ได้มีการแบ่งไว้ เพราะแม้จะแบ่งแยกสักเท่าไรก็ไม่สามารถจะจำแนกได้ครบถ้วน ผู้ที่พยายามแยกประเภทไว้ให้เป็นแนวทางค้นคว้าหรือในการศึกษาเป็นคนแรกก็เห็นมีอยู่ท่านเดียว คือ Cesare Lombroso ซึ่งแยกไว้เป็นประเภทใหญ่ ๆ คือ

๑. อาชญากรโดยกำเนิด (Born Criminal)

๒. อาชญากรวิกลจริต (Moral Imbecile)

๓. อาชญากรโดยตัณหา (Criminal by Passion)

๔. อาชญากรโดยฉวยโอกาสหรือทำเป็นครั้งคราว ซึ่งรวมทั้ง

ก. อาชญากรเทียม (Pseudo Criminal)

ข. อาชญากรโดยเผอิญ (Criminaloid)

ค. อาชญากรที่เคยชินกับความผิด (Habitual Criminal)

๑. อาชญากรโดยกำเนิดนั้น ลอมโบรโซเห็นว่าเป็นพวกวิกลจริตในทางศีลธรรม (Fou Moral) ซึ่งทั้งนี้คงจะหมายความถึงความโง่ทึบในทางศีลธรรม (moral imbecile) มากกว่าจริตวิกล (insanity) และว่าพวกที่เกิดมามีนิสัยเป็นผู้ร้ายตั้งแต่กำเนิดนั้น มีความชั่วร้ายตกทอดมาในทางสายโลหิต (atavism) ดังนี้ ลอมโบรโซจึงได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของทฤษฎี Atavism การรับทอดความชั่วร้ายมาทางสายโลหิตนี้ทำให้มีจิตใจดุร้ายคล้ายคนบ้า และมีโรคประจำตัวคือโรคลมบ้าหมู (Epileptic หรือ Epileptoid) ซึ่งซ่อนเร้นแฝงอยู่ภายในเรือนร่างและเพียงรอคอยว่าจะมีสิ่งอะไรที่มาพ้องพานก็จะสำแดงฤทธิ์เดชออกมาให้เห็นทีเดียว สำหรับคนพวกนี้มีรูปร่าง มันสมอง ปริมาตรกระโหลกศีรษะและส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งความสูงและน้ำหนักตัวมีส่วนละม้ายคล้ายคลึงกับพวกโง่ทึบทางศีลธรรมจรรยา และถ้าดูภาพประกอบเปรียบเทียบมันสมองแล้วจะเห็นว่าเป็นความจริงในข้อนี้ ถ้าสนใจขอให้ดูหนังสือชื่อ Education, Personality and Crime โดย Albert Wilson M. D.

นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ทางด้านชีววิทยาและบุคลิกภาพทางจิตวิทยาก็จะเห็นสิ่งที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพทางจิตของอาชญากรพวกนี้มีอยู่เป็นปกติ เช่น การสัก (tatooing) ซึ่งเป็นของดกดื่นในหมู่คนป่าสมัยโบราณ และคนโทษในตราง และคนร้ายหรือพวกนักเลงยังนิยมกันอยู่ อันเป็นการแสดงภาวะแห่งจิตอยู่ในตัว ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องจากลัทธิประเพณีทางศาสนาหรือวิธีเอาอย่างกัน เป็นเรื่องของความรักทางชู้สาว หรือเป็นพยานแห่งความพยาบาท หรือเพื่อความสวยงามโอ่อ่าก็ได้ แต่ดูคล้ายกับว่าเป็นประเพณี (Tradition) ของคนพวกนี้ การสักยังเป็นที่นิยมกันแม้ในหมู่สตรีใน เกาะ Papua New guinea เพื่อแสวงหาสามี

อนึ่ง เกี่ยวแก่การสักนั้นทราบว่า ในปี ค.ศ. ๑๙๖๒ สภาสูงสหรัฐอเมริกาได้ผ่านร่างกฎหมายให้ถือว่าการสักรูปต่าง ๆ ให้แก่ผู้เยาว์เป็นความผิด แต่ของไทยเรายังไม่มีกฎหมายห้ามไว้ น่าจะได้มีห้ามไว้บ้าง เพราะสังเกตว่า ในหมู่เด็ก ๆ ที่อยู่ในสถานฝึกและอบรมของศาลคดีเด็ก ฯ นิยมกันมากเห็นจะเป็นเพราะเข้าใจว่าเป็นการแสดงความเก่งกาจ ความเป็นนักเลงซึ่งเป็นทางนำไปสู่นิสัยเป็นอันธพาลในที่สุด

๒. อาชญากรวิกลจริต อาชญากรจำพวกนี้ซึ่อก็แสดงอยู่ในตัวแล้วว่าเป็นชนิดใด แต่การกระทำผิดคงยังต้องถือว่าเป็นความผิด หากแต่กฎหมายไม่เอาโทษเท่านั้น ลอมโบรโซได้ทำการสำรวจค้นคว้าแล้วเห็นว่าพวกนี้ทำผิดลดหลั่นลงมาพวกอาชญากรโดยกำเนิด ในจำนวนอาชญากรประเภทนี้ที่เอามาค้นคว้า ลอมโบรโซเอาพวกที่วิกลจริตมาก่อนแล้วทั้งนั้น ทั้งนี้โดยไม่นับรวมพวกที่จริตวิกลเป็นครั้งคราว หรือพวกที่เป็นลมบ้าหมู (Epileptic) อาชญากรประเภทนี้มีบุคลิกลักษณะทางเรือนร่างแปลก เป็นต้นว่า หูตั้ง หน้าโหนก ขากรรไกรและกระโหลกกว้าง หน้าตาดุ ริมฝีปากหนา ฯลฯ

๓. อาชญากรโดยตัณหา (Criminal by Passion) พวกนี้เป็นพวกที่กระทำผิดเพราะโทษะจริตซึ่งเกิดขึ้นโดยหุนหันบันจุบันทันด่วน ทั้งนี้เพราะความผลักดันของอารมณ์อย่างรุนแรง ขาดสติยับยั้ง (sense of inhibition) แต่พวกนี้มีจำนวนน้อย โดยมากเป็นในวัยหนุ่มสาว ถึงเวลารัก ๆ อย่างรุนแรง ผิดพลาดหวังก็คิดการรุนแรง ในที่สุดทำลายตัวเอง สำรวจกระโหลกศีรษะมีส่วนคล้ายคลึงกันเป็นจำนวนน้อย ว่าถึงรูปร่างของใบหน้าก็มีส่วนดี มีความซื่อตรง เวลาแสดงบทรักหรือหึงส์หวง มากเกินความจริง หรือวิสัยธรรมดาเกินไป ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามกับวิสัยของพวก

อาชญากรโดยกำเนิด แต่หลังจากได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งไปแล้ว มักจะครุ่นคิดเสียอกเสียใจภายหลัง บางรายฆ่าตัวตายในที่สุด หรือมิฉะนั้นก็หักห้ามใจกลับเนื้อกลับตัวได้ภายหลังที่ได้มาคุมขังและสอนวิธีการให้ตั้งต้นชีวิตใหม่ อาชญากรพวกนี้ส่วนมากเป็นผู้หญิง

โทษะและราคะซึ่งก่อกวนจิตใจนี้มิใช่ค่อย ๆ เกิดขึ้นจากร่างกาย เช่น ความโลภหรือความทะเยอทะยาน เช่น อย่างความปรารถนาอื่น ๆ แต่เป็นการเกิดขึ้นโดยพลุ่งพล่าน มิได้คาดหมายไว้ก่อน อย่างที่เรียกว่าอารมณ์โกรธตามธรรมดา หรือความรักใคร่ในระหว่างเพศ หรือความรักฉันท์บิดามารดากับบุตร หรือโกรธเพราะถูกเหยียดหยามในเกียรติยศชื่อเสียง อันเป็นอารมณ์ธรรมดาซึ่งอาจระงับหักห้ามใจได้ ในเมื่อมาพิจารณาในข้อนี้แล้ว สำหรับอาชญากรประเภทนี้กลับปรากฏว่าเป็นจำพวกฝังอยู่ในจิตใจเป็นเจ้าเรือนอยู่ก่อน อันเป็นรากฐานแห่งความดุร้าย เช่น ครุ่นคิดพยาบาท ความโลภตระกรามอยากได้อันไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีความรู้จักพอ ความรักทางกามารมณ์ และความมืนเมาทุกประการ เช่นลาภยศสักการจนหลงงมงายฯลฯ

จากผลของการค้นคว้าปรากฏว่าอาชญากรจำพวกนี้เคยมีอาการอย่างที่เรียกว่าลมบ้าหมู (Epilepsy) คือเป็นโรคลมชนิดหนึ่ง เป็นชั่วหวิดเดียวน้ำลายเป็นฟองแล้วก็ไม่รู้สึกตัว และอาจกระทำการอะไร ๆ ก็ได้ทั้งนี้เพราะความผลักดันของเลือดบ้า ซึ่งสำแดงออกโดยอาการพลุ่งพล่านบ้าจุบันทันด่วน การสำแดงความร้ายกาจของอาชญากรรมที่กระทำ การฆ่าตัวเองของอาชญากรจำพวกนี้ในภายหลังดังกล่าวแล้วในข้างต้น จึงเป็นการสำแดงภาวะแห่งจิตใจในตัวเอง

ในประเภทอาชญากรจำพวกนี้ ลอมโบรโซยังแบ่งเป็นพิเศษอีกคือพวกอาชญากรการเมือง (Political Criminals) ซึ่งในตำราของ

Teeters และ Barnes ใช้เรียกรวมถึงพวกนักการเมืองประเภท "บ๊อง"ๆ (Political "Crank") พวกนี้มีความรู้สึกทางประสาทและทางร่างกายแสดงออกมาจนเกินความเป็นจริง มีกำลังความคิดสติปัญญาสูงสามารถผลักดันให้บันลุจุดที่ประสงค์ได้ดี ทั้งนี้มิใช่เพราะเห็นแก่ทรัพย์สมบัติ ความโอ่อ่า การยิ่งหวานของสตรีอันเป็นจุดมุ่งหมาย แต่เพราะความรักชาติอย่างรุนแรงเท่านั้น รวมทั้งพวกคลั่งศาสนาหรืออุดมคติต่าง ๆ ในทางวิทยาศาสตร์ด้วย

๔. อาชญากรโดยฉวยโอกาสหรือทำเป็นครั้งคราว อาจแบ่งได้อีก ๓ จำพวก

(ก) อาชญากรเทียม (Pseudo Criminals) ลอมโบรโซถือว่าพวกนี้ไม่ใช่อาชญากรหรือผู้ร้ายโดยแท้จริง การกระทำผิดก็โดยไม่ได้ตั้งใจ ไม่ประสงค์ต่อผล ไม่เป็นผิดร้ายหรือมิเป็นธรรมต่อสังคมแต่ประการใด แต่ก็จำต้องถือว่าการกระทำนั้นเป็นผิดเพราะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย อันเป็นผลของกฎหมายต่างหากที่จำต้องถือว่าผิด เช่นทำไปเกินกว่าความจำเป็น เช่นการกระทำไปโดยป้องกันตัว ป้องกันเกียรติยศหรือเพราะความจำเป็นเพื่อเลี้ยงดูครอบครัว การกระทำผิดชนิดนี้จึงถือว่าเป็นผลของกฎหมายมากกว่าเป็นอาชญากรรมแท้ และที่ถือเป็นการกระทำผิดก็เพราะความไม่สมบูรณ์ของกฎหมายมากกว่าการกระทำของผู้กระทำผิด เพราะไม่ได้ก่อให้เกิดความหวาดกลัวหรือก่อกวนความรู้สึกในทางศีลธรรมของประชาชนแต่อย่างไร

(ข) อาชญากรโดยเผอิญ อาชญากรอีกพวกหนึ่ง ลอมโบรโซตั้งชื่อให้ใหม่ว่า "Criminaloid" ซึ่งอยากจะเรียกว่าอาชญากรโดยฉวยโอกาสหรือโดยเผอิญ ทั้งนี้เพราะผู้กระทำผิดได้กระทำไปโดยบังเอิญ

หรือเพราะเป็นโอกาสที่ปลอดโปร่งเปิดช่องให้ มีเหตุจูงใจให้กระทำกรรมนั้น และตัวผู้กระทำเองก็กำลังมีจิตโน้มเอียงจะประพฤติชั่วอยู่แล้ว โอกาสหรือช่องทางที่จะให้กระทำผิดจึงเป็นสิ่งยั่วยวนจูงใจให้กระทำอย่างหนึ่ง หรือว่าโอกาสหรือช่องทางซึ่งเปิดช่องเพราะเป็นทางอาชีพหรือในทางการค้าของตนที่จะทำการฉ้อโกงได้ หรือเพราะเหตุที่ได้รับความไว้เนื้อเชื่อใจจึงเป็นโอกาสให้คิดทำการทุจริตหักหลังได้ ฯ ล ฯ หรือเพราะการที่ถูกอยู่ในที่คุมขังร่วมกับผู้กระทำผิดอื่น ๆ ได้มีโอกาสสังสรรค์คบค้ากับบรรดาอาชญากรประเภทต่าง ๆ จนมีจิตใจโน้มเอียงไปในทางที่ชั่วซึ่งจัดว่าเป็นราคะอย่างหนึ่ง แต่แม้จะไม่แรงกล้าถึงขนาดอาชญากรประเภทโทษะและราคะดังกล่าวมาแล้วก็ดี แต่ก็สามารถชักจูงพาให้คนซื่อคนดีหันเหไปคิดประกอบอาชญากรรมได้ทีละน้อย ๆ แม้ไม่ต้องดูอื่นไกลระหว่างอาชญากรสองคน คนที่มีจิตใจแข็งกร้าวก็สามารถที่จะชักจูงคนที่มีจิตใจอ่อนกว่าให้ผันแปรไปทางตนได้

(ค) อาชญากรที่เคยชินกับความผิด (Habitual Criminal) อาชญากรประเภทนี้ปรากฏว่ารูปร่างและจิตใจเป็นปกติมาตั้งแต่แรก ไม่มีที่ท่าที่ผิดปกติที่จะโน้มเอียงไปในทางชั่วร้าย แม้จะพิจารณาย้อนหลังไปถึงสกุลเผ่าพันธุ์และการศึกษาเล่าเรียนของบิดามารดาอีกด้วยก็ตามก็ไม่ปรากฏว่าชั่วร้าย แต่สิ่งที่มีกำลังผลักดันหรือยั่วเย้าหรือจะเรียกว่าช่องทางที่จะส่งเสริมให้กลายเป็นอาชญากรนั้น เกิดขึ้นเนื่องจากเครื่องจักรกลไกในร่างกายบางอย่างเกิดบกพร่องผิดปกติ และโดยมากก็เกิดขึ้นตั้งแต่เด็ก หรือมีเหตุการณ์บางอย่างบีบบังคับให้เปลี่ยนแปลงไป แต่เดิมเคยเป็นคนซื่อคนดี แต่แล้วก็ค่อยโน้มเอียงไปในทางชั่วร้ายทีละน้อย ๆ พวกเหล่านี้ซึ่งไม่เคยปรากฏความผิดปกติเกี่ยวกับพันธุกรรมมาก่อน แต่แล้วก็ถูกชักนำ

ซึ่งมิใช่แต่พฤติการณ์เฉพาะคราวเดียวหรือครั้งเดียว เมื่อหลาย ๆ หนเข้าก็บังเกิดความเคยชิน มีความด้อด้าน ขาดความกระดากอาย เมื่อรวมกันเข้ามากๆ ก็บันดาลชีวิตแต่ปฐมวัยให้มีบุคลิกภาพใหม่ กลายเป็นชีวิตของอาชญากรไป เช่นบุคคลที่คบค้าสมาคมกับผู้ร้าย นานวันเข้าก็เลยกลายเป็นผู้ร้ายไป หรือในชั้นต้นเพียงเป็นลูกน้อง นาน ๆ เข้าเลยกลายเป็นอ้ายเสือชั้นนำ ดังที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ก็มีไม่น้อย ยิ่งกว่านี้เคยปรากฏว่าบางคนมาจากตระกูลที่ดี ได้รับการศึกษาดีพอสมควร แต่เพราะคบค้าสมาคมกับพวกมีอาชีพในทางไม่สุจริต หรือตนเองใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย จนไม่สามารถจะดำรงชีวิตในทางสุจริตได้ ก็ริเริ่มหาเงินในทางทุจริตมาใช้จ่ายจนเคยตัว นานวันเข้าก็เลยดำรงชีวิตเป็นผู้ร้ายชั้นสูง หาโอกาสล่อลวงฉ้อโกงเป็นอาชีพเรื่อยมา ตัวอย่างของพวกอาชญากรที่เคยชินกับความผิดในทุกวันนี้ ส่วนมากได้แก่พวกติดยาเสพย์ติด เช่น ฝิ่นหรือสุรา พวกจรจัด พวกขะโมยเล็กขะโมยน้อย และพวกโสเภณี ฯลฯ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นวิธีการแบ่งประเภทอาชญากรตามทฤษฎีของ Lombroso แต่ Maurice Parmelee ได้เขียนคำตำหนิและวิจารณ์ชี้ให้เห็นว่า Lombroso เข้าใจผิดอยู่หลายประการ และว่า Lombroso ไม่เข้าใจชีววิทยาดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับทฤษฎีแห่งกรรมพันธุ์ เพราะใช้คำว่า Atavism หละหลวมมากเกินไป จริงอยู่นักชีววิทยายอมรับว่าการถ่ายทอดความชั่วร้ายทางสายโลหิต (atavism) หรือการย้อนกลับ (reversion) นั้น อาจมีได้หากปรากฏว่าบุคคลคนหนึ่งกลับมีลักษณะนิสัย (Character) เป็นแบบของคนที่ยังไม่เจริญและปรากฏการณ์นี้เป็นผลเนื่องจากความผลักดันทางพันธุกรรม กล่าวคือ หากว่าลักษณะนิสัยเดิมนั้นได้สงบนิ่งหลบซ่อนอยู่ แล้วกลับปรากฏตัวขึ้นอีกโดยเข้าประสม

ในตัวเชื้อในขณะที่เริ่มปฏิสนธิเช่นนี้ก็อาจเป็นเรื่องของการย้อนกลับได้ คือ Reversion แต่จะเห็นได้ว่ามีลักษณะนิสัยทางเป็นผู้ร้ายหลายอย่าง ซึ่งลอมโบรโซเรียกว่าเป็นการรับทอดทางสายโลหิตนั้น ความจริงไม่ใช่กรรมพันธุ์มาตั้งแต่เริ่มแรก แต่เป็นกรณีที่ได้เจริญเติบโตขึ้นเพราะไปเก็บประสมประเสรับเอามาตั้งแต่ก่อนหรือหลังปฏิสนธิ ดังนี้จึงเป็นแต่เพียงนิสัย (habit) ซึ่งได้มาโดยทางสังคม เช่นที่ลอมโบรโซอ้างตัวอย่างเรื่องสัก (tattooing) ว่าเป็นลักษณะทางสายโลหิต ซึ่งความจริงเป็นเรื่องนิสัยหรือประเพณี ไม่อาจตกทอดแก่กันโดยทางกรรมพันธุ์ นี่จึงแสดงให้เห็นว่า Lombroso เชื่อว่าลักษณะนิสัยบางอย่างอาจถ่ายทอดให้แก่กันโดยทางกรรมพันธุ์ได้ จึงได้กล่าวย้ำแล้วย้ำอีก ซึ่งความเห็นที่สอดคล้องกันของนักชีววิทยาในทุกวันนี้เห็นว่าลักษณะนิสัยซึ่งมีขึ้นนั้นไม่อาจจะถ่ายทอดให้แก่กันในทางพันธุกรรมได้ เพราะฉะนั้นลอมโบรโซจึงน่าจะผิดพลาดในข้อนี้ แม้ถึงว่าลอมโบรโซจะยอมรับว่า ความผลักดันของสิ่งแวดล้อมอาจจะบ้องกันไม่ให้คนใดคนหนึ่งแสดงออกซึ่งความโน้มเอียงอันมีอยู่ภายในออกมาได้ในบางกรณีก็ดี แต่ก็ยังย้ำมากเกินไปว่านิสัยของคนนั้นอาจแสดงออกมาได้โดยความผลักดันในทางพันธุกรรม แต่แม้ลอมโบรโซจะมีผิดพลาดอยู่บ้างก็ดี แต่ก็เป็นมัคคุเทศก์ที่นำไปสู่ความก้าวหน้าในวิทยาศาสตร์ใหม่ในวงการอาชญาวิทยาหรือในบัญหาอาชญากรรมมากกว่าคนอื่น

อนึ่ง ในเรื่องเกี่ยวกับนิสัย (Habit) นี้ ความจริงก็เป็นเรื่องของการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและระเบียบข้อบังคับของสังคม ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่ง และเมื่อได้ประพฤติหรือปฏิบัติตามแบบอย่างอยู่บ่อย ๆ ซ้ำ ๆ ซาก ๆ จึงเกิดความเคยชินจนไม่ต้องนึกคิดอีกหรือใช้สติปัญญาไตร่ตรองทุกครั้งไปที่มีการกระทำ ในที่สุดจึงคล้ายกับว่า

เป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่ง ที่ว่ามานั้นหมายถึงในทางที่ดี และก็อาจมีนิสัยในทางชั่วร้ายเลวทรามได้ด้วยเหมือนกัน ดังกล่าวมาบ้างแล้วในข้างต้น ความเคยชินนี้จึงเรียกว่าเป็นนิสัยซึ่งอาจแบ่งออกได้ ๓ อย่าง คือ กายนิสัย อารมณ์นิสัย และจิตนิสัย – – – – อารมณ์นิสัย เช่น รักสวยรักงาม หรือขี้โมโหฉุนเฉียว จิตนิสัย ได้แก่คิดไปในทางเดียวอย่างถาวร จะเป็นในแง่ดีหรือแง่ร้ายก็ได้ เช่น เป็นคนใจบุญ นิสัยมีทั้งดีทั้งชั่ว สุดแล้วแต่การฝึกหัดอบรมในเบื้องต้น และอำนาจอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและของผู้ที่อยู่ใกล้ชิดซึ่งบุคคลนั้นชอบติดต่อหรือร่วมอยู่อาศัยด้วย นิสัยจำเพาะทั้งมวลของบุคคลนั้นเอง ที่สร้างบุคลิกภาพของบุคคลให้แตกต่างกับบุคคลอื่น ๆ

วัยเด็กเป็นวัยที่เต็มไปด้วยการกระทำตามสัญชาตญาณดั้งเดิม และนิสัยบางอย่างจะเริ่มก่อรูปขึ้นในวัยนี้ วัยรุ่นเป็นวัยที่นิสัยบันดาลขึ้นและเริ่มฝังรากของมันลงไปในจิตไร้สำนึก นิสัยต่าง ๆ จะฝังรากของมันอย่างหนักแน่นยากที่จะถอนออกได้ในเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว และกล่าวกันว่าวัยกลางคนและวัยชราคือวัยแห่งการกระทำตามนิสัย จากข้อสังเกตนี้จึงเห็นได้ชัดว่า ระยะที่สำคัญที่สุดในการสร้างบุคลิกภาพนั้น คือ วัยรุ่น เพราะในระยะนี้ร่างกายและจิตใจกำลังเจริญและงอกงามอย่างเต็มที่ แต่หากจะกล่าวถึงการศึกษาอบรมกันแล้ว การสร้างบุคลิกภาพอันสมบูรณ์ก็ต้องเริ่มตั้งแต่วัยทารกมาทีเดียว และจะเลี้ยมสอนอบรมบ่มนิสัยอย่างไร ก็ควรจะให้เสร็จสิ้นไปในวัยรุ่นนี้เอง เด็กจะดีจะชั่ว และจะเข้ากับสังคมอย่างกลมกลืนได้หรือไม่ได้ ก็อยู่ที่การปรับปรุงตัวเองในระยะนี้ ซึ่งเป็นระยะแห่งชีวิตที่บุคคลเดินมาถึงทางสองแพร่ง ถ้าหากเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น อยู่ในถิ่นของคนอันธพาล หรืออยู่ในครอบครัวที่บิดามารดามีนิสัยไม่ดี ชอบทะเลาะวิวาทและปราศจากความสงบสุข รวมทั้งไม่ได้รับการศึกษา

อบรมมาอย่างเพียงพอและโดยถูกทางแล้ว ก็เป็นที่น่าหวั่นวิตกว่าเด็กมีหวังจะเสียคนมากกว่าที่จะเป็นผู้ที่เหมาะสมแก่สังคม โดยนัยตรงข้าม หากเด็กอยู่ในครอบครัวที่มีความราบรื่น และในสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น อยู่ในโรงเรียนกินนอน ซึ่งครูบาอาจารย์มีความประพฤติอย่างหาที่ติมิได้ และคบค้าสมาคมก็แต่เฉพาะคนดี ก็เป็นที่หวังได้ว่า เด็กจะต้องเป็นคนดีในภายหน้าและไม่อาจเป็นภัยแก่ผู้ใดในสังคม แม้ว่าสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลอย่างมาก ถึงกับมีภาษิตว่า "เข้าฝูงหงษ์เป็นหงษ์ – เข้าฝูงกาเป็นกา" ก็ตาม แต่จิตใจของบุคคลเองก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่อาจโน้มน้าวบุคคลให้หันเหไปในทางมิชอบได้เสมอกล่าวคือ คนเราย่อมมีความโน้มเอียงหนักไปในทางหนึ่งทางใด เช่น บางคนมีสัญชาตญาณต่อสู้อย่างรุนแรง อารมณ์เดิมก็ต้องรุนแรงหรือร้ายกาจเช่น โกรธจัด โมโหฉุนเฉียว ห้าวหาญ เมื่ออารมณ์รุนแรง การกระทำก็อาจรุนแรงไปด้วย เช่น ชกต่อยทุบตีคนอื่น สัญชาตญาณสำคัญอยู่ที่อารมณ์นั่นเอง และอารมณ์เป็นเครื่องชี้แนวโน้มเอียงของบุคคลและเป็นแม่แรงยุให้มีการกระทำขึ้น หากเราจัดการกับอารมณ์ได้ เราก็ระงับการกระทำลงได้ แต่อารมณ์เป็นสิ่งที่จะปราบหรือขจัดไม่ให้มีหรือเกิดขึ้นนั้นไม่ได้ แม้แต่เราจะระงับการกระทำลงได้โดยอำนาจ เช่นห้ามการกระทำโดยกักขังตัวบุคคลไว้ เราก็หาได้ระงับอารมณ์มิให้เกิดขึ้นได้ไม่ กลับจะยุให้รุนแรงขึ้นไปเสียอีก มีทางเดียวที่จะจัดการกับอารมณ์ได้ ก็คือการหันเหความรู้สึกนึกคิดไปเสียทางอื่น ซึ่งได้แก่ส่งเสริมอารมณ์นั้นไปในทางที่ชอบที่ควร โดยให้ความรู้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ ความตั้งใจของเด็กจึงจะเป็นความตั้งใจโดยมีเหตุผลสนับสนุน และการกระทำจึงจะถูกต้องตามขรรมเนียมและระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น ในกรณีผู้ที่มีสัญชาตญาณต่อสู้อย่างรุนแรงดังได้กล่าวมาแล้ว ก็ควรจะได้ให้ความรู้ความจริงว่าการ

รุกรานกระทำร้ายคนอื่นนั้นเสียหายอย่างไร ถ้าไม่ประพฤติเช่นนั้นจะได้รับประโยชน์อย่างไร ตัวเราเองไม่ชอบให้ผู้อื่นมาทำกับเราอย่างไร คนอื่นเขาก็ไม่ชอบเช่นเดียวกัน ฯลฯ ดังนี้จึงเห็นได้ว่า การที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นหาได้ไม่ นอกจากจะเปลี่ยนที่ต้นเหตุหรือสาเหตุที่เป็นอำนาจผลักดันที่บันดาลให้พฤติกรรมเช่นนั้นเกิดขึ้นเท่านั้น ดังที่ท่าน August Aichhorn นักจิตวิเคราะห์มีชื่อชาวออสเตรียน ได้ให้ความเห็นยืนยันไว้ในหนังสือชื่อ Wayward youth (ความละเอียดเกี่ยวกับนิสัยและอารมณ์ หากสนใจมากกว่านี้ แนะนำให้อ่านเอกสารการประชุมป้องกันสังคมครั้งที่ ๕ ที่เมืองมิแลน (อิตาลี) เล่ม ๓ ซึ่งคณะกรรมการอาชญากรรมวิจัยจัดการแปลและพิมพ์เผยแพร่)

ความเป็นมาของวิชาอาชญาวิทยา

สมัยก่อนนั้น ถ้าพูดถึง อาชญาวิทยาแล้ว ย่อมหมายความถึง แต่กฎหมายอาญาเท่านั้น ซึ่งรวมทั้งทัณฑวิทยา หรือนโยบายในการลงทัณฑ์ด้วย และไม่มีการแบ่งแยกเป็นสาขาอย่างทุกวันนี้ ประวัติโดยย่อของความเป็นมาแห่งวิชานี้ปรากฏว่าพวกอิตาเลียนเป็นพวกแรกที่เริ่มไหวตัวและคิดค้นมาเมื่อประมาณ ๒๐๐ ปีเศษมานี้ โดยในสมัยนั้นมีนักปรัชญาหลายท่านต่างมีความคิดเห็นตามอุดมคติของตนเป็นการเบิกทาง ความคิดเหล่านี้เมื่อรวบรวมกันเข้าจึงเป็น School of Thought คือเป็นสำนักของพวกเจ้าความคิด แต่ก็ยังไม่มีใครเป็นตัวตั้งตัวตี ต่อมาจนปลายศตวรรษที่ ๑๘ ติอต่อมาจนถึงปลายศตวรรษที่ ๑๙ จึงมีการรวบรวมความคิดเห็นของบรรดาปราชญ์เหล่านี้เป็นบึกแผ่นเป็นพื้นรากฐานของวิชานี้ โดยเรียกกันว่าสำนักแบบฉบับหรือ Classical School ต่อมาเมื่อปลายศตวรรษที่ ๑๙ จึงมี Cesare Beccaria ซึ่งเป็นนักปฏิวัติและมีความคิดเห็น

ก้าวหน้ากว่าคนอื่น ๆ เป็นผู้นำ โดยเมื่อ ค.ศ. ๑๗๖๔ ได้เขียนตำราชื่อ "Crime and Punishment" ซึ่งแปลว่า "อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์" ขึ้น หนังสือนี้เป็นที่นิยมมาก เพราะได้วางหลักเกณฑ์ไว้นี่แหละเป็นการก่อหวอดครั้งแรกของสำนักลัทธิแบบใหม่ซึ่งเกิดขึ้นด้วยความนึกคิดตามความรู้สึกของมนุษยธรรมสมัยใหม่ จากตำราเล่มนี้จึงถือกันว่าเป็นศิลาฤกษ์แห่งอาชญาวิทยาและการลงทัณฑ์ เพราะ Beccaria มิใช่จะวางรากฐานตามทฤษฎีใหม่แต่อย่างเดียว แต่ได้นำหลักวิชาเกี่ยวกับปรัชญาทางการเมืองสมัยใหม่ในยุคนั้นมาใช้อีกด้วย ผู้ที่มีความคิดเห็นตามแนวความคิดนี้ สำหรับในประเทศฝรั่งเศสก็มี Rousseau, Voltaire และ Montesquieu ในประเทศอังกฤษก็มี Bentham ในประเทศเยอรมันก็มี Feuerbach ซึ่งต่อมาในภายหลังการอ้างอิงความคิดเห็นทำนองนี้จึงถือว่ามาจากสำนักแบบฉบับ (Classical School)

สาเหตุที่ทำให้ Beccaria เขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้นก็ดี หรือตั้งสำนักแบบฉบับขึ้นก็ดี ก็ด้วยเหตุ ๒ ประการ

๑. เพื่อเป็นการคัดค้านอำนาจของผู้พิพากษาซึ่งตัดสินตามอำเภอใจและใช้อำนาจในทางที่ผิด โดยใช้หลักทางศาสนาเข้ามาพิพากษาลงโทษซึ่งทั้งนี้ในสมัยนั้น พระทางศาสนาคาธอลิกเป็นผู้พิพากษา ถ้าหากการกระทำผิดเกี่ยวกับศาสนาแล้ว ผู้กระทำผิดมักถูกลงโทษหนัก ซึ่งความคิดเห็นของ Beccaria เห็นว่าไม่เป็นธรรม เพราะตัดสินตามทฤษฎีหรืออารมณ์ของผู้พิพากษา

๒. เนื่องจากอิทธิพลของปรัชญาของ Rousseau อันว่าด้วยสัญญาประชาคม ซึ่งกำลังแพร่หลายในยุโรปในขณะนั้น จึงทำให้ความคิดเห็นของประชาชนผันแปรไป

นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นกันว่า การประกอบอาชญากรรมทุกราย ควรจะได้พิจารณา ตามความหนักเบา ของการ กระทำผิดนั้น โดยเอกเทศ ให้เหมาะสมเป็นราย ๆ ไป จุดประสงค์หรือความสำคัญจึงอยู่ที่ว่าการที่จะลงโทษเกี่ยวแก่การกระทำผิดแต่ละราย ควรจะต้องมีความหนักเบาให้คู่ควรกับประโยชน์อีกฝ่ายหนึ่งได้รับ พูดให้ฟังง่ายก็คือต้องสมดุลย์กัน การลงโทษหนักจนเกินไปเช่นการลงโทษประหารชีวิตเห็นว่าไม่มีความจำเป็น ฉะนั้น จึงเห็นว่าไม่เป็นธรรม วัตถุประสงค์ของนักอาชญาวิทยาในสำนักดังกล่าวแล้วจึงเป็นการหาทางจำกัดอำนาจของตุลาการ เพื่อให้การใช้อำนาจลงทัณฑ์ ตามทฤษฎี หรือทางปฏิบัติตามแบบเก่า ให้คลายความร้ายแรง ลง เพราะวิธีนั้นเปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาตุลาการใช้ความพยาบาทส่วนตัวต่อศัตรูของตนได้ โดยมีการกำหนดโทษอย่างต่ำไว้เท่านั้น จึงเป็นช่องทางให้ผู้พิพากษาลงโทษอย่างสูงเท่าใดก็ได้ โดยอ้างเอาความร้ายแรงหรือความรับผิดของผู้กระทำผิดเป็นข้ออ้างในเรื่องความหนักเบาแห่งโทษ ความข้อนี้ฟังดูแล้วก็รู้สึกว่าน่าฟัง แต่จนกระทั่งทุกวันนี้ก็ยังเป็นปัญหาโต้เถียงกันอยู่เสมอว่าเพียงแค่ไหนจึงจะถือว่าถูกต้องเหมาะสม ย่อมเป็นช่องทางโต้เถียงได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด แต่อย่างไรก็ดีพอกล่าวอย่างย่อ ๆ ตามที่ Enrico Ferri นักอาชญาวิทยา สมัยนั้นอีกผู้หนึ่งได้สรุปไว้ว่า นักกฎหมายในสมัยโบราณมัวแต่คิดถึงการกระทำผิดเป็นเกณฑ์แต่อย่างเดียว ส่วน Beccaria เป็นห่วงตัวผู้กระทำผิดหรืออาชญากร

หลักใหญ่ของสำนักนี้จึงถือว่า บุคคลแต่ละคนที่กระทำอะไรลงไปแล้วนั้น ก่อนหน้าที่จะลงมือกระทำก็ได้คำนึงถึงความร่าเริงและความทุกข์อันเป็นคุณและโทษที่จะได้รับล่วงหน้าไว้แล้ว การกระทำผิดจึงหนักบ้างเบาบ้าง สุดแต่การคิดคำนวณไว้ เนื่องจากความคิดเช่นนี้ ทางสำนักนี้

จึงเห็นว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องให้ผู้ที่กระทำผิดต้องรับโทษให้สาสมกับความผิดโดยการกำหนดโทษไว้อย่างหนักและเด็ดขาดแน่นอน พวกที่คิดจะกระทำผิดจะได้คิดต่อรองในใจของตัวให้ดีเสียก่อน ทั้งควรจะให้หนักกว่าความบันเทิงที่เขาจะได้รับเนื่องจากการกระทำผิดนั้น เขาจะได้ไม่คิดกระทำลงไป และโทษนั้นก็ควรจะให้ได้นำมาคำนึงล่วงหน้าไว้ก่อนได้ จึงควรต้องเป็นโทษเหมือนกันทุกคน โดยมิต้องคำนึงถึงอายุภาวะแห่งจิต สภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคม หรือภาวะอื่น ๆ ส่วนเรื่องหน้าที่ความรับผิดนั้นเป็นคนละเรื่องกัน

ความคิดเห็นตามสำนักแบบฉบับดังกล่าวแล้วในข้างต้นในสมัยต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศฝรั่งเศส ขณะที่กำลังมีการคิดแก้ไขเรื่องการลงโทษแก่ผู้กระทำผิด ก็ได้มีความคิดเห็นที่จะดัดแปลงแก้ไขการลงโทษโดยถือหลักเดิมที่ปฏิบัติให้คงอยู่ เป็นแต่ขยายหลักเพิ่มเติมไปจากแนวความคิดเห็นของ Beccaria ซึ่งเห็นว่ายังเคร่งครัดอยู่ให้หย่อนคลายลงบ้าง โดยยอมรับเอาการพิจารณาในเรื่องศีลธรรมและหน้าที่ความรับผิดตามกฎหมายเข้ามาประกอบในการวินิจฉัยโทษอีกด้วย เช่นในเรื่องเกี่ยวกับเด็กหรือผู้วิกลจริตกระทำผิด รวมทั้งสาเหตุอย่างอื่น ๆ ที่สามารถจะบรรเทาโทษลงได้ ดังนี้จึงเป็นลัทธิใหม่เพิ่มขึ้นอีกโดยถือว่าเป็นเฉพาะรายตัวบุคคลมากกว่าจะเพ่งเล็งถึงการกระทำผิดของผู้กระทำแต่อย่างเดียวหรือโดยทั่ว ๆ ไป นับว่าเป็นการก้าวหน้าใหม่ไปอีกก้าวหนึ่ง และเป็นความสำคัญเกี่ยวแก่วิชาอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา และเป็นการเบิกทางของวิธีการหรือการให้การบำบัดแก่ผู้กระทำผิด ซึ่งจำต้องเข้าถึงตัวหรือจิตใจของอาชญากรดังที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ วิธีการอันนี้เป็นหลักตามความ

364 จป.
ธ853ค น.30ป.9980

คิดเห็นของพวกสมัยใหม่ ซึ่งต่อมาได้แบ่งแยกเป็นอีกสำนักหนึ่งได้ชื่อว่า "Neo-Classical School" อันมี Rossi, Garrand และ Joly ร่วมด้วย

กล่าวโดยย่อแล้ว คงได้ความว่าความคิดเห็นของสำนักดังกล่าวแล้วถือได้ว่า ยอมรับว่าแนวความคิดของสำนักแบบฉบับ เมื่อกล่าวโดยทั่ว ๆ ไปแล้วนับว่าถูกต้องดีอยู่ แต่ก็ควรจะมีข้อยกเว้น และควรเพิ่มเติมในบางประการ ทั้งนี้เพราะเด็กและคนวิกลจริตไม่สามารถคำนวณความสนุกเพลิดเพลิน กับความทุกข์อันเป็นโทษที่จะได้รับนั้นไว้ล่วงหน้าได้ จึงไม่ควรถือเอาว่าเป็นอาชญากร หรือผู้ร้าย อันควรจะต้องรับโทษอย่างเดียวกัน จึงเป็นการเพิ่มลักษณะของการบรรเทาโทษขึ้นอีก

ความคิดเห็นตามวิธีการก้าวหน้าในทางอาชญาวิทยาดังกล่าวแล้วนั้น ต่อมาปรากฏว่าได้ถูกขัดจังหวะหรือยับยั้งเสียอีก เมื่อประมาณต้นศตวรรษที่แล้วมานี้โดยพวกนักอาชญาวิทยาอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งรับเอาความคิดเห็นในทางทฤษฎีแห่งอาชญากรรมและวิธีการตามแนวความคิดใหม่ของพวกอิตาเลียน คือ Cesare Lombroso ผู้ได้ชื่อว่าเป็นบิดาของนักอาชญาวิทยา และร่วมกับสานศิษย์ของเขา อันมีตัวเด่นอยู่ ๓ ท่าน นอกจากตัว Lombroso เอง ก็มี Raffaele Garofalo (๑๘๕๒–๑๙๓๔) เป็นหมอกฎหมายและนักสังคม เป็นผู้ค้นคว้าในด้านความรับผิดเกี่ยวกับกฎหมายและสังคม อีกท่านหนึ่ง คือ Enrico Ferri (๑๘๕๖–๑๙๒๙) เป็นศาสตราจารย์ทางกฎหมายอาญาและนักสังคมตัวเด่นลือชื่อในยุคนั้นเป็นผู้นำไปในหลักของคาร์ลมาร์ค โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนักไปในด้านสังคม ทั้ง ๓ ท่านได้ช่วยกันตามด้านที่ตนถนัด แม้ถึงว่าความคิดเห็นในเรื่องสาเหตุแห่งการกระทำผิด จะแตกต่างกันไปคนละทางก็ดี แต่ก็มีความเห็นร่วมกันไปในด้านการบำบัดต่อผู้กระทำผิดมากกว่าในเรื่องโทษทัณฑ์ ทฤษฎีใหม่นี้

ในชั้นแรกเรียกกันง่าย ๆ ว่าตามความคิดเห็นของพวกอิตาเลียน แต่แล้วต่อมาก็เรียกกันว่าสำนักอาชญาวิทยาตามแนวความคิดของพวกภาคพื้นยุโรป ซึ่งในสมัยนี้เรียกกันว่า Positive School ซึ่งมาจากคำเดิมว่า "Scuola Positiva" อันเป็นภาษาอิตาเลียน หากจะแปลตามคำก็เห็นจะหาศัพท์ให้เหมาะได้ยาก แต่ตามความหมายแล้วก็คงแปลว่าการให้การปฏิบัติไปในทางตรงหรือทางบวก แม้กระนั้นก็คงไม่เข้าใจว่ากระไร หนทางที่ดีจึงควรทำความเข้าใจตามความหมายและตามทางปฏิบัติน่าจะเข้าใจได้ดีกว่าการที่เรียกกันว่า Positive School ดังนี้ก็ด้วยเหตุว่าปฏิบัติตามทางทฤษฎีตามความเข้าใจในทางวิทยาศาสตร์ หลักใหญ่ใจความของลัทธินี้อยู่ที่ความคิดเห็นที่ว่าอาชญากรผู้กระทำผิดนั้นตกอยู่กับชาตากรรมของลักษณาการณ์ (Traits) ที่ได้รับทอดมาจากบรรพบุรุษ จึงได้ดำเนินชีวิตในทางอาชญากรรม เมื่อเป็นเช่นนี้เขาจึงไม่ควรจะต้องรับผิดในบรรดาการกระทำของเขา สังคมต่างหากซึ่งต้องเป็นผู้ระแวดระวังภัยจากการกระทำของพวกเหล่านี้เอง หากจะลงโทษเขาเช่นบุคคลธรรมดาประเภทอื่น ๆ ก็ดูไร้เหตุผล ทั้งจะไม่ชอบด้วยจริยปรัชญา (unethical) อีกด้วย

สำหรับความคิดเห็นของพวก Positive School นี้คงสรุปได้ว่าไม่ยอมรับความคิดเห็นในเรื่องความรับผิดชอบของอาชญากรแต่ละคน เพราะเห็นว่าการประกอบอาชญากรรมนั้นเป็นเรื่องธรรมดาธรรมชาติเช่นเดียวกันกับพายุ น้ำท่วม หรือฟ้าผ่า เมื่อรู้แล้วว่าน้ำท่วมเป็นของธรรมชาติก็เป็นหน้าที่ของสังคมจะต้องหาวิธีป้องกันแก้ไขเสียให้ดีเอาเอง อาชญากรคนใดแก้ไขได้สังคมก็ควรจะต้องหาทางแก้ไข ถ้าแก้ไขไม่ได้ก็ควรจะได้จำกัดเขตแยกไว้ต่างหาก หรือหาทางกำจัดให้พ้นไปจากสังคมเสียเลยโดยเด็ดขาด

ต่อมาในระยะหลังเมื่อลัทธิหรือทฤษฎีดังกล่าวแล้วนี้ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งในเรื่องผู้ร้ายทางสายเลือดของลอมโบรโซได้คลายความสนใจลง เพราะมีข้อกล่าวอ้างหรือหลักการบางประการที่สามารถพิสูจน์ไปในทางตรงข้าม หรือแสดงให้เห็นว่าน่าจะใช้โดยทั่ว ๆ ไปไม่ได้ ก็เลยทำให้คลายความนิยมไป ผู้ที่คัดค้านข้อนี้คือ Charles Goring กับ Baer แต่ในปัจจุบันนี้ได้มี E. A. Hooton ซึ่งเป็นนักมานุษยวิทยาชาวอเมริกันผู้หนึ่งได้รื้อฟื้นทฤษฎีของลอมโบรโซขึ้นมาใหม่ กำลังมีผู้สนใจอยู่เป็นอันมาก จึงได้ชื่อว่า Neo-Lombrosian Theory

แต่อย่างไรก็ดีลัทธิหรือทฤษฎีดังกล่าวแล้วนี้ก็ยังเหลือเป็นหลักตกทอดให้เป็นมรดก อันเป็นแนวความคิดที่ถือเป็นหลักสำคัญอันควรยกย่องอยู่อย่างหนึ่งก็คือเป็นแนวทางให้ได้เกิดความคิดในการศึกษาเรื่องจิตใจหรือภาวะแห่งจิตของอาชญากร ซึ่งเป็นการถางทางในเบื้องต้นที่จะนำหลักวิชาเรื่องจิตใจเข้ามาวิเคราะห์ถึงจิตใจของอาชญากรด้วย ดังที่ได้ปฏิบัติกันอยู่ในทุกวันนี้ตั้งแต่ปลายศตวรรษที่แล้วเป็นต้นมา กล่าวคือได้มีการยอมรับนับถือความคิดเห็นของนักจิตวิทยา จิตแพทย์ อันเป็นก้าวหนึ่งในความเจริญของวิชาการในทางอาชญาวิทยาสมัยใหม่นี้ จากผลแห่งการศึกษาค้นคว้าในข้อนี้ ความคิดเห็นของนักอาชญาวิทยาในสมัยปัจจุบันจึงถือกันว่า ไม่มีหลักเกณฑ์อะไรจนข้อเดียวที่ตายตัวและแน่นอนที่อาจนำมาใช้ได้กับบรรดาผู้ที่ละเมิดกฎหมายอาญา แต่ในขณะเดียวกันก็ยอมรับหลักการในความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำผิด โดยถือเอาการลงโทษที่จำต้องพิจารณาการลงทัณฑ์เป็นเฉพาะรายบุคคล ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วยังเป็นเรื่องที่จำต้องค้นคว้ากันต่อไปในทุกวันนี้ กล่าวคือต้องค้นคว้าหามูลเหตุหรือสมุฏฐานของการประกอบอาชญากรรมซึ่งอาจจะเป็นทั้งสาเหตุในทางร่างกายของผู้กระทำผิด หรือในด้านของสังคมด้วย คือสิ่งแวดล้อมนั่นเอง

ซึ่งจะสามารถชี้ให้เห็นหรือแสดงถึงลักษณะของบรรดาการกระทำหรือการเคลื่อนไหวในทางอาชญาการต่าง ๆ และให้ค้นคว้าถึงสาเหตุของสังคมต่อไปว่าอะไรเป็นเหตุทำให้ผู้กระทำผิดหรืออาชญากรนั้นกลายเป็นคนเช่นนั้น อันจะเป็นการป้องกันผู้กระทำผิดเองให้บังเกิดผลดีโดยไม่จำต้องกระทบกระเทือนหรือทำลายพฤติการณ์ทางด้านสังคม หรือจะกล่าวให้เข้าใจง่ายและอย่างย่อก็คือในเมื่อเราได้ตัวคนร้ายมาคนหนึ่ง สิ่งที่เราจะต้องเพ่งเล็งถึงสาเหตุหรือมูลเหตุ (Causes) ก็คือบุคลิกภาพ (Personality) และสังคม (Society) คือสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขา กล่าวคือ ต้องทราบรายละเอียด

๑. ศึกษาเกี่ยวกับตัวคนผู้กระทำผิดนั้น คือ ร่างกาย ซึ่งต้องอาศัยหลักวิชาชีววิทยา จิตวิทยา และวิทยาทางโรคจิต

๒. ศึกษาเกี่ยวกับด้านสังคมหรือสภาพแวดล้อมซึ่งต้องอาศัยหลักทางมนุษยวิทยาทางสังคม สังคมวิทยา จิตวิทยาทางสังคม และสถิติอาชญากรรม

การที่ต้องศึกษาทั้งสองประการโดยใกล้ชิด ก็เนื่องจากว่าสภาพแวดล้อมได้ตะล่อมกล่อมเกลาหรือบั่นให้เกิดบุคลิกภาพขึ้น และในขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมจะสำแดงออกให้ปรากฏผลเป็นอย่างไรก็ย่อมจะต้องอาศัยบุคลิกภาพของบุคคลผู้นั้นเองเป็นสื่อหรือช่องทางที่จะสำแดงออกมา ฯลฯ นี่แหละเป็นหลักใหญ่หรือความมุ่งหมายในทุกวันนี้ ซึ่งท่านจะได้ศึกษาโดยละเอียดออกไปอีก

ตามความคิดเห็นของทฤษฎีเช่นว่านี้ จึงจัดเข้าอยู่ในสำนักที่เรียกว่า Sociological School ซึ่งเริ่มศักราชประมาณ ค.ศ. ๑๙๑๕ โดยถือหลักจากกลุ่มชุมชนหรือสังคมเป็นแนวทาง แล้วดำเนินการบำบัดแก้ไขโดยอาศัย

สถิติและการให้การบำบัดทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ ในด้านการปราบปรามและป้องกันในทางทัณฑวิทยา อันสืบเนื่องจากหลักทางอาชญาวิทยาดังได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น และโดยเหตุที่อาชญาวิทยาจำต้องอาศัยหลักวิชาในแขนงอื่น ๆ เช่นอาชญาชีววิทยา (Criminal Biology) และอาชญาสังคมวิทยา (Criminal Sociology) สถิติอาชญากรรม (Crime-Statistics) รวมทั้งนโยบายในการปราบปรามและป้องกันอาชญากรรม (Criminal Policy) เข้าด้วย จึงได้กลายเป็นอาชญาศาสตร์ (Criminal-Science) ซึ่งขยายตัวเติบโตมาจากอาชญาวิทยาเดิมนั่นเอง

อาศัยอะไรเป็นเครื่องช่วยวิจัยอาชญากรรม ?

ได้เคยกล่าวไว้ในข้างต้นบ้างแล้วว่า สถิติอาชญากรรมก็เป็นส่วนหนึ่งของอาชญาศาสตร์หรืออาชญาวิทยา ถ้าขาดแขนงนี้เสียแล้วก็จะถือว่าวิทยาการอันนี้ครบถ้วนบริบูรณ์หาได้ไม่ บุคคลผู้เริ่มคิดสถิติอาชญากรรม (Criminal Statistics) คนแรก ชื่อ Adolphe Quetelet เป็นชาวฝรั่งเศส (๑๗๙๖–๑๘๗๔) - สถิติอาชญากรรมจะต้องไปด้วยกันกับอาชญาชีววิทยาและอาชญาสังคมวิทยา เพราะจะเป็นเครื่องชักจูงให้เราบังเกิดความสนใจในอิทธิพลส่วนหนึ่งของสังคมอันเกี่ยวกับกำเนิด (origin) ของอาชญากรรม ทั้งจะช่วยเปิดเผยข้อความเกี่ยวกับจำนวนและชนิดของการกระทำผิด รวมทั้งประเภทของอาชญากร ซึ่งอาจแยกเป็นเพศ อายุ การกระทำผิดครั้งแรก หรือเคยกระทำผิดมาแล้ว ฯลฯ และอาจบอกได้ว่าผลของการลงทัณฑ์ไปแล้วสำเร็จตามจุดประสงค์หรือไม่อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางด้านตำรวจและศาล ตลอดจนถึงการแสดงให้เห็นว่าองค์การเกี่ยวกับความยุติธรรมในทางอาญาเท่าที่ได้ปฏิบัติงานไปแล้วได้ผลแค่ไหน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องวัดหรือสำรวจถึง

วิธีการที่จะใช้ป้องกันหรือปราบปรามอาชญากรรมว่าได้ผลเพียงใดหรือไม่อีกด้วย การจดบันทึกสถิติอาชญากรรมเช่นว่านี้หากถ้าได้ทำโดยถูกต้องครบถ้วนบริบูรณ์แล้ว อาจจะช่วยให้วิจัยอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างที่ในสหรัฐอเมริกาเคยสำรวจสถิติคนเมาแล้วอาจบอกได้ว่าคนเมาสุรามากในคืนวันเสาร์ สถิติจะเพิ่มขึ้นในวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดงานหรือถ้าวันใดเป็นวันหยุดงานจำนวนคนเมาสุราในคืนก่อนหน้านั้นจะมีการจับกุมมาก หรือในเรื่องการจัดการจราจร สามารถบอกได้ว่ารถชนกันที่ตรงไหนมากที่สุดและเป็นวันฝนตกหรือไม่ อะไรเป็นสาเหตุ ดังนี้เป็นตัวอย่าง ด้วยเหตุนี้ Lord Brougham จึงกล่าวว่าแผนที่และเข็มทิศย่อมมีประโยชน์แก่ชาวเรือเพียงใด สถิติอาชญากรรมก็ย่อมเป็นประโยชน์แก่บรรดานักกฎหมายและนักอาชญาวิทยาเพียงนั้น

ในจำพวกสถิติอาชญากรรมต่าง ๆ จึงได้กล่าวถึง

๑. สถิติทางตำรวจ (Police Statistics)

สถิติทางตำรวจอาจแบ่งได้เป็น ๓ ระยะ คือ

ก. สารบบบัญชี (inventory) เช่นรายงานประจำวันและแจ้งความ

ข. การวิเคราะห์ (analysis)

ค. การลงความเห็น (inference)

ในทุกระยะของสถิติเช่นว่านี้ อาจมีการผิดพลาดได้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากความพลั้งเผลอหรือรู้เท่าไม่ถึงการ Stephan Hurwitz กล่าวว่าสถิติอาจมีการผิดพลาดด้วยสาเหตุหลายประการ ซึ่งอาจเป็นทั้งการผิดพลาดของจำนวนตัวเลขหรือการแปลความหมายผิดพลาดไป อาจเป็นได้ทั้งสองประการ ถ้าหากว่าเป็นเช่นนี้แล้ว แม้ผู้ที่ทำการวิจัยจะเป็นผู้สามารถสักเพียงใดก็ดี ก็อาจรับฟังข้อเท็จจริงที่ผิดพลาดไม่ตรงต่อความจริง

เข้าไว้ แล้วก็วินิจฉัยลงความเห็นเชือไปได้ เช่นเดียวกับผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีถ้าเชื่อพยานหรือข้อเท็จจริงที่ผิดไม่ตรงต่อความจริง ก็ต้องพิพากษาไปในทางที่ผิดได้เช่นเดียวกัน ความข้อนี้จึงควรระมัดระวังให้มาก

อนึ่ง สถิติอาชญากรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับความไม่สม่ำเสมอของการกระทำซึ่งฝ่าฝืนความประสงค์ของกลุ่มชุมชนอันเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม แม้กระนั้นก็ดียังมีอาชญากรรมอีกหลายอย่างที่ไม่ล่วงรู้ถึงสถานชำนัญซึ่งมีหน้าที่ให้การเป็นไปตามกฎหมาย หรือปรากฏในสารบบบัญชีของสถานชำนัญเช่นว่านั้นก็มี นี่แหละเป็นข้อยุ่งยากเพราะไม่ได้ตัวอาชญากรบ้าง ผู้เสียหายหรือเจ้าทุกข์ก็หาตัวไม่ได้เสียบ้าง ผู้ที่รวบรวมสารบบบัญชีจึงต้องประสพอุปสรรคเช่นนี้ และด้วยเหตุนี้สถิติอาชญากรรมจึงเป็นแต่เพียงการกะหรือคำนวณอย่างใกล้ชิดกับความเป็นจริงที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ และก็ต้องเป็นผู้ที่มีความชำนาญจริง ๆ จึงจะสามารถวิเคราะห์เอาความจริงได้

ในบรรดาสถานชำนัญ (agencies) ซึ่งมีหน้าที่ให้การเป็นไปตามกฎหมาย และติดตามการกระทำผิดตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงที่สุดนั้น ตำรวจเป็นแนวหน้าในทางป้องกัน เพราะนอกจากสถานีตำรวจไม่เคยปิดที่ทำการสำหรับรับใช้ประชาชนแล้ว ตำรวจยังต้องอุทิศชีวิตจิตใจติดตามการประกอบอาชญากรรมโดยทุกวิถีทาง เพราะเหตุนี้จึงต้องถือว่าสำนักงานชำนัญแหล่งนี้มีหลักเกณฑ์อันควรเชื่อถือได้อย่างดีที่สุดแล้ว

กิจการของตำรวจนั้นอาจแบ่งตำรวจได้เป็น ๒ ประเภท คือ ตำรวจในเมืองใหญ่กับตำรวจนอกเมือง ในบ้านเราแบ่งเป็นตำรวจนครบาลกับตำรวจภูธร นอกจากนี้ในบางประเทศเช่นในสหรัฐอเมริกายังมีตำรวจพิเศษตั้งขึ้นโดยเอกชนเพื่อช่วยเหลือเกี่ยวกับการสืบสวน ในประเทศเราขณะนี้ก็ได้มีบริษัทเอกชนตั้งขึ้นรับจ้างสืบสวนและทำหน้าที่สืบสวนอย่าง

ตำรวจชั้นบ้างแล้ว แต่เท่าที่ทราบในต่างประเทศรู้สึกว่าตำรวจนอกเมืองหลวงจะมีความสามารถในการปราบปรามอาชญากรรมเก่งกว่าทั้งๆ ที่ไม่มีวิทยาการหรือเครื่องมืออย่างทันสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา พวกอาชญากรเกรงกลัวความสามารถของตำรวจเอกชนหรือตำรวจพิเศษเหล่านี้มากกว่าตำรวจของทางการ เพราะผู้ร้ายอาชีพเคยกล่าวว่าตำรวจเอกชนเหล่านี้ก่อความเดือดร้อนให้แก่พวกเขามากกว่าตำรวจเทศบาลเสียอีก ทั้งนี้น่าจะเป็นด้วยเหตุว่าตำรวจนอกเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่อาจอยู่ในสังคมหรือกลุ่มชุมชนเล็ก จึงสามารถทราบความเคลื่อนไหวของคนร้ายได้ดี และตำรวจเอกชนนั้นมักไม่ใคร่ปรากฏตัวหรือเปิดเผยโอ่อ่าเช่นตำรวจของรัฐ คนร้ายจึงไม่ใคร่รู้จักตัวเลยไม่ระมัดระวังตัวดูว่าใครเป็นใคร

สถิติของตำรวจดังกล่าวแล้วนั้น เป็นสถิติเกี่ยวกับการจับกุม ซึ่งจะต้องปรากฏอายุ เพศ เชื้อชาติ ลูกเต้าเหล่าใคร มีชีวประวัติในทางอาชญากรรมมาอย่างไร แล้วก็ต้องแยกประเภทอีกว่าดำเนินคดีหรือปล่อยตัวไป ฉะนั้น จึงเป็นสถิติของการกระทำผิดอันแสดงว่าได้มีการจับกุมแล้วและมีรายงานติดต่อกันไปเป็นลำดับจนคดีถึงที่สุดว่าได้จัดการกันไปอย่างไร

วัตถุประสงค์ของสถิติอาชญากรรมมีความหมาย ๒ ชั้น คือเป็นการบรรยายภาพของการประกอบอาชญากรรม เพื่อให้เห็นโฉมหน้า หรือความโน้มเอียงไปทางไหน ในขณะเดียวกันก็พยายามพิสูจน์ให้เห็นสมรรถภาพของสถานชำนัญ ซึ่งได้แสดงสถิติอันเป็นจำนวนตัวเลขนั้นด้วย แต่ว่าโดยที่แท้จริงแล้ว นักอาชญาวิทยาต้องการเพียงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชญากรรมและตัวอาชญากร รวมทั้งการปฏิบัติงานของสถานชำนัญ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลให้การเป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น เขาต้องการรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ

ปรากฏการณ์ ซึ่งเขาสนใจโดยตรงไปตรงมาปราศจากการตบแต่ง ด้วยเหตุนี้จึงต้องใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่งในเมื่อพิจารณาส่วนหนึ่งส่วนใดของสถิติของทางการ ถ้าหากว่าสถิตินั้นเบิดช่องให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจ หรือชั่งน้ำหนักเหตุผลได้แล้ว

ในสหรัฐอเมริกามีรายงานของตำรวจออกเป็นรายปี จัดทำโดยกรมตรวจราชการแผ่นดิน (F.B.I.) เรียกว่า Uniform Crime Reports ซึ่งเป็นรายงานที่พยายามจะแสดงให้เห็นภาพของการดำเนินคดีอาชญากรรมในระยะเริ่มต้นเป็นลำดับ สำหรับในประเทศเราก็มีรายงานเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมเป็นรายปีเหมือนกัน โดยแยกเป็นรายจังหวัด

๒. สถิติทางตำรวจควรจำกัดแค่ไหน

แม้ทางตำรวจจะมีสถิติอาชญากรรมดีดังกล่าวมาแล้วก็ดี แต่ก็ยังมีอาชญากรรมอีกหลายเรื่องที่ตำรวจไม่ต้องการจะทราบ ซึ่งความจริงแล้วตำรวจรู้ดีว่าได้มีการประกอบอาชญากรรมแล้ว แต่ก็ไม่บันทึกหรือเขียนข้อความไว้ในสารบบเลย ส่วนมากก็เป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนในทางการตำรวจต้องการจะให้ความอารักขาหรือป้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นแก่สินจ้างรางวัลหรือเป็นพรรคพวกของผู้ยิ่งใหญ่ ซึ่งมีอำนาจเหนือจะสั่งให้ช่วยเหลือไว้ หรือมิฉะนั้นเพื่อใช้เป็นสายหรือเครื่องมือเพื่อช่วยสืบสวนคนร้ายในรายอื่น แต่ก็มีความจำเป็นอยู่เอง ต้องถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน หรืออย่างศัพท์สามัญที่มักพูดกันว่า เลี้ยงผู้ร้ายไว้จับผู้ร้าย หรือเลี้ยงนักเลงไว้ปราบนักเลง อย่างที่เคยทำกันในบ้านเราก็มี ในต่างประเทศย่อมเป็นที่ทราบกันในระหว่างหมู่ผู้ร้ายว่า การวิ่งเต้นอาจทำได้ หากผู้ร้ายมีเงินพอที่จะเซ่นไหว้ให้สินบนตำรวจ ตำรวจประเภทที่รับเครื่องเซ่น-

ไหว้เช่นนี้เขาใช้ศัพท์ว่า "Percentage Copper" แม้ว่าจะไม่เป็นปรากฏการณ์โดยทั่ว ๆ ไปในวงการตำรวจก็ดี แต่ก็มักจะมีบ่อย ๆ เหมือนกัน ในพฤติการณ์เช่นนี้ย่อมแสดงว่า ได้มีการประกอบอาชญากรรมเกิดขึ้นแล้ว การกระทำผิดอาญาได้มีขึ้นแล้ว หากแต่ไม่เป็นที่ประจักษ์เท่านั้น หรือจะกล่าวให้เข้าใจง่ายก็คือ ได้มีอาชญากรรมเกิดขึ้นจริง ๆ แล้ว แต่ไม่ปรากฏในสถิติได้ด้วยเหตุดังกล่าวแล้วในข้างต้น

๓. อาชญากรรมซึ่งไม่เป็นที่ประจักษ์แก่ทางการตำรวจ

ในข้อนี้ตำรวจไม่รู้จริง ๆ ไม่ใช่แกล้งไม่รู้อย่างในข้างต้น อาจมีอาชญากรรมเกิดขึ้นแล้วตำรวจเข้าปะทะทำการจับกุม แต่แล้วไม่ได้ตัวว่าใครเป็นผู้กระทำผิดซึ่งมักจะมีบ่อย ๆ มีกรณีดกดื่นในต่างประเทศและในประเทศเราก็มี เช่นมีการขายภาพลามกอนาจาร หรือประกาศขายยาเสพติดหรือสิ่งของผิดกฎหมาย ฯลฯ โดยส่งทางไปรษณีย์วัตถุ หากผู้ซื้อส่งเงินมาให้ผู้ขายก็ส่งให้ไป โดยส่งไปในรูปวัตถุหีบห่อ ถ้าเจ้าหน้าที่ทางการไปรษณีย์ไหวไม่ทันก็ผ่านพ้นไปได้ ปรากฏว่าในต่างประเทศมักมีเลศนัยในการประกาศ และผู้ประสงค์จะซื้อก็รู้กันว่าเป็นเรื่องอะไร เพียงแต่ส่งแสตมป์หรือเงินไปให้ทางธนาณัติ ผู้ขายก็ส่งผ่านไปมาให้แก่กันได้ ดังนี้เป็นตัวอย่าง

ตามปกติแล้ว ความร่วมมือ ระหว่าง เจ้าทุกข์ และตำรวจ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง มิฉะนั้นเรื่องจะไม่ปรากฏขึ้นได้ ในบางกรณีเช่นในเรื่องฆ่ากันตาย เมื่อผู้ถูกกระทำร้ายหรือทรากศพได้สูญหายไปจากที่เกิดเหตุ หรือสูญไปด้วยประการใดประการหนึ่งก็ดี ตำรวจมักจะเผชิญกับความยากลำบาก และหมดหวังในการที่จะหาเงื่อนงำเพื่อดำเนินคดีต่อไป หรืออาจ

เป็นกรณีที่ผู้ถูกกระทำร้ายถือเสียว่าไม่เจ็บป่วยร้ายแรงอะไร ไม่บอกกล่าวเอาเรื่องให้ใครรู้ ดังนี้เป็นเรื่องทำนองเดียวกันกับการหาวัตถุพยานคือทรากศพที่ถูกทำร้ายไม่ได้เช่นเดียวกัน ความข้อนี้ในบ้านเราจะปรากฏว่ามีอยู่บ่อย ๆ เช่นพวกนักเลงต่างถิ่นยกพวกตีกัน เมื่อบาดเจ็บแล้วก็มักจะไม่แจ้งความร้องเรียนต่อตำรวจ เพราะคิดว่าเสียเหลี่ยมนักเลง ไว้รอแก้ตัวคราวหลังหรือในเรื่องสุภาพสตรีสาวหรือสุภาพสตรีที่มีชื่อเสียงเด่นในวงสังคมถูกกระทำอนาจร หรือถูกกระทำการขายหน้า ก็มักจะเก็บเรื่องเงียบ เพราะไม่อยากให้เรื่องออกฉาวหนังสือพิมพ์เอาไปลงเป็นข่าวหรือพวกเศรษฐีมีหน้ามีตาในวงสังคมถูกฉ้อโกงอย่างที่เรียกว่าหลงกลแล้วก็ถูกชะโมยเงินไป เหล่านี้ก็ไม่ปรากฏว่ามีคดีเกิดขึ้น เพราะเจ้าทุกข์ต้องการปกปิดเป็นความลับ หรือในเรื่องการกระทำผิดกฎหมายเช่นเข้าหุ้นค้าฝิ่นเถื่อน เล่นสลากกินรวบหรือการพนันหวย ก.ข. เจ้าทุกข์เมื่อเสียรู้ไปแล้วก็ไม่กล้าเอะอะ เพราะตัวเองอาจตกเป็นจำเลยด้วย แต่คิดหาวิธีจัดการกันเอง ดังนี้ จึงปรากฏว่ามีคดีจ้างคนยิง ลอบยิง อันเป็นอาชญากรรมติดตามมาอีกในภายหลังบ่อย ๆ ฯลฯ

ตัวอย่างอีกอย่างหนึ่งซึ่งใคร่จะนำมากล่าวให้ฟังก็คือ เรื่องการชะโมย หลายร้อยหลายพันรายที่เจ้าทรัพย์ตัดใจนึกเสียว่าเป็นบาปเคราะห์หรือคิดเอาว่าคงจะไปหลงลืมทิ้งไว้หรือทำตกหายเสียที่ไหน เลยไม่แจ้งความของหาย อย่างนี้ตำรวจก็ไม่มีทางรู้ได้ นอกจากนี้ปรากฏว่าในต่างประเทศมีวิธีการลักทรัพย์อย่างแนบเนียน โดยแม้แต่เจ้าทรัพย์เองก็ไม่ทราบว่าของ ๆ ตนหายไป หรือระแวงสงสัยแต่ประการใด เพราะมีของมากมายก่ายกอง จนกว่าจะสิ้นกำหนดระยะเวลามีการสำรวจพัสดุสักครั้งหนึ่งจึงจะ

รู้ว่าของหายขาดไป เช่นในคลังสินค้าหรือร้านขายของใหญ่ ๆ โกดังใหญ่ ๆ มีของแต่ละอย่างเป็นจำนวนมาก แต่คนร้ายหยิบเอาไปอย่างละ ๑ หรือ ๒ อัน เจ้าของก็ไม่รู้ในขณะนั้น มีปรากฏว่าห้างร้านใหญ่ในอเมริกามีคนร้ายลอบไขกุญแจเข้าไปแล้วก็ค่อย ๆ เอาของออกมาเป็นจำนวนเล็กน้อยจนเจ้าของไม่สงสัย แต่ทำดังนี้เป็นเวลานานกว่าจะจับได้หรือรู้สึกตัวของก็หายเป็นจำนวนมากแล้ว

อาชญากรรมอีกประเภทหนึ่ง ก็คือ การกรรโชกเอาเงินโดยวิธีขู่จะเผยความลับส่วนตัว และเหยื่อหรือเจ้าทุกข์ก็มักจะเป็นคนใหญ่โตมีชื่อเสียงในวงสังคมหรือในวงราชการ เช่นขู่ว่าถ้าไม่ยอมจ่ายเงินจำนวนตามที่เรียกร้องก็จะเผยการกินการโกงหรือการกระทำที่ไม่สมควร เจ้าทุกข์โดยมากที่มือไม่บริสุทธิ์อยู่แล้ว หรือมีความด่างพร้อยบ้างบางประการ ก็จำต้องปกปิดไม่ให้ประชาชนรู้ ต้องยอมเสียเงินให้ไปอย่างเงียบ ๆ

พวกนักการพนันโกงไพ่หรือหากินในทางการพนันซึ่งมีอยู่ในสังคมทั่ว ๆ ไป มักไม่ใคร่ถูกตำรวจจับ เพราะเรื่องไม่ถึงตำรวจ ทั้งนี้เพราะผู้ที่ถูกโกงจับได้เอง ก็มักจะตัดสินกันที่สโมสรนั้นเองไม่มีใครเอาเรื่อง

เกี่ยวกับการกระทำผิดหรือการประกอบอาชญากรรมในหมู่ชนกลุ่มน้อย แม้จะมีการกระทำผิดเกิดขึ้น แต่เรื่องก็เงียบและลงเอยกันได้เป็นปกติโดยความช่วยเหลือของพระในศาสนานั้น หรือเป็นคนกลางในกลุ่มชนเผ่านั้นหมู่นั้นเข้าไกล่เกลี่ย ตัวอย่างเช่นมีข้อพิพาทระหว่างชนกลุ่มหนึ่งในเรื่องฉ้อโกงหรือยักยอก ก็จะมีคนกลางเข้าไกล่เกลี่ยให้เลิกกันไป หรือเป็นเรื่องฉุดคร่าซึ่งปรากฏบ่อย ๆ หากมีการสมัครสมากัน เรื่องก็ระงับไปได้ แต่ว่าที่จริงแล้วการละเมิดกฎหมายอาญาได้เกิดขึ้นแล้ว จึงนับว่าสถิติอาชญากรรมได้ขาดหายไปจากสารบบบัญชีไปแล้วด้วยวิธีนี้

ในกรณียักยอกทรัพย์จะไม่ปรากฏเป็นเรื่องขึ้น ตราบใดที่เงินนั้นไม่ขาดหายไป ทั้งนี้โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดหรือผู้ยักยอกเอาเงินอื่นไปชุกใช้ให้จนครบ เช่นเจ้าหน้าที่สมุหบัญชีในบริษัทเอาเงินของบริษัทไปใช้ก่อน ดังนี้ได้มีการประกอบอาชญากรรมเกิดขึ้นแล้ว แต่พอเอะอะจะตรวจบัญชีขึ้น เอาเงินอื่นใช้แทนจนครบ อาชญากรรมอันนั้นก็ไม่ปรากฏขึ้น

นอกจากนี้ก็มีอาชญากรรมบางอย่างเช่นการรีดลูก ฉ้อโกง ประกันภัย หรือการฆาตกรรมที่จับตัวคนร้ายไม่ได้ ก็ไม่ปรากฏตัวเลขในสถิติ

แต่ก็มักจะเป็นธรรมดา ไม่ว่าตำรวจในประเทศไหนหรือแห่งใด การประกอบอาชญากรรมโดยตำรวจเป็นผู้ทำเสียเองแล้ว มักจะเป็นอาชญากรรมที่ตำรวจไม่รู้ แม้จะรู้ก็ต้องทำเป็นไม่รู้

ดังนี้เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่าอาชญากรรมที่ตำรวจทราบนั้นเป็นเพียงจำนวนน้อย ที่ตำรวจไม่ทราบยังมีอีกมากมาย

๕. สถิติอาชญากรรมทางศาล

สถิติอาชญากรรมทางศาลนั้น จะแสดงออกเป็นตัวเลขบอกจำนวนคดีที่ได้ผ่านศาลไปแล้วโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งอาจรวมทั้งคดีที่ลงโทษหรือยกฟ้องหรือสั่งอย่างอื่น ๆ ตามวิธีการของศาล เช่น สั่งจำหน่ายคดีให้ไปฟ้องยังศาลที่มีอำนาจพิจารณา หรือโอนคดีไปยังศาลอื่น วิธีการของศาลที่จะสั่งนี้ก็ต้องเข้าอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวแล้วในข้างต้น และสถิติอาชญากรรมเช่นว่านี้ไม่จำเป็นต้องตรงกับสถิติอาชญากรรมทางตำรวจดังที่ได้ศึกษามาแล้วเสมอไป ฉะนั้น จึงเป็นอุปสรรคในการที่จะเอามาเปรียบเทียบกัน อาชญากรรมประเภทที่เสร็จสิ้นไปโดยศาลยกฟ้อง หรือปล่อยตัวผู้กระทำผิดไปนั้นมักจะมีจำนวนสูง ซึ่งได้แก่คดีฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา การกระทำร้าย

ประกอบด้วยเหตุอุกฉกรรจ์ ยักยอกทรัพย์ ฉ้อโกงทรัพย์ รับของโจร และข่มขืนชำเรา ฯลฯ คดีจำพวกนี้ไม่ค่อยจะถึงระยะที่สุดของการบังคับคดี คดีอย่างอื่น ๆ เช่นปล้นทรัพย์ ตัดช่องย่องเบา ลักทรัพย์ ปลอมหนังสือ และทำผิดกฎหมาย สุรา มักจะปรากฏตลอดไปจนถึงระยะการลงโทษเบ็นประการสุดท้าย นี่หมายความว่าหากไม่มีการหยุดชะงักโดยวิธีการของศาล เช่นการรอการกำหนดโทษ การคุมประพฤติและวิธีการอย่างอื่นของราช-ทัณฑ์ ฯลฯ

๕. สถิติอาชญากรรมทางศาลควรมีขอบเขตแค่ไหน

ในชั้นศาลก็เหมือนกันกับวิธีการในระยะแรก ๆ ในระหว่างสอบสวนและก่อนมีการพิจารณา มักจะปรากฏว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นผู้หญิงได้เปรียบกว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นผู้ชาย ทั้งนี้เพราะเหตุว่า ทั้งตำรวจและผู้พิพากษามักจะใจอ่อนต่อเพศตรงกันข้าม มีความกรุณาและเห็นอกเห็นใจผู้ต้องหาหรือจำเลย ยิ่งการพิจารณาที่ต้องใช้ลูกขุน (jury) ด้วยแล้ว จำเลยซึ่งเป็นผู้หญิงมักจะได้รับความกรุณาผ่อนผันมากทีเดียว ฉะนั้นผู้ที่เห็นว่าควรจะนำวิธีการลูกขุนมาใช้ในบ้านเรา ควรจะได้รำลึกในความข้อนี้ไว้ด้วย เพราะถ้ามีจริงทั้งผู้หญิงและเด็กคงจะรอดพ้นการลงอาญาไปมาก หรือหากว่าจำเป็นจะต้องลงโทษแล้วก็คงลงโทษในสถานเบาเป็นแน่ Hans Von Hentig กล่าวไว้ในตำราของเขาว่า สตรีเพศมีโอกาสที่จะหลุดพ้นการถูกลงโทษมากกว่า ๑๐๐ เปอร์เซนต์

อนึ่ง มีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวแก่การพิจารณาคดีเช่นในเรื่องตัดช่องย่องเบา มักจะพิจารณาเสร็จไปโดยรวดเร็ว แต่การพิจารณาคดียักยอก ฉ้อโกง ปลอมหนังสือและเช็คแล้ว มักจะดำเนินไปโดยล่าช้า

ทั้งนี้เพราะเป็นข้อเท็จจริงยุ่งยาก และจำเลยก็ไม่ใคร่จะรับสารภาพ หรือให้ความสะดวกรวดเร็วเกี่ยวแก่การพิจารณานัก แต่ข้อสำคัญในการที่ไม่ควรจะวางใจในสถิติอาชญากรรมทางศาลไปทั้งหมดนั้นก็คือ มีข้อที่สดุดใจอยู่อย่างหนึ่ง จำเลยที่ให้การรับสารภาพนั้นมีโอกาสดีกว่าจำเลยที่ให้การปฏิเสธตั้ง ๓ ต่อ เพราะจำเลยรับสารภาพอาจได้รับความกรุณาจากศาล เช่นให้ลดโทษหรือให้รอการกำหนดโทษ หรือเพียงแต่ให้คุมประพฤติโดยมีเงื่อนไข แต่ส่วนที่ไม่ดีก็คือทนายจำเลยมักจะถือโอกาสบังคับเคี่ยวเข็ญรบเร้าให้จำเลยของตนรับสารภาพเพื่อประโยชน์ดังกล่าวแล้วประการหนึ่ง หรือมิฉะนั้นก็เพียงให้งานเสร็จไปเร็ว ๆ ซึ่งแท้จริงแล้วจำเลยมิได้กระทำผิดเลย แต่จำเป็นต้องรับเพราะไม่อยากเสี่ยง สถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยวิธีนี้ก็ไม่ตรงต่อความเป็นจริง จากผลของการสำรวจการอภัยโทษในสหรัฐอเมริกาปรากฏว่า การรับสารภาพโดยไม่เป็นความจริงเช่นนี้มีอยู่ดกดื่น ซึ่งอาจเป็นทั้งเหตุดีและเหตุร้ายก็ยากที่จะชี้ชาดลงไปได้

อีกประการหนึ่งการฟ้องคดีอาญานั้น นอกจากศาลจะพิพากษายกฟ้องหรือลงโทษแล้ว ศาลยังอาจยกฟ้องเพราะไม่แน่ว่าจะชี้ชาดไปอย่างไร จึงจำต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้เป็นผลดีแก่จำเลยในเรื่องเช่นนี้จะชี้ชาดว่าไม่มีการประกอบอาชญากรรมเลย ก็กล่าวไม่ได้ถนัดนัก ครั้นจะกล่าวว่ามีการกระทำผิดแล้ว แต่ผู้กระทำผิดมิใช่จำเลยคนนี้ก็ไม่ใช่เช่นนั้น สถิติอาชญากรรมทางศาลในกรณีเช่นนี้จึงจะถือเอาเพียงจำนวนตัวเลขที่ขึ้นสารบบศาลไว้หาได้ไม่ กับอีกประการหนึ่งในคดีที่ฟ้องกันเองโจทก์ถอนฟ้องไปโดยจำเลยยอมชดใช้ค่าเสียหายให้นอกศาลหรือหาไม่ก็ดีศาลอนุญาต สถิติอาชญากรรมจึงไม่แน่นอนว่า อาชญากรรมรายนั้นได้ทำขึ้นจริงหรือหาไม่

ขอบเขตสถิติอาชญากรรมทางศาลนี้น่าจะได้หยิบยกขึ้นมากล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ เรื่องความเสียหายของผู้เสียหายหรือเจ้าทุกข์ในคดีนั้น ผู้เสียหายส่วนมากได้รับความเสียหาย ๒ ทาง ในประการสำคัญในฐานเป็นสมาชิกของสังคมซึ่งเป็นระเบียบบัญญัติ และต้องตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม คือ เป็นเจ้าทุกข์หรือผู้เสียหาย จึงมีความกระตือรือร้นที่จะได้เห็นความสมดุลย์ของศีลธรรมได้กลับคืนมาดังเดิม และปรารถนาเพื่อให้ระงับไปก็ด้วยมีการชดใช้ นอกจากนี้แล้วสิทธิเสรีภาพในร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินของเขาได้ถูกละเมิดอีกด้วย จึงมักปรากฏบ่อย ๆ ว่าการเรียกร้องเช่นว่านี้จึงเกิดขัดกันขึ้น และจะระงับไปได้ก็ต่อเมื่อฝ่ายหนึ่งได้ชดใช้ให้จนเป็นที่พอใจ เป็นต้นว่าคนร้ายลักทรัพย์ ผู้ร้ายตัดช่องย่องเบาและพวกปล้น ได้เอาทรัพย์สมบัติหรือสิ่งมีค่าไปแล้ว แม้ว่าจะจับตัวคนร้ายได้และลงโทษอย่างหนักก็ดี แต่สิ่งของที่ปล้นสดมภ์ไปก็คงไม่ได้คืนอยู่นั่นเอง ดังนี้ จึงปรากฏบ่อย ๆ ว่าได้มีการต่อรองกันว่าถ้าคนร้ายคืนทรัพย์สมบัติมาให้แม้แต่บางส่วนก็จะพิจารณาเอาโทษให้เบาลงไป ปกติบางครั้งบริษัทประกันภัยเป็นผู้รับชดใช้สิ่งของเครื่องเพชรที่มีค่าแก่เจ้าทรัพย์ หากได้เอาประกันภัยไว้ ทั้งนี้ว่าที่จริงแล้วก็ไม่ควรจะตำหนิว่าบริษัทประกันภัยเป็นคนภายนอกและไม่ควรเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีเลย แต่เข้ามายุ่มย่ามในระหว่างคู่กรณีโดยเสนอตีราคาชดใช้ให้เพียง ๑ ใน ๑๐ หรือ ๑ ใน ๕ ของราคาทรัพย์เท่านั้นซึ่งเป็นคนละเรื่อง ส่วนหนึ่งของการต่อรองดังนี้ก็คือ แทนที่ ๆ จะฟ้องเป็นข้อหาที่ร้ายแรง ก็เปลี่ยนสภาพของข้อหาให้เพลาลงไป เช่นชั้นแรกตั้งรูปเป็นลักทรัพย์ แต่แล้วก็เลยเปลี่ยนเป็นรับของโจร ซึ่งเป็นข้อหาที่เบาลดหลั่นลงมาดังนี้เป็นตัวอย่าง ปัญหาข้อนี้จึงเป็นเรื่องลำบากใจของสถานชำนัญเกี่ยวแก่การสืบสวนและกรมตำรวจเป็นอย่างยิ่ง เพราะตกอยู่ในสถานะ

ที่ไม่รู้จะเลือกเอาอย่างไหน เพราะมันก็คงผิดและชั่วร้ายทั้งขนทั้งลอง ฉะนั้น ในกรณีลักทรัพย์ เมื่อทรัพย์ของกลางได้คืนมาแล้วก็ไม่จำต้องคำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วอีกต่อไป ถ้าเลือกทำโดยวิธีหลังนี้แล้วคดีก็จะไม่ยืดเยื้อ ซึ่งจะทำให้สิ้นเปลืองเงิน และเวลาน้อยลงกว่า และดีกว่าจะไปเสี่ยงในการดำเนินคดีฟ้องร้องต่อไป ซึ่งก็ไม่แน่นักว่าศาลจะลงโทษผู้กระทำผิดเสมอไป

ในกรณีเหล่านี้ เห็นได้ชัดว่า ผลได้ผลเสียของสังคม จำต้องกันไว้ทางหนึ่งเพื่อประโยชน์ของเอกชนเป็นที่ตั้ง ในขณะเดียวกันก็มีสิ่งซึ่งไม่สู้จะตรงต่อความเป็นจริงอีกหลายประการ ได้ถูกนำเข้ามาให้ปรากฏในสถิติอาชญากรรมทางศาล แต่ในบัดนี้ไม่มีความสัมพันธ์อีกต่อไป หรือหากว่าจะมีเหลืออยู่บ้างก็น้อยเต็มที ในระหว่างวิธีการของอาชญากรรม (Type of Crime) ที่ได้กระทำขึ้นกับหลักเกณฑ์ทางกฎหมายซึ่งได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปเสียแล้ว ดังจะเห็นได้ตามตัวอย่างซึ่ง Hans von Hentig ได้ชักตัวอย่างให้ฟัง ในหนังสืออาชญาวิทยา ของท่านผู้นี้ ซึ่งคัดมาจากเรื่องจริงเรื่องหนึ่ง คือข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้มีการตัดช่องย่องเบาเกิดขึ้นรายหนึ่งในทอลิโด รัฐโอไฮโอ จับตัวคนร้ายได้แต่ไม่ได้ของกลางในขณะที่ทำการจับกุม ของกลางรายนี้เป็นเครื่องเพชรนิลจินดาหลายสิ่ง คิดมูลค่าราว ๔,๕๐๐ เหรียญ ซึ่งต่อมาปรากฏว่าได้ใส่หีบเล็ก ๆ แล้วเอาไปแอบฝังไว้นอกเมืองแล้วได้คืนมาในภายหลัง ปรากฏตามคำบันทึกของคนร้ายเองว่า "ในวันสุดท้ายก่อนการสอบสวนจะสิ้นสุดลง สารวัตรได้ร้องขอข้า ๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อขอให้นำเพชรของกลางมาคืนเสีย" ข้า ๆ ตอบว่า "ท่านสารวัตร ข้า ๆ เตรียมพร้อมที่จะเข้าไปอยู่ในตรางมีกำหนด ๗ ปีที่โคลัมบัสอยู่แล้ว แต่ท่านคิดหรือว่าข้า ๆ จะโง่บัดซบ พอที่จะคืนของเหล่านี้ให้ตามเงื่อนไขที่ท่านร้องขอ ข้า ๆ รู้สึกว่าหากข้า ๆ ยอมติดตราง ๗ ปี ข้า ๆ

ก็จะได้เพชรนิลจินดาเหล่านี้เป็นกรรมสิทธิ์ของข้า ๆ และสิ่งของเหล่านี้จะช่วยให้ข้า ๆ ตั้งต้นชีวิตใหม่หลังจากหลุดพ้นโทษมาแล้ว"

สารวัตรตอบข้า ๆ ดังนี้ "ยีอร์จ ใครเป็นคนบอกแกว่าแกจะต้องติดตรางมีกำหนด ๗ ปี หากแกจะคืนเครื่องเพชรเหล่านี้ กันสัญญาว่าแกจะต้องรับโทษไม่เกิน ๗ เดือนแม้แต่วันเดียว"

โดยเหตุที่ข้า ๆ รู้ดีว่าท่านสารวัตรเป็นคนตรง พูดคำไหนเป็นคำนั้น ข้า ๆ จึงตอบว่า "ท่านสารวัตร หากท่านบอกผมดังนี้เสียก่อนนี้แล้ว ท่านกับผมก็ไม่ต้องกังวลกันถึงเพียงนี้" และท่านสารวัตรก็เป็นคนจริงเหมือนกันโดยกล่าวว่า "ยีอร์จ กันรู้ว่ากันก็กล้าสัญญาให้แกได้แต่ยังมีคนอีกสองคนที่จำจะต้องตกลงยินยอมด้วย คือ คนที่เขาถูกแกชะโมยกับอธิบดีอัยการ และก่อนที่จะขอร้องให้แกส่งเครื่องเพชรคืน เราจะเชิญคนทั้งสองมายังที่ทำงานนี้ และร้องขอให้เขาตกลงยินยอมด้วยในเรื่องที่จะเอาโทษแกเพียง ๗ เดือน" และแล้วการก็เป็นดังที่ได้ตกลงกันไว้ ข้า ๆ จึงได้แจ้งแหล่งที่ข้า ๆ ได้ฝังซ่อนทรัพย์ไว้ด้วย เหตุนี้เจ้าทรัพย์จึงได้ทรัพย์คืนมา และต่อมาข้า ๆ ก็ถูกพิจารณาในข้อหาเพียงลักทรัพย์ธรรมดา แทนที่ ๆ จะฟ้องว่าลักเพชรนิลจินดา โจทก์คงกล่าวไว้ในฟ้องว่าลักทรัพย์สิ่งของอย่างหนึ่งไปโดยตีราคาเพียง ๓๕ เหรียญ แล้วศาลก็ได้สั่งส่งตัวข้า ๆ ไปอยู่สถานลงโทษที่ทอลิโด ซึ่งข้า ๆ ได้อยู่อย่างสบายจนครบกำหนด

นอกจากคดีดังกล่าวแล้วนี้ ยังมีคดีอีกหลายเรื่องซึ่งตำรวจและอัยการมีความเห็นว่าจะกินเวลายืดยาวและสิ้นเปลืองเงินมิใช่น้อย หากจำต้องพิจารณาโดยเคร่งเครียดในการหาพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีต่อไป ด้วยเหตุนี้หลังจากได้คุมขังผู้ต้องหาไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้ว และของกลางแต่บางส่วนได้คืนมาแล้ว ก็มักจะปล่อยตัวไปโดยยกเลิกคดีเสีย ดังนี้จึงเห็น

ได้ว่าความจริงอาชญากรรมได้เกิดขึ้นแล้วแต่ไม่มีการลงโทษกันเลย เลย ทำให้สถิติอาชญากรรมทางศาลผันแปรไปอีกอย่างหนึ่ง

๖. สถิติทางคุก

สถิติทางคุกนั้น เป็นสถิติแสดงจำนวนตัวเลข ที่ศาลพิพากษา ลงโทษ แต่สถิติทางศาลนั้นยังละเอียดลงไปอีก คือแสดงถึงลักษณะของคำตัดสิน ว่าให้ลงโทษอย่างไร เช่นให้ปรับจำเลยเป็นเงินเท่านั้น ๆ ถ้าจำเลยใช้เงินค่าปรับไม่ได้ ให้จำคุกแทนเงินค่าปรับตามอัตราของกฎหมายอะไรมีกำหนดเท่าไร จึงเห็นได้ว่าแม้จะแตกต่างกันมากแต่ก็เรียกว่าเป็นการลงโทษเช่นเดียวกัน และในบางคดีในกฎหมายต่างประเทศจะปรากฏว่า ศาลสั่งให้จำคุก ๑ วัน หรือปรับเป็นเงิน ๒๐ เหรียญ ดังเช่นในกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ซึ่งคำพิพากษาทำนองนี้ในบ้านเราไม่มี แต่ในต่างประเทศบางประเทศกฎหมายเปิดช่องให้ทำได้ เช่นในประเทศอังกฤษหรือสหรัฐ-อเมริกามักจะพิพากษาในรูปนี้เสมอ ซึ่งเปิดโอกาสให้จำเลยเลือกเอาได้ ทั้งนี้เห็นกันว่ามีผลเกือบเท่ากับมีคำพิพากษาให้ปล่อยตัวเพราะโทษจำคุกน้อยเหลือเกิน แต่ถ้าว่าในด้านสังคมแล้วเห็นว่าเหมาะสม ว่าตามความจริงแล้วไม่ต้องการลงโทษจำคุกจำเลย จึงให้โอกาสเลือกเอาทางใดทางหนึ่ง แต่ตามสถิติโทษทางคุกแล้วไม่ใคร่มีคำพิพากษาประเภทนี้มากเท่าใดนัก อนึ่งไม่ควรจะลืมว่าพวกคนโทษตามที่ปรากฏในสถิติเช่นนี้เป็นเพียงจำนวนน้อยในบรรดาผู้กระทำผิดทั้งหลายซึ่งได้หลบหนีการลงโทษ โดยทางเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเอาตัวมาลงโทษได้ พวกนักโทษเหล่านี้ต้องถือว่าเป็นพวกชั้นเลวที่สุดของบรรดาประชากรซึ่งเป็นอาชญากรทั้งหลายหรือพวกคนงาน ทั้งนี้อาจมีข้อยกเว้นบางประการ กล่าวคือ อาจเป็นผู้ต้องรับโทษเพราะเคราะห์กรรมหรือเพราะผลของกฎหมายของสังคมกลุ่มนั้น อีกประการหนึ่งถ้าหากว่าเครื่องมือ

ในทางบังคับบัญชาให้การเป็นไปตามกฎหมายนั้นปฏิบัติโดยสมบูรณ์ถูกต้องตรงไปตรงมาและไม่มีการตุกติก หรือถ้าหากว่ามีเครื่องจักรกลไกแห่งความยุติธรรมที่สามารถแยกแยะระหว่างอาชญากรที่แท้จริง และผู้เป็นแต่เพียงผู้ต้องหาซึ่งมิใช่อาชญากรหรือผู้ร้ายได้แล้ว ซึ่งทั้งนี้สุดแล้วแต่จะเรียกว่าอยู่ในฐานะเช่นไร ถ้าเมื่อเป็นเช่นนี้ได้แล้วคำพิพากษานั้นก็ต้องถือว่าถูกต้องและยุติธรรมที่สุด แม้ถึงว่าเราจะสามารถนับจำนวนคนโทษหรือเอาตัวมาสัมภาษณ์หรือศึกษาค้นคว้าสาเหตุต่าง ๆ จากตัวคนเหล่านี้ได้ก็ตาม เราก็ยังต้องถือว่าพวกคนโทษหรือคนคุกเหล่านี้เป็นแต่เพียงบางส่วนของอาชญากรรมหรืออาชญากรซึ่งยังไม่ครบถ้วนถูกต้องกับความเป็นจริงอยู่นั่นเอง

ครานี้หันมาพิจารณาเปรียบเทียบสถิติอาชญากรรมทางศาลกับสถิติทางคุกในรายละเอียดอีก ก็จะเห็นว่าทางศาลนั้นไม่ถือว่าอายุเพศหรือเชื้อชาติเป็นรายละเอียดที่สำคัญ ส่วนทางคุกนั้นจะต้องปรากฏรายละเอียดเหล่านี้โดยครบถ้วน

พวกคนโทษเหล่านี้ส่วนมากรับตัวมาจากศาล แต่ก็ไม่เสมอไป แต่ก็จะมีบ้างเหมือนกันว่าเป็นพวกทำผิดเงื่อนไขของการพักการลงโทษหรือพวกที่หลบหนีไปแล้วกลับมาใหม่ หรือพวกที่โอนมาจากสถานคุมขังแห่งอื่น

วิธีการปลดปล่อยก็มีแตกต่างกันหลายประการ เช่นปล่อยตัวไปโดยไม่มีเงื่อนไข การพักการลงโทษ (paroles) ตาย หลบหนี ย้ายที่คุมขัง และยังมีวิธีการปล่อยอย่างที่เรียกว่าวิธีลักลับในลักษณะต่าง ๆ ด้วย

สถิติทางคุกมีรายการทางด้านปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดแบ่งแยกเป็นอายุ เพศ ลักษณะของการกระทำผิดและเชื้อชาติ แต่เพ่งเล็งเป็นส่วนใหญ่เกี่ยวกับคดีที่มีการคุมประพฤติ ปล่อยไปด้วยวิธีพักการลงโทษและปล่อยตัวไปโดยเงื่อนไข รายละเอียดซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญเกี่ยวกับการคุมขัง

ในตารางก็คือ ประเภทของอาชญากร ระยะเวลาควบคุมตามคำพิพากษา รายละเอียดเกี่ยวกับอายุ เพศ เชื้อชาติ แหล่งที่เกิด และจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัย

นอกจากนี้ยังมีสถิติอีกอย่างหนึ่งเรียกว่าบัญชีสำรวจอาชญากรรม (Crime Surveys) ซึ่งเป็นเบื้องต้นของการนำไปสู่การสำรวจคลื่นอาชญากรรม หรือที่เรียกว่า Crime Waves กล่าวคือเป็นระยะเวลาหรือยุคหนึ่งซึ่งมีอาชญากรรมชุกชุม แล้วพยายามระงับอาชญากรรมนั้นโดยสืบเสาะถึงสาเหตุที่ทำให้ก่ออาชญากรรมนั้นขึ้น เช่น ในบ้านเราในสมัยหนึ่งเมื่อภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกือบจะเป็นประจำวันซึ่งมีการก่ออาชญากรรมโดยการจี้เอาทรัพย์ ในต่างประเทศภายหลังสงครามก็ปรากฏเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากปฏิกิริยาของสงครามซึ่งทำให้ประชาชนถูกกระทบกระเทือนในด้านจิตใจ และทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ศีลธรรมอันดีเสื่อมโทรมไป ฯลฯ

๗. สถิติอาชญากรรมระหว่างประเทศ

ประเทศใหญ่ ๆ ในภาคพื้นยุโรป เช่น เยอรมันนี ฝรั่งเศส และอังกฤษได้ออกหนังสือสถิติอาชญากรรมทางศาลและสถิติอาชญากรรมทางคุกเป็นปกติอยู่เสมอ สถิติอาชญากรรมในภาคพื้นยุโรปปรากฏว่าได้ทำมาตั้ง ๑๕๐ ปีกว่ามาแล้ว ตั้งต้นออกในกลางสมัยพระเจ้านโปเลียน สถิติอาชญากรรมฉบับที่เก่าที่สุดนั้นพิมพ์ขึ้นในประเทศบาวาเรีย เมื่อ ค.ศ. ๑๘๐๓ (พ.ศ. ๒๓๔๖) และในปีเดียวกันนี้รายงานเกี่ยวกับอาชญากรรมและอาชญากรของฝรั่งเศสก็ได้พิมพ์ออกมา ประเทศอังกฤษก็ได้พิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๘๐๕ (พ.ศ. ๒๓๔๘) การประมวลข้อความเหล่านี้มักเกี่ยวกับการตัดสินของคณะลูกขุนเป็นส่วนใหญ่ สถิติของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ฉบับแรกพิมพ์ใน ค.ศ. ๑๘๒๗ (พ.ศ. ๒๓๗๐) โดยนักบุญฟรานซิสซีนี สถิติอาชญากรรม

ของประเทศออสเตรีย ฮอลแลนด์ เบลเยี่ยม และสวิตเซอร์แลนด์ได้รับความยกย่องว่าถูกต้องสมบูรณ์ดี

สงครามโลก ทั้งสองคราวได้ยังผลกระทบกระเทือนสถิติอาชญากรรมของประเทศในภาคพื้นยุโรปอย่างร้ายแรง ทั้งนี้เพราะภายหลังการประหัตประหารกันแล้ว ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์เป็นการใหญ่ ประชาชนพลเมืองต่างอพยพย้ายภูมิลำเนาจากประเทศหนึ่งไปอยู่อีกประเทศหนึ่ง จากตำบลหนึ่งไปอยู่อีกตำบลหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศซึ่งเข้าร่วมสงครามด้วยได้รับความกระทบกระเทือนเป็นอย่างมาก สงครามถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนสถานะทางเศรษฐกิจและจิตใจของมนุษย์อย่างใหญ่หลวง การเปลี่ยนแปลงที่นอกเหนืออำนาจที่จะควบคุมได้เช่นว่านี้ เราไม่สามารถที่จะสำรวจโดยสำมะโนครัวไม่ว่าก่อนหรือหลังการรบพุ่งนั้นได้

ไม่มีสถิติอาชญากรรมระหว่างประเทศที่เป็นทางการหรือสากล หรือได้เคยมีการตกลงวางกฎเกณฑ์กันไว้ หากพยายามจะทำเช่นนั้นก็คงไม่สำเร็จ ทั้งนี้ด้วยเหตุว่าแม้แต่แบบหรือเค้าโครงและเนื้อแท้แห่งอาชญากรรมที่สำคัญที่จะให้มีปรากฏในสถิตินั้นก็แตกต่างกันเสียแล้ว เพราะใช้กฎหมายแตกต่างกัน เช่นในเรื่องฆ่าคนตาย บางประเทศแบ่งเป็นตัวการชั้นที่ ๑ และตัวการชั้นที่ ๒ แต่ตามกฎหมายไทยเราแบ่งเป็นตัวการและผู้สมรู้หรือผู้สนับสนุน ดังนี้ แม้ในข้อกฎหมายเกี่ยวกับการฆ่าคนตายโดยเจตนาก็แตกต่างกันมากที่เดียว ไม่แต่เฉพาะสหรัฐอเมริกากับทางภาคพื้นยุโรป แม้แต่ในระหว่างประเทศในภาคพื้นยุโรปก็แตกต่างกันเองอยู่แล้ว

นอกจากนี้การบัญญัติกฎหมายลักษณะอาญาก็มีทรรศนะต่างกัน เช่นในบางประเทศการมีเอกภรรยา ๒ คน ในขณะเดียวกันที่ภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมายคนแรกยังมีชีวิตอยู่ ถือว่าเป็นความผิดอาญาที่เรียกว่า Bigamy

แต่ในบางประเทศในตะวันออกเช่นประเทศเราไม่ถือว่าเป็นความผิดอาญา แต่ถ้าหากเป็นการไปจดทะเบียนซ้ำกันก็อาจเป็นความผิดอย่างอื่นไปได้ เช่น แจ้งความเท็จเป็นต้น ส่วนทรรศนะในทางการเมืองหรือวิธีการปกครองคนละแบบ การบัญญัติกฎหมายอาญาก็จำต้องผิดกันไป เช่นประเทศรัสเซียและจีนแดงถือว่าการเป็นคอมมูนิสต์ไม่เป็นความผิด แต่ในประเทศไทยเรามีกฎหมายห้ามการกระทำที่เป็นคอมมูนิสต์และถือเป็นโทษทางอาญา แม้แต่ลักษณะของความผิด บางประเทศบัญญัติว่าเป็นความผิดอุกฉกรรจ์ แต่ในบางประเทศถือว่าเป็นความผิดเล็กน้อยหรือไม่เป็นความผิดเลย เช่น ทำผิดเรื่องฝิ่น สำหรับประเทศไทยเราหรือในบางประเทศถือเป็นคดีอุกฉกรรจ มีโทษหนัก บางประเทศไม่ถือว่าเป็นความผิดก็มี ข้อแตกต่างในประการสำคัญก็คือ ทรรศนะ ของมูลเหตุ ที่บัญญัติ กฎหมายอาญา ของบางประเทศแตกต่างกันอย่างมาก เช่น บางประเทศถือเอาสาเหตุทางกรรมพันธุ์เป็นสาเหตุสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกนักชีววิทยา ซึ่งมีความเห็นแตกต่างกับประเทศที่มีความเห็นไปทางด้านสังคมวิทยา ดังนั้นการแบ่งแยกประเภทความผิดจึงแตกต่างกันออกไป

อนึ่ง สำหรับสถิติอาชญากรรมของแต่ละประเทศ ซึ่งได้รับความกระทบกระเทือนจากภาวะสงคราม หรือจากภัยพิบัติในทางธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม เกิดความผันแปรทางเศรษฐกิจ จึงมีคลื่นอาชญากรรม (Crime Waves) เกิดขึ้นเป็นพัก ๆ ซึ่งหนักกว่าเมื่อเหตุการณ์ปกติ ดังนั้นจึงทำให้สถิติผิดแผกไปกว่าประเทศที่ไม่ถูกกระทบกระเทือนจากเหตุการณ์ดังกล่าวแล้วนั้น ยิ่งกว่านั้นแม้ในเวลาปกติด้วยกันก็ดี วิธีการทำสถิติทางด้านตำรวจ ทางด้านศาล และทางด้านราชทัณฑ์ กับของแต่ละ

ประเภทก็แตกต่างกันอยู่แล้ว ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จึงไม่สามารถวางกฎเกณฑ์ในการทำสถิติอาชญากรรมให้เป็นสากลในแบบเดียวกันได้

๔. สถิติทางชีวประวัติ

สถิติทางชีวประวัติของอาชญากรนั้น เป็นการสืบเสาะอย่างกว้าง ๆ แต่ก็จำกัดอยู่ในเรื่องอายุ เพศ เชื้อชาติ ลูกเต้าเหล่าใคร ความเป็นอยู่ทางครอบครัว อาชีพอะไร เรื่องอายุและเพศนั้นเป็นเรื่องดูไม่น่าจะมีปัญหา แต่กระนั้นก็ดีก็ยังมีปัญหาเรื่องอายุ เกี่ยวกับรูปร่าง จิตใจ และอายุทางต่อม ซึ่งทั้งนี้อาจพิจารณาได้จากอายุในทางรูปร่าง (Physical Age) อายุทางจิตใจ (Mental Age) และอายุทางต่อม (Glandular Age) แต่ในประการหลังนี้ทางนิติเวชวิทยาเห็นกันว่า ไม่สู้จะแน่นอนเชื่อถือได้จึงไม่นิยมกัน นอกจากนี้ความหมายเรื่องอายุแม้แต่ต่างเพศก็แตกต่างกัน ภาวะทางเพศของแต่ละเพศนั้นย่อมแตกต่างกันทั้งทางเรือนร่างและภาวะอื่นๆ ที่แสดงออกให้ปรากฏในเรื่องเกี่ยวกับอายุเท่าใดนั้น อาจตรวจสอบได้โดยทางนิติเวชวิทยา จึงขอแนะนำให้อ่านบทความเรื่อง "อายุเท่าใด" โดยศาสตราจารย์สงกรานต์ นิยมเสน ซึ่งเขียนไว้ในหนังสือ ดุลพาห เล่ม ๑๐ ปีที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๐๔ หน้า ๑๐๕๙

ในทางเชื้อชาติ แม้จะเป็นเพศเดียวกันก็ดี ก็ยังไม่สามารถวางหลักเกณฑ์ให้ใกล้เคียงเพื่อช่วยแก้ปัญหาสถิติทางชีวประวัติได้

ข้อยุ่งยากอีกข้อหนึ่งก็คือ สถานะทางครอบครัวเป็นปัญหาที่ยากที่สุด แต่ถ้าพิจารณาเพียงแง่กฎหมายแล้วก็ดูไม่สู้จะมีปัญหาอะไร ทั้งนี้มักจะปรากฏว่ามีสามีภรรยาหลายคู่ที่ทำการสมรสกันโดยถูกต้องตามกฎหมายและประเพณีนิยม แต่ก็ไม่อยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยาทั้งหลาย และก็ยังมีหญิงชายอีกหลายคู่ซึ่งไม่ได้ทำการสมรสกันตามกฎหมายหรือประเพณี แต่

ก็ยินยอมอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยาอย่างเปิดเผย หากว่าตามทฤษฎีแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างคนคู่เหล่านั้น ก็ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางกามารมณ์ และความปรารถนาเกี่ยวกับทางเศรษฐกิจของแต่ละคนเป็นเครื่องแสดงอยู่ในตัวถึงสาเหตุแห่งการแต่งงาน แต่บางทีข้อเหล่านี้ก็อาจมีได้ในคู่ที่มิได้แต่งงานกันโดยถูกต้อง และไม่ปรากฏในคู่ที่ทำการสมรสกันโดยชอบด้วยกฎหมายก็มี

ชีวิตของคนเราอาจแบ่งเป็น โสด แต่งงานแล้ว หย่าร้างกัน เป็นหม้าย ซึ่งมีความสำคัญตามความหมายค่อนข้างจะจำกัดสักหน่อย จึงเป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้งให้ดี แต่อย่างไรก็ดี ข้อเท็จจริงที่รวบรวมได้ในทางชีวประวัติย่อมจะเชื่อได้มากกว่าเพียงการสำรวจโดยสถิติเท่านั้น

เกี่ยวกับตัวอาชญากรแล้ว ชีวประวัติของเขาในทางสังคมย่อมจะตั้งต้นด้วยจุดดำ กล่าวคือ การกระทำผิดที่เขากระทำขึ้นเป็นครั้งแรกวิวัฒนาการหรือความเปลี่ยนแปลงทีละน้อยในทางสังคมเป็นสิ่งซึ่งปรุงแต่งขึ้นในตัว และเบื้องหลังนั้นก็เป็นเรื่องทางพันธุกรรม ทางจิตวิทยาและกฎเกณฑ์ของวิธีการหาวิธีที่จะทำให้ผู้ร้ายกลับตัวได้ต่อไป สิ่งเหล่านี้อาจศึกษาค้นคว้าได้ และอาจใช้เป็นมูลฐานของการวิเคราะห์และการพยากรณ์เกี่ยวแก่การก่ออาชญากรรมและแผนผังของการให้การบำบัดการศึกษาเอามาจากเรื่องจริง เช่นนี้อาจทำได้โดยอาศัยรายงานของนักสังคมสงเคราะห์บ้าง ข้อซักถามตามความสังเกตของนายแพทย์บ้าง วิธีการศึกษาตามวิธีนี้ย่อมต้องการความช่วยเหลือจากวิชาความรู้ในแขนงต่าง ๆ จิตแพทย์สมัยใหม่เพิ่มความสนใจไปในด้านการแยกจากกันของกำลังผลักดันของสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการเกิดของการรบกวนทางด้านจิตใจ (Diviation) ในการศึกษาเกี่ยวกับ

ชีวประวัติ นักอาชญาวิทยาควรจะได้สนใจเกี่ยวแก่คุณสมบัติทางจิตใจและทางร่างกายของผู้ถูกคุมประพฤติให้มากเท่า ๆ กับบรรดากำลังความผลักดันของสภาพแวดล้อมทุกด้านด้วยการสำรวจโดยวิธีค้นคว้าทางชีวประวัติเช่นว่านี้จะทำได้สำเร็จก็ต่อเมื่อมีจุดหมายที่จะค้นคว้านั้นอยู่แล้ว และมีเวลานานพอที่จะสำรวจได้อีกด้วย กล่าวคือมีตัวบุคคลนั้นคุมขังอยู่ในคุกแล้ว เราจะใช้คนไข้ของโรงพยาบาลโรคจิตมาเป็นหลักฐานพยานสำหรับเป็นหลักค้นคว้าไม่ได้เสมอไปนัก และก็ควรจะจำไว้ว่าสถาบันโรคจิตบางแห่งควบคุมอาชญากร และคุกกลับควบคุมคนที่เป็นโรคจิตก็มีเหมือนกัน การศึกษาค้นคว้าจากเรื่องจริงเช่นนี้เป็นเรื่องของการค้นคว้ากินเวลาชั่วชีวิตคนเท่าที่เราจะค้นคว้าสำรวจได้ แต่ปรากฏว่าการสืบเสาะเกี่ยวกับเด็กพวกโง่เฉา (Moron) คนพเนจรซึ่งไม่ปรากฏครอบครัวหรือเพื่อนฝูง ไม่มีใครรู้จักหัวนอนปลายตีน คนชนิดนี้มีมากในเมืองหลวงหรือมหานคร พวกเหล่านี้สืบยากกว่าคนที่อยู่ในกลุ่มชุมชนเล็ก ๆ ซึ่งมีคนรู้จักดีเพราะเราอาจสืบได้จากครูบาอาจารย์ เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน สามีหรือบิดาของเขาได้ และข้อที่ควรจะได้สังเกตไว้อีกก็คือ คนที่ถูกจำคุกเป็นเวลานานหรือจำคุกตลอดชีวิต ลักษณาการ (Traits) ของบุคคลนั้นมักจะลบเลือนไปหรือเปลี่ยนไปได้ อนึ่งบรรดาวรรณกรรมเกี่ยวกับชีวประวัติและกลวิธีของผู้ร้ายดังกล่าวนี้สังเกตว่าเขียนขึ้นโดยสตรีเป็นส่วนใหญ่

๙. ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญนั้นจะเป็นได้ก็ต่อเมื่อได้ผ่านงานในแขนงใดแขนงหนึ่งมามากโดยความชำนาญและชำชอง ด้วยเหตุนี้จึงมีคำกล่าวว่าความชำนาญ (ประสบการณ์) ก่อให้เกิดวิทยาศาสตร์ (expe-

rience passes science) ผู้เชี่ยวชาญอาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภทมีบุคคลหลายคนที่มีความสังเกตต่างๆ ที่ได้รวบรวมไว้และพร้อมที่จะให้ความเห็นได้

ประเภทแรก นั้น มีความชำนาญไม่สู้กว้างขวางนัก และโดยเหตุที่มีอาชีพต่าง ๆ กัน จึงสามารถให้ความคิดเห็นตามความถนัดในอาชีพของตนหรือตามความคิดที่ตนเห็นว่าถูกต้อง ผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้มีข้อคิดเห็นมาก ได้แก่นายตำรวจ พระหรืออนุศาสนาจารย์ในคุก พวกอัยการจังหวัด ทนายจำเลยและพวกจิตแพทย์ แต่อย่างไรก็ดีเช่นเดียวกันกับในวงการแพทย์ ทางอาชญาวิทยามักจะต้องการแต่ข้อเท็จจริงยิ่งกว่าทฤษฎีหรือศัพท์ใหม่ ๆ มีข้อสังเกตอยู่อีกอย่างหนึ่งคือผู้พิพากษามักไม่ถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญ แต่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้พิพากษาได้มีโอกาสพบปะกับอาชญากรชั่วระยะเวลาอันสั้น คือเพียงในระหว่างเวลาพิจารณาคดีเท่านั้น หรือมิฉะนั้นก็เห็นจะเป็นด้วยว่าไม่มีความกระตือรือร้นหรือสนใจที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความชำนาญของตนก็อาจเป็นได้

ประเภทที่สอง นี้ ค่อนข้างจะหายาก โดยมากเป็นบุคคลซึ่งโดยบังเอิญมีโอกาสหรือมีนิสัยชอบ เช่นว่า มีโอกาสได้สังเกตมามาก และในขณะเดียวกันก็มีความเฉลียวฉลาดพอที่จะจับเอาข้อเท็จจริงหรือสามารถที่จะสรุปข้อเท็จจริงให้ใกล้ความจริงได้ที่สุดเนื่องจากที่ได้สังเกตเห็นมาหลายครั้งหลายหนแล้ว สามารถรวมรวมข้อเท็จจริงมาสะสมไว้แล้วตั้งข้อสังเกตไว้เป็นเวลาหลาย ๆ ปี แต่พวกเจ้าหน้าที่ของคุกนั้นแม้มีภาระอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันและคลุกคลีโดยตรงกับคนโทษและโดยมากก็เป็นคดีร้าย ๆ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นอุปสรรคในการที่จะเข้าใจในการกระทำต่าง ๆ ของอาชญากร หรือมีโอกาสที่จะสงบอารมณ์และตั้งข้อสังเกตไว้โดยถี่ถ้วนได้ อนึ่ง พวกเจ้าหน้าที่คุกซึ่ง

มีหน้าที่ประหาร มีโอกาสได้พบคนโทษก็ในลักษณะพิเศษและชั่วหนนั้นหนเดียวเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ประหารนั้น ตามที่ปรากฏในสหรัฐอเมริกามักจะมีสถิติฆ่าตัวตายค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงไม่ใคร่มีเวลามากพอที่จะเล่าพฤติการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับนักโทษได้มากเท่าเจ้าพนักงานในหน้าที่ส่วนอื่น ๆ ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน ตามที่ได้ทราบจากคนเก่า ๆ ในกรมราชทัณฑ์ก็ได้ความว่าเจ้าหน้าที่ซึ่งเรียกว่าเพชฌฆาตนั้นมักประสาทไม่สู้จะปกติดีนัก บางครั้งมีอาการคล้ายคนบ้า สิ่งเหล่านี้น่าเข้าใจว่าเพราะความตึงเครียดของประสาท ถ้าคนไหนทนไม่ได้ก็เลยเสียคนไป จนถึงฆ่าตัวตายในที่สุด

ในจำพวกผู้เชี่ยวชาญที่ถือว่าอยู่ในชั้นดีก็คือ พวกพัศดีหรือนายแพทย์ประจำคุก นอกจากนี้ก็มีสตรีหลายคนที่ได้เขียนบันทึกเกี่ยวกับผู้กระทำผิดซึ่งเป็นผู้หญิงอันเป็นการให้ความรู้แก่เราเป็นอันมาก โดยปราศจากอคติ แม้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำของผู้ชายซึ่งเที่ยวแทรกแซงอยู่โดยทั่ว ๆ ไปก็ดี

ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนี้บางกรณีก็ต้องอาศัยจากวิธีการของการทดลอง ซึ่งในที่นี้หมายความถึงวิธีการทดสอบจากเหตุการณ์ต่าง ๆ สังเกตจากผลและผลงานของโครงการหรือสถานชำนัญต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือทดสอบว่าได้ผลในทางปฏิบัติหรือไม่ เหตุการณ์ที่รวมทั้งด้านสังคมวิทยาและอาชญาวิทยาอันเป็นเหตุให้เกิดสังคมพิการหรือการกระทำผิดขึ้นนั้น เป็นเรื่องจุกจิกยุ่งยากด้วยเหตุอีกหลายประการ จึงเป็นการยากที่จะวินิจฉัย อนึ่ง กำลังผลักดันของสภาพแวดล้อมนั้นไม่สามารถที่จะแก้ไขได้โดยเหตุที่ได้ลงรากจับแน่นจนเป็นธรรมเนียมแบบแผนเสียแล้ว การที่จะ

ทดลองตรวจสอบกับมนุษย์อาชญากร ซึ่งอยู่ในสถานะห้อมล้อมไปด้วยความร้ายกาจเช่นนี้ดูคล้ายกับว่าจะเป็นการพยายามทำในสิ่งที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคอีกหลายประการ เช่นสภาพการสงครามได้ทำให้สภาพความเป็นอยู่ทั้งในทางครองชีพและทางเศรษฐกิจคลาดเคลื่อนไป การปฏิวัติและภาวะการตกต่ำ (depression) ได้เปลี่ยนแปลงสถานการณ์ในทางสังคมเป็นการตรงกันข้ามกลับหน้ามือเป็นหลังมือ การอพยพจากประเทศหนึ่ง ไปอยู่อีกประเทศหนึ่ง ทำให้คนเป็นจำนวนมากต้องประสพต่อความยับยังคับทุกด้านอย่างที่ไม่ได้เคยประสพมา ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดความสำเร็จก็มี และความล้มเหลวล่มจมในที่สุดก็มีสิ่งที่ควรจะโทษอีกอย่างหนึ่งก็คือเครื่องทุ่นแรง คือเครื่องจักร ได้ก่อให้เกิดภาวะทางเศรษฐกิจใหม่ทางสังคมใหม่ ในทุก ๆ ชั่วโมง และในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดของใหม่ ๆ เช่นปัญหาของมนุษย์ทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งความเหลวแหลกทางด้านศีลธรรมจรรยาด้วย

ในวงการกฎหมายเราอาจเปรียบเทียบกันได้ แต่ในทางอาชญาวิทยาแล้วเราจะนำไปเปรียบเทียบกันอย่างนั้นหาได้ไม่ เพราะวิธีการสืบสวนและการจับกุมคดีอาญาทั่วโลกแตกต่างกันอย่างมากมาย บางแห่งดูเหมือนว่าจะสำเร็จ แต่บางแห่งปรากฏว่าล้มเหลว ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีวิธีการทดลองด้วยวิธีต่าง ๆ ที่ในคุกหรือตรางว่าวิธีอย่างไหนที่จะเหมาะสมกับลักษณะนิสัยของอาชญากรชนิดไหน แต่ทั้งนี้ต้องอย่าลืมว่าส่วนใหญ่ของอาชญากรนั้น ไม่ใช่คนไข้คนเจ็บตามความหมายในทางแพทย์ศาสตร์ เพราะว่าบางคนเจ้าอารมณ์มากเกินไป คล่องแคล่วเกินไป และหนักไปในทางกามารมณ์ ฯลฯ

กล่าวโดยสรุปแล้ว Hans von Hentig ให้ความเห็นว่า ต้องได้วางโครงการที่ง่ายเห็นได้ชัดเสียก่อน และมีเครื่องมือที่ดีพอที่จะจัดทำได้เรื่อย ๆ ไปโดยไม่มีอุปสรรคอะไรมาขัดจังหวะ มิฉะนั้นแล้วจะมีการทดลองในทางการของวิชาอาชญาให้สำเร็จไม่ได้

๑๐. เรื่องของคนคุกหรือคนโทษ

พวกคนคุกคนโทษไม่ว่าชาติใดภาษาใดมักจะเหมือน ๆ กันทั้งนั้น ไม่ยอมรับว่าผิด มักจะอ้างว่าเขาหาว่าอย่างนั้นอย่างนี้ และหากจะยอมรับว่าได้กระทำอะไรไป ก็มักจะว่าไม่เป็นความผิด ศาลตัดสินไม่ถูกพยานแกล้งปรักปรำ อะไร ๆ ทำนองนี้ และถ้าสังเกตวิธีพูดของพวกนี้แล้วจะเห็นว่าก็ไม่เชิงปฏิเสธโดยตรงทีเดียว เป็นแต่ตะแบงเลี่ยง ๆ พอเป็นข้อแก้ตัวเพื่อไม่ให้คนอื่นติฉินนินทาได้ เรื่องของพวกคนคุกว่าที่จริงแล้วก็มีความจริงอยู่บ้างเหมือนกัน หากแต่ว่าไม่ใช่ความจริงทั้งหมดคงปกปิดไว้บ้างบางส่วน

มีเด็กเป็นจำนวนไม่น้อยที่กำเนิดในท้องถิ่นซึ่งสกปรกโสมมแล้วก็ถูกเลี้ยงดูจนเติบโตขึ้นมาในกลุ่มของพวกที่เป็นศัตรูของสังคม หรือจะพูดให้เข้าใจง่ายก็คือเกลือกกลั้วอยู่กับอบายมุขและความชั่วร้ายด้วยประการต่าง ๆ ในบรรดาสิ่งบกพร่องทั้งหลายจนไม่เป็นที่เอาใจใส่หรือนำพาของชนชั้นอื่น ๆ แต่กระนั้นก็ดีก็ไม่กลายเป็นพวกผู้ร้ายอาชีพเสมอไป เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้นก็น่าจะเป็นเรื่องของโชคชะตาและเหตุผลของแต่ละคนเป็นพิเศษ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ามีสาเหตุหลายประการรวมทั้งเหตุภายนอกและภายในซึ่งช่วยให้คนหนึ่งอยู่เหนือน้ำ และฉุดให้อีกคนหนึ่งจมน้ำลงไปด้วยถ้าหากว่าอยู่ในกลุ่มของผู้ที่จมน้ำด้วยกัน แม้ศาสตราจารย์ผู้สนใจในวิชานี้ยังรับว่าแม้จะใช้ความเฉลียวฉลาดหรือความชำนาญของเราให้ดีเท่าไรก็ไม่มีเหตุผลอย่างอื่นที่จะอธิบายให้ดีไปกว่านี้ได้ แต่ถ้าพูดกันอย่างแบบไทย ๆ ของเราซึ่งเชื่อ

กฎแห่งกรรม ก็เป็นบุญและกรรมของแต่ละคนอยู่บ้างเหมือนกัน

เราจำต้องยอมรับว่าความชั่วร้ายและความเลวของสิ่งแวดล้อมของถิ่นที่อยู่บางแห่งนั้นเต็มไปด้วยความสกปรกโสมมทั้งทางด้านวัตถุและศีลธรรม ดังนั้นเด็กที่ยากจนค่นแค้นจึงถูกชักจูงไปตามสิ่งที่ชั่วยุนั้นทีละน้อย ๆ

ดังได้กล่าวแล้ว ในข้างต้นว่า พวกคนคุก มักจะไม่ยอมรับว่าเขาผิด และยิ่งกว่านั้นก็มักจะเชื่อว่าการที่เขาดำเนินชีวิตเรื่อย ๆ มานั้นเป็นการถูกต้องและดีที่สุดแล้วที่เขาควรจะประพฤติ ทั้งนี้เพราะกลุ่มชุมชนที่เขาเกิดมานั้นเป็นอย่างนั้น มิใช่ความผิดของเขา เมื่อเป็นอย่างนี้การที่จะไปเอาเรื่องจากพวกคนคุกเหล่านี้ให้ถูกต้องจริง ๆ แล้ว จึงเป็นการยากลำบากอย่างยิ่งและจะเอาชนะได้ยาก ในจำนวนพวกคนคุกตั้งร้อยตั้งพันที่ถูกคุมขังอยู่ในคุกหรือในสถานที่กักขังนั้น มีเป็นจำนวนน้อยที่เต็มใจที่จะเปิดเผยความลับของตนเองและเรื่องราวของพวกเพื่อนนักโทษด้วยกันให้คนอื่นทราบ

เมื่อเปรียบเทียบชีวประวัติของนักโทษชาวอังกฤษ ชาวอเมริกัน เยอรมัน ฝรั่งเศสและรัสเซียแล้ว แสดงว่าของอังกฤษและอเมริกันหนังสือชีวประวัติทั้งหลายเขียนขึ้นโดยบุคคลที่กุมความลับไว้ ส่วนมากก็เกี่ยวกับพวกขะโมยอาชีพทางตัดช่องย่องเบา และพวกล้วงกระเป๋าหรือนักแซงก์ แต่ในภาคพื้นยุโรปนั้นส่วนมากเขียนขึ้นโดยนักโทษการเมือง ดังนั้น หนังสือชีวประวัติ ของเยอรมันและรัสเซีย มักเป็นพวกเรื่องการกระทำผิดเกี่ยวกับการเมืองเป็นส่วนใหญ่

เรื่องราวชีวประวัติที่พวกนักโทษเป็นผู้เขียนขึ้นเอง มักจะปกปิดความจริงหรือมิฉะนั้นก็เขียนเกินความจริงทีเดียว แต่มีข้อที่น่าสังเกตอยู่ข้อหนึ่ง พวกดาวร้าย (gangsters) มักจะไม่ใคร่เขียนหรือเปิดเผยชีว-

ประวัติมากนัก ทั้งนี้ด้วยเหตุว่าอายุสั้นถูกยิงตายเสียเป็นส่วนมาก นอกจากนี้ก็เพราะพวกดาวร้ายมีความสัตย์สาบานไว้ต่อกันว่าจะยอมปกปิดทุกสิ่งทุกอย่างเป็นความลับอย่างที่สุด

ภายหลังสงครามโลกครั้งแรก หนังสือที่เขียนในภาคพื้นยุโรปโดยมากเขียนหนักไปในปัญหาทางกามารมณ์ของนักโทษ และก่อนหน้านั้นก็ยังปรากฏว่าแม้แต่เนลสันแม่ทัพเรืออันเลื่องชื่อลือนามของอังกฤษก็เขียนเรื่องไว้ทั้งบทให้ชื่อว่า "ผู้ชายที่ไม่มีผู้หญิง" ในข้อนี้ยังหาสาเหตุกันไม่พบว่าทำไมจึงเป็นอย่างนั้น แต่ก็พอจะเดาได้ว่าชีวิตเกี่ยวกับกามารมณ์นั้นมาก่อนการอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภริยา และการที่ต้องเข้ามาติดคุกนั้นเป็นการแยกหรือพรากจากกัน

อนึ่ง อาชญากรรมและความวิกลจริตมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด ทั้งวิธีการควบคุมบุคคลทั้งสองจำพวกนี้ก็ใกล้เคียงกันอยู่หลายอย่าง

นอกจากชีวประวัติแล้วก็มีรายงานการพิจารณาคดีสำคัญ ๆ อีกมาก ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอาชญาวิทยา ก่อนมีอาชญาวิทยาเป็นลำเป็นสัน ในสมัยโบราณก็อาศัยประวัติศาสตร์และกฎหมายอาญา การพิจารณาคดีใหญ่ ๆ และตื่นเต้นย่อมจะเป็นที่สนใจของประชาชนมีมาตั้งหลายร้อยปีแล้ว ผู้คนสนใจตั้งแต่การจับกุมสอบสวน ส่งศาล การพิจารณา ฯลฯ การพิจารณาคดีเหล่านี้จึงถือว่าเป็นการช่วยให้เข้าถึงการวิจัยอาชญากรรมด้วยเหมือนกัน แม้จะไม่ใช่คดีใหญ่โตเช่นฆ่าคนตาย บางคดีแม้เป็นคดีเล็กน้อยเช่นโกงเงินขนาดาร ก็ยังมีบางครั้งที่ประชาสนใจมากกว่าคดีใหญ่ ๆ เสียอีก แม้ในที่สุดศาลจะพิพากษาให้ยกฟ้อง ก็ยังเป็น

ที่สนใจสำหรับนักอาชญาวิทยามากกว่าคำพิพากษาประหารชีวิตก็ได้ ด้วยเหตุนี้จึงปรากฏว่าในบางประเทศ เช่นฝรั่งเศส อังกฤษและเยอรมัน จึงมีการพิมพ์รายงานการพิจารณาพิพากษาคดีใหญ่ ๆ ออกจำหน่ายกันมาตั้งหลายสิบปีแล้ว ในประเทศไทยมีคำพิพากษาคดีเรื่องใหญ่พิมพ์จำหน่ายพร้อมด้วยคำพยานและคำพิพากษาทั้งสามศาล อันนับว่าเป็นที่สนใจมากก็ คือ คำพิพากษากรณีลอบปลงประชนม์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ฯลฯ ที่พอจะนำมาอ้างได้.

ตอนที่ ๒

อะไรเป็นเหตุทำให้คนเป็นผู้ร้ายหรืออาชญากร

ตามที่ได้ศึกษาในตอนต้นมาบ้างแล้วพอจะเห็นได้ว่าการกระทำผิดร้ายหรือการก่ออาชญากรรมนั้นกระทำขึ้นโดย "คน" เป็นผู้ก่อกำเนิดของการกระทำผิด (Origin) ซึ่งผู้กระทำผิดนี้เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั่นเอง แต่ว่าการกระทำหรือความประพฤติของเขานั้นเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมซึ่งเป็นส่วนรวม สมมติว่าจับคนร้ายวิ่งราวสายสร้อยคอได้คนหนึ่ง สิ่งที่เราควรจะต้องพิจารณาในประการแรกก็คือ อะไรเป็นเหตุจูงใจให้เขาวิ่งราว เราจึงควรต้องพิจารณาถึงตัวผู้ร้ายนั้นเอง โดยดูว่าร่างกายและจิตใจเป็นอย่างไร รูปร่างหน้าตาร่างกายก็แข็งแรงสมบูรณ์ดี ทำไมจึงไม่ทำมาหากินในทางสุจริตเช่นคนอื่น ๆ จิตใจก็เป็นปกติไม่ใช่คนบ้าคนบอหรือคลุ้มคลั่ง หากในด้านร่างกายและจิตใจไม่มีข้อบกพร่องอะไรสักอย่างเดียว สิ่งที่เหลืออยู่เป็นประการสุดท้ายก็คือเหตุการณ์ภายนอกร่างกายของเขา กล่าวคือให้พิจารณาดูว่ามีอะไรที่บีบบังคับผลักดันให้เขาจำต้องทำเช่นนั้น บางรายก็จะปรากฏว่าเพราะหิวไม่มีอาหารจะกิน ไม่มีงานทำ มีครอบครัวที่จะต้องเลี้ยงดู บุตรภรรยาเจ็บ หรือบางทีก็ประพฤติมาด้วยความเคยชินจนเป็นสันดานชั่วร้ายตั้งแต่เด็ก ๆ จนแก้ไม่หาย หรืออะไร ๆ ทำนองนี้ ซึ่งทั้งนี้คงต้องเป็นสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งใน ๒ ทางดังกล่าวแล้วในข้างต้นที่ถือว่าเป็นต้นเหตุแห่งการกระทำผิด แต่อย่างไรก็ดี คนเราจะทำผิดอะไรนั้น ต้องมีสาเหตุจูงใจ (Motive) เป็นประการแรก ข้อถัดไปก็คือโอกาสหรือช่องทาง (Chance) ที่อำนวยให้เมื่อได้ทำความเข้าใจไว้อย่างคร่าว ๆ ดังนี้แล้ว เราก็พอจะจับสาเหตุแห่งการกระทำผิดได้เป็นหลักสำคัญ ๒ ประการ

๑. เกิดจากภายในร่างกายหรือตัวผู้กระทำผิดนั้นเอง รวมทั้งจิตใจและระบบประสาทหรือสิ่งผลักดันอย่างอื่น ๆ ในส่วนนี้เคยมีผู้ใช้คำว่า "พิษภายใน"

๒. เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก สะสมทีละเล็กละน้อยหมักหมมกันเข้าจึงเปลี่ยนแปลงนิสัยจิตใจให้โน้มเอียงไปในทางชั่วร้าย ในส่วนนี้เคยมีผู้ใช้คำว่า "พิษภายนอก"

เมื่อกล่าวโดยให้เข้าใจง่ายขึ้นอีกก็พอจะแยกทำความเข้าใจได้ในเรื่องสาเหตุอาจเป็นได้โดย ๒ ประการ คือ ผู้กระทำผิดนั้นมีความบกพร่องในร่างกายและจิตใจหรือมิฉะนั้นก็ต้องเป็นความบกพร่องของกลุ่มชุมชน คือสิ่งแวดล้อมนั่นเอง

เมื่อทำความเข้าใจไว้เช่นนี้แล้วก็จะแยกอธิบายในหัวข้อใหญ่ในบทต่อไป

บทที่ ๑ สาเหตุทางด้านสรีรวิทยา Biological and Mental Factors in Causation of crime

ก. ร่างกาย

มนุษย์เราหากร่างกายดี จิตใจดี ก็ย่อมเป็นคนดี คนปกติ หากมีความบกพร่องในร่างกายก็กระทบกระเทือนจิตใจ อย่างไรเรียกว่าเป็นคนปกตินั้นในขณะนี้แม้แต่นักอาชญาวิทยาก็ยังถกเถียงกันอยู่ไม่สามารถวางกฎเกณฑ์ลงไปได้แน่นอน จึงเป็นการพูดยาก เขาจึงหาวิธีกล่าวอีกวิธีหนึ่งโดยใช้คำว่า บุคคลซึ่งอยู่ใต้ระดับปกติ ส่วนที่ว่าจะเป็นคนดีแค่ไหนนั้นเป็นเรื่องความนิยมของแต่ละสังคม หากลักษณะแห่งร่างกายไม่ดีมีความพิกลพิการในส่วนต่าง ๆ ก็มักจะเป็นช่องทางหรือมีส่วนทำให้นิสัยใจคอเปลี่ยน

แปลงไปได้ ด้วยเหตุนี้จึงเกิดวิชาอีกแขนงหนึ่งขึ้นซึ่งทำนายรูปร่างลักษณะของคนร้ายซึ่งเรียกว่า Phrenology แต่ก็ไม่สู้แน่นอนพอที่จะทำให้เชื่อถือได้ว่าเป็นหลักเกณฑ์เสมอไป เข้าใจว่าเพราะเหตุรูปร่างหน้าตาของคนร้ายมีลักษณะไม่เหมือนคนธรรมดานั่นเอง จึงเป็นเหตุให้ลอมโบรโซวางทฤษฎีอาชญากรโดยกำเนิดขึ้นไว้ก็อาจเป็นได้

ความแตกต่างของร่างกายของมนุษย์และสัตว์นั้นเนื่องจากการสืบพันธุ์ ไม่ว่าคนหรือสัตว์ย่อมจะมีรูปร่างละม้ายคล้ายคลึงพ่อแม่ผู้ให้กำเนิด จึงเป็นเรื่องของเชื้อชาติ ผู้ที่เกิดมาจะต้องเป็นทายาทรับเอาไว้ตกทอดสืบกันมา จะหลีกเลี่ยงกฎธรรมชาติข้อนี้หาได้ไม่ ในทางพุทธศาสนาก็ถือกันว่าสัตว์มีกรรมเป็นทายาทจะเกิดอยู่นอกกรรมหาได้ไม่ จึงเป็นเรื่องกฎแห่งกรรม คนและสัตว์มีกรรมพันธุ์เป็นเชื้อชาติ และมีสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นเงื่อนไขให้มีความแตกต่างกัน แต่คนดีกว่าสัตว์เพราะคนมีมรดกแห่งสังคมหรือวัฒนธรรม ซึ่งคนเป็นผู้สร้างขึ้นสำหรับวิถีชีวิตในสังคมของตน นี่เป็นคำกล่าวของพระยาอนุมานราชธนในหนังสือชื่อ เชื้อชาติ ภาษาและวัฒนะธรรม

การสืบพันธุ์

มนุษย์เราเกิดจากเซลล์ เซลล์ซึ่งใช้ในการสืบพันธุ์ได้จากทางด้านพ่อและแม่เมื่อผสมกันแล้วก็จะเริ่มกำหนดลักษณะจิตใจและร่างกายของเด็กที่จะปฏิสนธิขึ้น เซลล์ในร่างกายมนุษย์เช่นว่านี้มีขนาดเล็กมาก คือ บนเส้นตรงยาว ๑ นิ้ว จะมีเซลล์เรียงอยู่ได้ถึง ๑,๐๐๐ เซลล์ เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๔๑ นักชีววิทยาได้พบส่วนประกอบของเซลล์เพิ่มขึ้น ๒ อย่าง คือ โครมาตินในนิวเคลียร์ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นตัวกำหนด " กรรมพันธุ์ " ของเซลล์

และส่วนประกอบเล็ก ๆ เรียกว่า เซ็นตริโอลมีอยู่ ๒ อัน ซึ่งจะเริ่มแสดงอาการมีชีวิตต่อเมื่อเซลล์นั้นแยกตัวออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนประกอบอื่น ๆ ของเซลล์นั้นเพิ่งจะค้นพบกันเมื่อไม่นานมานี้ เซลล์หนึ่งมีส่วนประกอบเล็กลงไปอีก เช่น นิวเคลียร์ขนาดประมาณเศษ ๑ ส่วน ๕๐,๐๐๐ ของนิวกินเนื้อที่ราวเศษหนึ่งส่วนสามของเนื้อที่เซลล์ นอกจากนิวคลีโอลุสแล้วยังประกอบด้วยเส้นโครมาตินอันมีสารเคมี ซึ่งกำหนด "กรรมพันธุ์" ของเซลล์ เมื่อเซลล์เริ่มแบ่งตัว โครมาตินนี้จะเปลี่ยนรูปเป็นโครโมโซมเป็นเส้นเล็ก ๆ ประกอบด้วยสารเคมีมีสีดำ ปรากฏว่ามีสารเคมีไหลไปมาระหว่างนิวเคลียร์กับส่วนที่เหลือของเซลล์ ซึ่งเรียกว่า "ไซโตปลาสม์" และนักวิทยาศาสตร์เชื่อกันว่า สารเคมีจากนิวเคลียร์ทำหน้าที่ "แนะนำ" ไซโตปลาสม์ให้ทำหน้าที่การผลิตต่าง ๆ ของเซลล์ แต่จะทำกันอย่างใดนั้นยังอยู่ในระหว่างการค้นคว้าทดลอง ซึ่งหากได้รู้กันชัดเจนแล้วก็จะทำให้สามารถควบคุม "กรรมพันธุ์" โดยอาศัยวิธีการทางเคมีได้อย่างเด็ดขาด ส่วนถุงหรือฝาหุ้มเซลล์นั้นเรียกว่า Membrane ซึ่งอาหารอันเป็นสารเคมีอาจผ่านเข้าไปได้ โดยดูดเอาสารเคมีที่ต้องการจากกระแสโลหิต ที่กล่าวมานี้รู้สึกว่าจะสูงและก้าวหน้ามากเกินไป หากพูดให้เข้าใจง่าย ๆ จึงขอนำคำของศาสตราจารย์ คลุ้ม วัชโรบล ซึ่งเป็นอาจารย์ในด้านชีววิทยาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากล่าวก็จะได้ความว่า เรามาจากพ่อแม่ ๆ เราก็มาจากปู่ย่าตายาย คือมีการถ่ายทอดกันเรื่อยมา การถ่ายทอดนี้นอกจากจะถ่ายทอดทางรูปร่างคือทางกายแล้ว ก็มีทางจิตใจ ทางสติปัญญา จะเป็นคนดีหรือคนชั่วนั้นก็มีส่วนรับทอดมาจากพ่อและแม่ของเราด้วย ด้วยเหตุนี้กรรมพันธุ์จึงเกี่ยวข้องกับการที่ลูกหลานเหลนจะดีหรือไม่ก็อยู่ที่ตัวเราเองด้วย แต่ว่ามิใช่เฉพาะแต่ทางกรรมพันธุ์แต่ทางเดียวเท่านั้น การอบรมศึกษา

การสั่งสอนซึ่งได้มาจากสิ่งแวดล้อมก็มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเหมือนกัน ซึ่งจะได้กล่าวในบทต่อไป

การถ่ายทอดในทางกรรมพันธุ์กันมาอย่างไรตามหลักวิทยาศาสตร์นั้นเริ่มต้นด้วยเซลล์สืบพันธุ์ ตามภาษาวิทยาศาสตร์เรียกว่า Spermatozoa (เคยมีผู้ใช้คำว่า กลละ) หรือทางไทยที่เรียกว่า เชื้ออสุจิ ซึ่งมาจากพ่อและไข่ก็มาจากแม่ เริ่มต้น ๒ อย่างต้องมาพบกันเสียก่อน การที่ต้องมาพบกันนั้นเห็นได้ด้วยตาเปล่ายาก เซลล์แต่ละฝ่ายเล็กเหลือเกิน ต้องใช้กล้องจุลทัศน์จึงจะเห็น แต่อย่างไรก็ดีแม้จะเล็กขนาดนั้นก็ยังนำสิ่งต่าง ๆ จากพ่อจากแม่จากปู่ย่าตายายจากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลานต่อไป ส่วนที่เล็กที่สุดของร่างกายไม่ว่าจะเป็นสัตว์หรือพืชก็ประกอบไปด้วยเซลล์ซึ่งไม่ใช่เซลล์ไฟฟ้า แต่เป็นเซลล์ของสิ่งที่มีชีวิต ภายในเซลล์มีเม็ดกลม ๆ อยู่เม็ดหนึ่งซึ่งตามภาษาวิทยาศาสตร์เรียกว่านิวเคลียส Nucleus ภายในเม็ดนั้นถ้าเราย้อมด้วยสี แล้วส่องดูด้วยกล้องจุลทัศน์เราจะเห็นว่าภายในนั้นมีเป็นร่างแหเกะกะไปหมดที่เรียกว่า ร่างแหนิวเคลียสเวลาเซลล์เหล่านี้มันจะเพิ่มจำนวน การที่เราเติบโตได้นั้นก็โดยผลิตของเซลล์แบ่งจาก ๑ เป็น ๒ เป็น ๔ เป็น ๘ เรื่อยไปนับไม่ถ้วนครั้ง ในการแบ่งนั้นร่างแหที่กล่าวแล้วก็ขาดเป็นท่อน ๆ ท่อนเหล่านี้เขาเรียกว่าโครโมโซม (Chromosome) โครโมโซมนี้ก็มาจากภาษากรีก Chroma แปลว่าสี Soma แปลว่าตัว คือตัวที่ย้อมสีติด สำหรับสัตว์และพืชที่เรียกว่าโครโมโซมนี้มีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะของคนเรามีอยู่ ๔๘ ชิ้นด้วยกัน ของผู้ชายมี ๔๘ ชิ้น ของผู้หญิงมี ๔๘ ชิ้น แล้วแต่ละชิ้นถ้าเราขยายด้วยกล้องจุลทัศน์อย่างสูงที่ขยายตั้ง ๒–๓ พันเท่า เราก็จะเห็นว่าเป็นจุด ๆ บนเส้นเล็ก ๆ แต่ละเส้น จุดเหล่านี้เขาเรียกว่า Chromomeres นี่เป็นภาษาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทยเราไม่เคยเรียกว่าอะไร จึงต้องเรียก

ทับศัพท์ว่า โครโมเมีย และก็ตรงนี้แหละนักวิทยาศาสตร์พิสูจน์ว่าลักษณะต่าง ๆ ที่ปู่ย่าตายายถ่ายทอดมาให้เราจึงสิงสถิตอยู่ตรงนี้ คือที่ตรงโครโมเมีย ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ภาษาวิทยาศาสตร์เรียกว่า Gene (ซึ่งเคยมีผู้แปลว่า "หน่วยกรรมพันธุ์") ตามภาษาธรรมดาเรียกว่า Factor คือ ส่วนประกอบหรือ สิ่งที่ได้ถ่ายทอดไปสู่บุตรหลาน ฉะนั้นโครโมโซมแต่ละเส้นจึงมียีนเป็นจุด ๆ หรือลักษณะต่าง ๆ ฝังอยู่มากมาย นี่เป็นต้นเหตุของการที่พ่อแม่ปู่ย่าตายายถ่ายทอดลักษณะดีหรือไม่ดีไปสู่บุตรหลานอันเป็นการสืบพันธุ์

การที่เกิดเป็นคนขึ้นใหม่จึงเห็นได้ว่าต้องเกิดจากการผสมระหว่างเซลล์ตัวผู้ คือเชื้ออสุจิ และเซลล์ตัวเมีย คือไข่นั้น ในการผสมนี้มีหลักอยู่ว่าเซลล์เหล่านี้ต้องมีชิ้นโครโมโซมอยู่ ๔๘ ชิ้น ฉะนั้น ถ้าเอาเซลล์ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมาผสมกันฝ่ายละ ๔๘ แล้วรวมเป็น ๙๖ ก็จะไม่ใช่คนเสียแล้ว คงกลายเป็นตัวอะไรไปก็ไม่รู้ ด้วยเหตุนี้ธรรมชาติจึงมีการแก้ไขของมันเอง คือเซลล์ในร่างกายเรานี้มี ๔๘ โครโมโซม แต่ในตอนที่แบ่งเซลล์เป็นทอด ๆ จนกระทั่งเกิดเป็นเซลล์สืบพันธุ์ เชื้ออสุจิในฝ่ายชายและไข่ในฝ่ายหญิงตอนนั้นมันลดลงจาก ๔๘ ชิ้น เป็นครึ่งหนึ่งคงเหลือฝ่ายละ ๒๔ เท่านั้น เซลล์ฝ่ายชายคือเชื้ออสุจิมี ๒๔ โครโมโซม ไข่ก็มี ๒๔ โครโมโซม ในการมาพบกันจึงรวมกันเข้าเป็น ๔๘ อย่างเดิม ก็กลายเป็นคนขึ้นใหม่ ต้องมีการผสมกันเสียก่อน ที่นี้การผสมกันนั้นก็แสดงว่า ๒๔ ชิ้นมาจากพ่ออีก ๒๔ ชิ้นมาจากแม่ และอย่าลืมว่า ๒๔ ชิ้นจากพ่อนั้น พ่อก็รับโครโมโซมและยีนคือลักษณะต่าง ๆ มาจากปู่และย่า ทางฝ่ายหญิงคือแม่นั้น ๒๔ ชิ้นที่เขารับจากแม่ก็ได้รับถ่ายทอดมาจากตายาย ๆ ก็รับมาจากทวด เป็นทอด ๆ กันมา นี่เป็นต้นเหตุของการถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ จากบรรพบุรุษมาสู่บุตรหลานเหลน เพราะฉะนั้นเราอาจจะมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งเหมือนปู่

ก็ได้ บางลักษณะเหมือนพ่อ บางลักษณะเหมือนทวด เพราะเหตุว่าลักษณะเหล่านั้นเมื่อมาโผล่ขึ้น และมาพบกันเข้าจึงเสริมให้เด่นขึ้น ลักษณะนั้นก็ปรากฏออกมาให้เราเห็น ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ด้วยกันเป็นคู่ ๆ ลักษณะดีต่อลักษณะดีมาเข้าคู่กันเข้าก็ดีเด่นขึ้นมาทันทีเลย ถ้าลักษณะดีกับไม่ดีมาพบกันสุดแท้แต่ว่าฝ่ายไหนมันแรง ถ้าลักษณะดีมันแรงมาเข้าคู่กับลักษณะไม่ดีซึ่งด้อยกว่า เราก็เคราะห์ดี เราจึงนำลักษณะดีมาสู่ตัวเรา ถ้าบังเอิญลักษณะที่ไม่ดีมันแข็งกว่าลักษณะดี เมื่อมาเข้าคู่กันเข้า เราก็เลยแสดงลักษณะที่ไม่ดีนั้นออกมาให้ปรากฏเห็นชัด ถ้าลักษณะไม่ดีเข้าคู่กันก็ยิ่งร้ายใหญ่ก็จะแสดงลักษณะไม่ดีนั้นออกมา ชักตัวอย่างง่าย ๆ เช่น ลักษณะตาล่อนอย่างนี้ ตาล่อนก็เป็นลักษณะที่สืบมาทางกรรมพันธุ์ แต่ว่าบังเอิญเป็นลักษณะซึ่งด้อยแฝงไว้ ถ้าเราได้ลักษณะตาล่อนมาทางแม่แล้วก็มาเข้าคู่กับลักษณะตาดีของทางพ่อ เราก็เป็นคนตาดีไป เพราะเหตุว่าลักษณะตาล่อนเป็นลักษณะซึ่งไม่แรง หรือบางคนที่มีนิ้วเกิน ๑๐ นิ้ว เช่นบางคนมี ๑๑ นิ้วหรือ ๑๒ นิ้ว นั่นเป็นกรรมพันธุ์เหมือนกันการถ่ายทอดสู่กันได้ แต่ว่าเคราะห์ดีเป็นลักษณะด้อย เมื่อเข้าคู่กับคนที่มีนิ้วสมประกอบแล้วลักษณะนิ้วเกินนั้นก็จะหายไป จนกว่าลักษณะที่ไม่ดีจะเข้าคู่กันก็จะแสดงออกมาทีเดียว นี่เป็นลักษณะที่ถ่ายทอดกันได้

ที่กล่าวแล้ว ในข้างต้นคือกรรมพันธุ์ หรือการถ่ายทอดนั้นก็เป็นไปตามหลักของ Mendel ผู้ที่ค้นคว้าหลักกรรมพันธุ์เช่นว่านี้คนแรกคือสังฆราช Johann Gregor Mendel เป็นสังฆราชที่เมือง Brün รัฐโบราเวีย ซึ่งเป็นมณฑลหนึ่งของออสเตรียฮังการีในสมัยก่อน ได้ทำการทดลองจากสวนดอกไม้ของวัด ลองผสมต้นถั่วหวานหรือถั่วลันเตา ลองผสมสัตว์บางอย่าง ในที่สุดจึงวางกฎเกณฑ์ไว้ โดยมีส่วนสำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. ลักษณะของฝ่ายเด่น Dominant Quality คำย่อ D.

๒. ลักษณะของฝ่ายด้อย Recessive Quality คำย่อ R. เขาจึงวางหลักไว้เช่น

DD + DD = DD

DR + DD = DD. DR

ฯลฯ

หรือ พ่อดำ + แม่ดำ = ลูกดำ

พ่อดำ + แม่ดำขาว = ลูกดำบ้าง ขาวบ้าง

ฯลฯ

สำหรับกับมนุษย์ก็เหมือนกัน สิ่งที่สามารถตกทอดมาได้โดยเฉพาะในข้อสำคัญอาจจะมี

๑. อวัยวะและประสาทต่าง ๆ เช่นลูกมีรูปร่างหน้าตาคล้ายพ่อและแม่

๒. สัญชาตญาณและความโน้มเอียงต่าง ๆ คล้ายพ่อแม่ หรือบรรพบุรุษ

๓. โรคภัยบางอย่างอาจรับมาได้ เช่นวัณโรค กามโรค ฯลฯ

๔. คุณลักษณะของจิตใจ สติปัญญา ความคิด ความจำ ความริเริ่มคิดอ่านต่าง ๆ ย่อมรับเอามาได้

ตามที่บรรยายมาในข้างต้นนั้นได้กล่าวอย่างทั่ว ๆ ไป แต่บางท่านอาจจะมีข้อสงสัยว่า การรับทอดทางกรรมพันธุ์ในการเกิดเป็นหญิงและชายนั้นเป็นไปได้อย่างไร ในข้อนี้ก็คงเป็นไปตามหลักที่กล่าวแล้วข้างต้นว่า โครโมโซมมีอยู่ ๔๘ ชิ้น ของคนนั้นทั้งหญิงและชายมี ๔๘ เหมือนกัน แต่ว่าในเซลล์สืบพันธุ์นั้นต้องลดลงไปครึ่งหนึ่งเสียก่อนเหลือ ๒๔ ทั้งฝ่ายหญิง

และชาย ใน ๒๔ นั้นเป็นโครโมโซมประจำร่างกายเราเสีย ๔๖ ชิ้น อีก ๒ ชิ้น เป็นโครโมโซมสำหรับเพศ โครโมโซมทั้ง ๒ ชิ้นโดยมากมักเข้าคู่กันในผู้ชาย ๒ ชิ้นนี้เขาเรียกว่า X และ Y หรือจะเรียกว่า ก.ข. หรืออะไรก็ได้ แต่ในที่นี้ขอเรียกว่า X และ Y เพราะฉะนั้นโครโมโซมของฝ่ายชายก็มี ๔๖ บวก X บวก Y ส่วนของผู้หญิงก็มีเหมือนอย่างผู้ชายคือ ๔๗ ชิ้น แต่ผู้หญิงก็มี ๔๖ บวก X บวก X คือ ลักษณะโครโมโซมมันไปเหมือนกับ X ของผู้ชายเข้า เขาจึงเรียก X เหมือนกัน ของผู้ชายอีกอันหนึ่งไม่เหมือนของผู้หญิงก็เลยเรียกว่าของผู้ชายมี ๔๖ บวก X บวก Y ก่อนที่จะเกิดเซลล์สืบพันธุ์ (Sex Cells) นั้น ของฝ่ายชาย ๔๖ บวก X บวก Y ต้องแบ่งครึ่งเพื่อจะลดโครโมโซมเหลือ ๒๔ นี่ก็มีการแยกเป็น ๒ ทาง ฝ่ายหนึ่งก็เหลือ ๒๓ บวก X อีกฝ่ายหนึ่ง ๒๓ บวก Y ๔๖ บวก X บวก Y หารด้วย ๒ ก็มี ๒๓ บวก X และ ๒๓ บวก Y อย่าไปเอา $\frac{X}{2}$ และ $\frac{Y}{2}$ ต้องเอาเป็นทั้งดุ้น ๆ เลย ตัดขาดไม่ได้ ฉะนั้นเชื้ออสุจิของฝ่ายชายจึงมี ๒ ชนิด คือชนิดหนึ่งมีโครโมโซม ๒๓ บวก X อีกชนิดหนึ่ง ๒๓ บวก Y ส่วนไข่ของฝ่ายหญิงเล่า ผู้หญิงก็มีโครโมโซม ๔๗ ชิ้น เพราะฉะนั้นก็เป็นโครโมโซมธรรมดาเสีย ๔๖ ชิ้น อีก ๒ ชิ้นก็เป็น X บวก X แต่ไข่นั้นมีชนิดเดียว เวลาหาร ๒ ก็ได้ ๒๓ บวก X เท่านั้น ไข่มีชนิดเดียว แต่อสุจิมี ๒ ชนิด การจะเกิดคนจึงต้องผสมกัน คือมารวมกันเข้าให้ได้ ๔๗ ดังกล่าว อยู่ที่อสุจิชนิดไหนไปผสมกับไข่เข้า ถ้า ๒๓ บวก X ไปพบไข่เข้าก็กลายเป็น ๔๖ บวก X บวก X เป็นผู้หญิง ถ้าชนิด ๒๓ บวก Y ไปพบไข่เข้าก็เป็น ๔๖ บวก X บวก Y เป็นผู้ชาย การเป็นหญิงหรือชายเป็นง่ายนิดเดียว แต่เราบังคับมันไม่ได้ เพราะว่าเซลล์สืบพันธุ์ที่ฝ่ายชายต้องปล่อยออกไป

ค้นหาไข่นี้มีจำนวนมากมาย นับตั้ง ๒–๓๐๐ ล้านตัวต่อหนึ่งครั้ง ตัวไหนจะไปพบก็ไม่รู้ ตัวนั้นจะมี X หรือ Y เราก็ไม่รู้ .....

ที่กล่าวมานี้กล่าวตามคำของศาสตราจารย์ คลุ้ม วัชโรบล ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีววิทยา การที่ผู้บรรยายต้องนำมาอ้างเป็นบางตอนก็เพราะผู้บรรยายไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาส่วนนี้ จึงจำต้องอาศัยคำอธิบายนี้มากล่าวไว้พอเป็นสังเขป

เคยมีผู้คิดเรื่องการสืบพันธุ์ในหลอดแก้วแต่ไม่สำเร็จ คงสำเร็จแต่ในกรณีที่สามีเป็นหมัน และด้วยความยินยอมของทุกฝ่าย โดยเอาเชื้อของผู้ชายมีชื่อคนหนึ่งมาผสมกับเชื้อของผู้หญิงแล้วตั้งครรภ์ได้ เรื่องนี้กำลังเป็นปัญหาสังคมเพราะในด้านกฎหมายถือว่ามีชู้ เคยมีเรื่องในศาลอังกฤษมาแล้ว แต่ทราบว่าทางด้านศาสนาคัดค้านมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนาโรมันคาธอลิก เพราะผืนกับความเชื่อในข้อที่พระเจ้าเป็นผู้สร้างมนุษย์ตามหลักของศาสนา

สภาพในครรภ์

ทารกที่ปฏิสนธิในครรภ์มารดาจะได้รับผลหรือความเปลี่ยนแปลงอันเป็นสิ่งแวดล้อมภายในร่างกายของมารดา ซึ่งหากมีสิ่งใดเกิดขึ้นหรือกระทบกระเทือนต่อสุขภาพอนามัยของมารดาแล้ว บุตรในครรภ์ย่อมจะมีส่วนถูกกระทบกระเทือนและได้รับมาด้วย ดังนี้มารดาในขณะตั้งครรภ์จึงควรต้องระมัดระวังทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งอาจส่งผลร้ายไปยังทารกอยู่ในครรภ์ในขณะนั้น

อีกประการหนึ่ง แม้ในขณะตั้งครรภ์จะมีอาการเปลี่ยนแปลงบางประการ เช่นแม่มีความนึกคิดรู้สึกกระวนกระวายไปต่าง ๆ นานาทั้งทางดี

และทางร้าย เช่นมีความวิตกกังวล ข้อนี้ควรจะต้องระมัดระวังให้จงหนัก ถ้าสามารถทำให้แม่มีจิตใจร่าเริงเบิกบานบริหารร่างกายให้แข็งแรง ลูกที่เกิดมาก็จะแข็งแรงเป็นปกติ จึงควรได้สนใจในข้อนี้ด้วย

การถ่ายทอดหรือสืบพันธุ์ดังที่กล่าวข้างต้นนี้ หาก Gene มีส่วนเหมือนกัน และเข้ากันได้สนิท (Homogeneous) คือพ่อและแม่มีนัยน์ตาอย่างเดียวกันสีเดียวกัน ก็เรียกว่า Homozygotic ถ้าไม่เหมือนกันก็เรียกว่า Heterozygotic การถ่ายทอดหรือการสืบพันธุ์ยังมีความแตกต่างแบ่งลงไปได้อีก ๒ ประการ คือ Genotype และ Phenotype ถ้าหากถ่ายทอดสืบพันธุ์ตามปกติธรรมดา ก็เรียกว่า Genotype คือได้อย่างไรก็รับเอามาแต่ถ้ารับการถ่ายทอดมาตามปกติแล้วมาบังเกิดผลเปลี่ยนแปลงเจริญขึ้นหรือเลวลงในภายหลัง ก็เรียกว่า Phenotype ทั้งนี้มิใช่เนื่องจากกฎเกณฑ์ทางด้านชีววิทยาของการสืบพันธุ์หรือกรรมพันธุ์เท่านั้น กล่าวคือความเจริญเติบโตของ Gene ตัวเดียวย่อมขึ้นอยู่กับ Gene ตัวอื่น ๆ

ความข้อนี้เป็นความจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องลักษณะทางจิตใจ นอกจากนี้การสำแดงออกหรือการที่ทำให้ปรากฏของเซลล์ตัวเดียวว่ามีลักษณะอย่างไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลภายนอกของสิ่งที่มีชีวิตที่เกิดมาแล้วหรือยังไม่ได้คลอดออกมา กล่าวเพื่อให้เข้าใจง่ายก็คือ อะไรที่บุคคลคนหนึ่งส่งทอดมายังผู้สืบสันดาน โดยผลทางกรรมพันธุ์ย่อมขึ้นอยู่กับ Genotype แต่บุคคลที่ได้รับทอดเอามานั้นหรือผู้สืบสันดานนั้นจะสำแดงลักษณะในตัวให้ปรากฏว่าเป็นอย่างไรนั้น คือ Phenotype ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการสืบพันธุ์ทั้งทางพ่อและแม่ รวมทั้งอิทธิพลภายนอกซึ่งรับมาในภายหลังทั้ง ๒ ประการรวมกัน ตามที่กล่าวมานี้รู้สึกว่าจะสูงเกินไป

จึงมิควรจะสนใจให้มากนัก และที่นำมากล่าวก็กล่าวตามตำราอาชญาวิทยา ของ Stephan Hurwitz

อนึ่ง ในเรื่องการสืบพันธุ์นั้น บางรายเลือด Group เดียวกัน อาจมีลูกผิดปกติไป เช่นเป็นพวก Retarded ตาเสียโดยมาก แต่ก็เป็นเรื่องนาน ๆ จะมีสักครั้งจะเรียกว่า ๑ ใน ๑,๐๐๐ หรือ ๑ ใน ๑๐,๐๐๐ ก็ว่าได้

กรรมพันธุ์และการถ่ายทอดทางอารมณ์

ในเรื่องกรรมพันธุ์นี้มีคำที่อาจใช้สับสนได้ เช่นกรรมพันธุ์บ้าง การถ่ายทอดบ้าง ซึ่งทั้งนี้หมายความถึงคำว่า Heredity (กรรมพันธุ์) กับการถ่ายทอดในทางอารมณ์ Disposition ว่าที่จริงแล้วทั้ง ๒ อย่างนี้ไม่เหมือนกัน คำว่ากรรมพันธุ์นั้นน่าจะหมายความถึงการสืบพันธุ์โดยปกติธรรมชาติที่พ่อและแม่ผสมส่วนร่วมกัน แล้วถ่ายทอดมาให้แก่ทายาท ซึ่งเป็นไปตามกฎธรรมชาติ อันอาจมีทั้งสิ่งดีและสิ่งชั่วทางฝ่ายพ่อบ้างฝ่ายแม่บ้าง และส่วนไหนที่ดีเด่นก็จะปรากฏชัดออกมาดังได้กล่าวแล้วในข้างต้น ส่วนการถ่ายทอดในทางอารมณ์นั้นก็มีลักษณะในเริ่มแรกเกิดจากกรรมพันธุ์ก่อน และในขณะที่เริ่มจะปฏิสนธินั้นเองได้มีเหตุการณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้นแก่มารดา ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปเช่น แม่ภายหลังจากตั้งครรภ์แล้วได้รับความกระทบกระเทือนเพราะโรคภัยไข้เจ็บบ้าง ทางประสาทบ้าง เช่นเป็นไข้มาเลเรียขึ้นสมอง ไข้ไทฟอยด์ หรือมีเชื้อกามโรคขึ้นในภายหลัง เช่นนี้ย่อมจะเกิดมีอาการเปลี่ยนแปลงไปจากปกติธรรมชาติ เด็กที่เกิดมาอาจได้รับทอดบางสิ่งบางอย่างผิดแปลกไป แต่อย่างไรก็ดีก็อาจได้รับทั้งส่วนดีส่วนร้ายซึ่งซ่อนอยู่ภายในนั้นโดยเต็มที่เท่าที่พ่อแม่จะส่งทอดมาให้ได้ อย่างที่เรียกว่า ศักย ดังนี้ ผลลัพธ์ทั้ง ๒ กรณีจึงย่อมจะเหมือนกันไม่ได้

อนึ่ง สำหรับเรื่องอารมณ์ Emotion หรือ Mood นั้น มีความสำคัญเกี่ยวกับความเป็นอยู่ และจิตใจตลอดจนสุขภาพของบุคคลเรามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการกิน การขับถ่าย การบริหารงานในหน้าที่และสังคม ฯลฯ กล้ามเนื้อทุกส่วนของร่างกายย่อมจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามอารมณ์ โดยเฉพาะกล้ามเนื้อที่ผนังของเส้นโลหิต และโดยเฉพาะเส้นโลหิตขนาดกลางที่บริเวณด้านนอกและด้านในของกระโหลกศีรษะจะหดตัวได้ง่ายที่สุด ถ้าหากกล้ามเนื้อที่ผนังเส้นโลหิตเหล่านี้หดตัวจะทำให้ปวดศีรษะ รวมทั้งปวดหัวธรรมดา หรือปวดท้ายทอย (Migraine)

ลูกฝาแฝด

เมื่อพูดถึงการผสมนี้แล้วก็ควรจะได้กล่าวถึงลูกฝาแฝดไว้บ้างเพียงเล็กน้อย เข้าใจว่าคงจะสนใจกันว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร ลูกฝาแฝดในที่นี้ไม่ใช่แฝดติดกัน คือเป็นชนิดแฝดอย่างแยกกัน แฝดมี ๒ อย่าง จะพูดถึงแฝด ๒ คนก่อน ฝาแฝดมีอยู่ ๒ แบบ แฝดเหมือนกันทั้งหน้าตาและเพศ เช่นเป็นหญิงทั้งคู่หรือชายทั้งคู่ อย่างนี้เรียกว่า Monozygotic หรือ Identical Twin กับแฝดไม่เหมือนกันแม้กระทั่งใบหน้าหรือเพศ คือเป็นหญิงคนหนึ่งผู้ชายคนหนึ่ง ในบางครั้งดูคล้ายเป็นแต่เพียงพี่น้องกันซึ่งเกิดคนละครั้ง ที่ใช้คำว่า Dizygotic หรือ Fraternal Twin

แฝดเหมือนกันเกิดจากไข่ใบเดียว เมื่อผสมแล้วไข่นั้นก็แบ่งเป็น ๒ เป็น ๔ เป็น ๘ เซลล์ เริ่มแรกมีเซลล์เดียวผสม แล้วแบ่งเป็น ๒ เป็น ๔ เซลล์ ขณะที่เป็น ๒ หรือ ๔ หรือ ๘ เซลล์ก็ตาม บังเอิญแยกออกเป็น ๒ ซีก ๒ ฝ่าย แล้วแต่ละฝ่ายเกิดเป็นตัวคนได้ การจะเป็นหญิงหรือชาย เริ่มแต่

ปฏิสนธิอยู่ที่ Sex Chromosomes เพราะฉะนั้น ถ้าเซลล์ซึ่งจะเป็นหญิงแล้ว เผอิญตอนจะแบ่งเป็น ๒ เป็น ๔ มันผละกันเป็น ๒ ซีก ก็กลายเป็นหญิง ๒ คน ซึ่งเกิดจากไข่ใบเดียวกัน เพราะฉะนั้น รูปร่างหน้าตาความคิดอ่านใกล้เคียงกันที่สุด จึงเรียกว่าฝาแฝดเอกลักษณ์ แม้กระนั้นก็ดี ปรากฏว่าพิมพ์ลายนิ้วมือหาเหมือนกันไม่

ส่วนฝาแฝดอีกประเภทหนึ่งอาจเป็นหญิงทั้งคู่ ชายทั้งคู่ หรือชายคนหญิงคนก็ได้ เกิดจากไข่สุกทีเดียว ๒ ใบพร้อมกัน แล้วถูกผสมทั้ง ๒ ใบ การจะเป็นหญิงเป็นชายก็อยู่ที่สูตรดั่งกล่าวแล้วในข้างต้น คือ ๒๓ บวก X ไปพบ ๒๓ บวก Y จึงอาจจะเป็นหญิงทั้งคู่ ชายทั้งคู่ หรือหญิงคนชายคนก็ได้ แบบนี้เนื่องด้วยเกิดจากไข่คนละใบไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน บางคนอาจจะขาว บางคนอาจจะดำ บางคนอาจสูง บางคนอาจเตี้ยก็ได้ สำหรับรายแฝด ๓ คน ๔ คน และ ๕ คนนั้น อาจจะเกิดจากไข่ใบเดียวแบบ Dionne Family ที่ประเทศคานาดา ซึ่งเป็นผู้หญิงทั้ง ๕ คน นั่นก็มาจากไข่ใบเดียวกัน เผอิญตอนแบ่งเป็น ๔ เซลล์ มันหลุดจากกัน สมมติว่า ๔ เซลล์หลุดจากกันหมด แล้วแบ่งใหม่อีก พอถึงระยะ ๒ เซลล์ เซลล์อันหนึ่งแยกหลุดออกจากกันอีก กลายเป็น ๕ ส่วน เจริญเติบโตเป็นคนได้ ในข้อนี้นักวิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้

ต่อไปนี้ จะได้พูดถึงในตอนเมื่อเกิดมาเป็นทารกรอดอยู่ อันนับว่าเป็นบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว หากร่างกายเป็นปกติ จิตใจเป็นปกติดั่งกล่าวแล้วในข้างต้น เมื่อสิ่งแวดล้อมดี การเลี้ยงดูอบรมดีจนเติบโตโดยตลอดมา ก็ไม่มีช่องทางที่จะผันแปรไปในทางร้ายในภายหลังได้ แต่ชีวิตร่างกายของมนุษย์เป็นสิ่งไม่แน่นอน ย่อมมีการ

เจ็บป่วยและความผันแปรในร่างกายและจิตใจได้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสาเหตุหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางสรีรวิทยาในร่างกายมนุษย์เรานี้มีต่อมอยู่ ๒ ชนิด

๑. ต่อมมีท่อ Duct Gland ซึ่งได้แก่ต่อมน้ำตา ต่อมน้ำลายฯลฯ

๒. ต่อมไม่มีท่อ Ductless Gland มีอยู่หลายอย่าง และทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน

ต่อมมีท่อ คือ ต่อมมีทางระบายขับน้ำเลี้ยงไปสู่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งต่อกับไขสันหลังโดยผ่านส่วนหนึ่งของระบบประสาท เช่น ต่อมเหงื่อตามผิวหนัง ต่อมน้ำตา ต่อมน้ำลาย ต่อมเหล่านี้ถ้าทำงานโดยปกติ ร่างกายก็เป็นปกติ จะเป็นคนร่าเริงสนุกสนาน เข้มแข็งในการงาน ตั้งอยู่ในความสงบ แต่เมื่อไรต่อมไม่ทำงานตามหน้าที่ ก็จะมีอาการเจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ ที่เห็นได้ง่าย เช่น โรคคีซ่าน มีอาการเนือตัวเหลือง กลายเป็นคนอ่อนแอ จิตใจเศร้า และหงุดหงิด ฯลฯ ถ้าต่อมน้ำย่อยทำงานผิดปกติ สุขภาพก็เปลี่ยนแปลงไป กินอาหารไม่ย่อย นอนไม่หลับ กลายเป็นคนอ่อนแอ มีการฉุนเฉียว หงุดหงิด โกรธง่าย ฯลฯ

ความโกรธเกิดจากอารมณ์เสีย จะมีผลต่อร่างกายเสมอไป เป็นช่องทางให้เกิดการเจ็บป่วยด้วยลักษณะอาการต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะเวลาโกรธกล้ามเนื้อที่ส่วนปลายของกระเพาะอาหารจะหดตัวแน่นจนอาหารผ่านไม่ได้ ระบบทางเดินอาหาร เช่น ลำไส้จะเกิดอาการเกร็ง บางระยะถึงกับเกิดการปวดท้องทันทีในเวลาโกรธจัด ๆ ขณะเดียวกันจำนวนเม็ดเลือดในโลหิตจะเพิ่มขึ้น โลหิตจะแข็งตัวเร็วขึ้น ความดันโลหิตจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก ๑๓๐ ถึง ๒๓๐ หรือกว่านั้น ผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูงจึงมักตายเวลามีความโกรธจัด เพราะโลหิตขึ้นสมองมากเกินไป นอกจากนี้เวลาโกรธเส้นโลหิตที่นำโลหิตไปเลี้ยงหัวใจจะหดตัวมาก ทำให้เจ็บปวดบริเวณ

หัวใจ ถ้ารุนแรงมากถึงกับตายทันที อย่างที่เรียกว่าเป็นลมตาย ซึ่งความจริงเพราะหัวใจขาดโลหิตไปหล่อเลี้ยงนั่นเอง

ต่อมไม่มีท่อ (Ductless Gland) หรือ Endocrine ต่อมนี้ก็บอกอยู่ในตัวแล้วว่าไม่มีทางระบายน้ำเลี้ยงออกตามช่องทาง เช่น อย่างต่อมมีท่อ แต่ต่อมไม่มีท่อนี้น้ำเลี้ยงของมันซึ่งเรียกว่าฮอรโมนออกมาแล้วไปผสมกับน้ำเลี้ยงหรือน้ำเหลือง แล้วไปหล่อเลี้ยงตามส่วนต่างๆของร่างกายเท่าที่จะไปถึง ต่อมนี้ถ้าไม่ทำงานหรือเกิดผิดปกติ มีอิทธิพลที่จะบันดาลให้ความเจริญของร่างกายและส่วนต่าง ๆ ของร่างกายผันแปรไป ตลอดจนกระทั่งระบบประสาทก็พลอยเปลี่ยนแปลงไปด้วย คนสำคัญ ๒ ท่านที่ยืนยันความคิดเห็นอันนี้ คือ ชแลปป์และสมิต กับหลุยซ์เบอร์แมน แต่สำหรับเบอร์แมนมีความมั่นใจกว่าใคร ๆ ยืนยันว่าการทำงานของต่อมไม่มีท่อให้สม่ำเสมอได้ระดับเป็นความสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพ และเป็นทางที่จะหลีกเลี่ยงการประกอบอาชญากรรม

ต่อมไม่มีท่อเหล่านี้ประกอบด้วยต่อมต่าง ๆ คือ ไทรอยด์ Thyroid ไทมุส Thymus อาดรีนาล Adrenal พาราไทรอยด์ Parathyroid พิจูอิตารี Pituitary ไพเนียล Pineal และอินเตอรสติเชียลแกลนด์ส (Interstitial Glands) แต่สำหรับ Interstitial Gland นี้ บางตำราเรียกว่าต่อมเพศหรือโกหนัด (Gonad) ฯลฯ

ในเรื่องต่อมเหล่านี้การที่นำมากล่าวไว้เพียงย่อ ๆ ก็เพื่อจะให้ทราบว่าในร่างกายของบุคคลนั้น แม้จะเป็นคนที่ปกติสมบูรณ์ หากมีความผิดปกติของต่อมขึ้นแล้ว สุขภาพก็อาจจะผันแปรไปได้ หากสนใจละเอียดไปกว่านี้อาจค้นหาศึกษาได้ในคำบรรยายของผู้บรรยายในชั้นปริญญาโท ในชั้นนี้ขอนำมากล่าวเพียงเท่านี้

ข. จิตใจ

เมื่อได้ทำความเข้าใจในเรื่องร่างกายมาบ้างแล้วในข้างต้น ก็คงเหลืออีกอย่างหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในเรือนร่างของมนุษย์ คือจิตใจ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Mind ในที่นี้มิได้หมายความถึงหัวใจ (Heart) หรือวิญญาณ (Soul) เกี่ยวกับวิญญาณนี้จะเห็นได้ว่าต้นไม้มีวิญญาณเหมือนกันแต่อย่าเอาไปปนกับเรื่องใจครอง เพราะต้นไม้เป็นอนุปาทินกสังขาร คือไม่มีใจครอง ส่วนอย่างอื่นเป็นอุปาทินกสังขาร คือ มีใจครอง เช่น มนุษย์และสัตว์ ซึ่งมีเจตนากระทำกรรมบางอย่างได้ ตลอดจนมีอารมณ์ได้ มีทุกข์ได้ มีสุข มีโกรธ มีกลัว ในลักษณะเช่นนี้ มนุษย์และสัตว์ก็เป็นอุปาทินกสังขาร ทารกในครรภ์นั้นมีวิญญาณแต่ "ใจ" อันหมายถึงเจตนาที่จะทำกรรมนั้นก็คงยังไม่มีเช่นเดียวกันกับต้นไม้ ฉะนั้น ในที่นี้จึงหมายความถึงระบบประสาทซึ่งอยู่ในร่างกายของบุคคลและมีหน้าที่บัญชาการหรือสั่งการให้ร่างกายเคลื่อนไหว อันเป็นพฤติกรรมหรือความประพฤติ คือ Behaviour สิ่งที่แสดงออกมานั้นอาจเป็นกรรมดีก็ได้ หรือกรรมร้ายชั่วช้าซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมดังที่ได้กล่าวแล้วในข้างต้น จิตใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่อาจให้มีทั้งความเจริญหรือความเสื่อมได้ทั้ง ๒ ประการ ไม่ว่าในด้านทางโลกหรือทางธรรม ในทางพุทธศาสนาก็ถือว่าจิตเป็นสิ่งสำคัญดังปรากฏในพุทธวจนะที่ว่า "มโนปุพฺพงฺคมา ธมฺมา มโนเสฏฺฐา มโนมยา" ซึ่งแปลว่า "สภาพธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจประเสริฐที่สุด ทำอะไรสำเร็จได้ด้วยใจทั้งนั้น" ส่วนในทางโลกก็เคยมีผู้กล่าวว่า "In the world there is nothing great but man, in the man there is nothing great but mind" ซึ่งถอดเป็นคำไทยได้ว่า "ในโลกไม่มีอะไรยิ่งใหญ่กว่าคน และในตัวคนก็ไม่มีอะไรยิ่งใหญ่กว่าจิตใจ" (ดูหนังสือหน้าที่ประชาชนใน

การส่งเสริมวัฒนธรรมทางจิตใจซึ่งได้จัดพิมพ์โดยสำนักวัฒนธรรมทางจิตใจ สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ)

เมื่อได้กล่าวถึงความสำคัญของเรื่องจิตใจ ก่อนที่จะได้ศึกษารายละเอียดต่อไป จึงใคร่จะนำข้อความบางประการของผู้รวบรวมทำหนังสือเอกสารการประชุมบ้องกันสังคม เล่ม ๓ ของคณะกรรมการอาชญากรรมวิจัยมากล่าวไว้พอเป็นสังเขป ซึ่งผู้บรรยายรู้สึกว่าจะทำให้ท่านเข้าใจถึงการทำงานของจิตอันเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลได้ชัดเจนขึ้น

กล่าวกันตามหลักจิตวิทยา ลักษณะสามประการแห่งจิต คือ ความรู้สึก (Feeling) ความรู้ (Knowledge) และความตั้งใจ (Willing) ทั้งสามลักษณะนี้เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันมิได้ แต่เป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันอยู่ทุก ๆ ขณะที่จิตทำงาน (Mental Operation) แต่ลักษณะทั้ง ๓ ประการนี้ หาได้มีปริมาณเท่า ๆ กัน ตลอดไปในขณะหนึ่งขณะใดก็หาไม่ สภาวะการณ์และสถานการณ์ในขณะหนึ่งขณะใดอาจยุให้ลักษณะแห่งจิตลักษณะหนึ่งลักษณะใดเด่นออกมาเป็นตัวการนำบุคคลอยู่ในขณะนั้นก็ได้ เมื่อลักษณะอย่างหนึ่งเด่นขึ้น และกลายเป็นเจ้าครอบงำส่วนใหญ่ของแดนจิตอยู่เช่นนี้ ลักษณะอื่น ๆ ก็ต้องหดตัวและลดปริมาณแห่งความผลักดันของตนลงไป และปล่อยให้ลักษณะที่เด่นได้แสดงอย่างเต็มที่ เด็ก ๆ มีความรู้สึก (Feeling) มากกว่าความรู้ (Knowledge) และความตั้งใจ (Willing) แต่เมื่อเด็ก ๆ ค่อยเติบโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่ ความรู้ (Knowledge) ก็จะเพิ่มพูนมากขึ้นด้วยการศึกษาอบรม และเด็ก ๆ ก็จะค่อย ๆ มีสติความรับผิดชอบ และความยั้งคิดดีขึ้นเป็นลำดับ ส่วนความตั้งใจ (Willing) ก็จะแน่นอนถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น ก็เพราะเด็ก ๆ มีความรู้สึก (Feeling) หรืออารมณ์มากนั่นเอง เด็ก ๆ จึงมัก

จะกระทำอะไร (ตั้งใจ) ตามอำเภอใจโดยไม่รู้ผิดรู้ชอบ แต่อย่างไรเหตุผลเพราะขาดความรู้ ในวัยรุ่นใกล้จะเป็นผู้ใหญ่อยู่แล้ว เมื่อเด็กมีความรู้มากขึ้น อานุภาพแห่งความรู้สึก (Feeling) ก็จะลดน้อยถอยลงไป ยิ่งเราให้ความรู้มากขึ้นไปในสิ่งที่ดีงามแล้ว ความรู้ผิดรู้ชอบชั่วดีก็มีมากขึ้น เด็กจะมีความสำนึกผิดชอบและมีสติยิ่งขึ้นเป็นลำดับ และความตั้งใจ (Willing) อันประกอบไปด้วยกำลังใจและการกระทำที่ติดตามมานั้นก็จะมีความแน่นอนมั่นคงและเด็ดเดี่ยวยิ่งขึ้น อย่างที่เรียกว่ามีความตั้งใจจริง (ซึ่งตรงกันข้ามกับความตั้งใจโดยธรรมชาติอันเป็นความตั้งใจเยี่ยงเด็ก ๆ) และเป็นการแน่นอนว่า การกระทำนั้นย่อมมีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ คือได้ผลตามความรู้ความสามารถและเจตนาอันดีงามของผู้กระทำ และเป็นที่หวังได้ว่า การกระทำนั้นย่อมมุ่งถึงกุศลกรรมมากกว่าอกุศลกรรม และความรู้ที่เพิ่มพูนขึ้นนี้เอง ย่อมกดดันหักห้ามอารมณ์ไว้ได้ หรือทำให้แรงผลักดันแห่งอารมณ์ลดน้อยถอยลงไป เมื่อบุคคลเจริญวัยเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์แล้ว อานุภาพแห่งอารมณ์หรือความรู้สึกยิ่งลดน้อยถอยลงไปอีก ในวัยผู้ใหญ่หรือวัยกลางคน ความรู้หรือความตั้งใจ หรือทั้งสองอย่างย่อมสำแดงอยู่เหนือบุคคลอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้เอง ผู้ใหญ่แล้วจึงมักทำอะไรมีเหตุผล (ความรู้) หรือทำอะไรทำจริง (คือมีความตั้งใจแน่วแน่ถาวรมั่นคงหรือความตั้งใจจริง) คือมีกำลังใจอันแรงกล้ามีความอดทนพากเพียรพยายามที่จะทำอะไรให้บังเกิดผล อย่างไรก็ตามกล่าวโดยทั่วไปแล้วลักษณะทั้งสามแห่งจิตนี้ย่อมเกิดขึ้นพร้อมกัน และมีอยู่พร้อมกันเสมอ จะต่างกันก็แต่ บางอย่างมาก บางอย่างน้อย สุดแล้วแต่สภาวะการณ์และสถานการณ์ในขณะนั้นเท่านั้น แต่ถ้าสมมติว่าบุคคลมีแต่ความตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยวอย่างเดียว ความรู้สึก (อารมณ์) และความรู้มีน้อยเต็มทีหรือ

สมมติว่าไม่มีเลย บุคคลก็จะแปลกประหลาดเป็นอันมาก คือ จะกระทำอะไรลงไปโดยไม่ยินดียินร้าย และไม่รู้ ว่าจะผิดหรือถูก และไร้ความรู้สึกสำนึกผิดชอบ มีแต่จะกระทำอย่างหักโหมและรุกรานร่ำไปท่าเดียว ซึ่งควรจะได้ถือเป็นลักษณะแห่งจิตวิปริตอย่างหนึ่ง

ตามที่กล่าวมาในวรรคก่อนนี้ (ในวงเล็บ) เป็นการกล่าวถึงวิวัฒนาการแห่งจิตตามปกติ คือ จิตของบุคคลปกติที่เจริญงอกงามขึ้นไปด้วยผลของการศึกษาอบรมตามระบบการศึกษา และระเบียบวัฒนธรรมอันดีงามในสังคม และเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า ในการกระทำทุกอย่างหรือทุกครั้งของมนุษย์เพื่อตอบสนองต่อสภาวะการณ์ต่าง ๆ แห่งชีวิตนั้น จิตใจทั้งหมดของบุคคลได้มีส่วนแสดงในปฏิกรรมนี้เป็นอันหนึ่งอันเดียวเสมอ เพราะจิตใจเป็นสิ่งที่แบ่งแยกมิได้ หรือจะกล่าวให้ชัดลงไป ก็คือบุคคลได้กระทำการลงไปด้วยรู้สึก (อารมณ์) ด้วยรู้ (มีความรู้ว่าอะไรเป็นอะไร หรือมีความสำนึกผิดหรือชอบ) และด้วยตั้งใจ (คือโดยจงใจ โดยเชื่อมั่นหวังผล หรือเห็นผล) ไม่มากก็น้อยเสมอ กล่าวคือ สำหรับบุคคลผู้มีจิตเป็นปกติ อย่างน้อยที่สุด (แม้จะเพียงเล็กน้อยก็ตาม) ก็ต้องมีความรู้สึก เช่นเจ็บใจ หรือมีความรู้ว่าอะไรเป็นอะไร และถ้ากระทำลงไปจะต้องเกิดผลอย่างไร มิใช่ว่าบุคคลกระทำโดยแรงผลักดันแห่งอารมณ์อย่างเดียวโดยปราศจากความรู้โดยสิ้นเชิง หรือกระทำไปโดยตั้งใจอย่างเดียวโดยไม่มีความรู้สึกยินดียินร้ายหรือไม่รู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก เพราะในกรณีหลังนี้ เราต้องถือว่าเป็นลักษณะการกระทำของคนวิกลจริตเท่านั้น ลักษณะทั้งสามแห่งจิตนี้ย่อมแสดงออก ในพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นกุศลกรรมหรืออาชญากรรม และหากจะพิจารณาให้แน่นอนลงไปโดยอาศัยหลักการดังกล่าวมานี้ เราก็อาจสรุปผลรวบยอดได้ว่าสาเหตุ

แห่งพฤติกรรมหรืออาชญากรรมได้แก่ปัจจัย ๒ อย่าง คือ ปัจจัยทางพุทธิปัญญา (an intellectual factor) อย่างหนึ่ง และปัจจัยทางลักษณะภาพ (a characteristic factor) อีกอย่างหนึ่ง ฉะนั้นจึงไม่มีปัญหาใด ๆ เลย สติปัญญาหรือพุทธิปัญญาย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำอันเป็นอาชญากรรมโดยเจตนาทุกชนิด อาชญากรรมบางรายส่อให้เห็นว่าตัวการผู้กระทำความผิดมีพุทธิปัญญาต่ำ และบางรายก็แสดงให้เห็นว่ามีพุทธิปัญญาสูง หรือจะกล่าวให้ชัดลงไป เราอาจพบทั้งผู้ร้ายชั้นต่ำและผู้ร้ายชั้นสูง (ผู้ร้ายผู้ดี) ผู้ร้ายจะมีพุทธิปัญญาแตกต่างกันหรือมีแผนการกระทำสูงต่ำฉลาดแนบเนียนหรือไม่ฉลาดและแนบเนียนมากน้อยแตกต่างกันอย่างไรก็ตาม แต่เป็นการแน่นอนว่าปัจจัยทางอารมณ์ และปัจจัยทางความจงใจย่อมมีส่วนอย่างสำคัญในการประกอบการอันเป็นอาชญากรรม อารมณ์และความจงใจนี้จะปรากฏในการกระทำที่รุนแรงทุกชนิด รวมทั้งอาชญากรรมโดยอารมณ์แรงกล้าหรือโทษะจริต และอาชญากรรมทางกามารมณ์อันวิปริตวิตถารด้วย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการจำเป็นที่จะต้องหาวิธีอันเหมาะสมที่สุดสำหรับพิจารณาสภาพอารมณ์ และลักษณะแห่งความจงใจหรือเจตนาของบุคคล

อนึ่ง ในเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ในทางจิต คือ Dynamic Conception Psychoanalysis นั้น ถือว่า ปรากฏการณ์ทางจิตเป็นผลผลิตของความผลักดันทางจิต จิตใจที่ว่านี้ผิดกับหลักในทางธรรม เพราะจิตใจในทางธรรมถือว่าจิตมิใช่มันสมอง จิตมิได้อาศัยอยู่ในมันสมอง มันสมองเป็นแต่เพียงทางแสดงออกของจิตเท่านั้น และจิตในทางพุทธศาสนาของเราถือว่าเกิดแล้วดับทุกขณะความละเอียดในข้อนี้ ถ้าสนใจก็ควรจะได้หาศึกษาด้วยตนเองในด้านทางพุทธศาสนา

ฉะนั้น ก่อนอื่นเราจึงต้องทำความเข้าใจในเรื่องจิตใจพอเป็นสังเขป ว่าระบบประสาทที่จะสั่งการเคลื่อนไหวให้เกิดพฤติกรรมนั้น ทำงานกันอย่างไร

เป็นที่ทราบดีแล้วว่ามนุษย์เรามีมันสมอง (Brain) ซึ่งแบ่งหน้าที่เป็นแถบ ๆ หรือบริเวณ (Area) ต่อจากนั้นไปก็มีมัดกลุ่มประสาทอยู่ระหว่างมันสมองกับไขสันหลังซึ่งเรียกว่า Medulla ถัดนั้นไปก็อยู่ที่ไขสันหลัง (Spinal Cord) ทั้ง ๓ อย่างนี้ทำงานประสานกัน เมื่อมันสมองเกิดความรู้สึก Perception อย่างไร ก็ส่งกระแสความรู้สึกจากมันสมองผ่าน Medulla ซึ่งเป็นแหล่งรับส่งคล้ายที่ทำการไปรษณีย์กลาง ส่งต่อไปยังไขสันหลัง (Spinal Cord) ซึ่งคุมประสาทต่าง ๆ ทั่วร่างกาย ไปตามอวัยวะแห่งความรู้สึก คือ Sensation Organ หรือ Organ of Reception คำ ๆ นี้เคยมีผู้เรียกอวัยวะเพทนาการ ซึ่งได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น ฯลฯ หรือทวารทั้งห้า

ดังนั้น จึงเปรียบเทียบได้ว่า วิธีการของระบบประสาทก็คล้ายกับระบบของสายโทรเลขโทรศัพท์นั่นเอง โดยต้องมีออฟฟิศกลางที่จะคอยรับคอยส่งข่าวให้ทั่วถึง ร่างกายของมนุษย์เรากล่าวคือสมอง (Brain) เป็นสถานีกลาง ซึ่งรับข่าวหรือออกคำสั่งบรรดาที่ได้รับมาจากประสาทต่าง ๆ แล้ว ก็คัดเลือกสั่งงานต่อไปโดยประสาทอีกชุดหนึ่งไปยังกล้ามเนื้อให้เคลื่อนไหวตามความต้องการ - ขอยกตัวอย่างให้เห็นง่าย ๆ เช่นเราเกิดอยากน้ำขึ้นมา ความรู้สึกอยากน้ำนี้เป็นสิ่งรบเร้าอย่างหนึ่ง คือ ความกระหายน้ำ ซึ่งเกิดจากภายในร่างกายของเราเอง จึงเรียกว่าสิ่งรบเร้าภายใน (Internal Stimulus) เครื่องจักรกลไกในตัวเราก็บอกกล่าวกันเป็นลำดับว่า จะกินดีหรือไม่กิน หากทนไม่ไหวได้ไตร่ตรองดูแล้ว คือ ผ่าน (Sense of Reasoning) ในที่สุดตกลงจะกิน จึงสั่งกล้ามเนื้อให้สั่งแขนให้ยื่นออกไปหยิบ

แก้วน้ำนั้นมา แล้วก็ทำอาการดื่มเข้าไป การดื่มนี้เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง แต่ไม่มีใครเดือดร้อนอะไร นอกจากจะไปขะโมยน้ำใครเขามาดื่ม กิริยานั้นหรือพฤติกรรมนั้นก็จะกลายเป็นอาชญากรรมไป

ที่นี้มาลองพิจารณาตัวอย่างของสิ่งรบเร้าภายนอกดูบ้าง สิ่งรบเร้าภายนอก (External Stimulus) พอจะชักตัวอย่างให้ดูได้ก็คือ เช่น ขณะเรานั่งดูหนังสืออยู่มียุงมากัดที่แก้ม เราเกิดอาการรู้สึกเจ็บคัน อาการของความรู้สึกเจ็บคันนี้เกิดขึ้น เนื่องจากสิ่งรบเร้าภายนอกร่างกายของเรา ที่นี้เราก็เกิดความรู้สึกเจ็บ และก็คิดดูว่าอะไรทำให้เจ็บ ยุงทำให้เราเจ็บ เราก็ไตร่ตรองดูอีกว่า จะตบมันดีหรือจะปล่อยให้มันกินเลือดเราต่อไปจนอิ่มมันก็คงไปเอง แต่อาการเจ็บนั้นรุนแรงขึ้นเราทนไม่ไหว จึงต้องสั่งงานโดยทางสมองไปยัง ระบบประสาท ชุดหนึ่งให้บังคับ กล้ามเนื้อ กระตุกหรือดึงแขนให้ตบยุงตัวนั้น อาการที่ตบยุงเช่นนั้นก็เป็นพฤติกรรมหรืออาการเคลื่อนไหวของร่างกายซึ่งแสดงออกมา

เมื่อได้ทำความเข้าใจพอเป็นสังเขปอย่างคนธรรมดาสามัญ โดยวิธีง่าย ๆ ไม่ละเอียดอย่างผู้ที่ศึกษาในทางแพทย์ศาสตร์ เราก็พอเข้าใจได้ว่าในร่างกายของเรานี้มีประสาทต่าง ๆ จนนับไม่ถ้วน มีมากสับสนเหมือนกับเส้นด้ายเส้นไหม ซึ่งติดต่อจากมันสมอง (Brain) มายังผิวหนัง กล้ามเนื้อ อวัยวะภายใน และที่เรียกกันว่าปลายอวัยวะ (end Organs) รวมทั้งนัยน์ตา หู ลิ้นและจมูก เส้นด้ายเส้นไหมเหล่านี้เที่ยวลอดทะลุไปโดยทั่วเรือนร่าง สายโทรเลขนี้ผ่านไประหว่างข้อต่อของกระดูกสันหลังที่เรียกว่า Spinal Column หรือบางทีก็ผ่านไปตามรู ๆ ภายในกระโหลกศีรษะและผ่านไปในสมองด้วยเหมือนกัน ว่าที่จริงแล้วที่เรียกกันว่าระบบประสาท (The Nervous System) ก็ประกอบด้วยมันสมอง (Brain) ไขสันหลัง

(Spinal Cord) และประสาทรวมเข้าด้วยกัน เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้เข้าใจง่ายจึงรวมเรียกเป็นหน่วยเดียวกัน

ประสาทเหล่านี้ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Nerves และบางทีก็ใช้คำว่า Neurone ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น ๓ ชนิด

๑. Sensory Nerve เป็นประสาทที่ส่งข่าวคราวไปยังสมอง คือ Brain เพื่อแจ้งให้ทราบถึงความรู้สึก การเห็น การได้ยิน การรู้รส ฯลฯ รวมทั้งความรู้สึกทางน้ำหนักและความดูดหรือต้านทาน และตำแหน่งหรือท่าทางของแขนขาและร่างกายของตัวเราด้วย ในเมื่อเราไม่สามารถจะแลเห็นได้เช่นในเวลาหลับตาหรืออยู่ในที่มืด ๆ

๒. Motor Nerves เป็นประสาทที่ได้รับคำสั่งแล้วบอกไปยังกล้ามเนื้อซึ่งมีหน้าที่บังคับส่วนต่าง ๆ ของอวัยวะ ของร่างกายให้เคลื่อนไหวตามที่ต้องการ กล่าวคือ ดึงกล้ามเนื้อและกล้ามเนื้อก็มักจะทำงานในทางตรงกันข้ามของกล้ามเนื้ออีกอันหนึ่งเสมอ เป็นต้นว่าประสาทชุดหนึ่งดึงกล้ามเนื้อชุดหนึ่งเพื่อให้งอหัวเข่า โดยเหตุนี้กล้ามเนื้ออีกชุดหนึ่งจึงดึงกล้ามเนื้ออื่นให้เหยียดตรง กล้ามเนื้อชุดแรกจึงได้มีอาการพักผ่อนลง การกระทำหรือการเคลื่อนไหวของร่างกายแทบทุกอิริยาบถเป็นอย่างนี้โดยถูกต้องเข้าจังหวะของประสาทอย่างน่าพิศวง

๓. ส่วนประสาทชนิดที่ ๓ นั้น เราไม่สามารถมีความรู้สึกได้ และซ้ำยังไม่อยู่ในความควบคุมของเราด้วย พวกนี้เป็นประสาทที่ทำงานด้วยตัวของมันเอง จึงเรียกว่า Automatie Nerve ซึ่งช่วยการย่อยอาหาร หัวใจและการระบายลมหายใจให้คงทำงานเรื่อยไปตลอดเวลา แม้กระทั่งในขณะที่เรานอนหลับ หรือเมื่อสันดิไม่รู้สึกตัว ทั้งมีหน้าที่ช่วยการกระทำหรือการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของร่างกายในเวลากระทันหัน ปัจจุบันทันด่วน

เช่นในขณะที่เราตกใจ กำลังโกรธ หรือขณะที่ตกอยู่ในภัยอันตรายอย่างสำคัญ และก็มักจะทำให้เรามีความรู้สึกเป็นพิเศษ หรือมีกำลังวังชาขึ้นมาเป็นพิเศษ รู้สึกกระฉับกระเฉงรวดเร็วว่องไวเพื่อจะช่วยชีวิตเอาตัวรอดเท่านั้น ดังจะเห็นได้เวลาเกิดไฟไหม้ใกล้ ๆ บ้าน คนบางคนสามารถยกตุ่มน้ำใบใหญ่ ๆ หรือหีบเหล็กขนาดหนัก ๆ ได้ ซึ่งตามเวลาปกติแล้วยกไม่ไหว หรือเช่นในคราวสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี้ ก็มักจะปรากฏอยู่บ่อย ๆ ว่าคนแก่สูงอายุวิ่งหนีหวอเมื่อเครื่องบินทิ้งระเบิดมา วิ่งได้รวดเร็วกว่าคนหนุ่มบางคนเสียอีก ซึ่งในยามปกติแล้ว แม้จะเดินเหินก็บ่นว่าปวดเมื่อยเดินไม่ไหว ในข้อนี้บางตำราให้คำอธิบายว่าเกิดจากต่อม Adrenal ซึ่งมีน้ำเลี้ยงเป็นพิเศษอาจเพิ่มกำลังให้ในยามตกใจ จึงสามารถทำได้ จะถูกต้องอย่างไรผู้บรรยายไม่ใช่แพทย์ จึงไม่กล้ายืนยันในประการหลังนี้

ฉะนั้น คนที่มีระบบประสาทเข้มแข็ง เครื่องจักรกลไกของระบบประสาททำงานได้ถูกต้องดังกล่าวแล้ว บุคคลคนนั้นก็ย่อมจะมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี เพราะมีเครื่องกลไกในร่างกายดี ก็มักจะประกอบแต่พฤติกรรมที่ดี แต่มนุษย์เราหาเป็นเช่นนี้ทุกคนไม่ บางคนมีจิตใจผิดปกติธรรมดา มีจิตบกพร่อง วิกลจริต มีอาการแปลกประหลาดหลายประการ จึงมีอาการของโรคจิตเกิดขึ้น บุคคลที่มีเคราะห์กรรมเช่นนี้ เราอาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท พวกที่เป็นมาตั้งแต่กำเนิดก็เรียกว่า Amentin พวกที่เกิดมาแต่แรกมีสติปัญญาเป็นปกติดี แต่แล้วต่อมาเนื่องจากโรคภัยไข้เจ็บ หรือความผันแปรของสังขาร เลยทำให้สติปัญญาเสื่อม มีจิตใจผิดปกติจนในที่สุดเกิดอาการของโรคจิต พวกนี้เรียกว่า Dementin ทราบว่าในสหรัฐอเมริกาเคยมีผู้สำรวจพวกเจ็บป่วยเกี่ยวกับโรคประสาทและโรคจิต คิดเฉลี่ยแล้วได้ตัวเลขว่าทุก ๆ ๑ ใน ๑๗ คน ต้องเข้าโรงพยาบาลโรคจิต

(ดู Oath of Devotion โดยตุลาการ Julius Issacs) ส่วนของประเทศไทยเรานั้น สถิติคนไข้โรคจิตนั้นมีเพียง ๑ ต่อ ๒,๐๐๐ เท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยกว่าประเทศอื่นมาก ทั้งนี้ น่าเข้าใจว่า เพราะส่วนใหญ่ของคนไทยนั้นอยู่กันอย่างสงบ และใช้ชีวิตอย่างเงียบ ๆ ตามวัฒนธรรมไทย โดยมีพุทธศาสนาเป็นหลักยึดมั่นประจำใจ

อนึ่ง ในเรื่องเกี่ยวแก่ร่างกายและจิตใจอันเป็นเหตุแห่งอาชญากรรมนี้ บาดหลวงอะโกสติโน เยอแมลลี อธิการบดีแห่งมหาวิทยาลัยแคธอลิก ดูย์ ซาเกรเกอร์ แห่งนครมิแลน ประเทศอิตาลี ได้กล่าวไว้ในรายงานการประชุมระหว่างชาติครั้งที่ ๕ เพื่อหาทางคุ้มครอง ป้องกันสังคม ณ นครมิแลน ในต้นเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๙๙ ว่า "ปัญหาอาชญากรรมอันสืบเนื่อง มาแต่สาเหตุ ทางร่างกาย และจิตใจ ไม่สมประกอบ และผิดปกตินั้น มีความสำคัญที่ควรได้รับการวิเคราะห์อยู่มาก เพราะส่วนหนึ่งของผู้กระทำผิดกฎหมายอาญานั้นได้แก่ผู้ที่มีมันสมองไม่สมประกอบ หรือพวกที่เป็นโรคจิต และเมื่อกล่าวถึงโรคจิต ก็เป็นที่ทราบกันดีว่า มีมากมายหลายประเภทและหลายชนิด ตั้งแต่จิตใจอ่อนแอเชื่อมซึม จิตทรามคนบัดซบ บ้า ๆ บอ ๆ ซึ่งเป็นขั้นต่ำที่สุด จนถึงพวกวิกลจริตผู้ปราศจากความรู้สึกผิดชอบโดยสิ้นเชิง ซึ่งเป็นขั้นสูงสุดแห่งโลกของอปกติชน ในบรรดาพวกที่เป็นโรคจิตเหล่านี้ เราอาจพบคนประสาทอ่อนเพลีย คนประสาทพิการด้วยโรคภัยไข้เจ็บ คนที่มีความคิดวิปริต อารมณ์วิปริตเพ้อคลั่งต่าง ๆ นานา และมีสติสัมปชัญญะหรือความรู้สึกผิดชอบมากบ้างน้อยบ้างตลอดไปหรือชั่วคราว หรือโดยจำกัดแตกต่างกันไปตามลักษณะแห่งโรคจิตวิปริตเหล่านั้น ซึ่งเราอาจแบ่งแยกออกเป็นประเภทและชนิดได้ตามหลักวิชาจิตแพทยศาสตร์ พวกที่มี จิตอปกติ เหล่านี้ มักบกพร่องใน

ด้านการศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะในทางคุณภาพ เช่นเรียนอะไรไม่รู้จริง และทำไม่ได้ แล้วกลายเป็นผู้ไร้สมรรถภาพหรือประสิทธิภาพในทางการงาน แต่ข้อที่ร้ายก็คือมักบกพร่องในทางด้านศีลธรรม เพราะพวกจิตวิปริตไม่อาจซาบซึ้งในรสธรรม นอกจากนั้นยังมักไม่อาจปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมได้ด้วย ซึ่งนับว่าหย่อนหรือขาดสมรรถภาพในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ เมื่อเข้าสังคมกับเขาไม่ได้ ใจคอก็หงุดหงิดและขุ่นเคืองยิ่งขึ้น และเมื่อถึงขั้นความรู้สึกว่า สังคมเป็นปฏิปักษ์ต่อเขาแล้ว เขาอาจกระทำการใด ๆ ลงไปอันกฎหมายถือว่าเป็นความผิดทางอาญาก็ได้ จิตแพทย์บางท่านเห็นว่าพฤติกรรมของพวกจิตวิปริตเหล่านี้ ถือเสมือนว่าเป็นการกระทำของคนป่วย แต่อย่างไรก็ตาม นอกจากจิตแพทย์แล้ว บรรดาผู้เชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ มนุษยวิทยา จิตวิทยา อาชญาวิทยา และจิตวิเคราะห์ ซึ่งกระทำการค้นคว้าเกี่ยวกับประทุษฐกรรมนี้ มักจะไม่ค่อยสนใจต่อสภาพจิตวิปริตของผู้กระทำผิดเท่าใดนัก นักนิติศาสตร์และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทั้งหลาย เช่น ตำรวจ พนักงานสืบสวนสอบสวน อัยการ และศาล มักจะมองข้ามไปเสีย และไม่ยอมรับว่าความวิกลจริตแห่งจิตมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับการกระทำผิด หรือเป็นสาเหตุอันแท้จริงแห่งการกระทำผิด แต่สำหรับนักจิตวิทยาและจิตแพทย์นั้น ได้เห็นเกณฑ์สัมพันธ์นี้อย่างชัดแจ้ง และถือว่าเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกันและหาควรแยกออกจากกันไม่ เกณฑ์สัมพันธ์นี้จะมองเห็นได้ชัดในเมื่อทำการวิเคราะห์อาการของคนเป็น ลมบ้าหมู ซึ่งเป็นโรคหมดสติสัมปชัญญะอย่างฉับพลันเชิงชั่วขณะ ดังได้กล่าวมาแล้ว ในสังคมยุคก้าวหน้าทุกวันนี้ คนป่วยด้วยโรคจิตนี้มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุก ๆ วัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองหรือนครใหญ่ ๆ เพราะความบีบบังคับในด้านต่าง ๆ ทำให้จิตใจมนุษย์อ่อน

เพลียและเป็นโรคประสาทกันมากมายขึ้น คนป่วยด้วยโรคจิตแซกซึมและปะปนอยู่ในหมู่ประชาชนคนดีมาช้านาน ก่อนที่เขาจะได้ประกอบการอันเป็นอาชญากรรมขึ้น ไม่มีใครเฉลียวใจและสงสัยมาก่อนว่าเขาเป็นโรคจิต แต่ความจริงเขาได้ป่วยด้วยโรคจิตมานานแล้ว โรคจิตนี้ออกจะแพร่หลายและร้ายแรงยิ่งขึ้นทุกวัน ๆ ยิ่งกว่าที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจกัน และดูเหมือนว่าจะมีปริมาณพอ ๆ กัน หรือมากกว่าโรคทางกายเสียอีก เรามักได้ยินคนทั่ว ๆ ไปพูดกันอยู่บ่อย ๆ ว่า "คนสมัยนี้ใจเหี้ยมโหด คนนั้นเบ่ง คนนี้บ้า ๆ บอ ๆ ฯลฯ" เหล่านี้ล้วนเป็นลักษณะแสดงออกแห่งโรคจิต ประเภทหรือชนิดหนึ่ง ๆ ตามที่จิตแพทย์ได้แบ่งแยกไว้แล้วทั้งสิ้น การรู้ว่าผู้ใดมีจิตวิปริตอย่างไรนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับการบำบัดรักษาคนไข้และการคุ้มครองป้องกันสังคม หากสังคมให้อำนาจแก่จิตแพทย์และนายแพทย์อย่างเพียงพอในทางปฏิบัติ อาชญากรรมที่อาจเกิดจากคนป่วยด้วยโรคจิตและผู้มีอวัยวะของร่างกายไม่สมประกอบโดยทางกรรมพันธุ์นี้ ย่อมลดน้อยถอยลง ทั้งจะช่วยส่งเสริมวิชาจิตแพทยศาสตร์ให้เจริญก้าวหน้า เป็นการช่วยสร้างสังคมในอนาคตให้สวยงามและปลอดภัยยิ่งขึ้น" (ข้อความละเอียดกว่านี้ให้ดูเอกสารการประชุมป้องกันสังคม เล่ม ๓ หน้า ๓๖ ซึ่งคณะกรรมการอาชญากรรมวิจัยได้จัดการแปลและพิมพ์ขึ้นในภาคภาษาไทย)

จิตใจผิดปกติ (Mental Abnormalities) นี้เป็นคำกว้าง ซึ่งหมายความรวมถึงพวกจิตบกพร่อง (Mental Defect หรือ Mental Deficiency) พวกจิตทรามหรือจิตเปลี้ย (Feeble-mindedness) ตามที่ได้สังเกตและได้ทราบมาทางด้านอังกฤษเกี่ยวกับโรคจิตนี้ มักนิยมใช้คำว่า "Mental Deficiency" ส่วนทางภาคพื้นยุโรปนิยมใช้คำว่า Oligophrenia

ส่วนทางด้านสหรัฐอเมริกานิยมใช้คำว่า Feeble minded ซึ่งทั้งหมดนี้มีความหมายอย่างเดียวกัน และรวมทั้งพวกที่มีความบกพร่องในทางสติปัญญาอย่างที่เรียกว่า Mentally retarded persons หรือพวกปัญญาอ่อน ในบ้านเราตามผลของการสำรวจของผู้เชี่ยวชาญองค์การอนามัยโลก ว่ามีบุคคลปัญญาอ่อนถึง ๒๕๐,๐๐๐ คน หรือประมาณร้อยละหนึ่งของจำนวนพลเมืองทั้งหมดของประเทศ นับว่าเป็นจำนวนมิใช่น้อย และในขณะนี้ทางการได้เริ่มสนใจ โดยสร้างโรงพยาบาลและตึกเรียนสำหรับพวกปัญญาอ่อนขึ้นแล้ว เพราะพวกนี้เป็นภาระแก่สังคม และอาจตกเป็นเหยื่อของคนร้ายที่จะชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย แต่ในที่นี้ใคร่จะอธิบายเพียง ๓ ประเภทเท่านั้น คือ

๑. พวก Idiocy หรือ Idiot คือพวก "โง่เง่า" เพราะมีความโง่เง่ามาตั้งแต่กำเนิด หากตรวจสติปัญญาโดยใช้เครื่อง Intelligent Quotient หรือที่นิยมเรียกชื่อย่อกันว่า เครื่อง I.Q. ก็จะอยู่ในระดับต่ำที่สุด คือต่ำกว่า ๓๐ พวกนี้โง่มากจนแม้แต่จะช่วยตัวเองก็ไม่ได้ ไม่รู้ว่าอะไรเป็นภัยอันตรายแก่ตัว อาจเอามือลนไฟเล่น หรือยืนขวางหน้ารถกำลังแล่น กินข้าวอาบน้ำแต่งตัวทำด้วยตนเองไม่ได้ การพูดก็พูดประโยคยาว ๆ ไม่ได้ พูดได้คำเพียงพยางค์เดียวหรือสองสามคำ มันสมองเจริญสูงกว่าเด็ก ๒ ขวบเพียงเล็กน้อย อย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แม้กระนั้นก็ปรากฏว่านับ ๑ ถึง ๑๐ ไม่ได้จบ

๒. พวก Imbecility หรือ Imbecile คือพวก "โง่เขลา" มีความโง่เขลาตั้งแต่กำเนิด แต่ไม่ถึงขนาดพวกที่กล่าวแล้วในข้างต้น ทั้งนี้เพราะสามารถรู้ว่าระไรเป็นภัยอันตราย และรู้จักหลบหลีกเอาชีวิตรอดเพื่อช่วยตัวเองได้ ระดับ I.Q. สูงขึ้นหน่อย คือระหว่าง ๓๐–๕๕ ถ้าโง่มาก

ก็ใช้ทำงานไม่ได้เลย ถ้าดีขึ้นมาหน่อยก็อาจสอนให้ทำงานได้ แต่ก็เพียง ๒–๓ อย่าง อย่างดีขึ้นมาอีกก็เพียงช่วยตัวเองได้บางอย่าง แต่จะปล่อยให้ทำงานโดยลำพังไม่ได้ ไม่ว่างานยากหรือง่าย มีสมองเจริญไม่สูงกว่าเด็กปกติอายุ ๗ ขวบ

๓. พวก Debility หรือที่เรียกกันว่า Moron คือพวก "โง่เฉา" ซึ่งเป็นมาแต่กำเนิดหรือปฐมวัย ถ้าโง่ที่สุดของพวกนี้ก็อยู่ในระดับเดียวกับพวกโง่เขลา แต่สำหรับพวกคนโง่เฉานี้มีความรู้สึกที่จะทำงานอย่างง่าย ๆ ได้โดยไม่ต้องควบคุมตลอดเวลา พวกนี้อาจใช้ให้ทำงานดายหญ้าปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ แม้แต่ทำงานช่างไม้อย่างง่าย ๆ หรือเย็บจักรก็ทำได้ แต่ถ้าไม่ควบคุมเอาเสียเลยก็อาจเสียงานได้ พวกนี้เท่าที่ผู้บรรยายได้เคยพบเห็นมาในโรงพยาบาลโรคจิตบางแห่งใช้ให้เลี้ยงลูกของคนวิกลจริตอื่น ๆ ใช้ทำสวนปลูกต้นไม้ ดายหญ้า ปลูกไม้ดอก แต่บางครั้งปรากฏว่าพอต้นไม้ใกล้จะออกดอกออกผลก็มักจะถอนทิ้งเสียก็มี สติปัญญาของพวกนี้ระดับ I.Q. อยู่ระหว่าง ๕๕–๗๕ ไม่สูงกว่าเด็กปกติอายุ ๑๒ ขวบ พวกนี้ในบางตำราว่าถ้าเป็นผู้หญิงกลับเป็นเมียที่ดีแม่เรือนดีกมมาก

เพราะฉะนั้นระดับของ I.Q.

๙๐–๑๑๐ เป็นพวกมีสติปัญญาปกติธรรมดาปานกลาง

๑๑๐–๑๒๐ ฉลาดเหนือระดับธรรมดา

๑๒๐–๑๔๐ สติปัญญาสูง

๑๔๐ ขึ้นไปถือว่าเป็นพวกสติปัญญา ชั้นเด่น หรือชั้นยอด

(ทั้ง ๓ ประการนี้ การที่ใช้ชื่อภาษาไทยดังนี้ก็ได้อาศัยตามคำบรรยายวิชาจิตวิทยา ของ ดร. ม.ล. ตุ้ย ชุมสาย และรายละเอียดจาก

เอกสารวิชาการโรคจิต ของ กองโรงพยาบาลโรคจิต กรมการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๙๐ หากสนใจมากกว่านี้ขอให้ไปหาอ่านด้วยตนเอง)

I.Q. เดี๋ยวนี้มีผู้เชื่อว่าอาจแก้ไขให้ดีขึ้นได้โดยขอให้พ่อแม่ เพิ่มความสนใจช่วยเหลือในสิ่งแวดล้อมเสียใหม่ เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะเปลี่ยนแปลงไปได้ นอกจากนี้ Dr. George D. Stoddard อธิการบดีมหาวิทยาลัยนิวยอร์คได้กล่าวว่า ยังมีความสามารถอยู่อีกหลายอย่าง ซึ่ง I.Q. วัดไม่ได้ เช่น ลักษณะในทางเป็นผู้นำทางศิลปิน ทางการริเริ่มหรือทางสร้างสรรค์ เป็นต้น

เรื่องเกี่ยวกับความพิกลพิการของจิต ยังมีอีกมาก แต่ในชั้นปริญญาตรีคิดว่าควรจะเพียงพอ จึงจำต้องขอผ่านไปในข้ออื่นต่อไป

ความด่างพร้อยของครอบครัวโดยทางกรรมพันธุ์

พระคัมภีร์ว่า "The sins of the fathers shall be visited on the Children even unto the third and fourth generations. etc." นี่ก็เป็นทรรศนะหนึ่ง ซึ่งสุดแล้วแต่ว่าจะมีความเชื่อในหลักทางกรรมพันธุ์มากน้อยเพียงไรหรือไม่ การที่นำมากล่าวไว้ก็เพื่อจะแสดงให้เห็นว่ามีผู้เชื่อในข้อนี้มิใช่น้อยเหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนไทยเรา โดยทั่ว ๆ ไปข้อนี้ในตำราอาชญาวิทยาเท่าที่พบก็เห็นมี Stephan Hurwitz คนเดียวที่ตั้งข้อสังเกตไว้ ซึ่งควรจะได้รู้ไว้ด้วย ตามหัวข้อนี้หมายถึง Heredity Taint คือความด่างพร้อยหรือจุดด่างหรือเป็นตำหนิในทางกรรมพันธุ์ ซึ่งมีในครอบครัวใดครอบครัวหนึ่ง ดังท่านคงจะเคยได้ยินหรือพบเห็นว่าบางครอบครัวพ่อแม่เป็นคนวิกลจริต มีทายาทหรือผู้สืบสันดานบางครั้งก็เป็นผู้มีสติหรือจิตใจไม่สมประกอบ บางทีชั้นลูกไม่มีอะไร

ผิดปกติปรากฏขึ้น แต่มาขั้นหลานหรือเหลน กลับปรากฏว่าสติไม่ใคร่จะดี หรือในบางสกุลพ่อแม่หรือบรรพบุรุษเคยฆ่าตัวตาย แต่แล้วต่อมาผู้สืบสันดานในรุ่นหลังใกล้บ้างไกลบ้างในสกุลนั้นก็ปรากฏว่าฆ่าตัวตายอย่างเดียวกันก็มี ในเรื่องเกี่ยวกับอาชญาการก็เหมือนกัน เราจะไม่เห็นด้วยกับหลักของลอมโบรโซโดยเด็ดขาดเอาเสียทีเดียวก็ยังมีข้อน่าคิดอยู่เหมือนกัน เช่นลูกที่เกิดในสกุลที่พ่อแม่เป็นคนขี้ลักขี้ขโมยมือไว ถ้าลูกอยู่ด้วยในครอบครัวนั้นเราก็มักจะโทษว่านั่นเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมต่างหากที่ได้อบรมบ่มเด็กคนนั้นมาไม่ดี แต่ในบางรายเราก็จะเห็นว่าที่พ่อแม่ได้ยกลูกให้ไปเป็นลูกบุญธรรมแก่ผู้มีอันจะกินหรือเศรษฐีที่มั่งมี ตั้งแต่เด็กยังเล็ก ๆ เลี้ยงดูปรนปรือเป็นอย่างดี ต่แก็ไม่วายเป็นคนมือไวขี้ลักขี้ขโมย ข้อนี้จึงน่านำมาพิจารณาด้วยเหมือนกัน

การที่ Stephan Hurwitz ศึกษาในข้อนี้ว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวกับกรรมพันธุ์ได้มากน้อยเพียงใดก็โดยอาศัยการค้นคว้าจาก ๓ ทาง คือ

๑. การสืบเสาะเกี่ยวกับครอบครัวอาชญากรรมแต่ละครอบครัว

๒. การสืบเสาะเกี่ยวกับประวัติของกลุ่มครอบครัวอาชญากรรมอย่างกว้างขวาง

๓. การสืบเสาะเป็นกรณีพิเศษเกี่ยวกับลูกฝาแฝดประกอบอาชญากรรม

นอกจากนี้ในการพิจารณาก็พิจารณาถึงความด่างพร้อยที่รับทอดมาโดยตรง เช่นจากพ่อหรือแม่ หรือทั้ง ๒ คน กับอีกทางหนึ่งก็จากบรรพบุรุษในสกุลนั้นแต่ห่างไกลขึ้นไปคนละชั่วอายุคนที่เรียกว่าโดยทางอ้อม

ก่อนที่จะได้กล่าวถึงผลของการค้นคว้าของท่านผู้นี้ ขอถือโอกาสย้ำความเข้าใจไว้อีกชั้นหนึ่งว่า ตามที่ได้ศึกษามาแล้วในข้างต้นว่าคนเรา

อาจมีความบกพร่องในร่างกายและจิตใจตลอดจนอารมณ์ของแต่ละคน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกับกรรมพันธุ์ หรือพันธุกรรม เราก็จะเห็นได้ว่าความบกพร่องหรือความด่างพร้อยหรือตำหนิเหล่านี้อาจตกทอด หรือรับทอดมายังผู้สืบสันดานได้ทั้ง ๒ ทาง กล่าวคือทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ แล้วก็มาปรากฏแก่ทายาทโดยทางตรงบ้าง โดยทางอ้อมบ้าง คือ ทั้งระยะห่างไกลออกไปก็มี ซึ่งเป็นภาวะอยู่ในบางครอบครัว ดังตัวอย่างที่กล่าวแล้วในข้างต้น

ในที่นี้จะกล่าวแต่โดยย่อเป็นการสรุปว่า อะไรที่อาจจะรับทอดและทำให้ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ได้ในภายหลัง ซึ่งเกี่ยวกับภาวะในครอบครัวของผู้กระทำผิด เช่น

๑. ความผิดปกติหรือความบกพร่องเกี่ยวกับจิตใจ ซึ่งอาจเป็น

ก. จิตเปลี้ย (Feeble mindedness)

ข. ความวิกลจริต (Insanity)

ค. จิตพาซิกหรือจิตแกว่งไกว (Psychopathy)

ง. ลมชักหรือลมบ้าหมู (Epilepsy)

๒. อาชญากรรมหรือการกระทำที่เป็นภัยต่อสังคม(Criminality) เช่น การลักขะโมย ประทุษร้ายต่อร่างกาย ฯลฯ

๓. การโสเภณี (Prostitution)

๔. โรคพิษสุราเรื้อรัง (Alcoholism)

๕. โรคฆ่าตัวตายหรืออัตวินิบาตกรรม (Suicides)

๖. ลักษณาการต่าง ๆ เกี่ยวกับด้านที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมรวมทั้งด้านพยาธิวิทยา คือ การบ่วยไข้เล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นต้นว่ามีอาการแปลก ๆ ของโรคจิต ซึ่งไม่ถึงขนาดร้ายแรงดังกล่าวแล้วในข้อ ๑ ข้างต้น บางทีก็อาจ

สืบเนื่องสาเหตุมาตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ ในกรณีที่พ่อหรือแม่มีอายุในวัยชรามากเกินไป ฯลฯ

ครอบครัวอาชญากร

เมื่อได้ทำความเข้าใจดังกล่าวแล้วในข้างต้น ต่อไปนี้จะได้กล่าวให้หนักไปในทางอาชญาการของบางครอบครัว ซึ่งปรากฏจากผลของการค้นคว้าในเรื่องกรรมพันธุ์ในด้านของเรือนร่างและจิตใจ มีบางครอบครัวที่เป็นครอบครัวอาชญากรสืบเนื่องกันมาหลายชั่วคน ในกระบวนครอบครัวอาชญากรที่มีผู้นำมากล่าวบ่อยครั้งทั้งทางด้านอาชญาวิทยาและทางด้านของจิตแพทย์ ก็คือ

๑. ครอบครัว Jukes ในสหรัฐอเมริกา Dugdale ได้เป็นผู้เริ่มทำการสำรวจใน ค.ศ. ๑๘๗๕ แล้วรวบรวมเป็นหนังสือขึ้นใน ค.ศ. ๑๘๗๗ ปรากฏว่าในชั่วระยะชีวิตคนในตระกูลนี้ในระหว่างเวลาประมาณ ๒๐๐ ปี และสำรวจคนในตระกูลนี้ประมาณ ๑,๒๐๐ คน มีจำนวน ๓๑๐ คนเป็นขอทาน ๔๔๐ คนร่างกายทรุดโทรมเพราะหมกมุ่นในกามารมณ์ ๕๐ คนเป็นโสเภณี กว่า ๒๐๐ คน เป็นอาชญากร มี ๗ คนในจำนวนนี้เป็นอาชญากรประเภทฆ่าคนตาย ๓๐๐ คนตายเสียเมื่อขณะเป็นเด็ก ๆ เขาคำนวณว่ารัฐบาลต้องสิ้นเปลืองเงินเป็นค่าใช้จ่ายเลี้ยงดูคนชนิดเลว ๆ นี้ ประมาณ ๑ ล้านดอลล่าร์ ฯลฯ หลังจากที่ Dugdale สำรวจแล้วสัก ๕๐ ปี A. H. Estabrook ก็ได้สำรวจครอบครัวนี้อีกครั้งหนึ่งแล้วพิมพ์หนังสือขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๑๕ ปรากฏว่าจำนวนอาชญากรลดน้อยลง อนึ่ง ขอให้สังเกตว่าจำนวนสถิติตัวเลขเกี่ยวกับครอบครัวนี้มักจะไม่สู้ลงรอยกัน สุดแต่ว่าจะเอามาจากตำราเล่มไหน แต่อย่างไรก็ดีขออย่าถือว่าเป็นข้อสำคัญในเรื่องจำนวนตัวเลข เพราะผิดกันไม่มากนัก

๒. ตระกูล Kallikak อยู่ในรัฐนิวยอร์ค ซึ่ง H. H. Goddard เป็นผู้รวบรวมค้นคว้าขึ้น ชื่อนี้เป็นชื่อสมมติซึ่งเอามาจากภาษากรีก Kalos แปลว่าดีงาม Kakos แปลว่าชั่วร้าย แล้วเอามาผสมกันเข้าแต่อย่างไรก็ดี ชื่อตระกูลเหล่านี้โดยมากเป็นชื่อสมมติ เรื่องเดิมเป็นการสำรวจคนในตระกูลนี้ ซึ่งสืบเนื่องมาจาก ๒ สาย จากแม่ที่มีโรคจิตทรามสายหนึ่ง และต่อมาพ่อมาได้เมียใหม่ที่มีตระกูลดี แล้วเปรียบเทียบกันปรากฏว่าสายที่แม่เป็นโรคจิตทรามซึ่งมิได้สมรสกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น ในจำนวน ๕๘๐ คน ๑๔๓ คนเป็นโรคจิตทราม ๔๖ คนเป็นปกติ แต่ก็ยังมีโรคจิตทรามอยู่บ้าง แต่เป็นส่วนน้อย ๓๓ คนมักมากในกามารมณ์ โดยเป็นโสเภณีเสีย ๒๔ คน พวกชู้เมาและติดเหล้า ๓ คน เป็นโรคลมชักหรือลมบ้าหมู ๓ คน เป็นอาชญากร ๗ คน เป็นนักเลงคุมซ่องโสเภณี ๓๓ คน นอกนั้นเป็นลูกเกิดนอกสมรส ส่วนทางสายที่แม่มีเลือดดี ประมาณ ๔๘๖ คน ตายเสียตั้งแต่เล็ก ๆ ๕ คน มีคนเดียวเป็นคนขี้เมา นอกนั้นดีทั้งนั้น ไม่มีเรื่องจิตทรามหรือเรื่องกามารมณ์ ทั้งหมดเป็นผู้มีชื่อ มีหน้ามีตาในวงสังคม ในวงการกฎหมาย เป็นผู้พิพากษา เป็นนักศึกษาและนักการค้า ฯลฯ

๓. ตระกูล Zero ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งนี่ก็เป็นตระกูลในฝ่ายเลวเหมือนกัน Dr. Jorger เป็นผู้ค้นคว้า ในจำนวน ๘๐๐ คน ในชั่วระยะเวลา ๖ ชั่วอายุคน ปรากฏว่าเป็นขอทานอาชีพ ๑๐๒ คน เป็นโสเภณี ๑๘๐ คน เป็นลูกเกิดนอกสมรส ๑๐๗ คน อยู่ในความช่วยเหลือของรัฐบาลเพราะเป็นพวกที่ช่วยตัวเองไม่ได้ ๕๐ คน อีก ๘๐ คนเป็นอาชญากร ในจำนวนนี้เป็นผู้ร้ายฆ่าคนตาย ๗ คน ฯลฯ

๔. ตระกูล Ishmael ต้นตระกูลอยู่ในประเทศอังกฤษ แล้วอพยพไปอยู่ในสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๗ อยู่ในแถบรัฐอินเดียนา

แล้วกระจายออกไป เดี๋ยวนี้ประมาณว่ามีราว ๑๐,๐๐๐ คน โดยแยกย้ายกันไปอยู่ในอินเดียนา อิลลินอยส์ โอไฮโอ เคนตั๊กกี้ ไอโอวา มิชิแกน และแคนซัส ในรัฐเหล่านี้มีพวกตระกูลนี้แผ่ซ่านไปทั้งนั้น ปรากฏว่าเป็นพวกขอทาน พวกขะโมย เป็นโสเภณี และเร่ร่อนไม่มีอาชีพแน่นอนอีกเป็นจำนวนมาก ที่ไปอยู่โรงเรียนดัดสันดาน โรงพยาบาลเกี่ยวกับจิตทรามก็มี ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นตระกูลที่เลวซึ่งถ่ายทอดให้ลูกหลานต่อ ๆ กันไป

ทางฝ่ายตระกูลที่ดีก็มีเหมือนกัน เช่น

๑. ตระกูล Darwin เช่น นักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียง คือ Charles Darwin ตระกูลนี้กชั่วคนก็มีแต่คนดีเฉลียวฉลาดเด่นอยู่ในวงการวิทยาศาสตร์ เป็นสมาชิกราชบัณฑิตสถาน เช่นเดียวกับตระกูลของ Francis Galton ซึ่งเป็นญาติพี่น้องกัน ก็ล้วนเป็นไปในทางดีเด่นทั้งนั้น

๒. ตระกูล Bach คือตระกูลนักดนตรีที่มีชื่อเสียงของเยอรมัน ที่เป็นนักแต่งเพลง นักดนตรี ลูกหลานที่สืบเนื่องกันมาก็เป็นนักดนตรีชั้นเยี่ยมทั้งนั้น ฯลฯ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นเรื่องร่างกายและจิตใจซึ่งเป็นสาเหตุทางสรีรวิทยา และก็รู้สึกว่าออกจะยาวมากไปแล้ว จึงจะกล่าวในข้อที่ค้างอยู่ในด้านสภาพของบุคคล คือตัวบุคคลผู้กระทำผิดต่อไป ซึ่งก็ควรจะได้รับการพิจารณาด้วยอย่างคร่าว ๆ อาจแยกพิจารณาได้เป็น ๓ ประการ

๑. เพศ (Sex).....การกระทำผิดของผู้ชายกับผู้หญิงไม่เหมือนกัน เมื่อเปรียบเทียบตามอัตราส่วนแล้ว จะปรากฏว่าผู้ชาย ๑๐ คน ทำผิดต่อหญิง ๑ คน กล่าวคือผู้ชายทำผิดมากกว่าผู้หญิง แม้แต่สถิติในศาลคดีเด็กของเราก็เกือบเป็นเช่นนั้น เหตุที่เป็นเช่นนี้พอแยกทำความเข้าใจได้เป็น ๓ ประการ กล่าวคือ

ก. ประชาชนเอาเรื่องกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง แม้แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มักจะสนใจเข้มงวดจับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ตลอดจนกระทั่งศาลผู้พิพากษาก็ให้ความเห็นอกเห็นใจผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ผู้ชายจึงถูกจับมาลงโทษมากกว่าผู้หญิง

ข. ในด้านชีววิทยาและจิตวิทยา ผู้ชายมีร่างกายและจิตใจแข็งแรงกล้าหาญฮึกเหิมกว่าผู้หญิง มีการเคลื่อนไหวร่างกายรุนแรงและหักโหมว่องไวกว่าผู้หญิง และมักจะชอบรุกรานเสียด้วยในบางครั้ง ผู้ชายจึงกระทำการอะไรลงไปในลักษณะรุนแรงกว่าผู้หญิง จึงมีการปะทะกระทบกระทั่งมากกว่าผู้หญิง ยิ่งเป็นเรื่องเกี่ยวในทางชู้สาวหรือคู่ครองด้วยแล้ว ผู้ชายมักจะหักหาญเสี่ยงภัยไม่กลัวตายโดยไม่คิดหน้าคิดหลัง นอกจากนี้สำหรับผู้หญิงแม้จะปรากฏว่ามีต่อมไทรอยด์ใหญ่กว่าผู้ชายจึงมีอารมณ์แรงกว่าก็ดี แต่ก็ตกใจขวัญอ่อนง่ายกว่า

ค. ในด้านสังคม เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี แทบทุกชาติทุกภาษา ผู้หญิงมักจะถูกอบรมให้อยู่ในระเบียบแบบแผน ทำอะไรสงบเสงี่ยมสุขุมนุ่มนวลอ่อนโยนไม่โลดโผนเหมือนอย่างผู้ชาย หากผู้หญิงคนใดทำอะไรผาดโผนผิดความนิยมของสังคมกลุ่มนั้น ก็มักจะถูกครหานินทา แต่ทั้งนี้ก็ต้องเป็นไปตามยุคตามสมัย จึงเป็นเรื่องของระเบียบประเพณีที่ช่วยให้ผู้ชายทำผิดได้มากกว่าผู้หญิง

เมื่อกล่าวโดยส่วนรวมแล้ว เพศชายจึงมีลักษณะเป็นภัยในทางอาชญากรรมต่อสังคมมากกว่าผู้หญิง และถ้าดูตามสถิติอาชญากรรมทุกประเภทแล้ว ก็จะเห็นได้ว่าประเภทไหนที่ต้องใช้กำลังกายและความรุนแรงแล้ว ผู้ชายมักจะทำทั้งสิ้น เว้นไว้แต่ความผิดบางประเภทที่ผู้ชายทำไม่ได้ถนัดเท่าผู้หญิง เช่นการกระทำผิดเรื่องโสเภณีหรือการรีดลูก

๒. อายุ (Age).....จากสถิติการกระทำผิดไม่ว่าประเภทไหน ส่วนมากมักปรากฏว่าคนต่างอายุกันย่อมก่อภัยหรือความเดือดร้อนให้แก่สังคมไม่เท่ากัน อายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมักอยู่ในระหว่าง ๑๕–๑๗ ปีเป็นจำนวนสูง สำหรับผู้ใหญ่ก็ระหว่าง ๒๐–๒๕ ปี แล้วจะค่อย ๆ ลดจำนวนสถิติต่ำลงไปตามลำดับ ยิ่งแก่ตัวลงไปจำนวนก็ยิ่งลดน้อยลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายไม่ใคร่สนใจกับคนแก่หรือเด็กอ่อนอายุ แต่เด็กโตคือรุ่นวัยหนุ่มมักถูกเอาใจใส่มาก ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทำอะไรดูจะกวน ๆ และก่อความรำคาญให้แก่เจ้าหน้าที่มากโดยไม่เกรงขาม เหตุผลอย่างอื่นสำหรับคนสูงอายุขึ้นไปนั้นทั้งในด้านชีววิทยาและด้านสังคมแล้ว คนสูงอายุอยู่ในโลกก่อนและนานกว่าคนหนุ่ม ๆ จึงมีฐานะในทางสังคมมั่นคงกว่า และความคิดความอ่านค่อยสุขุมขึ้น มีภาระและความห่วงใยในครอบครัว จะทำอะไรมักจะคิดหน้าคิดหลัง ไม่เหมือนกับคนหนุ่มที่เป็นโสด ทั้งในส่วนร่างกายยิ่งมีอายุเข้า ความแคล่วคล่องว่องไวกำลังวังชาก็ชักจะลดน้อยลง จึงเป็นอุปสรรคอยู่ในตัว ตามสถิติมักปรากฏว่าความผิดประเภทที่ต้องใช้กำลังกายและความห้าวหาญ มีบุคคลอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี ทำผิดเป็นจำนวนสูงกว่าบุคคลที่มีอายุสูงขึ้นไปกว่านั้น

๓. เชื้อชาติ (Race).....ความสัมพันธ์ในเรื่องเชื้อชาติเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมของผู้กระทำผิด เป็นปัญหาละเอียดและซับซ้อน นับว่าเป็นปัญหาที่ยากอยู่ในขณะนี้ ฉะนั้น จึงควรต้องศึกษาโดยถ่องแท้

ก่อนอื่นควรเข้าใจคำว่า "เชื้อชาติ" ในที่นี้เสียก่อน และไม่ควรเอาไปปะปนกับคำว่า "สัญชาติ" หรือ "ชาติ" คือ Nationality เพราะคำว่า "สัญชาติ" หรือ "ชาติ" ไม่จำต้องเป็นกลุ่มชนที่เป็นเผ่า

เดียวกันเสมอไป แต่หมายความถึงหมู่ชนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีพันธะที่จะอยู่ร่วมกัน โดยมีทัศนะแห่งความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นพวกเดียวกัน ตัวอย่าง เช่น ชาติอเมริกัน ความจริงแล้วมีบุคคลหลายเผ่า หลายเชื้อชาติ แต่ก็เรียกตัวเองว่าเป็นชาติอเมริกัน หรือ เช่น อังกฤษและเยอรมัน ความจริงไม่มีเชื้อชาติอังกฤษ (English Race) หรือเชื้อชาติเยอรมัน (German Race) ฯลฯ แต่ก็มีเชื้อชาติ Saxons และ Teutons รวมอยู่ด้วย ฉะนั้นในที่นี้คำว่า "เชื้อชาติ" พอให้ความหมายได้ว่า หมายถึงกลุ่มชุนชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ซึ่งมีความเกี่ยวดองกันฉันญาติอย่างใกล้ชิดโดยทางสายโลหิต ด้วยเหตุนี้ จึงมีลักษณะ รูปร่าง รับช่วงกันมา ด้วยความละม้ายคล้ายคลึง แต่ก็ย่อมจะเหมือนกันทีเดียวไม่ได้ ย่อมมีความแตกต่างกันมากบ้างน้อยบ้าง แม้ในเรื่องอารมณ์ คนเผ่าเดียวกันก็อาจแตกต่างกันไปได้

คนในโลกนี้ย่อมแบ่งเป็นเชื้อชาติ หรือเผ่า ซึ่งมีชนบธรรมเนียมประเพณีรูปร่างจิตใจนิสัยใจคอไม่เหมือนกัน ในการศึกษาถึงมูลเหตุแห่งการประกอบอาชญากรรมจึงควรต้องได้พิจารณาในข้อนี้ ซึ่งในเรื่องนี้หากลองสำรวจประวัติของการศึกษาวิชาอาชญาวิทยาเกี่ยวกับเรื่องเชื้อชาติแล้ว จะเห็นได้ว่าในชั้นแรก คือ ในสมัยของ ลอมโบรโซ ได้กล่าวถึงเป็นทำนองว่า คนต่างเชื้อชาติย่อมก่ออาชญากรรมไม่เหมือนกัน ดั่งจะเห็นได้ในตอนที่กล่าวถึงชนชาติต่าง ๆ ในอิตาลี ฝรั่งเศส และชนเชื้อชาติยิว และพวกยิปซี ฯลฯ แต่ข้อนี้ในทุกวันนี้เห็นกันว่าเป็นสมัยเก่าไปเสียแล้ว ไม่ถูกต้อง เราไม่สามารถแยกการกระทำผิดของบุคคลโดยเชื้อชาติได้ ทั้งในขณะนี้จะหาชนที่มีเชื้อชาติที่บริสุทธิ์แท้ได้ก็ทั้งยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นแหล่งรวมของคนทุกเชื้อชาติทุกภาษามาอยู่ด้วยกัน และก็ดูเหมือนจะสนใจในข้อนี้มากกว่าในภาคพื้นยุโรป ก็ยังต้องเลี่ยงไป

แบ่งแยกในด้านผิวของผู้ที่กระทำผิดแตกต่างกัน เช่น พวกเชื้อชาติผิวขาว ผิวดำ ผิวเหลือง เป็นอาทิ ซึ่งแม้กระนั้นก็หาเชื้อชาติที่บริสุทธิ์ไม่ได้ ซ้ำร้ายในขณะนี้ คนหลายเชื้อชาติต่างก็อพยพเข้าไปอยู่ในที่ของคนเชื้อชาติอื่นเผ่าหนึ่งกันอย่างสับสน การที่จะยืนยันว่าคนต่างเชื้อชาติกระทำผิดไม่เหมือนกัน เพราะเหตุเพียงเป็นคนละเชื้อชาติแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้นจึงทำไม่ได้ การที่ทำผิดแตกต่างกันไปก็น่าจะเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้นมากกว่า ตามสถิติที่สำรวจในสหรัฐอเมริกาปรากฏว่า คนผิวดำคือ พวกนิโกร ทำผิดมากกว่าพวกผิวขาว ในข้อนี้มีผู้โต้แย้งว่าอย่าลืมว่าในสหรัฐอเมริกาประชาชน ซึ่งเป็นพี่เบิ้มและมีเสียงมีอำนาจในการบัญญัติกฎหมาย ตลอดจนเป็นเจ้าหน้าที่จับกุมผู้กระทำผิด และเป็นผู้พิพากษาตุลาการ ก็เป็นพวกผิวขาวเป็นส่วนใหญ่ ความไม่เป็นธรรมหรือความลำเอียงเกี่ยวกับผิวก็ย่อมจะมีขึ้นได้ ในบางตำราแม้แต่คนผิวเหลืองด้วยกัน เช่น ชาวจีนกับชาวญี่ปุ่น ซึ่งอยู่ในสหรัฐอเมริกาด้วยกัน ก็ปรากฏว่ากระทำผิดแตกต่างกันมาก แต่นักอาชญาวิทยาก็คงโทษว่า เนื่องจากความลำเอียงเรื่องผิวซึ่งอาจมีได้เช่นเดียวกัน

ฉะนั้น ในทุกวันนี้จึงรับกันว่าไม่มีคนเชื้อชาติหรือเผ่าใดที่มีความโน้มเอียงเกี่ยวแก่การประกอบอาชญากรรมมากน้อยกว่ากันเลย คนทุกเชื้อชาติมีลักษณาการ (Traits) และความสามารถที่จะก่ออาชญากรรมอยู่ในระดับเดียวกันทั้งนั้น ส่วนชนเชื้อชาติใดจะมีส่วนเฉลี่ยมากน้อยกว่ากันเท่าไรนั้น ก็ยังเป็นปัญหาที่เปิดช่องให้อภิปรายโต้เถียงกันได้เสมอ แต่อย่างไรก็ดี ถ้าหากมีความแตกต่างกันได้บ้างก็อาจจะเนื่องจากความแตกต่างเกี่ยวกับประสพการณ์ทางสังคม (Social Experience) ซึ่งเริ่มตั้งต้นแต่เกิดมาเป็นต้นไป และสิ่งนั้นมีอิทธิพลเหนือความพัฒนาการและสิ่งที่แสดงออกมา

ให้เป็นที่ประจักษ์ของบุคคลเหล่านั้น ดังนั้นเราจึงจะมองเห็นผลต่างเกี่ยวแก่การกระทำผิดทางอาชญาในระหว่างคนต่างเชื้อชาติได้ก็โดยอิทธิพลทางสังคมมากกว่าลักษณะนิสัยที่ติดตัวมาเท่านั้น ฯลฯ

อนึ่ง ในข้อนี้ใคร่ขอแจงให้ทราบว่าเป็นเรื่องใหญ่ที่เดียว ในบางตำราจึงได้แยกศึกษาในข้อนี้เป็นอีกแขนงหนึ่งต่างหาก ในชั้นนี้จึงขอนำมากล่าวอย่างย่อ ๆ เพียงเท่านี้ หากสนใจมากกว่านี้ให้หาอ่านในตำราอาชญาวิทยาของ Sutherland, Hans von Hentig และของ Ruth Shonle Cavan.

เมื่อได้กล่าวถึงสาเหตุทางร่างกายและจิตใจมาแล้วว่ามีส่วนทำให้คนเป็นผู้ร้ายหรืออาชญากรได้ จึงใคร่ขอย้อนให้ไปพิจารณาคำสอนในตอนต้นเป็นการทบทวนสักอย่างหนึ่ง คือ สมการ (Equation) ของ Adolf Meyer ที่ว่าพฤติกรรมหรือความประพฤตินั้นจะเกิดขึ้นได้จาก Individual Make up + Situation ฉะนั้น ร่างกายและจิตใจตลอดจนเพศ อายุ และเชื้อชาติจึงเป็น Individual Make up หรือ Individuality หรือ Personality ของบุคคลแต่ละคนนั่นเอง แต่ละบุคคลเช่นว่านี้ยังขาดอยู่อีกอย่างหนึ่งซึ่งสมควรจะได้นำมากล่าวไว้ด้วย เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ (Emotion) ของคน หรือเป็นเรื่องเฉพาะตัวของบุคคลบางคน คือ Complex คำนี้มีผู้ใช้ว่า "ปม" คนแรก คือ น.ม.ส. และเห็นกันว่ามีส่วนทำให้บุคคลบางคนมีความประพฤติเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมได้ เรื่องปมนี้เป็นทฤษฎีของ Freud และ Jung ในด้านจิตวิทยา

คนทุกคนมี Complex หรือ ปม แปลตามศัพท์ปทานุกรมอ็อกฟอร์ดก็แปลว่า ความผิดปกติทางจิตอย่างหนึ่ง ส่วนในภาษาไทยเคยมีผู้แปลว่าเชิงซ้อน จากคำบัญญัติศัพท์ของกรรมการบัญญัติศัพท์ในทางจิตวิทยา

แปลว่า ปมจิต ซึ่งทั้งนี้หากจะกล่าวให้เข้าใจง่าย ก็คือ เป็นประสพการณ์ในทางอารมณ์ที่ได้ผ่านมาแล้วหรือที่ถูกกดไว้ ส่วนที่ถูกกดไว้นั้นจึงเป็นจิตไร้สำนึก (Unconscious) ฉะนั้น เราจึงควรจะได้แยกคำว่า "ปม" ที่ใช้อยู่ทั่ว ๆ ไปนี้ให้แตกต่างกับ "ปม" ที่ถูกกดไว้ (Repressed Complex) โดยเฉพาะ ผู้เขียนซึ่งเป็นนักจิตวิทยาบางท่านทำให้ผู้อ่านเข้าใจคำ ๒ คำนี้ปะปนกัน เช่น เมื่อกล่าวคำว่า "ปม" ขึ้นลอย ๆ ซึ่งความจริงเขาหมายถึงปมที่ถูกกดไว้ ปมที่ถูกกดไว้นี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบของมโนคติที่เข้ากันได้ในทางอารมณ์ (emotionally toned idea) อย่างหนึ่ง ซึ่งถูกผลักดันให้ลงไปอยู่ในห้วงของจิตไร้สำนึก จิตไร้สำนึกจึงเป็นที่เก็บปมหลาย ๆ ชนิดซึ่งอาจผุดขึ้นมาได้ในบางเวลาสุดแท้แต่เหตุการณ์ที่จะเข้ามากระทบกระเทือนจิตใจโดยไม่มีจังหวะหรือเหตุผลเลย ทั้งนี้ เพราะเหตุว่าหากถ้าปรากฏในจิตสำนึก แล้วก็จะบังเกิดสิ่งที่ไม่ถูกใจต่อบุคลิกลักษณะขึ้น

ยิ่งกว่านี้คำว่า "ปม" นี้ใช้กันพร่ำเพรื่อทำให้ความหมายเดิมนั้นเลอะเลือนไปจนจะไม่มีสาระ เช่น ใช้คำว่า "ปมพ่อ" (Father Complex) "ปมเงิน" (Money Complex) "ปมแม่เลี้ยง" (Step Mother Complex) นอกจากนี้ยังมีชื่อปมที่คิดกันขึ้นใหม่ ๆ อีก เช่น "Political Matyr Complex เมื่อคราว David Pratt ยิงนายกรัฐมนตรี Verwoerd แห่ง South Africa ศาสตราจารย์ L.A. Hurst แห่ง Witwatersrand University ซึ่งเป็นจิตแพทย์กล่าวว่าคนร้ายมีปมชนิดนี้ ว่าที่จริงแล้วมีปมที่ถือว่าสำคัญอยู่ ๔ อย่าง

๑. ปมเชื่องหรือปมเด่น (Superiority Complex)

๒. ปมด้อย (Inferiority Complex)

๓. ปมออยดิปุส (Oedipus Complex) เป็นปมที่เกิดขึ้นแก่ผู้ชาย เพราะติดแม่ผิดธรรมดา

๔. ปมอีเล็กตรา (Electra Complex) เป็นปมเกิดขึ้นแก่ผู้หญิง เพราะการติดพ่ออย่างผิดธรรมดา

สำหรับในด้านอาชญาวิทยานั้น ในชั้นนี้จะนำมากล่าวแต่เฉพาะปมเขื่องกับปมด้อยเท่านั้น

ปมเขื่องหรือปมเด่น (Superiority Complex) นั้น ก็บอกอยู่ในตัวว่าเป็นความรู้สึกว่าตนสูงกว่าคนอื่น ดีกว่าคนอื่น เป็นในทางสำเร็จ คือ Success จึงไม่มีความตึงเครียดในทางอารมณ์ (Emotional Tensions) และความขัดแย้ง (Conflicts) ดังนั้นจึงไม่ค่อยเกิดปฏิกิริยาอะไรขึ้นที่เป็นภัย

ส่วนปมด้อย (Inferiority Complex) นั้น มีส่วนทำให้เกิดปฏิกิริยาในทางเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมได้ง่าย ทั้งนี้เพราะเจ้าตัวมีความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเริ่มตั้งแต่มีความรู้สึกในทางอารมณ์เป็นต้นมา เช่น คนที่มีร่างกายวิกลวิการผิดปกติธรรมดา ก็บังเกิดความรู้สึกว่าตัวต่ำต้อยกว่าคนอื่น ๆ ต้องทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการชดใช้ (Compensate) บางกรณีก็ Over Compensate การกระทำจึงเกินขอบเขตของความประพฤติปกติธรรมดา เป็นในรูปของลักษณะที่สามัญชนใช้คำว่า "เบ่ง" จนกลายเป็นความประพฤติที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม (Anti - social Behaviour) ซึ่งกำลังมีดกดื่นในบ้านเราอยู่ในเวลานี้

(หากสนใจในเรื่องนี้แนะนำให้อ่านหนังสือ "ปมด้อย" ของสวามีสัตยานันท ปุรี, Basic Teachings of the great Psychologists โดย S. Stanfield Sargent, Ph. D. กับ Psychoanalytic.

Psychiatry โดย A. A. Brill, M. D. และ Psychology and Life ของ Leslie D. Weatherhead, M. A. Ph.D.)

อนึ่ง ในเรื่องเกี่ยวกับร่างกาย และจิตใจ ตามที่ได้กล่าว มาแล้ว ในข้างต้นนั้น หากว่ามีสภาพการณ์เกี่ยวกับสุขภาพทางเรือนร่างเปลี่ยนไปแม้แต่เล็กน้อย ในบางกรณีก็สามารถทำให้สติปัญญาและความเป็นปกติของร่างกายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ เช่น เดิมเคยเป็นนักศึกษาที่ดีเป็นนักเรียนที่ดี หากมีอาการเปลี่ยนแปลงของร่างกายดังต่อไปนี้เกิดขึ้น เช่น ต่อมทอนซิลอักเสบอย่างแรง เป็นโรคฟันผุ โรคจมูก (Sinus Trouble) โรคปวดศีรษะ โรคอ่อนเพลีย หรือแม้ภายหลังที่มีการผ่าตัดบางอย่างซึ่งอาจมีทางกระทบกระเทือนเส้นประสาทได้ ฯลฯ ก็อาจทำให้สติปัญญาและความเฉลียวฉลาดของบุคคลผู้นั้น ตลอดจนการควบคุมความประพฤติของตนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งทั้งนี้เป็นเรื่องที่ต้องวินิจฉัยอย่างละเอียดลงไปอีกชั้นหนึ่งโดยผู้เชี่ยวชาญจริง ๆ นอกจากนี้ยังอาจเกิดขึ้นได้เพราะความตึงเครียดจากสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ ชีวิต คือ การต่อสู้ ซึ่งถูกบังคับโดยทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ให้เคร่งเครียดอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่หาทางผ่อนคลายลงบ้างแล้วก็อาจเสียคนไปได้ จึงได้นำมากล่าวไว้ให้เป็นข้อสังเกตเพิ่มเติมด้วย

บทที่ ๒ สาเหตุในด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ

(Sociological & Economic Factors in causation of Crime)

คนเราเกิดมาแล้วก็พบสิ่งแวดล้อมรอบตัวหลายประการ ซึ่งมีอิทธิพลที่พอจะบันให้ชีวิตคนเราโน้มเอียงไปทางหนึ่งทางใดได้ บุคคลหรือสังคมแห่งแรกก็คือ ครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่พี่น้อง อันนับว่าเป็นสังคมที่ใกล้

ชิดที่สุด ในข้อที่เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมสามารถบันดาลบุคคลให้เป็นไปในทางใดทางหนึ่งได้นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้นักสังคมวิทยามีความเห็นยืนยันว่าสิ่งแวดล้อมสำคัญกว่าอิทธิพลในด้านกรรมพันธุ์ เพราะตั้งแต่ภายหลังเวลาปฏิสนธิมาแล้วสิ่งแวดล้อม (Environment) ก็เริ่มมีอิทธิพลดัดแปลงลักษณะนิสัยเรื่อย ๆ มา ยิ่งกว่านั้นยังเชื่อไกลออกไปอีกว่านับตั้งแต่เริ่มมีการถ่ายทอดหรือสืบพันธุ์ เพราะในขณะตั้งครรภ์หรือก่อนตั้งครรภ์สิ่งแวดล้อมก็ได้บันดาลักษณะนิสัย ของคนที่เป็นพ่อเป็นแม่มาก่อนแล้วเสียอีก ที่ว่านี้เป็นทรรศนะของนักสังคมวิทยา ซึ่งยังโต้เถียงกับทรรศนะของนักชีววิทยาอยู่ เพราะพวกนักสังคมวิทยาไม่เชื่อว่าความชั่วร้ายอาจถ่ายทอดกันโดยทางกรรมพันธุ์ได้นั่นเอง แต่ตามทรรศนะของผู้บรรยายแล้วอยากจะเชื่อครึ่งหนึ่งไม่เชื่อครึ่งหนึ่ง เราควรจะต้องดูว่าสิ่งไหนแรงกว่ากันเพราะคนเราเกิดมาโดยลำพังไม่ได้ ต้องสืบเนื่องจากการผสมพันธุ์ คือจาก Gene ของพ่อและแม่ ทั้งสองคนนี้ก็ต้องสืบพันธุ์ต่อมาจากปู่ย่าตาทวดหรือปู่ย่าตายายกันมาเป็นทอด ๆ ก็จำเป็นอยู่เองที่ต้องรับเอาลักษณาการ (Traits) สืบกันมาเป็นทอด ๆ แต่การรับทอดเอามานี้หากเป็นในด้านเรือนร่าง (Physique) เราก็อาจจะเห็นได้ชัด เป็นต้นว่าหากคนไทยหรือคนแขกแต่งงานกับผู้หญิงฝรั่งลูกซึ่งเกิดมาก็ย่อมจะเห็นได้ชัดว่ามีส่วนไปทางแม่มาก มากบ้าง น้อยบ้าง เช่น ผิวพรรณนัยน์ตาหรือสีของผม ส่วนในเรื่องทางด้านจิตใจนั้นเป็นสิ่งที่แลเห็นด้วยตาไม่ได้จนกว่าจะสำแดงอาการออกมาให้เป็นที่ประจักษ์ ฉะนั้นในด้านของจิตใจบางรายจึงอาจรับเอามาได้ เช่น Psychic Abnormalitics คือ ความผิดปกติของจิตใจดังที่ได้เคยศึกษามาแล้ว เมื่อเป็นคนที่มีทุนมาแล้วกล่าวคือในด้านที่มีจิตใจสติปัญญาอ่อนหรือทราม เมื่อมาพบเห็นหรือเกิดมีประสพการณ์เกิดขึ้นในภายหลัง ก็ย่อมจะโน้มเอียงไปในทางนั้นได้ง่าย

กว่าคนที่มีจิตใจสมบูรณ์เข้มแข็ง เมื่อเป็นเช่นนี้เราจะไม่ยอมรับเอาเสียทีเดียวหรือว่าไม่ใช่เรื่องของกรรมพันธุ์ หรือเรื่องของการรับถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ในข้อนี้โดยเหตุว่ายังไม่ปรากฏว่ามีสถิติหรือมีผู้ลองทดลองเอาพ่อและแม่ที่เป็นผู้ร้ายตัวดีมาประสมกันแล้วดูที หรือว่าลูกจะเป็นอย่างไร จึงเป็นเรื่องที่เปิดช่องให้โต้เถียงหรืออภิปรายกันได้อยู่จนบัดนี้ แต่อย่างไรก็ดีเพื่อความปลอดภัยของสังคม ทราบว่าในบางรัฐในสหรัฐอเมริกาเคยตอนคนพวกนี้เพื่อมิให้แพร่พันธุ์ต่อไป

ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมนี้ บาดหลวงเยอแมลลีเคยกล่าวว่า "สิ่งแวดล้อม และบุคคลอื่น ๆ ย่อมมีอำนาจและส่วนสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพของบุคคล" ดังภาษิตที่ว่า "เข้าฝูงหงษ์เป็นหงษ์ - เข้าฝูงกาเป็นกา" เช่นเด็กย่อมเลียนแบบและได้นิสัยจากบิดามารดาครูอาจารย์ ผู้น้อยย่อมเลียนแบบหรือถอดแบบนิสัยจากนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชา เช่นนี้เป็นต้น ภูมิประเทศ ทำเล สถานที่ สภาวะการณ์ เหตุการณ์ และบุคคลอื่น ๆ ย่อมฝึกฝนอบรมโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้คนเราได้แตกต่างกันออกไปทั้งในทางกิริยาวาจา นิสัยใจคอ ความคิดอ่าน และความต้องการ แต่ธรรมชาติ รากฐานเดิมอันเป็นเสมือนแปลงดินสำหรับเพาะปลูกลักษณะนิสัยดังกล่าวนี้ ก็คือความโน้มน้อมมาแต่ดั้งเดิม บุคคลย่อมมีความโน้มน้อมแตกต่างกัน บางคนมีความโน้มน้อมที่จะบรรลุถึงอุดมคติอย่างหนึ่งอย่างใด บางคนมีความโน้มน้อมที่จะครองอำนาจเหนือคนทั้งปวง บางคนมีความปรารถนาที่จะได้เป็นผู้ยิ่งใหญ่ ฯลฯ เมื่อมนุษย์แต่ละคนมีอุปนิสัย นิสัย ท่าที และความปรารถนาแตกต่างกันเช่นนี้ ก็เป็นธรรมดาที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชีวิตสังคมย่อมขัดกันบ้าง โดยมากมักเป็นความขัดกันในทางผลประโยชน์ส่วนตัว หรือไม่ก็ขัดกันในอุดมคติ หรือทรรศนะคติ ในบางกรณี

ความขัดแย้งกันอาจรุนแรงมาก และอาจกลายเป็นข้อพิพาทหรือการทะเลาะวิวาทขึ้นมาทันที ถ้าหากบุคคลมีลักษณะนิสัย และอุดมคติตรงกัน ความขัดแย้งกันย่อมไม่ค่อยมี ความสัมพันธ์ระหว่างกันก็มักดำเนินไปโดยเรียบร้อย และถ้าบุคคลเป็นผู้มีจิตเป็นปกติ และรู้จักปรับปรุงตัวเองให้เข้ากันอย่างกลมกลืนกับบุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมแล้ว ความขัดแย้งและข้อพิพาทต่าง ๆ ย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยง่าย เพราะแต่ละคนคอยประคับประคองตัวเองให้สอดคล้องต้องกับเจตนารมณ์อันดีงามของส่วนรวม ซึ่งได้แก่ความสงบสุข โดยการที่บุคคลรู้จักบังคับใจและปรับท่าทีของตนให้เข้ากับคนอื่นและเหตุการณ์นั้นเอง บุคคลจึงดีขึ้นในทางสมรรถภาพและคุณธรรม ส่วนผู้ที่ไม่รู้จักปรับตัวเองให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมได้นั้น ย่อมตกอยู่ใต้อำนาจแห่งธรรมดาฝ่ายต่ำและมักมีท่าทีไม่ดีต่อคนอื่น เมื่อคนอื่นหรือเหตุการณ์ทำให้ขัดใจหรือทำให้สูญเสียผลประโยชน์ "ลักษณะการก้าวร้าวหรือรุกราน" ก็อาจระเบิดออกมาได้เสมอ"

ในบรรดาสิ่งแวดล้อม หากจะกล่าวโดยละเอียดก็จะยืดยาวมาก สำหรับปริญญาตรีควรจะทราบเพียงหัวข้อใหญ่ ๆ บ้างพอสมควร แต่ถ้าหากข้อใดเห็นว่ามีความสำคัญมากก็จะได้กล่าวให้ยาวเป็นพิเศษ และจะได้กล่าวรวมกันไปกับในด้านเศรษฐกิจด้วย โดยจะไม่แยกอธิบายเป็นหัวข้อต่างหาก แต่เท่าที่สำรวจกันแล้ว ส่วนมากมักเกิดจากความยากจน สภาพทางบ้านไม่ดี และอิทธิพลของถิ่นที่อยู่หรือละแวกบ้านที่เลว ฯลฯ

สิ่งแวดล้อม (Environment or Surroundings)

๑. บ้านเกิดหรือถิ่นที่เอากำเนิด (Birth Place)

ความข้อนี้ หากพิจารณาโดยรอบคอบแล้วก็จะเห็นว่ามีอิทธิพล

เหนือบุคคลได้เหมือนกัน เช่นบุคคลซึ่งเกิดในพื้นภูมิประเทศเป็นเมืองป่ากับในกรุงหรือตำบลที่เจริญแล้ว และเติบโตขึ้นมาจากละแวกบ้านหรือหมู่บ้านนั้น ก็อาจมีจิตใจหรือความประพฤติแตกต่างกันได้ เช่นในเรื่องเกี่ยวกับการอดกลั้นโทสะ หรือการรักษามารยาทในสังคมเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์บางประการ เราอาจเห็นได้แม้จะเป็นบุคคลที่เกิดจากพ่อแม่เดียวกัน แต่ไปเอาปฏิสนธิในบ้านเมืองที่แตกต่างกัน ก็อาจทำให้บุคคลสองคนนั้นผิดกันไปได้ในรูปร่างและจิตใจ เช่นลูกคนหนึ่งเกิดในประเทศไทยในตำบลนอกเมืองนอกจังหวัดแล้วเติบโตขึ้นมาในละแวกบ้านนั้น แม้จะได้รับการศึกษามาด้วยดีก็ตาม หากมาเปรียบเทียบกับคนน้องซึ่งเกิดในยุโรปหรืออเมริกาและเติบโตมาในแหล่งนั้น เด็กสองคนนั้นก็จะปรากฏว่ามีอะไรแตกต่างกันอยู่บ้างได้ ความข้อนี้จึงเป็นข้อที่จะได้พิจารณาด้วยเหมือนกัน แต่ก็อาจสืบเนื่องจากข้อต่อไปนี้ก็ได้

๒. อิทธิพลของที่ตั้งในทางภูมิศาสตร์ ดินฟ้าอากาศและฤดูกาล

สิ่งเหล่านี้ก็สามารถมีอิทธิพลเหนือบุคลิกลักษณะของบุคคลได้ในบางประการ เช่นรูปร่างและจิตใจ เป็นต้นว่าบุคคลที่เกิดในพื้นภูมิประเทศเป็นโขดเขาและกันดาร เช่นชาวป่าชาวเขา บางแห่งดินฟ้าอากาศหนาวจัดหรือร้อนจัด ก็ย่อมจะทำให้รูปร่างของบุคคลที่เอากำเนิดในท้องถิ่นเช่นนั้นมีรูปร่างใหญ่โตแข็งแรง เพราะต้องมีการออกกำลังกาย ต้องบึนบ่ายอยู่เสมอ มีความทรหดอดทนต่อความร้อนความหนาว มีจิตใจเข้มแข็ง ซึ่งผิดกว่าบุคคลที่เอากำเนิดในท้องที่ที่มีลักษณะแตกต่างกัน ความข้อนี้ Lombroso เป็นผู้ตั้งข้อสังเกตไว้ แต่ในขณะนี้เห็นกันว่ามีความสำคัญลดน้อยลงไปเสียแล้ว โดยมากมักจะโทษว่าเป็นเพราะสาเหตุอย่างอื่นที่มีอิทธิพลเหนือกว่า

๓. การรวมกันระหว่างคนต่างเชื้อชาติ (Racial Association)

ความข้อนี้จะเห็นได้ว่า ในบางแห่งบางประเทศพลเมืองประกอบขึ้นด้วยคนต่างเชื้อชาติกัน ซึ่งผิดกว่าในบางประเทศที่แต่ก่อนมีแต่คนเชื้อชาตินั้นล้วน ๆ แต่ในทุกวันนี้เมื่อโลกยิ่งเจริญขึ้นการโยกย้ายอพยพของชนต่างเชื้อชาติเข้าไปอยู่ร่วมกันยิ่งมีมากขึ้นทุกวัน ความสำคัญในข้อนี้ย่อมจะลดน้อยลงไป และนับวันก็ยิ่งจะหาชนเชื้อชาติเดียวกันล้วน ๆ ในแหล่งเดียวกันโดยบริสุทธิ์ย่อมจะหายาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เช่น สหรัฐอเมริกาในขณะนี้มีคนต่างเชื้อชาติปะปนเข้าไปอยู่ในฐานะพลเมืองของสหรัฐอเมริกาจนเต็มไปหมด คนต่างเชื้อชาติเหล่านี้ย่อมมีเลือดเนื้อเชื้อไขผิดแผกแตกต่างกันตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีด้วย แม้แต่ในประเทศอังกฤษซึ่งแต่ก่อนนั้นเป็นชาติที่มีนิสัยเกี่ยวกับคนต่างชาติเข้าไปตั้งถิ่นฐานที่อยู่จึงมีขนบธรรมเนียมประเพณีและจิตใจมั่นคงตามแบบอย่างของพวกอังกฤษซึ่งอยู่ร่วมกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่นับตั้งแต่หลังสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นมา คนต่างด้าวได้เข้าไปอยู่และทำมาหากินในประเทศอังกฤษมากขึ้น อันเป็นคนต่างเชื้อชาติกันก็จะเห็นได้ว่า ขนบธรรมเนียมประเพณีอันเคร่งครัด และความเจ้าระเบียบของคนอังกฤษเดิมนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปมากทีเดียว การกระทำผิดหรือความประพฤติซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมในรูปต่าง ๆ ก็ได้ติดตามมา และเพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อน

๔. การรวมเข้าด้วยกัน (Composition) ความหนาแน่นของพลเมือง (Density)

ดังได้กล่าวมาบ้างแล้วว่า ความหนาแน่นของพลเมือง ในเมืองใหญ่กับในเมืองเล็ก ย่อมทำให้ผลของการก่ออาชญากรรมแตกต่างกันไปได้ทั้งนี้เพราะ

ถิ่นที่มีพลเมืองหนาแน่น กลุ่มชุมชนมักจะพิการ Community Disorganization เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมมาก มีการค้ามาก มีการสังสรรค์ในระหว่างประชาชนไม่ทั่วถึงกัน มีอาชญากรรมสูง

มีแหล่งร้าย (Delinquency Areas) เด็กไม่มีที่เล่นต้องออกเล่นตามถนน ขาดการควบคุมเอาใจใส่ของพ่อแม่ผู้ปกครอง

มีสถานที่ที่เป็นภัยในทางศีลธรรมมาก (Agency of Moral Risks) เช่น โรงจำหน่ายสุรา โรงระบำเปลื้องกายนุ่งน้อยห่มน้อย ซ่องโสเภณี สนามแข่งม้า บ่อนการพนัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบ้านเราก็หวย ก.ข. สลากกินรวบ ซึ่งล้วนแต่เป็นปากทางอันนำไปสู่โลกผู้ร้าย

ภาพยนต์ที่เป็นภัยต่อความประพฤติของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่อยู่ในถิ่นอันธพาลซึ่งมีความโน้มเอียง หรือมีทุนที่จะเหไปในทางร้ายอยู่แล้ว หากได้ดูภาพยนต์ประเภทนี้ก็จะเข้าใจภาพยนต์ไปในทางร้ายได้ง่าย ในทุกวันนี้อุตสาหกรรมภาพยนต์ทั้งภายในและภายนอกประเทศกำลังเฟื่องฟูมาก โรงภาพยนต์จึงผุดขึ้นทุกหนทุกแห่งราวกับดอกเห็ด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศเรา ประชาชนใช้เวลาหย่อนใจกันในโรงภาพยนต์เป็นส่วนมาก แต่เราก็หาได้มีกฎหมายควบคุมเด็กและเยาวชนมิให้ดูภาพยนต์บางเรื่องที่ไม่เหมาะสมไม่ จึงควรจะได้รับพิจารณาในข้อนี้ไว้ด้วย นอกจากภาพยนต์แล้ว ก็มีวิทยุและโทรทัศน์ และบางทีหนังสือพิมพ์ หนังสืออ่านเล่นหรือหนังสือเริงรมย์ที่ลามกอนาจาร ฯลฯ

ในเรื่องเชื้อชาติก็เช่นเดียวกัน มีคนต่างด้าวเข้ามาอยู่มากไม่สามารถปรับปรุงตัวให้เข้ากับระเบียบแบบแผน และวัฒนธรรมของบ้านเมืองที่มาอยู่ใหม่ ตั้งหน้าแต่เพียงเข้ามาทำมาหากินเท่านั้น จึงปรับปรุงตัวเข้ากับสังคมของท้องถิ่นได้ยาก ย่านคนต่างด้าวจึงมักมีอาชญากรรมมาก

ย่านในกรุง (Urban) มีอาชญากรรมมากกว่านอกกรุงหรือชนบท (Suburb) เพราะมีช่องทางหากินสำหรับคนร้ายได้มาก แต่ก็มีความผิดบางอย่าง เช่น การทำร้ายร่างกายมีมากใน Suburb คือชนบท ทั้งนี้เพราะคนนอกกรุงไม่คุ้นกับการอดกลั้นโทสะ รักษามารยาทไว้ไม่ได้ในเมื่อถูกยั่วยุ ส่วนความผิดฐานประทุษร้ายต่อทรัพย์ในกรุงหรือในเมืองมีมากกว่า เพราะต้องทำธุรกิจเกี่ยวแก่การเงินและการค้าเป็นส่วนมาก กล่าวให้เข้าใจง่ายก็คือ คนในกรุงมีความเจริญทางด้านวัตถุ และรู้จักรักษามารยาทจึงมีความอดกลั้นได้ดีกว่าคนอยู่นอกกรุง

ในเมืองชายแดนมีอาชญากรรมมากกว่า เพราะหนทางไกลตัวเมืองใหญ่ ทำผิดแล้วอพยพหลบหนีข้ามแดนได้ง่าย คนในท้องที่เมืองชายแดนจึงต้องช่วยตัวเองในที่สุดเลยกลายเป็นนักเลงหรืออันธพาลไป

ในสหรัฐอเมริกา Clifford R. Shaw ได้ทำการสำรวจค้นคว้าในเรื่องท้องที่บางแห่งที่เด็กทำผิดมากน้อย ปรากฏว่าท้องที่ซึ่งเด็กทำผิดสูงมักเป็นย่านอุตสาหกรรม หรือย่านที่ตั้งบ้านเรือนไม่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย (slum) หรือเป็นย่านที่มีครอบครัวประเภทที่ช่วยตัวเองไม่ได้ ย่านพวกนิโกรหรือคนต่างด้าวอาศัย การค้นคว้าเช่นว่านี้ได้ทำที่เมืองชิคาโกสหรัฐอเมริกา

๕. การกระจายออกไปแห่งจำนวนพลเมือง (Distribution of Population)

การขยายตัวออกไปหรือการกระจายออกของจำนวนพลเมืองนอกจากเป็นปัญหาในทางปกครองแล้วยังเป็นปัญหาในทางอาชญากรรมด้วย

ตามสถิติปรากฏว่า ถิ่นที่มีพลเมืองหนาแน่น เช่น ตามเมืองท่าเมืองอุตสาหกรรมเป็นต้น อาชญากรรมสูงกว่าหัวเมืองชนบท แม้แต่ใน

พระนครและธนบุรีก็มีความอาญาปีละประมาณ ๕,๐๐๐ เรื่อง ซึ่งในหัวเมืองใหญ่ ๆ คิดเฉลี่ยแล้วก็ปีละ ๑,๕๐๐ เรื่อง

อนึ่ง การที่พลเมืองในชนบทละทิ้งเรือกสวนไร่นาอพยพเข้ามาอยู่ในกรุงหรือเมืองอุตสาหกรรมมากนั้น เห็นกันว่าเป็นสัญลักษณ์อันหนึ่งแห่งความหยุดชะงักของความเจริญ หรือความเจริญของประเทศเริ่มเสื่อมลงทั้งทางวัตถุและศีลธรรม นี่เป็นเรื่องการมองกันในแง่ศีลธรรมและความประพฤติ แต่ถ้าหากพิจารณาในด้านสังคมเศรษฐกิจแล้วก็น่าจะเห็นว่าเป็นการปรับปรุงหรือขยับขยายฐานะในทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้น

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองของราษฎร โดยราษฎร และเพื่อราษฎร การกระจายอำนาจไปให้ท้องถิ่น การให้ท้องถิ่นมีความเจริญทัดเทียมกัน การให้ราษฎรมีฐานะเศรษฐกิจ การศึกษา การปกครอง ฯลฯ เท่าเทียมกันนั้นจึงเป็นอุดมคติของประชาธิปไตย ดังจะเห็นได้ในทุกวันนี้ ในแต่ละรัฐของสหรัฐอเมริกาไม่ว่าจะไปยังรัฐไหนย่อมมีความสะดวกสบาย ความเจริญทัดเทียมกัน ไม่ใคร่จะแตกต่างกันเท่าใดนัก เว้นไว้แต่บางสิ่งบางอย่างซึ่งเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติซึ่งอาจไม่เท่าเทียมกัน ก็ย่อมจะทำให้รัฐหนึ่งมีพลเมืองคับคั่งและร่ำรวยผิดหูผิดตาไปบ้าง เมื่อความเจริญความสะดวกสบายในความเป็นอยู่มีเหมือนกันทั่วประเทศ การกระจายพลเมืองเพื่อให้ไปตั้งถิ่นฐานทำมาหากินตามหัวเมืองก็อาจทำได้ง่าย ทั้งทางธรรมชาติและทางด้านการออกกฎหมายบังคับ และเป็นการลดจำนวนอาชญากรรมในทางอ้อมได้อีกด้วย

เหตุที่เมืองที่มีพลเมืองหนาแน่น (Densely populated Town) กับเมืองที่มีพลเมืองโหรงเหรง (Sparsely populated Town) มีจำนวนอาชญากรรมแตกต่างกันก็เพราะในเมืองใหญ่การทำมาหากินผิดเคือง ต้อง

แย่งกัน เวลาทุก ๆ นาทีเป็นเงิน ดั่งเช่นในมหานครนิวยอร์คประชาชนชมักเขม้นมุ่งหน้าออกทำมาหากินตั้งแต่เช้ามืดจนค่ำ ผู้คนคึกคัก ตัวใครตัวมัน มุ่งอยู่อย่างเดียวเพื่อเงินเท่านั้น อาชญากรรมจึงมีมากและหลายแบบหลายประเภท ทั้งนี้เป็นไปตามหลักของ Supply และ Demand ในเรื่องแรงงานการแสวงหางานทำจึงยาก ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันมีน้อย ที่อยู่ที่อาศัยหายาก อากาศสิ่งแวดล้อมเลวกว่าตามหัวเมือง โรงงานใหญ่ ๆ เมื่อจำต้องเลิก หรือปิด หรือหยุดในบางฤดูกาล คนที่เคยมีงานทำก็กลายเป็นคนว่างงานไป ฯลฯ

การที่รัฐสร้างนิคมสร้างตนเองขึ้นในชนบท แล้วอพยพคนว่างงานไปอยู่ จึงเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะตัดสาเหตุแห่งอาชญากรรมได้ทางหนึ่ง

การที่รัฐเคยแยกนักโทษที่มีสันดานเป็นผู้ร้ายไปคุมขังไว้ยังที่ห่างไกลจากชุมชน เช่นเกาะตะรุเตา ก็เป็นวิธีการอันหนึ่งที่ป้องกันสังคมจากอาชญากรรม แต่มิใช่โดยวิธีการซึ่งในสมัยหนึ่งทางการเคยส่งผู้มีสันดานเป็นผู้ร้ายไปอยู่ต่างจังหวัด โดยปล่อยเป็นอิสระให้อยู่ปะปนกับสังคมในท้องถิ่นบ้านนอก วิธีนี้เป็นภัยแก่กลุ่มชุมชนที่ไปอยู่ใหม่ เพราะนอกจากจะก่อความเดือดร้อนแก่ถิ่น หรือชนบทนั้นแล้ว ยังจะไปเป็นตัวอย่างหรืออาจารย์เผยแพร่อาชญากรรมอีกด้วย ซึ่งโดยวิธีนี้ทราบว่าได้เลิกใช้แล้วในขณะนี้ด้วยเหตุดังกล่าวแล้วในข้างต้น

ในประเทศอินเดียเคยแยกกลุ่มชุมชนที่มีนิสัยเป็นชะโมยออกต่างหากจากพลเมืองทั่วไปของอินเดีย และทำการควบคุมเป็นพิเศษไม่ให้ติดต่อกับพลเมืองได้

๖. ลักษณะของงานที่ทำหรืออาชีพของคน (Nature of Employment)

ว่าตามความจริงแล้วก็หมายความถึงอาชีพ (Occupation) ของแต่ละบุคคลนั้นเอง อาชีพแต่ละอาชีพอาจมีส่วนหรือเป็นช่องทางให้บุคคลก่ออาชญากรรมแตกต่างกันได้ จึงเป็นสาเหตุทางด้านเศรษฐกิจส่วนหนึ่ง ซึ่งนักค้นคว้าทางด้านยุโรปนับว่ามีชื่อเสียง และถนัดในทางใช้วิธีขบปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Bonger ได้เคยทำการค้นคว้าและศึกษาเกี่ยวแก่อาชญากรในประเทศอิตาลี ในระหว่างปี ค.ศ. ๑๘๙๑—๑๘๙๕ ปรากฏว่ามีอาชญากรรมเกิดขึ้นแก่พวกที่มีอาชีพในทางพาณิชยกรรม (Commercial occupations) ดกดื่นกว่าพวกเกษตรกร หัตถกรรมและการค้าธรรมดา (Trades) และถัดลงไปก็พวกลูกจ้างคนใช้ ยิ่งพวกมีอาชีพอิสระยิ่งกระทำผิดน้อยที่เดียว แต่ผลของการค้นคว้าเช่นนี้ก็แตกต่างกับของ Aschaffenburg ซึ่งค้นคว้าทำนองเดียวกันในประเทศเยอรมันนี ในระหว่างปี ค.ศ. ๑๘๙๐—๑๘๙๔ ปรากฏว่าพวกกรรมกรประเภทลูกจ้างเกี่ยวกับการเกษตรกลับทำผิดสูง แต่พวกนายจ้างในวงการนี้กระทำผิดน้อย ส่วนพวกลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมทำผิดในระดับสูงกว่าพวกนายจ้าง และเมื่อแบ่งแยกพิจารณากลุ่มพวกพ่อค้าพาณิชย์แล้วปรากฏว่า พวกค้าขายโดยอิสระดูเหมือนจะทำผิดมากกว่าพวกลูกจ้างในร้านค้า ฯลฯ

ตามผลของการสำรวจในข้างต้นทั้งสองแห่ง และในระยะเวลาใกล้เคียงกัน แตกต่างกันไปคนละอย่างเช่นนี้ ก็จะเห็นได้ว่าน่าจะเป็นด้วยสาเหตุอย่างอื่นที่ทำให้แตกต่างกัน คือภูมิประเทศและนิสัยใจคอของคนแต่ละเชื้อชาตินั่นเอง การค้นคว้าศึกษาดังนี้จึงถือเป็นหลักเกณฑ์อันแน่นอนหาได้ไม่

นอกจากนี้ยังมี Goring อีกท่านหนึ่งได้สำรวจและศึกษานักโทษ ๓,๐๐๐ คน ที่ Parkhurst Prison ในประเทศอังกฤษ แล้วสรุปผลเป็น

ประการสุดท้ายโดยวางเป็นหลักว่า "มิใช่ว่าลำพังอาชีพแต่อย่างเดียวที่มีอิทธิพลผลักไส่ให้ประกอบอาชญากรรม แต่หากว่าอาชีพนั้นเปิดโอกาสและช่องทางต่าง ๆ กันที่จะให้กระทำความผิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ กันต่างหาก" แล้วในที่สุดจึงยืนยันต่อไปว่า ความมั่งมีดีจนของครอบครัวซึ่งได้อบรมเลี้ยงดูนักโทษมานั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดร้ายเป็นปกติในครั้งต่อ ๆ มาเลย

๗. ภาวะทางเศรษฐกิจ (Economic Condition)

ในที่นี้จะได้แบ่งกล่าวเป็น ๒ ตอน คือภาวะทางเศรษฐกิจโดยทั่ว ๆ ไปของสังคมเสียก่อน ถัดนั้นไปจึงจะได้ย้อนมากล่าวถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำผิดหรืออาชญากรเป็นส่วนบุคคล

ในเรื่อง ภาวะทาง เศรษฐกิจ ของสังคม (Socio – Economic Condition) มีอิทธิพลที่จะให้เกิดอาชญาการ หรืออีกนัยหนึ่งที่เราต้องการจะทราบก็คือสาเหตุทางด้านเศรษฐกิจมีส่วนกระทบกระเทือนบุคลิกภาพของบุคคลและก่อให้เกิดการกระทำอันเป็นอาชญากรรมได้หรือไม่นั้นเอง

ก่อนอื่นขอย้ำว่า ทฤษฎีเรื่องความประพฤติของบุคคลนั้นถือกันว่าเป็นผลสืบเนื่องจากปฏิกิริยาของอาการตอบสนองในระหว่างส่วนต่าง ๆ ของร่างกายกับสิ่งรบเร้า ซึ่งหากกล่าวในด้านสังคมทุกวันนี้ด้วยแล้วก็ค่อนข้างจะเป็นส่วนสำคัญเสียด้วย เพราะฉะนั้นภาวะทางเศรษฐกิจจึงมีส่วนช่วยให้บุคลิกภาพของบุคคลแต่ละคนขยายตัวมีความเจริญก้าวหน้าออกไป โดยทำให้มีฐานะในสังคมต่าง ๆ กัน บุคคลใดอยู่ในสังคมที่มีภาวะทางเศรษฐกิจเฟื่องฟูรุ่งเรือง การอยู่กินและความเป็นอยู่ของชนกลุ่มนั้นก็ย่อมอยู่ในมาตรฐานอันสูงที่เรียกว่าอยู่กินดี ได้รับแต่ความสะดวกสบายไม่มีความเดือดร้อนเกี่ยวแก่การครองชีพ ประชาชนมีแต่ความชุ่มชื่น จิตใจเบิกบาน

อยู่กันเป็นปกติสุข แต่ในทางตรงกันข้ามหากในยามหรือยุคสมัยที่ภาวะเศรษฐกิจของกลุ่มชุมชนหรือสังคมหมู่นั้นตกต่ำอัตคัดขาดแคลน ซึ่งทั้งนี้อาจเกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุหลายประการ เป็นต้นว่าเกิดวิกฤตกาลในทางเศรษฐกิจ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ข้าวยากหมากแพง หรือภายหลังสงคราม หรือที่เรียกว่าภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ฯลฯ ความยากจนความอัตคัดขัดสนก็ย่อมจะกล้ำกลายเข้ามาสู่สังคมกลุ่มนั้น และบีบบังคับให้บุคคลบางชั้นและบางคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกที่มีรายได้น้อยหรือผู้ที่อยู่ในชั้นที่มีฐานะในทางเศรษฐกิจต่ำที่สุดของสังคมก็จะถูกกระทบกระเทือนอย่างแรง และเปลี่ยนแปลงฐานะในทางสังคมเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ในทุกๆ สังคม จะมีบุคคลบางพวกที่มีความทะเยอทะยานจะเปลี่ยนแปลง ฐานะในทางสังคมให้เป็น ผู้ร่ำรวย มีหน้ามีตาขึ้นโดยรวดเร็ว และพยายามโดยทุก ๆ วิถีทางด้วยทรรศนะบูชาเงินเป็นพระเจ้า และเชื่อว่าเงินเป็นสิ่งซึ่งจะช่วยให้ตนเป็นคนมีหน้ามีตาเป็นคนเด่นในสังคมได้ เพื่อเป็นช่องทางกอบโกยต่อไป ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุเพราะเงินเป็นแก้วสารพัดนึกอาจซื้อหาสิ่งที่ตนปรารถนามาได้ เช่น อำนาจ วาสนา และความยิ่งใหญ่โดยมิได้คำนึกถึงเกียรติยศ ชื่อเสียง วงศ์สกุล ความซื่อสัตย์สุจริต หรือความเดือดร้อนของเพื่อนผู้ร่วมสังคมคนอื่น ๆ เลย เพียงขอให้ได้แต่สิ่งที่ตนปรารถนาก็แล้วกัน เมื่อไม่สามารถจะได้สิ่งที่ตนปรารถนาโดยทางสุจริตก็จำต้องเปลี่ยนแปลงความประพฤติเป็นไปในทางร้ายในที่สุด พวกเหล่านี้จึงนับว่าเป็นภัยต่อสังคมอย่างยิ่ง และก็เป็นผลสืบเนื่องเพราะภาวะทางเศรษฐกิจนั่นเอง

ดังนี้จึงเห็นได้ว่าภาวะทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดความต้องการและ

เป็นรางวัลแก่ผู้ที่มีความสำเร็จ และในทำนองเดียวกันก็เป็นโทษแก่บุคคลผู้ที่เคราะห์ร้ายหรืออับโชคล้มเหลว แล้วเลยเป็นผู้ร้ายไปได้

ส่วนในด้านฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลผู้กระทำผิดนั้น จากผลของการสำรวจแล้วปรากฏว่า คนยากจนอัตคัดขัดสนมักทำผิดมากกว่าคนที่มีฐานะในทางเศรษฐกิจดี แต่ความข้อนี้ก็มีนักอาชญาวิทยาหลายท่านคัดค้านว่า คนจนไม่จำเป็นจะต้องเป็นอาชญากรเสมอไป การที่มีสถิติว่าเป็นผู้กระทำผิดสูงกว่าคนชั้นอื่น ก็เพราะคนจนไม่สามารถดิ้นเต้นช่วยตัวเองโดยเข้าหาเจ้าหน้าที่หรือหาเงินมาเสียค่าปรับ หรือหาทนายความดี ๆ สู้คดีได้ พูดให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือไม่มีเงินจะติดสินบนเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ระยะได้ จึงถูกเหมาเอาว่าเป็นคนเลวทรามเป็นอาชญากรเป็นจำนวนมาก แต่แม้จะโต้เถียงกันอย่างไรก็ดี เราก็จำต้องยอมรับว่าความอัตคัดขัดสน ความยากจนก็เป็นสาเหตุบีบบังคับให้คนเราจำต้องกระทำผิด ฐานประทุษร้ายต่อทรัพย์มากกว่า ฐานประทุษร้ายต่อร่างกายหรือความผิดอย่างอื่น ทั้งนี้เพราะคนเราจำเป็นจะต้องต่อสู้เพื่อความมีชีวิตอยู่ ในบางกรณีไม่ใช่แต่ตัวคนเดียวยังมีครอบครัวมีลูกเล็กอีกหลายปากหลายท้องต้องเลี้ยงดูอยู่ เมื่อถูกบีบบังคับในด้านนี้หนักเข้าบางครั้งก็อาจทำให้จิตใจที่เคยแข็งแกร่งเปลี่ยนแปลงไปได้ ดังนี้จึงปรากฏว่าบางคนเลยกลายเป็นโรคจิต โรคประสาทไปเพราะความถูกบีบบังคับในทางเศรษฐกิจก็มีไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลชั้นต่ำที่ขาดการศึกษาหรือขาดการยับยั้งหักห้ามใจเลยจำต้องกระทำความผิดชั้น ดังที่เคยมีผู้กระทำการสำรวจไว้หลายท่าน เช่น Di Verce, Jaffe and Shanas (ความละเอียดหาดูได้ในหนังสืออาชญาวิทยา โดย Gillin พิมพ์ครั้งที่ ๓ หน้า ๑๕๐) และเพราะเหตุภาวะทางเศรษฐกิจนี้เองจึงทำให้ฐานะของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกันเลยทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำในสังคมขึ้น

๙. การแบ่งชั้นวรรณของกลุ่มชุมชน (Class & Group Stratification)

ในสังคมใด ๆ การแบ่งชั้นวรรณเป็นข้อสำคัญมาก หากหลีกเลี่ยงได้แล้วจะเป็นหนทางดีที่สุด เพราะสังคมจะไม่มีทางแตกแยกกันได้ แต่ตามความเป็นจริงคือในทางปฏิบัติก็ดี หรือในทางการศึกษาหรือหลักวิชาแล้วก็มีความจำเป็นอยู่เองจะต้องพิจารณาถึงความแตกต่างกันในระหว่างชั้นของคนเพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของสังคมตามทรรศนะต่าง ๆ กัน

Karl Mark แบ่งชีวิตในสังคมเป็น ๒ ชั้น คือ คนรวยและคนจน Mark มีความเห็นว่าคนรวยเอาเปรียบคนจนมาก และเห็นว่าเมื่อมีคนจนมาก ๆ ก็อาจจะรวมกันทำการปฏิวัติคนรวย ๆ แล้วยึดทุกอย่างเป็นของรัฐฯลฯ ตามที่กล่าวมาแล้วนี้จะเห็นได้ว่า Karl Mark มองชีวิตแต่ในด้านเศรษฐกิจหรือทางวัตถุเพียงด้านเดียวเท่านั้น และต้องการบังคับให้มนุษย์มีความเป็นอยู่เท่ากัน โดยมิได้พิจารณาถึงกฎธรรมดาธรรมชาติว่ามนุษย์ในโลกนี้มีหลายชนิด ขยันก็มี เกียจคร้านก็มี แข็งแรงก็มี อ่อนแอก็มี มนุษย์หาใช่เครื่องจักรกลไกที่จะบังคับให้ทำงานโดยสม่ำเสมอได้ ดังใจนึก ด้วยเหตุนี้ผลในทางปฏิบัติตามทฤษฎีนี้ในบางประเทศจึงไปไม่รอด แต่อย่างไรก็ดีในเรื่องนี้หากจะมีทรรศนะและความคิดเห็นอย่างไร ก็ควรจะได้พิจารณาโดยสุขุมตามหลักวิชาอย่างรุนแรง เพราะในประเทศไทยเราลัทธิหรือการกระทำอันเป็น Communism ยังถือว่าเป็นอาชญากรรมอย่างหนึ่งอยู่ ดีไม่ดีท่านอาจเป็นผู้ก่ออาชญากรรมเสียเองก็ได้

ความจริงสังคมนั้นมีมนุษย์เพียง ๓ ชั้นเท่านั้น คือ จน รวย ชั้นกลาง ชนชั้นกลางยิ่งมีมากก็ยิ่งดีเพราะเป็นสันหลังของประเทศและก็มัก

จะมีความเป็นอยู่โดยราบรื่น หากมีแต่ชั้นเดียวได้ เช่น ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ฐานะของพลเมืองไม่สู้จะแตกต่างกันเท่าใดนัก จึงตั้งอยู่ในความสงบ

ในประเทศอินเดียเป็นตัวอย่างอันดีที่จะนำมากล่าวได้ว่า ได้เคยมีการแบ่งชั้นวรรณของพลเมืองกันโดยเคร่งครัดในสมัยหนึ่ง และแม้จนทุกวันนี้ก็ยังยากที่จะเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยได้ ในสมัยโบราณลัทธิศาสนาพราหมณ์แบ่งพลเมืองเป็นวรรณ (Caste) เป็น ๔ วรรณ คือ กษัตริย์ (Kshatriyas) พราหมณ์ (Brahmans) แพศย์ (Vaisyas) (พ่อค้า) และศูทร (Sudras) หรือจัณฑาล (Untouchable) ในพวกนี้ยังแบ่งเป็นพวก Pallans และ Parayans ซึ่งพวกแรกกินเนื้อโคและถือตัวว่ามีฐานะสูงกว่าพวกหลัง การแบ่งวรรณเช่นนี้เลยก่อให้เกิดการแตกสามัคคีและความเกลียดชังระหว่างชนต่างชั้น นี่ก็เป็นเหตุหนึ่งที่อินเดียต้องตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษอยู่นาน แม้ในสมัยหลังนี้ท่านมหาตมคันธีจะได้พยายามให้รวบรวมเข้ากันให้ได้ก็เป็นงานยากอย่างยิ่ง เช่น การให้ศึกษาร่วมโรงเรียนเดียวกัน หรือการสังคมก็ยังปรากฏว่ายังเข้ากันไม่ได้ดี การจลาจลซึ่งมีขึ้นเสมอในประเทศอินเดียก็เพราะความเกลียดชังของคนระหว่างชั้นกัน

ในเรื่องเกี่ยวกับคนจนคนมีหรือคนชั้นสูงชั้นต่ำชั้นกลางนี้ Sutherland นักอาชญาวิทยาผู้หนึ่งมีความเห็นว่า พวกชนชั้นสูงที่ก่ออาชญากรรมแบบผู้ร้ายผู้ดี เช่น พวกที่ชนานนามว่า "พวกโจรผู้ดี" หรือ "พวกปลอกคอขาว" ได้แก่พวกข้าราชการที่มีตำแหน่งสูง แต่คอรัปชั่นหรือนักการเมืองที่กินและโกง อาศัยอำนาจในทางตำแหน่งหรือโอกาสทำการฉ้อโกงประชาชนนั้น เป็นภัยในทางอาชญากรรมมากและปราบปรามยากด้วย

อนึ่ง ใคร่จะขอฝากความคิดเห็นไว้สักอย่างหนึ่งเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและการแบ่งชั้นวรรณของสังคมนั้น จะเป็นลัทธิการปกครองในแบบใดก็ตาม หากเป็นสังคมที่ดีหรือนักปกครองที่ดีแล้ว ควรจะดำเนินวิธีการที่จะหาทางให้คนชั้นสูงและคนชั้นต่ำของกลุ่มสังคมนั้นมาพบกันครึ่งทางได้ โดยให้มีฐานะและความเป็นอยู่อย่าให้เหลื่อมล้ำกันมากนัก กล่าวคือให้คนมั่งมีเสียภาษีมากเป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวมและในขณะเดียวกันก็พยายามยกฐานะความเป็นอยู่ของคนจนหรือคนชั้นต่ำให้สูงขึ้นนั่นเอง ทั้งนี้โดยอาศัยหลักอุดมคติในข้อที่อยู่ร่วมกันโดยสันติควรจะแบ่งกันกิน ไม่ใช่ลัทธิกอบโกยหรือแย่งกันกินด้วยความโลภจนไม่มีที่สิ้นสุด และใคร่ขอย้ำว่าการแก้ไขปัญหาในทางเศรษฐกิจและสังคม ควรกระทำและอาจกระทำได้โดยสันติวิธี แทนการต่อสู้ระหว่างชนต่างชั้น หรือการใช้กำลังของฝูงชนก่อการร้ายเข้าประหัตประหารกันอย่างที่พวกคอมมูนิสต์สนับสนุนหรือชอบใช้อยู่ ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการที่ชั่วร้ายอย่างยิ่ง

๙. อิทธิพลทางวัฒนธรรมโดยทั่ว ๆ ไป (General Cultural Influence)

ก่อนอื่นควรเข้าใจคำว่า "วัฒนธรรม" เสียก่อนว่ามีความหมายว่ากระไร คำ ๆ นี้มีผู้แปลและเขียนคำอธิบายกันเป็นหลายอย่าง แต่ศาสตราจารย์ John F. Cuber ผู้เขียนหลักสังคมวิทยาให้คำนิยามไว้ว่า "วัฒนธรรม คือ แบบอย่างของความประพฤติที่ได้จากการเรียนรู้ซึ่งเปลี่ยนแปลงโดยสืบเนื่องกันมา และเป็นผลผลิตของความประพฤติที่ได้จากการเรียนรู้ (รวมทั้งทรรศนะคติ คุณค่า ความรู้และวัตถุในทางรูปธรรม) ซึ่งมีส่วนร่วมและถ่ายทอดกันในระหว่างสมาชิกของสังคม" ดังนี้ความหมายของคำว่า "วัฒนธรรม" จึงพอแยกได้เป็น

๑. คติธรรม คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่ เป็นเรื่องของจิตใจและได้มาจากศาสนา

๒. เนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับนับถือกันว่ามีความสำคัญพอ ๆ กับกฎหมาย

๓. วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น เกี่ยวกับการอยู่ดีกินดี เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือนและอื่น ๆ

๔. สหธรรม คือ วัฒนธรรมทางสังคม นอกจากหมายถึงคุณธรรมต่าง ๆ ที่ทำให้คนอยู่รวมกันเป็นผาสุกด้วยดีแล้ว พึ่งพาอาศัยกันแล้ว ยังรวมทั้งระเบียบมารยาทที่จะติดต่อเกี่ยวข้องกับสังคมทุกชนิด

ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่า วัฒนธรรมเป็น สิ่งแวดล้อมที่ ช่วยอบรม บ่มนิสัยของพลเมืองให้เป็นพลเมืองดีได้อย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญควรจะได้อบรมสั่งสอนกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ ในทุก ๆ ครอบครัว

ตัวอย่างวัตถุธรรม เช่นอนุสาวรีย์ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องชักจูงใจให้รำลึกถึงความเจริญ ความเป็นปึกแผ่น ความเจริญของชาติในยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง เช่น โบราณสถานในจังหวัดสุโขทัยในสมัยพ่อขุนรามคำแหง อันจะเป็นสิ่งจูงใจให้รำลึกถึงความเป็นใหญ่ของชาติไทยในยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง หรือเช่นชาติเยอรมันเมื่อภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ รัฐบาลได้สร้างเมืองเก่า ๆ ที่ถูกทำลายไปแล้วขึ้นอีก เช่น Nürnberg ซึ่งถูกบอมบ์ทำลายเกือบหมดทั้งเมือง แต่เพราะเป็นเมืองเก่าหลายพันปี ซึ่งเป็นเครื่องหมายของชาติเยอรมัน รัฐบาลเยอรมันจึงสร้างไว้อย่างเดิม เพื่อให้กุลบุตรที่เกิดมาภายหลังรู้ว่ายังเป็นเยอรมันอยู่ ทั้ง ๆ ที่การสร้างเมืองเก่าต้องลงทุนมากกว่าสร้างแบบใหม่มาก นี่เป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาล-

เยอรมันเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมในทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่จะทำให้จิตใจของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นข้อสำคัญ

๑๐. ธรรมเนียม ประเพณี ของท้องถิ่น และ ความเชื่อ บางประการ (Local Custom, Certain Beliefs and Sentiments)

ในเรื่องความเชื่อ บางประการนี้ ออกจะเป็น ส่วนปลีกย่อย สักหน่อย ซึ่งน่าจะได้รวม อธิบาย ในข้อเกี่ยวกับอิทธิพล ทางวัฒนธรรมโดยทั่ว ๆ ไป แม้แต่ Gillin ก็เห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของประชาชน แต่สำหรับความเห็นของผู้บรรยายแล้วเห็นว่า ถ้าได้พิจารณาโดยถ่องแท้แล้ว ไม่น่าจะเหมือนกัน เพราะจะเห็นได้ว่าธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อบางประการอันเกี่ยวแก่การกระทำผิดนี้มีเป็นพิเศษเฉพาะ บางกลุ่มชุมชนบางท้องถิ่นเท่านั้น และรู้สึกว่ามีเฉพาะพวกกลุ่มชุมชนที่ไร้การศึกษาและล้าหลัง หรือพวกที่มีความคิดเห็นเป็นภัยต่อสังคม และก็คงประพฤติอยู่หรือเชื่อว่าของตนถูกก็เพราะความทิษฐิมานะ มีความคิดเห็นเชว ๆ เป็นการปลอบใจตัวเองมากกว่า จึงไม่เห็นว่าจะมีส่วนก่อให้เกิดความวัฒนาถาวร หรือเป็นมงคลแต่ประการใด แต่จะเป็นวัฒนธรรมหรือไม่ก็ดี ก็คงเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมที่สามารถปั้นให้ความประพฤติของบุคคลบางจำพวกเปลี่ยนแปลงไปในทางเป็นภัยต่อสังคมได้อยู่นั่นเอง

ศาสตาจารย์ Gillin กล่าวว่าความเชื่อบางประการนี้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของประชาชน ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในระหว่างสังคมต่อสังคม ระหว่างกลุ่มชุมชนต่อกลุ่มชุมชนภายในสังคมกลุ่มหนึ่งก็อาจมีได้ และถ้าหากว่าความเชื่อเช่นว่านี้ ฝ่ายหนึ่งเชื่อเอาอย่างมาก ก็อาจเกิดปะทะกับอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นช่องทาง หรือสิ่งรบเร้าก่อให้เกิด อาชญากรรมได้

ตัวอย่างเช่น บุคคลบางเหล่าเชื่อว่าทรัพย์สมบัติของใครที่มีอยู่นั้นเป็นทรัพย์สมบัติที่ได้มาจากการปล้นสดมภ์ ฉ้อโกงคนอื่นมา หรือมิฉะนั้นก็ได้มาโดยทางไม่สุจริต และแม้แต่ผลผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นของนายจ้างนายทุนหรือบริษัท ก็ถือเอาว่าเป็นของพวกกรรมกรทั้งนั้น เพราะได้มาจากแรงงานของกรรมกร แม้แต่เสื้อที่ท่านใส่อยู่หรือรถยนต์ที่ท่านนั่ง ซึ่งความจริงท่านได้มาเพราะน้ำพักน้ำแรงและเงินของท่านหามาได้โดยสุจริตหรือพ่อแม่ให้มาแท้ ๆ แต่ถ้าตามความเชื่อของชนพวกนี้แล้วเขาจะถือว่าท่านต้องโกงหรือชะโมยใครมา ถ้าเป็นข้าราชการก็ต้องหาว่าเพราะคอรัปชั่น ฯลฯ พวกที่มีความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นพวกที่มองทุกสิ่งทุกอย่างในแง่ร้าย ตามหนังสือคู่มือพุทธศาสนา ของ ธรรมทาสพาณิช เรียกพวกที่มีความคิดเห็นในทำนองนี้ว่า พวกมิจฉาชีพ ความคิดหรือปรัชญาของชนพวกนี้แหละที่เป็นอุดมคติที่จะนำไปสู่ลัทธิคอมมูนิสม์ อันเป็นช่องทางของหัวหน้าที่ฉลาด ๆ จะชักชวนประชาชนที่ไร้การศึกษาและขาดความคิดเห็นของตัวเองให้นิยมลัทธิปล้นทรัพย์และตู่ทรัพย์ของคนอื่นโดยไม่เป็นธรรม

ยิ่งกว่านี้ยังเป็นปรัชญาของพวกอาชญากรกิเลศหนักด้อด้าน หรือพวกที่ประพฤติจนเป็นสันดานแล้ว ซึ่งพวกนี้แทนที่จะรู้สำนึกหรือเสียใจในความผิดที่ได้กระทำหรือคิดกลับเนื้อกลับตัวใหม่ กลับเชื่อมั่นว่าการกระทำของเขาที่แล้วมาแล้วเป็นการชอบด้วยทำนองคลองธรรม Dostojefski กล่าวว่า พวกอาชญากรนั้นไม่ถือหรือเชื่อความคิดเห็นตามอุดมคติของพวกพลเมืองหรือประชาชนที่ไม่เป็นอาชญากรอย่างเขา แต่เชื่อตามความคิดเห็นของพวกผู้ร้ายชั้นเดียวกันเท่านั้น ทั้งยังเชื่อว่าการที่ต้องรับโทษนั้นไม่เป็นการชายหน้า แต่กลับถือว่าเป็นวีรกรรมเสียอีก เพราะเป็นการเสียสละและการต่อสู้เพื่อชนชั้นเดียวกัน ทั้งนี้ถ้าหากพิจารณาตามหลักปม (Complex)

ดังที่ได้ศึกษามาแล้วก็อาจเข้าใจได้ว่าพวกนี้มีปมด้อย (Inferiority Complex) จึงต้องทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการชดใช้ปมด้อยหรือสิ่งที่ขาดไปนั่นเอง

นอกจากนี้ ก็มีประเพณีหรือความเชื่อบางประการในชนบทหรือท้องถิ่นซึ่งถือว่าการกระทำไม่เป็นผิดร้ายเช่นเดียวกันกับในบ้านเรา คือ ประเพณีที่เข้าไปในสวนผลไม้ของใครอยากจะเก็บกินก็เอาไปได้ ถ้าหากไม่ทำให้ต้นเสียหายแล้วก็ไม่ถือว่าเป็นผิดร้ายอะไร ประเพณีเช่นนี้หากนำมาใช้ในต่างท้องที่เช่นในพระนครหรือในกรุง โดยถ้าหากไปหยิบเอามากินเฉย ๆ จากร้านแผงลอยข้าง ๆ ถนนก็เป็นผิดฐานลักทรัพย์ไป Gillin อ้างว่าพวกคนใช้ชาวนิโกรในสหรัฐอเมริกาถือกันเป็นธรรมเนียมมาหลายชั่วอายุคนที่คนใช้เอาของกินของใช้ของนายมาใช้ ไม่ถือว่าเป็นการลักขะโมย เพราะความเชื่อหรือถือเป็นธรรมเนียมอย่างนี้ เพราะเห็นว่าไม่ผิดมโนคติเลยทำให้เสมียนพนักงานในบริษัทบางคนคิดว่าเงินเดือนที่นายจ้างให้น้อยไปไม่คู่ควรกับบริการที่เขาทำ เลยขะโมยของนายจ้างกันบ่อย ๆ ก็มี

สำหรับในบ้านเราใคร่จะนำธรรมเนียมประเพณีพิเศษหรือความเชื่อบางประการที่เห็นว่ามีส่วนช่วยให้ก่ออาชญากรรม มาประกอบแนวความคิดไว้บ้าง เช่น ความเชื่อถือในเรื่องสัก (tattoo) หรือการลงกระหม่อมอยู่ยงคงกระพัน สำหรับบุคคลบางชั้นย่อมเป็นภัยต่อสังคม เพราะทำให้จิตใจฮึกเหิมกล้าหาญเลยทำให้คนบางคนเป็นนักเลงหัวไม้เป็นโจรเป็นผู้ร้ายไปก็มากต่อมาก พวกเชื่อโชคเชื่อลางเห็นอะไรเป็นลางบอกโชคลาภ เลยเห็นทุกสิ่งทุกอย่างเป็นตัวเลขสลากกินรวบไปหมด ดังที่ก่อความหายนะให้แก่กลุ่มสังคมของเราในทุกวันนี้

๑๑. องค์การทางการเมือง (Political Organization)

ในข้อนี้ หมายความถึง ระบอบ การปกครอง ของ ประเทศ และ กลุ่มชุมชนในแบบต่าง ๆ กันเป็นเบื้องแรก เช่น ในประเทศที่มีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช (Absolute Monarchy) แบบเผด็จการ (Dictatorship) แบบประชาธิปไตย (Democracy) หรือแบบ Communism ฯลฯ เหล่านี้ย่อมจะยังผลต่อความประพฤติของประชาชนในด้านอาชญากรรมผิดแผกกันไปได้ แม้แต่ในระบอบของประชาธิปไตยอย่างเดียวก็ยังมีการแบ่งเป็นพรรค เช่นในสหรัฐอเมริกามีพรรคใหญ่ก็คือ พรรครีปับลิกกันและพรรคดีโมแครต ทั้งสองพรรคนี้เมื่อเข้าเป็นฝ่ายรัฐบาล การปกครองก็มีนโยบายแตกต่างกัน ตลอดจนการดำเนินงานทางองค์การการเมืองก็ใช้เล่ห์เหลี่ยมในด้านการเมืองโดยทางตรงบ้างทางอ้อมบ้าง ก่อความยุ่งยากในด้าน อาชญากรรม แก่ประเทศชาติ มากน้อยไม่ทัดเทียมกันสุดแต่ยุคและสมัย ในด้านของอาชญากรรมนั้น ได้มีนักอาชญาวิทยาหลายท่านได้เขียนวิจารณ์ไว้หลายแง่หลายมุม แต่เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้วคงได้ความว่า พวกที่เรียกว่านักการเมืองเหล่านี้ ก่อนที่จะเข้าไปรับตำแหน่งโดยผลของการเลือกตั้ง ก็เริ่มมีลูกไม้สารพัดตั้งแต่ไพ่ไฟ พลร่ม วิ่งหาเสียง หาพวก หาพ้อง เป็นต้นว่าให้สัญญากับพวกที่จะหาเสียงให้ว่า หากสำเร็จการเลือกตั้ง จะช่วยเหลือ หาตำแหน่งใน การงาน ของรัฐบาล หรือใน วงการเทศบาล หรือจะใช้อิทธิพลในตำแหน่งการเมืองช่วยเหลือ จะสนับสนุนพวกดาวร้ายหรือ Gangsters บางกลุ่ม ฯลฯ จุดประสงค์ในประการแรกก็คือ จะเข้าควบคุมการปกครองของท้องถิ่นของเมืองหรือรัฐใหญ่ ๆ ในด้านการเมือง แล้วก็จะได้สามารถใช้อิทธิพลในด้านนโยบายทางการเมืองของชาติต่อไป

วิธีการ หรือเทคนิค ที่ใช้โดยมาก ก็เกี่ยวแก่ การช่วยผดุง สวัสดิภาพ

ของประชาชนในทางการกุศล ในทางการก่อสร้าง ในทางหางานให้ประชาชนให้มีงานทำ ฯลฯ และในขณะเดียวกันพวกเหล่านี้ก็มีผลประโยชน์ด้วยในงานทุกชิ้นโดยได้ค่าช่วยเหลือและค่าจัดการ ตัวอย่างเช่น พอเริ่มเข้ารับงานก็จะมีความเห็นว่าควรจะสร้างถนน ตัดถนนจากตำบลนั้นตำบลนี้ไปยังอีกตำบลหนึ่ง ควรสร้างโรงพยาบาลหรือสร้างโรงเรียนให้มาก ในขณะเดียวกันก็ได้ส่วนแบ่งจากพวกพ้องที่ประมูลในการก่อสร้างในงานเหล่านั้น นอกจากนี้ก็ร่วมมือกับพวกนักเลงที่มีอิทธิพลโดยให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ให้ความคุ้มครองให้พ้นเงื้อมมือของกฎหมาย เช่นในเรื่องอาชญากรรมที่กระทำเป็นปึกแผ่น (Organized Crime) ฯลฯ ด้วยเหตุนี้อาชญากรรมหรือการกระทำผิดเหล่านี้จึงยากแก่การปราบปราม การกระทำเหล่านี้ใช้วิถีทางแห่งระบอบประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือหากินนั่นเอง และการที่ยึดตำแหน่งไว้ได้ตลอดไปก็อาศัยเทคนิคเหล่านี้เป็นเครื่องบังหน้าประเล้าประโลมประชาชนเข้าไว้ วิธีการที่พวกนักการเมืองเหล่านี้ใช้ ภาษาตลาดเรียกว่า "Political Graft" หากจะหาคำภาษาไทยโดยตรงก็ไม่รู้จะใช้คำว่าอะไรจึงจะเหมาะ คำว่า Graft นี้ ภาษาธรรมดาก็แปลว่า ต่อหรือตอน เช่นต่อกิ่งไม้ ตอนกิ่งไม้ เมื่อมาใช้ในภาษาการเมืองก็น่าจะทำให้เข้าใจว่าเข้ามาตัดตอนหรือเป็นคนกลางหรือเข้ามาดูดเอาไปอย่างกาฝากซึ่งหลบกินกับต้นไม้ยืนต้นอยู่ Barnes & Teeter เขียนกล่าวไว้ในหนังสือชื่อ New Horizon in Criminology กล่าวว่าจำนวนเงินที่ถูกพวกนี้กินไปในสหรัฐอเมริกานั้นประมาณว่ามากกว่าจำนวนค่าเสียหายอันสูญเสียไปเพราะการประกอบอาชญากรรมรายเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามปกติของประเทศเสียอีก

นอกจาก Political Graft นี้แล้วก็มีการคอรัปชั่น การรีดนาทาเน้น ชูดเลือดประชาชนด้วยวิธีต่าง ๆ โดยพวกนักการเมืองเหล่านี้ ซึ่ง

Sutherland เรียกพวกนักการเมืองประเภทนี้ว่า พวกโจรผู้ดีหรือพวกปลอกคอขาว (White Collar Crime) ดังที่กล่าวแล้วในข้างต้น

ในเรื่องที่เกี่ยวกับอิทธิพลอันเนื่องจากระบอบหรือองค์การทางการเมืองดังกล่าวมาแล้วย่อ ๆ ยังมีอีกมากมาย ถ้าสนใจเป็นพิเศษขอให้อ่านตำราอาชญาวิทยาโดย Barnes และ Teeter ของ Sutherland หรือโดย Ruth Shonle Cavan เขียนไว้อย่างละเอียดดีมาก

๑๒. การศึกษาและสิ่งแวดล้อมทางบ้านและครอบครัว (Educational and Domestic Surroundings)

การศึกษาของประชาชนในครั้งหนึ่งเคยถือกันว่า มีส่วนสำคัญที่เป็นสาเหตุแห่งอาชญากรรม จนถึงกับได้เคยมีการสำรวจสถิติอาชญากรว่าประเภทที่ได้รับการศึกษาสูง ปานกลาง และไม่รู้หนังสือเลย อย่างไหนก่ออาชญากรรมมากน้อยกว่ากัน และประเภทไหนมีความทารุณโหดร้ายมากกว่ากันในลักษณะของอาชญากรรม แต่ทุกวันนี้ความข้อนี้ได้คลายความสำคัญลงแล้ว คงเป็นแต่ส่วนประกอบเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังจะเห็นว่ามีจำนวนอาชญากรอยู่ไม่น้อยที่มาจากครอบครัวที่ดี พ่อแม่เป็นครูอาจารย์ และตัวเองก็ได้รับการศึกษาดี แต่ก็ไม่วายก่ออาชญากรรม และกำลังเพิ่มขึ้นทุกที ทั้งนี้เพราะถูกความบีบบังคับผลักดันจากด้านอื่น ลำพังการที่ได้รับการศึกษามากก็ไม่สามารถหักห้ามใจหรืองดเว้นการกระทำได้ แต่ที่กล่าวมานี้ขอให้เข้าใจว่า หมายความว่าเราจะแบ่งแยกว่า คนเป็นอาชญากรประเภทไหน ต้องมีความรู้แค่ไหนนั้น เราแยกไม่ได้ แต่การศึกษาก็มีส่วนช่วยให้จิตใจหรือความโน้มเอียงในทางคิดจะก่ออาชญากรรมนั้นเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ลดน้อยไปได้เท่านั้น ฉะนั้นการให้การศึกษาให้สูงและในทางที่ถูกต้อง จึงมีส่วนช่วยป้องกันการก่ออาชญากรรมให้ลดน้อยลงได้ ซึ่งเป็นวิธี

การที่สหประชาชาติมีแผนการณ์สนับสนุนอยู่ในขณะนี้

หลังจากที่ได้มีการสำรวจและค้นคว้าเกี่ยวกับเจตนาในการกระทำผิด (Motives) และความประพฤติ (Behaviour) ของมนุษย์อย่างกว้างขวางแล้ว ก็ยิ่งลงเนื้อเห็นกันมากขึ้นทุกวันว่า "การเรียนหนังสือ" (Book learning) ไม่ได้มีส่วนสำคัญที่ช่วยทำให้ลักษณะนิสัย (Character) และมรรยาท (Conduct) เจริญก้าวหน้าเหมือนอย่างที่ได้เคยนึกเคยคิดกันว่ามีส่วนสำคัญดังแต่ก่อน เพราะความรู้ (Knowledge) เป็นเรื่องหนึ่งต่างหาก ส่วนสมรรถภาพและประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในทางสังคมได้เพียงไรนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่าคนเราทุกคนย่อมจะมีสัญชาตญาณบางอย่างผลักดัน มีอารมณ์ มีสติสัมปชัญญะ จึงหนีกันไม่พ้นที่จะไม่ให้มาเกี่ยวข้องกับการที่จะเลือกใช้ในทางที่ถูกที่ควร โดยอาศัยการศึกษาตามที่ได้เรียนรู้มานั้นเป็นเครื่องมือในทางปฏิบัติ

การศึกษานี้จึงรวมทั้งการที่ได้เรียนรู้ในทางวิชาการมาจากโรงเรียนหรือการเรียนรู้ในเหตุการณ์อย่างอื่น ๆ อันเป็นประสพการณ์ต่าง ๆ จากในครอบครัวและแห่งอื่น ๆ แล้วรวบรวมมาฝึกฝนและหัดบังคับตนเองเพื่อให้รู้ว่าอย่างไหนควรทำ อย่างใดไม่ควรทำอีกด้วย

ถัดจากบ้านก็คือโรงเรียน ซึ่งถือกันว่าเป็นสนามในสังคม แหล่งแรกเพื่อทดลองเกี่ยวกับความสามารถความประพฤติและการปรับปรุงตัวของเด็กให้เข้ากับสถานการณ์และกับคนอื่น ๆ ในสังคม ทั้งนี้โรงเรียนจึงมีความสำคัญไม่น้อย เพราะเป็นจุดยุทธศาสตร์จุดหนึ่งของกลุ่มชุมชน

ในข้อนี้ ครูจึงได้รับความนับถือและความยกย่องไว้วางใจจากทางบ้าน แต่ความข้อนี้ทางสังคมก็มีส่วนบกพร่องอยู่ไม่น้อยเหมือนกันที่มอบความไว้วางใจในครูและโอนภาระสารพัดให้แก่ครูจนมากเกินไป ซึ่งความจริง

แล้วควรจะเป็น หน้าที่ของสถาบัน หรือสถาน ชำนัญในทางสังคมแหล่งอื่น ๆ ต่างหาก ดั้นสังคมจึงมีความผิดหวังในเมื่อมีเหตุการณ์อย่างอื่นเกิดขึ้นก็เลยพาลโทษว่าเป็นความบกพร่องของทางโรงเรียนที่ให้การ ศึกษาอบรมเด็กมาไม่ดี

ในกรณีเกี่ยวแก่เด็กเกเร หรือ เด็กที่มีปัญหาใน เรื่องความประพฤติทางบ้านหรือทางสังคมไม่ควรหวังที่จะให้ครูทำหน้าที่ แทนพ่อแม่บังเกิดเกล้าของเด็ก เพราะครูไม่ใช่มีแต่เด็กที่เป็นลูกศิษย์คนนั้นคนเดียว ครูมีเด็กหลายสิบชนิดที่จะต้องอบรมสั่งสอน บางแห่งมีเด็กอยู่ในห้องเรียนจนเกือบจะไม่มีที่จะนั่งเรียน แล้วจะให้ครูสามารถทำอย่างไรได้ หากครูจะเข้มงวดเกินไปก็จะมีปฏิกิริยาจากเด็ก ๆ เพิ่มขึ้น หรือมิฉะนั้นครูก็จะเกิดอารมณ์โมโหฉุนเฉียวเป็นโรคประสาทไปเองเป็นแน่ ในกรณีเกี่ยวแก่เด็กที่มีปัญหาในทางความประพฤติจึงต้องมีครูซึ่งอบรมมาในทางนั้นเป็นพิเศษ และแยกสอนหรืออบรมด้วยความสนใจเป็นพิเศษเป็นรายตัว ไม่ควรให้เหมือนกับกิจวัตรที่จำต้องสอนอยู่เป็นประจำวัน และครูประเภทนี้ก็ควรจะสามารถให้ความอบอุ่นแก่เด็กประกอบด้วยความเมตตากรุณาและสามารถเข้าใจเด็กได้ดี นอกจากจะต้องฝึกอบรมเป็นพิเศษดั่งกล่าวแล้ว ก็ควรจะได้รายได้สูงกว่าครูสามัญประเภทอื่น ๆ เป็นพิเศษอีกด้วย และก็ไม่ควรมอบงานอย่างอื่น ๆ ให้เป็นภาระมากนักนอกจากงานในด้านนี้แต่ด้านเดียว ในเมื่อสามารถทำได้ก็จะทำให้การศึกษาและอบรมเด็กประเภทนี้ได้ผลดี

อีกประการหนึ่งใคร่จะกล่าวเป็นข้อสังเกตไว้ว่า เด็กบางคนที่เรียนไม่ดีแล้วเกิดเบื่อหน่ายโรงเรียนนั้น ส่วนมากเรามักจะพากันโทษว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับสติปัญญา แต่ความจริงแล้ว ปรากฏเป็นส่วนมากว่าสติปัญญาและมันสมองนั้นเป็นปกติดี แต่เด็กนั้นเจ็บ ไม่ใช่เจ็บในส่วนของร่างกาย

แต่เจ็บในเรื่องความรู้สึก (Sick feeling) เนื่องจากขาดความเมตตา ความกรุณา ความเห็นอกเห็นใจจากพ่อแม่หรือคนอื่น ๆ ตลอดจนกระทั่งครูผู้สอน จึงมีอารมณ์ไหวและขาดความรักใคร่ ฯลฯ อันเป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาอย่างลึกซึ้งลงไปในด้านจิตวิเคราะห์ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการตั้งใจเรียน ทำให้ขาดสมาธิ ความสามารถที่จะจดจำ และรำลึกในสิ่งที่ได้เคยได้ยินได้ฟังจากครูมาแล้ว ในที่สุดเลยทำให้ขาดความชำนาญในการตัดสินใจที่ฉลาดรอบคอบ และวิจารณญาณที่ดีไป ฯลฯ

จะขอกล่าวเรื่องสิ่งแวดล้อมเกี่ยวแก่การศึกษาไว้เพียงเท่านี้ จะได้กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมทางบ้าน และครอบครัว ซึ่งเป็นข้อสำคัญที่สุด ในกระบวนสิ่งแวดล้อมทั้งหลายต่อไป

บ้านและครอบครัวเป็นสังคมแห่งแรกของมนุษย์ตั้งแต่เริ่มเกิดมา ในทุกวันนี้ก็ยอมรับกันแล้วว่า บ้าน และครอบครัวเป็นสาเหตุ แห่งการกระทำผิดของคนโดยมาก เพราะเริ่มต้นมาไม่ดีตั้งแต่แรก เด็กที่กระทำผิดแทบทุกรายจากผลของการค้นคว้าและสืบเสาะย่อมจะพบว่าเนื่องจากข้อสำคัญ ๒ ประการ

๑. สถานการณ์ทางบ้านหรือความเป็นอยู่ทางครอบครัว

๒. ทางปฏิบัติหรือท่าทีหรือทรรศนะคติของพ่อแม่ผู้ปกครอง

แต่ก่อนที่จะกล่าวต่อไปขอฝากความสังเกตบางประการซึ่งเกี่ยวกับการอบรมเด็ก กุลบุตร และกุลธิดาในชนบทและในกรุงเปรียบเทียบกันก็จะเห็นว่า การอบรมเด็ก ๆ ในชนบทแม้แต่ก่อนหรือในขณะนี้รู้สึกว่าได้ผลดีและมีการกวดขันเข้มงวดมากกว่าการอบรมเด็กที่ในกรุงหรือในเมืองใหญ่ ๆ ทั้งนี้เนื่องจากความหนาแน่นของกลุ่มชุมชนที่อยู่โดยกระจัดกระจายไป และไม่คับคั่งเหมือนอย่างในเมืองใหญ่ๆ ฐานะทางเศรษฐกิจก็ดี ไม่ถูกบีบบังคับผลักดันจนทำให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่ใคร่มีเวลาดูแลสั่งสอนลูกหลานได้

จึงจำต้องปล่อยไปตามบุญตามกรรม ยิ่งคนไทยเราส่วนมากเชื่อในโชควาสนาบุญและกรรมด้วยแล้ว ก็ยิ่งเป็นการกระตุ้นเตือนให้หละหลวมปล่อยปละละเลยขาดความดูแลเอาใจใส่ในเด็ก ๆ ในข้อนี้จึงควรจะได้กวดขันให้มากขึ้น

อนึ่ง ตามประเพณีแต่เดิมมา ความสำพันธ์ในครอบครัวนั้นมีมูลฐานอยู่ที่ความรักใคร่ มีการตอบแทนซึ่งกันและกัน รวมทั้งความรับผิดชอบระหว่างพ่อแม่และลูก ผู้ใหญ่ดูแลเลี้ยงผู้เยาว์ เด็กเมื่อเติบโตขึ้นก็มีความเคารพรักพ่อแม่ เป็นเช่นนี้กันมาตั้งแต่เดิมหลายชั่วคนแล้ว แต่ในบัดนี้ความเคารพคารวะในพ่อแม่เหินห่างกันไปทุกที แม้แต่ครูบาอาจารย์ก็เห็นว่ามีฐานะเป็นลูกจ้าง ด้วยเหตุนี้ เด็ก ๆ สมัยใหม่จึงไม่มีอะไรเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งอารมณ์ และ ความประพฤติซึ่งกำลังเป็นปัญหายุ่งยากของสังคมอย่างที่เห็น ๆ กันทุกวันนี้

ความเป็นอยู่ทางบ้านและครอบครัวของเด็กและเยาวชนย่อมเป็นที่รับกันอยู่แล้วว่า เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า นั่นคือ อนาคตของชาติ ฉันใดก็ดีดาวร้ายหรือมหาโจรในทุกประเทศย่อมปรากฏว่าเป็นเด็กเกเรมาก่อน และเคยเป็นจำเลย ในศาลคดีเด็กมาก่อนแล้ว คนละหลาย ๆ ครั้ง มีประวัติความร้ายกาจ จนบ้านเมืองไม่สามารถ จะแก้ไขให้การบำบัดโดยวิธีละมุนละม่อมได้ ในบางกรณีจึงต้องถึงกับจับตายเพราะถ้าไม่เลือกโดยวิธีนั้นก็ไม่มีทางที่จะทำได้ เพราะมัวแต่ปล่อยให้ก่อกรรมทำเข็ญได้ตามความพอใจยิ่งนานวันเท่าไร สังคมก็ย่อมจะเดือดร้อน ก่อความ เสียหาย ทวีมากขึ้นทุกทีทั้งนี้เพราะสาเหตุว่า บ้านและครอบครัวให้การอบรมแก่เขามาไม่ดี เป็นมูลเหตุอันถือว่าเป็นความบกพร่องของสังคม

บ้านและครอบครัวจึงนับว่าเป็นสถานที่สำคัญและเป็นสถาบันแหล่งต้นที่มีอิทธิพลสามารถจะตลบันดาลปั้นให้เด็กที่เติบโตต่อไปในภายภาคหน้ามีลักษณะและจิตใจเป็นอย่างไร ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้สรุปความสำคัญของครอบครัวไว้ ดังนี้

๑. เป็นรากฐานของสังคม

๒. เป็นบ่อเกิดอันถาวรแห่งกำลังของมนุษยชาติ

๓. เป็นรากฐานขั้นต้นของการศึกษา

๔. เป็นสำนักแรกที่จะอบรมระเบียบฝึกฝนระเบียบวินัย คือเป็น Basic Institution

๕. เป็นบ่อเกิดแห่งความกลมเกลียวของสังคมและชาติ

๖. เป็นรากฐานแห่งความเป็นระเบียบเรียบร้อยทางการเมือง

ฉะนั้น จึงต้องเพ่งเล็งปรับปรุงครอบครัวหรือบ้านซึ่งเป็นจุดแรกให้อยู่ในมาตราฐานที่ดี เพราะสิ่งใดที่ตั้งต้นมาด้วยดีแล้วสิ่งนั้นก็ย่อมจะก้าวหน้าไปด้วยดี เหมือนกับการลงรากฐานหรือพื้นของถนนหรืออาคารสิ่งก่อสร้างทั้งหลาย เช่น พื้นถนนที่ทรุด ตึกที่พัง เพราะลงพื้นหรือลงรากไว้ไม่ดี ตึกที่ทรุดถ้าดูกำแพงหรือฝนังจะเห็นมีรอยร้าวเป็นการบอกกล่าวให้รู้ และถ้าตรวจดูต่อไปก็จะพบว่าลงรากไว้ไม่ดีนั่นเอง ถ้าเป็นแต่หลังคารั่ว หรือหน้าจั่วยุบก็ยังซ่อมได้ แต่ถ้าลงรากตึกไม่ดีแล้วก็ต้องซ่อมกันเป็นการใหญ่ บางทีก็ซ่อมไม่ได้ต้องปล่อยให้พัง ทั้งนี้และทั้งนั้นย่อมมีนัยเช่นเดียวกัน

เด็กที่จะกล่าวต่อไปนี้ ไม่จำต้องพิจารณาว่าเป็นลูกหลานของใคร ขอให้พิจารณาเด็ก ๆ ลูกของเพื่อนบ้านใกล้เคียง เมื่อแรกเกิดมาก็จะเห็นว่าน่ารัก น่าเอ็นดู ไม่เดียงสา ไม่มีมายาหรือความชั่วร้ายอย่างใดอย่างหนึ่งติดมาเลย เมื่อเริ่มเกิดมาเพื่อนที่ดีของเด็กก็คือ พ่อและแม่ ผู้บรรยาย

พอใจที่จะใช้คำว่าพ่อและแม่มากกว่า คำว่า บิดามารดา ในที่นี้เพราะรู้สึกว่ามีความหมายซาบซึ้งดูดดื่มกว่ากัน ในระหว่างพ่อและแม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งแม่เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับลูกมาก และมีโอกาส ได้คลุกคลีกับลูก มากกว่าพ่อ เพราะพ่อต้องใช้เวลาส่วนมากออกไปทำมาหากินนอกบ้าน เพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว แม่จึงเป็นผู้ที่มีโอกาสดีได้อยู่ใกล้ชิดกับลูก จึงต้องทำตัวเป็นครูหรือแม่พิมพ์ที่ดีของลูก รวมทั้งเป็นเพื่อนที่ดีมีความเข้าใจเห็นอกเห็นใจลูกด้วย ในทางพุทธศาสนาก็รับรองความข้อนี้ ดังจะเห็นได้จากพุทธภาษิตที่ว่า "มาตา มิตตำ สเก ฆเร" ซึ่งแปลว่ามารดาเป็นมิตรในเรือนของตน

สภาพของบ้านและครอบครัวพอจะจำแนกเป็นเลา ๆ ได้ ดังนี้ คือ

๑. บ้านหรือครอบครัวที่อยู่กันยัดเยียด.....บ้านในลักษณะนี้เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนเสียคนได้ง่าย เพราะจำนวนคนที่ยัดเยียดอัดแอกันอยู่หลับนอนในสถานที่อันไม่ได้ส่วนสัมพันธ์กับเนื้อที่ที่จะกินอยู่หลับนอน เพียงอาศัยซุกหัวนอนไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น บางแห่งในห้องเดียวกันในเนื้อที่อันจำกัด แต่พ่อแม่และลูก ๆ ตั้งหลายคนสุมหัวนอนกันจนแทบจะขยับตัวไม่ได้ บางแห่งเกือบจะพูดได้ว่าไม่เพียงแต่ใช้เป็นที่หลับนอนเท่านั้น แม้การหุงต้มอาหารก็ทำอยู่ในห้องนั้นเอง แม้จะยัดเยียดกันเพียงใดหากเป็นในครอบครัวเดียวกันก็พอทำเนา แต่ในบางแห่งอาจเป็นเพียงคนรู้จักกันบ้าง ญาติพี่น้องทางผัว ทางเมียบ้างมาอาศัยอยู่รวมกัน จนแทบจะลำดับญาติกันไม่ถูกก็มี บ้านในลักษณะเช่นนี้จะเห็นได้ในกลุ่มชุมชนค้าขายที่แออัด สำหรับในบ้านเมืองเราพอจะอ้างตัวอย่างให้เห็นได้ เช่น ในตรอกซอกแถวถนนเยาวราชและเจริญกรุง ชนต่างด้าวส่วนมากอยู่กันในลักษณะนี้ สำหรับคนไทยเราในครอบครัวที่ยากจนเพราะความถูกบีบบังคับในทางเศรษฐกิจจึงทำให้ต้องทนอยู่อาศัยอัดแอในชุมชนการค้าขายเพื่อการยังชีพก็เป็นเหตุหนึ่งเหมือนกัน

นอกจากนี้น่าจะเนื่องจากประเพณีของไทยเรา ซึ่งชอบอยู่ในหมู่วงศาคณาญาติ แม้จะเติบโตเป็นหนุ่ม เป็นสาวแต่งงานจนมีลูก มีหลานไปแล้ว ก็ยังรักที่จะอยู่รวมกันต่อไป ทั้ง ๆ ที่จำนวนสมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้นตามกาลเวลา แต่สถานที่อาศัยอยู่เดิมยังมีขนาดคงที่อยู่ ไม่แต่เพียงเท่านั้น บางครอบครัวยังนำเอาญาติฝ่ายเขย ฝ่ายสะใภ้มาอยู่เพิ่มเข้ามาอีก เมื่อเป็นดังนี้ครอบครัวจึงแออัดขึ้นทุกที การอยู่กันโดยลักษณะเช่นว่านี้ในทุกวันนี้จะเห็นได้ว่ามีจำนวนลดน้อยลง ทั้งนี้เห็นจะเป็นด้วยความเจริญก้าวหน้าในการศึกษาที่ทำให้ความคิดที่จะแยกออกมาอยู่โดยอิสระ ในเมื่อมีรายได้พอเพียงที่จะแยกมาอยู่โดยต่างหากได้ เช่นเดียวกับที่ทำกันในต่างประเทศ เขาไม่นิยมที่จะคงอยู่ต่อไปในครอบครัวของพ่อและแม่ ถ้าหากเขาสามารถทำการสมรสได้แล้วมักจะแยกไปอยู่ต่างหาก ปัญหาอย่างนี้ในต่างประเทศจึงมีน้อยนอกจากจะเกิดความจำเป็นทางเศรษฐกิจบีบบังคับจริง ๆ เมื่อเข้าใจแล้วว่าครอบครัวที่อยู่กันในลักษณะยัดเยียดนั้นมีลักษณะอย่างไร ก็พอจะแยกกล่าวได้ว่าในประการแรกเกี่ยวกับสุขลักษณะนั้นไม่ดีแน่ แม้แต่อากาศที่จะหายใจก็จะต้องแย่งกัน และหากบางคนเกิดเจ็บป่วยมีเชื้อโรคติดต่อกันได้ ก็มีทางที่จะแพร่เชื้อโรคไปยังคนอื่น ๆ ได้ ถ้าว่าในทางศีลธรรมจรรยามารยาทโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเด็ก ๆ ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าเด็กมีนิสัยชอบเอาอย่างซึ่งกันและกันก็จะถ่ายทอดนิสัยและความประพฤติไม่ดีให้แก่กัน หรือถ้าเห็นผู้ใหญ่ที่มีความประพฤติเกกมะเหรกเกเรกินเหล้าเมายา เด็กถ้าไม่รำคาญก็คงชินกับความประพฤติเช่นนั้นและเลียนแบบไปในตัว ถ้าเด็ก ๆ ไม่เอาอย่าง ก็มีอีกทางหนึ่งที่จะเป็นทางออก คือ หนีออกจากบ้านไปเพราะบังเกิดความเบื่อหน่ายบ้านและครอบครัว ด้วยเหตุนี้เราจึง

ได้พบเด็ก ๆ เที่ยวนอนตามใต้สะพานและโรงภาพยนต์หรือสถานอื่น ๆ ซึ่งมิใช่บ้านของตน

๒. ครอบครัวที่ยากจนแร้นแค้น.....ครอบครัวในลักษณะนี้เห็นได้ว่าสาเหตุเนื่องมาจากการถูกบีบบังคับทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำของสังคม ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องจากความเกียจคร้านของผู้นำซึ่งเป็นกำลังของครอบครัว หรืออาจเป็นเพราะบังเกิดเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งทางครอบครัวทำให้ผู้ซึ่งเป็นกำลังในการหาเลี้ยงครอบครัวไม่สามารถหารายได้มาเพียงพอเพราะการเจ็บป่วยจำต้องออกจากงานขาดอาชีพ หรือการตายของสามีหรือภรรยาซึ่งเป็นกำลังในการหาทรัพย์ หรืออาจเป็นเพราะค่าครองชีพสูงจนไม่สามารถที่จะหารายได้มาเลี้ยงดูจุนเจือครอบครัวให้พอเพียง ทั้ง ๆ ที่ได้พยายามประหยัดอย่างที่สุดก็แล้ว จะด้วยประการใด ๆ ก็ดีคงสรุปข้อใหญ่ใจความได้ว่ารายได้ไม่พอกับรายจ่าย เมื่อเป็นเช่นนี้พ่อและแม่ก็ไม่สามารถจะสละเวลาที่จะมาดูแลอบรมจู้จี้พร่ำสั่งสอนลูกได้ จำต้องปล่อยปละละเลยเลิกกวดขัน ในเรื่องศีลธรรม และมารยาท หรือการเล่าเรียนของลูก คงตั้งหน้าแต่จะมุ่งหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวอย่างตัวเป็นเกลียวนี่พูดสำหรับคนขยันไม่เกียจคร้าน เมื่อเป็นดังนี้ความเป็นอยู่เลยขาดระเบียบแบบแผน ขาดอาหารการกินที่ดี เจ็บไข้ขาดหยูกยาขาดหมอ แม้จะมีสถานพยาบาลหรือสถานอนามัยก็ไม่มีเวลาจะไปติดต่อขอความช่วยเหลือ คงปล่อยลูกไปตามยะถากรรม ฯลฯ ลูกเต้าจะไปโรงเรียนหรือไม่ไม่ได้สนใจ ในที่สุดเด็กก็เถลไถลเบื่อบ้านหนีไปคบเพื่อนเลว ๆ เลยพากันเสียคนไป

ในต่างประเทศปรากฏว่าเด็ก ๆ ได้กลายเป็นเด็กเกเรหรือผู้ร้ายเพราะมาจากครอบครัวในลักษณะเช่นนี้เป็นจำนวนไม่น้อย ในศาลคดีเด็กของเราแม้จะตั้งขึ้นชั่วระยะเวลาไม่นานมานี้ ก็ปรากฏว่าเด็กส่วนใหญ่มาจาก

ครอบครัวเหล่านี้ บางรายมาจากครอบครัวเดียวกันตั้ง ๓ หรือ ๔ คน นี่ก็จะเห็นได้ว่าเมื่อครอบครัวที่ยากจนแล้ว ความรักในลูกก็ยังมีอยู่แต่ก็สุดปัญญาที่จะเลี้ยงดูได้ จำต้องพรากและแยกกันอยู่ในลักษณะอย่างนี้ จึงเป็นความจำเป็นทางด้านสังคมที่ควรจะต้องมีหน่วยราชการ หรือองค์การใดองค์การหนึ่งรับภาระเป็นหน้าที่ช่วยเลี้ยงดู และดูแลเด็ก ๆ เหล่านี้ให้ อันเป็นการช่วยเหลือพ่อแม่ซึ่งเป็นคนยากจนจริง ๆ มิฉะนั้นจำนวนเด็กเกเรหรือเด็กกระทำผิดก็จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกวันนับวันที่การครองชีพเขยิบสูงขึ้นไป

อนึ่ง โดยเหตุที่ภาวะของสังคมในขณะนี้กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจนทำให้คนเปลี่ยนฐานะอย่างเร็วจนตามไม่ทัน ซึ่งอาจเป็นทั้งในทางดีขึ้นหรือเลวลงก็ได้ ฉะนั้น ปัญหาในข้อนี้จึงอาจเพิ่มขึ้นในภายหน้า

๓. ครอบครัวที่มีแต่ความเสื่อมทรามและเลวลง.....

ครอบครัวในลักษณะนี้หมายถึงครอบครัวที่มีแต่สิ่งชั่วร้ายเลวทรามและเสื่อมลงทุกวัน เช่น พ่อแม่ชีเมา เป็นนักการพนัน คนที่มาอาศัยพักพิงด้วยก็เป็นคนขี้ขะโมยลักเล็กขะโมยน้อย มีอาชีพในทางไม่สุจริต กินเหล้าเมายาเข้ามา ก็ตบตีด่าทอกันเอ็ดตะโร ใช้คำหยาบ ๆ คาย ๆ เป็นปกติ แทนที่จะพูดจาปราศรัยในระหว่างพ่อแม่ลูก ๆ ในทางอ่อนหวาน กลับใช้คำพูดที่หยาบคาย เช่น มึงกู เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แทนที่จะพูดจากันในทางสงบกลับมีการตบตีกัน จะสั่งสอนลูกก็ลงโทษโดยวิธีเตะถีบทารุณ บางครั้งคนที่อาศัยอยู่ด้วย บางคนก็เป็นคนพิการ เป็นสถานที่น่าสังเวช ในต่างประเทศครอบครัวในลักษณะเช่นนี้มักมีคนบ้า ๆ บอ ๆ คนใบ้ไม่เต็มเต็งอยู่ร่วมด้วย ลักษณะเป็นซ่องโจรหรือแหล่งร้าย ซึ่งในขณะเดียวกันก็มีเด็กและเยาวชนเติบโตขึ้นมาในบ้านที่มีลักษณะเช่นนี้ เด็กและเยาวชนจึงได้เห็นและเคยชินแต่สิ่งชั่วร้ายที่ได้พบได้เห็นเป็นประจำอยู่ทุกวัน ในที่สุดก็มีนิสัยเป็นเด็กเกเร

เป็นกุ๊ยอยู่ตามหน้าโรงมหรสพอย่างที่เห็นอยู่ในบ้านเรานี้ก็เป็นผลเนื่องมาจากครอบครัวลักษณะนี้ และครอบครัวที่เสื่อมหรือเลวทรามมักจะอยู่ใกล้เคียงกันและในแหล่งเดียวกลุ่มเดียวกันเสียด้วย ฉะนั้น แต่ละครอบครัวในกลุ่มชุมชนเช่นนี้จึงเลียนแบบและถ่ายทอดนิสัยเลวทรามและประกวดประชันกันไปในตัวว่าครอบครัวของใครจะเลวไปกว่ากัน ดังนี้จึงในบางครั้งจะพบเห็นว่าเวลาคนในต่างครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกัน จึงมักจะสรรเอาคำหยาบ ๆ คาย ๆ ขึ้นมาตะโกนด่ากันจนเอ็ดอึง เด็กเลยเคยชินต่อบรรยากาศที่เลวทราม เด็กที่มาจากครอบครัวหรือแหล่งเช่นนี้ เมื่อเข้ากับสังคมจึงมักปรากฏว่ามีกิริยาหยาบคาย วาจาหยาบโลนเป็นที่รังเกียจหรือก่อเรื่องในกลุ่มสังคมอยู่เนืองนิจ ฯ ล ฯ

๔. ครอบครัวที่แตกแยกหรือที่เรียกกันว่าบ้านแตก ..... ซึ่งในที่นี้หมายความว่าบ้านที่เคยเป็นปกติสุขอยู่เดิม แต่ต่อมาจำเป็นต้องแตกแยกกันเพราะมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการตาย หย่า ร้าง หรือสภาพการเป็นผัวเมียมีอันเปลี่ยนแปลงไป เช่น ผัวมีเมียใหม่ มีเมียน้อย เมียมีชู้ สามีภรรยาจำต้องแยกกันอยู่ เพราะเหตุอยู่ด้วยกันไม่ได้โดยเหตุผลบางประการ ผัวหรือเมียทำผิดกฎหมาย ถูกจองจำ หรือเป็นบ้าสติไม่ปกติต้องอยู่โรงพยาบาลโรคจิต สามีต้องไปรับราชการประจำการเป็นทหารอยู่ในแนวรบบ้าง ต้องไปรับราชการหรือหากินต่างถิ่นภรรยาไม่ได้ติดตามไปอยู่ด้วย ฯ ล ฯ สภาพการจำต้องแยกกันอยู่ดังนี้เป็นสาเหตุกระทบกระเทือนจิตใจเด็ก ๆ อย่างมาก ทำให้เด็กขาดความดูแลเอาใจใส่ซึ่งควรจะมี ควรจะได้รับ เช่น ครอบครัวที่ดีทั้งหลาย

เรื่องเกี่ยวกับการหย่าร้างนี้เห็นว่าน่าจะมีคำสั่งศาลก่อนคำพิพากษาเด็ดขาดอย่างที่เรียกว่า Decree Nisi เสียขั้นหนึ่งก่อน คือ ให้ผัวเมียได้มี

โอกาสกลับใจได้ เพราะการหย่าเกิดจากอารมณ์ จึงควรจะให้มีกำหนดระยะเวลาเพื่อให้กลับใจคืนดีกันได้ก่อนที่จะสายเกินไป ทั้งนี้เพราะหนุ่มสาวสมัยใหม่เรียนมากหวังมาก มักจะไผ่ฝันที่จะได้สามีหรือภริยาซึ่งเป็นยอดปรารถนาของตนโดยยังไม่เข้าใจวิถีชีวิตดี เพราะฉะนั้น เมื่อแต่งงานกันแล้วเกิดไม่ได้อย่างที่ไผ่ฝันไว้ จึงมีการหย่าร้างกันง่ายดายเหมือนกับหยิบโยนสิ่งของทิ้งโดยมิได้คิดถึงผลร้ายที่จะติดตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อมีลูกเต้าด้วยกัน

Dr. Paul H. Landis นักสังคมผู้หนึ่งซึ่งทำการค้นคว้าเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่น ๕,๕๐๐ คน แล้วให้เหตุผลว่าเด็ก ๆ เหล่านี้บังคับอารมณ์ได้ด้วยความแสนลำบาก เป็นจำนวนไม่น้อยเกลียดสถานการณ์ที่ตนจำต้องพรากจากแม่ที่ต้องออกไปหากินนอกบ้าน และไม่มีเวลาที่จะอยู่กับลูกได้เพียงพอ ยิ่งกว่านี้เด็กที่มาจากบ้านแตกมักปรากฏว่าเกลียดชังบ้านที่ตนเคยอยู่อาศัยเพราะขาด Privacy . และการใช้จ่ายเรื่องการเงินขาดแคลนไม่เหลือเฟือ ฯลฯ

เด็ก ๆ ที่มาจากครอบครัวเช่นนี้ กลายเป็นเด็กเกเรและประพฤติชั่วเป็นจำนวนมาก ดังปรากฏตามสถิติของศาลคดีเด็ก ฯ เป็นจำนวนกว่าครึ่ง ส่วนสาเหตุในเรื่องครอบครัวแตกเพราะเหตุการมีพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยงทำให้เด็กอยู่บ้านไม่ได้เลยหนีเตลิดออกจากบ้านไปนั้น ก็นับว่าเนื่องจากสภาพบ้านแตกอย่างที่เรียกว่า Broken Home เหมือนกัน ซึ่งถ้าหากสนใจให้ค้นหาอ่านในคำบรรยายของผู้บรรยายในชั้นปริญญาโท

๕. บ้านหรือครอบครัวที่ขาดบางสิ่งบางอย่าง.....เช่น สนามวิ่งเล่นหรือไม่เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจให้แก่เด็ก ๆ ได้ตามสมควร เด็กไม่สามารถที่จะสงบจิตใจ และเวลากลับจากโรงเรียนเหนื่อยอ่อนใจจะหาที่พักเพื่อสงบสติอารมณ์ก็ทั้งยาก ไม่มีสถานที่เป็นพิเศษ มีเสียงหนวกหูเอะอะ

อยู่ตลอดเวลา เวลาที่ต้องการคุยเล่นสรวลเสเฮฮากับพี่ ๆ น้อง ๆ ด้วยกัน ตามภาษาเด็ก ๆ ก็มักจะถูกห้ามปราม ทำให้เด็กคับอกคับใจเลยต้องพากันหนีออกไปเล่นนอกบ้านกับบ้านข้างเคียงตามมุมถนนกับเด็กประเภทต่าง ๆ ในบางครั้งอยากได้ของเล่นซึ่งเป็นวิสัยของเด็ก พ่อแม่ก็ไม่สามารถจะหาให้ได้ เมื่อเห็นเด็กรุ่นราวคราวเดียวกันเขามีได้ก็ทำให้บังเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ บางคนไม่สามารถบังคับจิตใจได้ก็ต้องคิดลักขะโมยมาจากที่อื่น ๆ ต้องคิดหัดขะโมยเงินไปซื้อหามาซึ่งเป็นการสอนนิสัยทุจริตให้มีขึ้น ในเบื้องต้นเกิดจากการลักเล็กขะโมยน้อยของพ่อแม่ก่อน ฯลฯ นี่ว่าสำหรับเด็กโดยทั่ว ๆ ไป แต่ทีนี้ถ้าเป็นเด็นรุ่นขึ้นมา ไม่ว่าผู้หญิงหรือผู้ชาย คือ พวกที่กำลังจะเป็นหนุ่มเป็นสาวขึ้นมา การจะพากันมาคุยเล่นที่บ้านช่องของตนก็ไม่มีสถานที่เหมาะสม จึงจำต้องไปพบปะกันในสถานที่ต่าง ๆ ไกลหูไกลตาผู้ใหญ่ ในที่สุดก็เลยเถิดเกินขอบเขตของการเป็นเพื่อนกัน ปล่อยตัวให้เป็นทาสแห่งกามารมณ์ ในบางกรณีก็เป็นเด็กหญิงเสียคนไปเลย เพราะตั้งครรภ์เกิดลูกไม่มีพ่อ อะไรทำนองนี้ ด้วยเหตุนี้สภาพของบ้านที่อยู่อาศัยสำหรับเด็ก ๆ จึงควรจะได้พิจารณาถึงสถานที่ให้เขาได้มีความหย่อนใจได้บ้างตามสมควร ถ้าเขาไม่สามารถจะหาได้ในบ้านเขา ทางการก็น่าจะได้พิจารณาหาสนามเด็กเล่นหรือสถานหย่อนใจไว้ในหมู่บ้าน หรือกลุ่มชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ซึ่งนับว่าเป็นทางที่จะช่วยเหลือบ้องกันอาชญากรรมในทางอ้อมได้ด้วยเหมือนกัน

๖. ครอบครัวคนต่างด้าว.....ครอบครัวในลักษณะนี้เป็นครอบครัวของคนต่างประเทศที่ได้อพยพเข้ามาขอพึ่งพระบรมโพธิสมภารเพื่อตั้งหลักฐานทำมาหากินโดยตลอดไปบ้าง มาอยู่เพื่อกิจการค้าชั่วระยะเวลาหนึ่งบ้าง ในจำนวนครอบครัวคนต่างด้าวเหล่านี้มีลักษณะความเป็นอยู่

ต่าง ๆ กัน คนต่างด้าวบางจำพวกก็ดูแลบุคคลในครอบครัวของตนโดยทั่วถึงไม่ปล่อยปละละเลย บางพวกก็มีวัฒนะธรรมสูง แต่บางพวกเกิดเพราะความจำเป็น ในทางเศรษฐกิจ เพราะการที่เข้ามาอยู่ ในประเทศไทยก็เพื่อตั้งหน้าตั้งตาทำมาหากินเลี้ยงชีพ จึงไม่มีเวลาที่จะควบคุมดูแลสั่งสอนเด็ก ๆ ลูกหลานได้เพียงพอ เมื่อเติบโตขึ้นก็เป็นไปตามแต่บุญและกรรม จึงกลายเป็นเด็กเกเรเป็นผู้ร้ายไป ปัญหาเรื่องนี้ใช่ว่าจะเป็นปัญหาที่หนักอกแต่เฉพาะในประเทศไทยเราเท่านั้น ในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาก็เช่นเดียวกัน ครอบครัวของคนต่างด้าวมีหลายเชื้อชาติ บางเชื้อชาติก็อยู่กันด้วยความสงบ บางเชื้อชาติก็ก่อแต่ความทารุณร้ายกาจ เช่น พวกอิตาเลียนในชิคาโกซึ่งขึ้นชื่อว่าเป็นรัฐที่มีดาวร้ายและ Gangsters มากที่เดียว สำหรับในบ้านเราเท่าที่สังเกตตามจำนวนสถิติของศาลคดีเด็กเฉพาะจังหวัดพระนครและธนบุรี จำนวนเด็กเกเรที่อยู่กับศาลเป็นลูกของชาวจีนจำนวนไม่น้อย พวกเหล่านี้มีความเฉลียวฉลาดทุกด้านในทางวิชาชีพ แม้ยังไม่เคยทำมาก่อนแต่ก็เรียนได้รวดเร็ว และในทางเกะกะอันธพาลก็ไม่ใช่เล่นเหมือนกัน ฯลฯ ทั้งนี้ตามตำรา อาชญาวิทยาอธิบายว่า เพราะเด็ก ๆ เหล่านี้ไม่เข้าใจว่าจะเดินตามขนบธรรมเนียมของทางพ่อแม่หรือว่าจะเดินตามธรรมเนียมของเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นพวกพ้นเมืองอันเป็นสิ่งแวดล้อม ในที่สุดเด็กเลยไม่รู้จะประพฤติตัวบำเพ็ญตัวไปทางไหนจึงจะเหมาะสม ประกอบด้วยพ่อแม่ไม่ค่อยจะอยู่ ในสหรัฐก็ล้วนแต่เป็นพวกยากจนซึ่งไม่มีเวลาจะอบรมสั่งสอนลูก ๆ เลยเตลิดเบิดเบิ่งไปตามสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ที่สุดที่สามารถจะบันให้เขาไปในรูปใด

ในเรื่องครอบครัว ในลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ ความจริงถ้าจะแยกแยะออกไปก็มีมากกว่านี้อีก แต่เพื่อจำกัดเวลาจึงขอสรุปในลักษณะความเป็นอยู่ในครอบครัวไม่ว่าในลักษณะใด ๆ คงแบ่งเป็น ๓ อย่าง

ก. ครอบครัวที่เข้มแข็งมั่นคงตั้งอยู่ในระเบียบวินัยที่ดี มีวัฒนธรรมดี ไม่ทอดทิ้งประเพณีการอบรมลูกหลานที่ดี อันเคยปฏิบัติตามกันมา

ข. ครอบครัวที่ไม่มั่นคง คือ ครอบครัวที่ขาดระเบียบวินัย มีความเป็นอยู่ไปตามบุญตามกรรม

ค. ครอบครัวที่มีลักษณะเป็นกลาง ๆ ในระหว่างครอบครัวที่กล่าวแล้วในข้อ ๑ และข้อ ๒ คือ เดินเพียงสายกลางไม่เข้มงวดกวดขันเท่าใดนัก

๒. ทางปฏิบัติ หรือท่าที หรือทรรศนะคติ ของพ่อแม่ เกี่ยวกับ การปฏิบัติดูแลลูกเต้าในครอบครัว ในข้อนี้มีลักษณะหลายอย่าง เช่น พ่อแม่บางคนปล่อยปละละเลยไม่สนใจในความเป็นอยู่ของลูก ปล่อยไปตามบุญตามกรรม จะว่าใจดีก็ไม่เชิง สรุปแล้วคงได้ความว่าไม่สนใจทั้งนั้นจะดีจะชั่วไม่รู้ นึกถึงแต่ความสนุกสนานส่วนตัวเท่านั้น ส่วนอีกลักษณะหนึ่งตรงกันข้าม สนใจจนเกินไปควบคุมเข้มงวดกวดขันมากจนเด็กกลัวลาน และมีความดุร้ายเกรี้ยวกราดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อทำตัวเป็นผู้เผด็จการในครอบครัวใครหือไม่ได้ ไม่ว่าแม่หรือลูก เป็นคนเอาแต่ใจ ในบางกรณีแทนที่พ่อจะเผด็จการกลายเป็นแม่เผด็จการ ลักษณะนี้จะดีหรือไม่ก็พูดยาก เห็นจะสุดแท้แต่สภาพของครอบครัวแต่ละครอบครัวจะเหมาะกว่า แต่ใคร่ขอนำพุทธภาษิตมากล่าวให้ฟังสักบทหนึ่งแล้วท่านก็จะพิจารณาด้วยตนเองว่า จะเลือกเอาอย่างไหน พุทธภาษิตมีว่า "พลวนโต ทุพฺพลาโหนฺติ" ถึงมีกำลังก็ทุพพลภาพ "ถามวนโตปี หายเร" ถึงมีเรี่ยวแรงก็อ่อนเพลีย "จกฺขุโน อนฺธกา โหนฺติ" ถึงมีจักษุก็เหมือนตาบอด นี่คือ สภาพของผู้ตกอยู่ในอำนาจมาตุคาม (ผู้หญิงชาวบ้าน)

ดังนี้ ก็คงได้ผลเช่นเดียวกัน คือ เข้มงวดโดยไม่มีเหตุผล ลูกก็คับอกคับใจไม่มีความเป็นอยู่ราบรื่น เช่น ครอบครัวอื่น ๆ เช่นนี้ก็เป็นทาง

ให้เด็กที่หัวแข็งและรั้น ซึ่งโดยมากก็เป็นปกติวิสัยของเด็กอยู่แล้ว ทนไม่ได้เลยเพริดออกจากบ้านไป ฯลฯ อีกลักษณะหนึ่งพ่อแม่ไม่มีความรู้ในการอบรมลูกเต้าเอาเสียเลยทีเดียว ไม่รู้ว่าอะไรควรไม่ควรจะห้ามปรามหรือส่งเสริม ในลักษณะนี้ถ้าเทียบกับลักษณะในประการแรกแล้ว ดูก็ใกล้เคียงกันมากคงผิดกันก็เพียงอย่างหนึ่งไม่สนใจ อีกอย่างหนึ่งถึงจะสนใจก็ไม่รู้ว่าอะไรควรไม่ควร

ข้อสำคัญจึงอยู่ที่ว่าหากครอบครัวอยู่กันด้วยความรักใคร่สนิทสนมและมีความสมัคสมานกันด้วยดีทุกฝ่าย แล้วก็จะก้าวล่วงซึ่งอุปสรรคทั้งหลายได้ หนทางที่ดีจึงควรได้สำรวจให้แน่ใจว่าเด็ก ๆ ในครอบครัวนั้นได้รับความเอาใจใส่ในเรื่องอารมณ์ของเขาเป็นอย่างดี ประการสำคัญที่สุดสำหรับผู้เป็นภรรยาควรจะได้ดูแลสามีให้มีความสุขกายสุขใจ เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นหลักประกันความเป็นปึกแผ่นในทางครอบครัวและชีวิตสมรสได้ดี ผู้หญิงโดยมากมักจะเชื่อว่าความเป็นอยู่ในครอบครัวของตนนั้นปลอดภัยแล้วไม่เห็นมีเรื่องจะน่าวิตก ความข้อนี้มีผู้กล่าวว่าคล้ายกับจะกล่าวว่าไม่จำต้องเอาประกันภัยไฟไหม้เพราะไม่เคยมีไฟไหม้เลย แต่อย่าลืมว่าอาจจะเกิดขึ้นเมื่อไรไม่รู้ ฉะนั้น จึงควรหมั่นสำรวจให้เสมอจนแน่ใจว่าความเป็นอยู่ในครอบครัวคงเป็นไปโดยปกติและเข้มแข็ง

เมื่อทราบถึงท่าทีของพ่อแม่ที่มีทางจะปฏิบัติต่อครอบครัวไปในทำนองดังกล่าวแล้วและยังผลเสียให้เกิดขึ้นได้แล้ว หนทางแก้จึงเห็นว่าทางด้านสังคมควรจะจัดให้ได้มีการศึกษาแก่ประชาชนโดยทั่วถึงกัน โดยแบ่งเป็น ๒ ระยะ คือ

๑. การให้การศึกษาแก่ผู้ที่มีอายุสมควรจะทำการสมรสได้แต่ก่อน

หน้าทำการสมรส เช่น สอนศิลปในการปฏิบัติในระหว่างสามีภรรยาก่อนมีลูกและเมื่อมีลูกแล้วควรจะได้ปฏิบัติอบรมสั่งสอนอย่างไร

๒. หากแต่งงานแล้ว ก็ควรหาทางช่วยเหลือ ในทางวัตถุ และทางวิชาการ โดยจัดให้มีการสอนทางวิทยุกระจายเสียงหรืออาศัยความช่วยเหลือโดยทางสมาคมหนึ่งสมาคมใดช่วยเผยแพร่วิทยาการให้ ตลอดจนจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปช่วยเหลือให้คำแนะนำถึงบ้านและครอบครัว ในประเทศอังกฤษมีสมาคมสงเคราะห์ครอบครัวที่เรียกว่า Family Welfare Association ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เช่น เครื่องนุ่งห่ม เครื่องเรียน ภาชนะเครื่องใช้สำหรับทารกและหยูกยา ฯลฯ นอกจากนี้ควรจัดหาหนังสือแจกจ่ายให้อ่านเอง ให้ศึกษาด้วยตนเองก็ย่อมจะเพิ่มความสนใจได้มากขึ้น

การอบรมเด็ก

เมื่อได้กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมทางบ้านและครอบครัวมาแล้ว ก็จะเห็นเด็กที่กระทำผิดหรือเป็นเด็กอันธพาลนั้นสาเหตุเพราะการปรับปรุงตัวให้เข้ากับสถานการณ์ทางสังคมไม่ได้เหมาะสมนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวหรือบ้านเป็นสาเหตุสำคัญ เท่าที่มีผู้เคยสังเกตและศึกษามาแล้ว ปรากฏว่าเด็กวัยรุ่นโดยมากมักมีนิสัยตามใจตนเอง ทำอะไรมักชอบเอาอย่างกัน เป็นวัตถุนิยม เป็นผู้แสวงหาแต่ความสุขสนุกสนานสะดวกสบายๆ อย่างที่ปรากฏอยู่ในบัดนี้ การที่จะคิดแก้ไขในภายหลังโดยมอบให้เป็นภาระทางโรงเรียนช่วยแก้นิสัยให้ ย่อมจะไม่ได้ผลเสมอไป เพราะเด็กบางรายถูกรบกวนทางอารมณ์ก่อนหน้านั้นมานานแล้ว และเป็นพวกที่ต้องการความช่วยเหลือแนะนำทางดำเนินวิถีชีวิตในทางที่ถูกที่ควร สำหรับตัวคุณครูเองก็มีภาระหนักทั้งในทางส่วนตัวและการงาน เป็นต้นว่า ต้องตรวจการบ้าน เตรียม

การสอน เด็กนักเรียนในชั้นหนึ่งก็มีมากจนเกินกำลังที่จะทุ่มเทความสนใจให้แก่นักเรียนเป็นรายตัว ซึ่งเป็นเรื่องน่าเห็นใจ จึงควรเป็นเรื่องของพ่อแม่ผู้ปกครองด้วยเหมือนกัน ฉะนั้น จึงเห็นควรศึกษาให้ลึกลงไปอีกชั้นหนึ่ง คือ การอบรมเด็กตั้งแต่แรกเกิดมาจนเติบโตว่ามีนิสัยและความประพฤติเป็นอย่างไร เพื่อพ่อแม่หรือผู้อบรมจะได้สังเกตและหาทางช่วยเหลือให้การแก้ไขตั้งแต่ในระยะที่เด็กยังมีอายุอ่อนอันเป็นช่องทางที่สามารถจะดัดแปลงแก้ไขได้เสียแต่เนิ่น ๆ เช่นเดียวกันกับไม้อ่อนดัดง่ายไม้แก่ดัดยาก การอบรมตั้งแต่เล็ก ๆ จะช่วยได้มาก แม้จะเป็นในเรื่องกรรมพันธุ์ก็ดี ถ้าเป็นเรื่องเล็กน้อยเราก็อาจดัดนิสัยให้ดีขึ้นได้เราคงจะได้เคยเห็นมาแล้ว เช่น บางคนที่ไปไหนมาไหน ชอบขว้างปาเศษกระดาษเลอะเทอะอย่างหน้าเฉยตาเฉย เวลาเข้าบ้านคนอื่นสนามหญ้าเขาตัดรักษาไว้อย่างงดงามก็เป็นคนมักง่าย ขับรถกลับรถลงไปในสนามอย่างสบายใจ ฯ ล ฯ โดยไม่นึกถึงสิ่งเล็ก ๆ น้อย เหล่านี้ ยิ่งกว่านี้ในวงการของนักอาชญาวิทยา ยังมีความเห็นต้องกันว่าหากเด็กที่เริ่มต้นมาไม่ดีแล้ว แม้จะหาวิธีการทางสังคมโดยมีนโยบายต่าง ๆ เช่น มีสโมสร หรือสถานชำนัญพิเศษในลักษณะต่าง ๆ ก็ดี ก็จะไม่สามารถช่วยเหลือแก้ไขอะไรได้เท่าใดนัก ไม่เหมือนกับการปั้นและเริ่มสนใจมาตั้งแต่อ้อนแต่ออก ในข้อนี้เมื่อคราวที่ผู้บรรยายได้มีโอกาสเป็นผู้แทนประเทศไทยไปร่วมประชุมการป้องกันสังคมครั้งที่ ๔ ณ เมืองมิแลน ประเทศอิตาลี เมื่อต้นเดือนเมษายน ๒๔๙๙ ก็มีผู้อภิปรายและให้ข้อแนะนำในปัญหาเกี่ยวแก่การทำให้คนตายโดยประมาทและภัยบนท้องถนน อันเนื่องจากการกระทำของผู้ขับขี่ยวดยาน ก็เห็นไกลออกไปว่า การที่บางคนควบคุมขับยวดยานโดยประมาท จนเป็นเหตุให้มีผู้บาดเจ็บเสียชีวิตนั้น เขาโทษว่าเพราะผู้กระทำ

ผิดนั้นขาดการอบรมที่ดีมาจากบ้านและครอบครัวมาตั้งแต่ยังเด็ก ไม่รู้จักระเบียบข้อบังคับขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ขาดความรอบคอบระมัดระวัง ฯลฯ ดังนี้จึงเห็นได้ว่าลักษณะนิสัยทั้งหมดตั้งแต่เริ่มเกิดมาจึงเป็นส่วนสำคัญอันควรจะได้รับความสนใจอย่างยิ่ง เพราะเป็นมูลฐานทางอารมณ์ การอบรมจะดีหรือชั่วต้องเริ่มกวดขันกันมาตั้งแต่ในระยะอายุต่าง ๆ กันของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการอบรมนี้สำหรับท่านที่เป็นนักศึกษาในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ด้วยแล้วควรจะได้สนใจเป็นพิเศษ

ปรากฏว่าพวกอินเดียแดงอบรมดูแลเด็ก ๆ ของเขาดี เขาไม่ทุบตี (Spank) เด็ก ฉะนั้น เด็ก ๆ อินเดียแดงจึงได้ชื่อว่าเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ดีที่สุดในโลก พวกอินเดียแดงมีความเชื่อว่า เด็กควรได้รับความดูแลการปฏิบัติด้วยความละมุนละไม ประกอบด้วยความเมตตากรุณา ไม่ควรจะเหยียดหยามหรือทุบตี วิธีนี้ไม่เคยทำให้เด็กอินเดียแดงเสียไป หรือทำให้มีนิสัยยังคงเป็นเด็ก ๆ อยู่ตลอดไปจนโต แต่กลับเป็นการตรงกันข้าม เด็ก ๆ เหล่านี้กลับเติบโตเป็นหนุ่มเป็นสาวโดยเร็ว และมีความเชื่อมั่นในตัวเองด้วย แม้กระนั้นก็ยังมีความเคารพนับถือพ่อแม่อยู่เสมอ

ในข้อนี้สำหรับประเทศไทยเราจะเห็นได้ว่าลูกจีนสมัยก่อนเติบโตขึ้นมาและสามารถประกอบธุรกิจได้เป็นล่ำเป็นสันและยังคงนับถือเชื่อฟังผู้ใหญ่และบรรพบุรุษของเขาอยู่ เพิ่งจะเริ่มเสื่อมลงในสมัยหลังนี้เท่านั้นเพราะคนสมัยใหม่โดยเฉพาะ พวกที่เลื่อมใสลัทธิคอมมูนิสต์เห็นกันว่าเป็นการล้าหลังหรืองมงาย ถ่วงความเจริญก้าวหน้า ฯลฯ

ฉะนั้น ลำดับอายุของเด็กจะได้แยกกล่าวเป็นระยะ ๆ โดยย่อดังนี้

แรกเกิดถึง ๓ ขวบครึ่ง

จิตใจ.....ของเด็กในระยะนี้ยังไม่เจริญเติบโต แต่ก็มีความรู้สึก เช่น คนทั้งหลายในลักษณะมัว ๆ (Obscure Emotion) คือ ยังไม่ชัดเจน แต่ก็เป็นมูลฐานของอารมณ์ นิสัย ซึ่งจะมีในวัยผู้ใหญ่

อารมณ์.....ยังไม่จำแนกมากอย่างผู้ใหญ่ มีเพียงการตื่นเต้น (Excite) ดีอกดีใจ แล้วจึงแยกเป็นพอใจและไม่พอใจ (Delight and Undelight) ภายในระยะ ๕ เดือนจากอารมณ์ทั้ง ๒ ประเภทจะไปจำแนกอารมณ์ฐานมี โกรธ กลัว รัก ชยะแชยง (Disgust) และอื่น ๆ ในระยะประมาณ ๑ ปี

นิสัย.....แรกเกิดประสาทยังไม่เจริญพอ ยังไม่สามารถบังคับการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อได้ตามความต้องการ แต่ก็จะค่อย ๆ หัดไปทีละน้อย ๆ เช่น การกิน ดูดนม กลืน การย่อย การขับถ่าย ซึ่งจะค่อย ๆ เจริญขึ้นในระยะหลังก็จะสามารถบังคับกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ได้ตาม ความต้องการ

ความรอบรู้.....เด็กแรกเกิด สมองยังไม่เติบโต ประกอบกับโลกเป็นของใหม่ จึงต้องอาศัยการเรียนรู้ไปทีละเล็กละน้อย แต่ทั้งนี้ต้องอาศัยความเจริญของระบบประสาท สิ่งแวดล้อม ที่พ่อแม่และครอบครัวจะอำนวยให้

การอบรมในระยะแรกเกิดจนถึง ๓ ขวบครึ่งนั้น หลักใหญ่ที่ควรจะต้องสนใจ คือ

๑. การนอน – เด็กในระยะแรก ๆ นี้ต้องการนอนมาก Lionel Stebbing เขียนไว้ในหนังสือชื่อ Understanding Your Child ว่า "ถ้าหากเด็กนอนน้อย เราจะสังเกตได้ว่า เขาจะไม่สามารถบังคับแข้งขาได้ดี มักจะเดินงอกแงก การนอนน้อยตั้งแต่วัยแรก ๆ อาจเป็นเหตุทำให้เป็นอ่างในภายหลัง แต่ถ้าหากนอนมากจนเกินไป มักจะเดินได้ช้า พูดช้า และตะกุกตะกัก"

๒. การกิน การหย่านม – เพื่อให้ได้ความอบอุ่นจากอกแม่ จึงควรจะให้เด็กกินนมแม่ เพราะขณะที่ลูกดูดนมทำให้ชีวิตจิตใจสบายและมั่นคง ทางแม่ก็ได้ความชื่นบานด้วย ในการที่ได้ทำหน้าที่ของแม่ตามกฎธรรมดาธรรมชาติ ควรให้กินนมแม่อย่างน้อย ๖ เดือน ถ้าสามารถทำได้จนอายุถึง ๑ ขวบก็ยิ่งดี

– เพื่อให้เด็กได้รับอาหารที่เหมาะกับร่างกาย ควรจะพิจารณาถึงความถี่ห่างของระยะเวลาการให้นม ทั้งนี้สุดแต่เป็นราย ๆ ไป ตลอดจนการหย่านมก็ควรดูให้เหมาะสมไม่ควรจะหย่านมทันที ควรหาอาหารอ่อน ๆ อย่างอื่นทดแทนค่อย ๆ ทำค่อยไป แม้ในระหว่างกินนมแม่ก็ควรจะให้น้ำส้มคั้นเป็นการช่วยการขับถ่ายไปด้วยในตัว

๓. การขับถ่าย – ควรหัดเด็กให้รู้จักบังคับตัวเองได้ตามเวลา แต่อย่าให้เป็นการฝืนธรรมชาติ เช่น จับเด็กนั่งหม้อหรือโถตลอดเวลาจนเด็กเบื่อหน่าย เด็กอายุยังอ่อนอยู่จะกลายเป็นการบังคับจิตใจเกินไป การถ่ายปัสสาวะรดที่นอนภายในอายุ ๓ ขวบนี้เป็นของปกติธรรมดา แต่ถ้าโตกว่านี้แล้วยังคงปัสสาวะรดที่นอนอยู่อย่างเดิม ก็เป็นเรื่องของประสาท ต้องรีบหาทางแก้ ในประเทศอังกฤษเคยเห็นมีเตียงพิเศษมีเครื่องปลุก ในเมื่อปัสสาวะรดที่นอนแล้วเด็กก็จะระวัง และบังคับตัวได้เอง ให้ตื่นขึ้นในเมื่อรู้สึกปวดปัสสาวะ

๔. การเล่น – ในวัยนี้ควรให้เด็กหาความเพลิดเพลินและขณะเดียวกัน จะได้รู้จักรักษาตัว เป็นการหัดให้ใช้กล้ามเนื้อและระบบประสาท พ่อแม่ไม่ควรประคองหรือพะนอมากนัก จะทำให้เด็กอ่อนแอ ขอให้สังเกตว่า เมื่อเด็กอายุชนขวบแล้วการเล่นจะมีการขว้างปาบีนบ่ายเป็นการซ้อมกล้ามเนื้อ

๕. การพูด – เด็กจะสอนพูดระหว่าง ๑๒–๑๘ เดือน พอ ๒ ขวบจะพูดประโยคสั้น ๆ ได้ประมาณ ๒๐๐ คำ ควรหัดให้เด็กพูดชัดถ้อยชัดคำ เพลงเป็นวิธีสอนให้พูดชัด จึงควรส่งเสริมให้เด็กร้องเพลงสั้นๆ ที่มีความหมายดี ๆ เช่นมีเนื้อร้องสอนให้มีความรักชาติ ให้เป็นคนขยันหมั่นเพียร ให้

รู้จักบุญคุณคน เช่น คุณของพ่อแม่ และค่าของน้ำนม ฯลฯ เป็นการสอนให้บังเกิดความรักความกตัญญูในพ่อแม่ เป็นการผูกใจเด็กตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ไม่ใช่เอาเพลงที่ไม่มีสาระ และบทกลอน หรือเพลงเห่กล่อมที่ไม่มีความหมายอะไรมากล่อมอย่างของเรา ในบางบทเพลงจนบัดนี้ผู้บรรยายเองก็ยังตีความหมายของเพลงกล่อมเด็กของเราโบราณ ๆ บางเพลงไม่ออก

– ควรพูดคำพูดที่สังคมนิยม เด็กพูดหยาบโลนเพราะจำมาจากโรงเรียนเป็นส่วนมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเป็นที่รวมเด็กหลายประเภทหลายชั้น แต่พ่อแม่ก็ไม่ควรจะลงโทษเด็ก พ่อแม่จำต้องพยายามอธิบาย ให้ลูกเข้าใจความหมายของคำพูดว่าเป็นคำพูดที่ไม่ดีไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีการอบรมดีจะพูด

– อบรมให้เด็กรู้จักเล่าเรื่องหรือแสดงความคิดเห็นตามที่เด็กสนใจ หรือหลังจากพาไปเที่ยวไหนกลับมาแล้วก็ควรลองซักถามให้เด็กเล่า เป็นการซ้อมประสาทความจำของเด็ก

– ไม่ควรห้ามเด็กพูด เช่น เคยมีพ่อแม่บางคนห้ามไม่ให้เด็กพูดเด็กคุยในเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่ ทั้ง ๆ ที่เด็กยังไม่ได้พูดสอดหรือขัดจังหวะ แต่คุยตามภาษาของเด็ก แต่อย่างไรก็ดี ถ้าหาก

เด็กพูดจาเลอะเทอะก็ควรจะอธิบายให้เขาฟังหรือมิฉะนั้นก็พยายามล่อความสนใจไปเสียทางอื่น

๖. ความอบอุ่นหรือความร่มเย็นจากพ่อแม่ (Warmth) – เป็นการทำให้เด็กมีความเชื่อมั่น หรือบังเกิดความแน่ใจว่ายังมีคนที่สนใจ และเอาใจใส่ช่วยเหลือเขาอยู่ เขายังเป็นที่รักใคร่ของพ่อแม่อยู่เสมอ นับว่าเป็นการผูกให้มีอารมณ์มั่นคง ไม่เป็นคนริษยาหรือฉุนเฉียว โกรธง่าย ใจน้อย ดังนี้จึงไม่ควรยั่วเย้าเด็กไปในทางที่ผิด เช่น พ่อแม่หรือคนเลี้ยงบางคน ชอบยั่วเด็กให้อิจฉาใครต่อใคร เพื่อเห็นแก่ความสนุกสนานของตน

– ก่อนมีน้องใหม่ ควรสอนให้เด็กเตรียมตัวรักน้องที่จะเกิดมาใหม่ โดยทำให้เขาเข้าใจว่าจะได้เพื่อนเล่น และก็ไม่ควรแยกลูกไปไว้กับผู้อื่น เพราะจะทำให้เด็กคิดไปว่า น้องที่เกิดใหม่เป็นต้นเหตุทำให้ตนต้องพรากจากพ่อแม่ หรือเกิดมาเพื่อแย่งความรัก

– นอกจากนี้ ไม่ควรหลอกเด็กให้กลัวความมืดหรือสิ่งที่ไม่ควรกลัว พ่อแม่ควรอธิบายและทำให้ดูว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรกลัว เช่นเด็กกลัวความมืด ก็ควรพาไปให้เห็นว่าไม่มีอะไรที่น่ากลัว

– หากจะห้ามเด็กไม่ให้เล่นหรือทำอะไร ก็ควรให้เหตุผล ไม่ควรหลอกเด็กว่า ขี้หมาพ้าผ่าหรือเอาขันโลหะรองน้ำขณะฝนตก ฟ้าจะผ่าฯลฯ

๓ ขวบครึ่งถึง ๖ ขวบ

ในระยะนี้มีกิริยาแรกเริ่มต่าง ๆ (Primitive Behaviour) เป็นวัยเข้าอนุบาล การอบรมหรือให้การศึกษาในชั้นอนุบาลเป็นการให้การศึกษาเพียงชั้นมูลฐาน จึงไม่จำเป็นต้องรุกเร่ง หรือกวดขันในการอ่านการเรียนแต่อย่างเดียวให้มากนัก หรือหาเครื่องเล่นที่จะต้องใช้สมองมากก็ไม่ดี เพราะจะทำให้ร่างกายไม่เจริญเติบโต เพราะในระยะนี้เป็นการสอนอย่างมูลฐาน (Basic) ของจิตใจเป็นพื้นฐานสอนให้รู้จักปฏิบัติตน สอนให้รักษาความสะอาด ฯลฯ ในวัยนี้เป็นเรื่องของความเจริญเกี่ยวกับกล้ามเนื้อแข้งขามากกว่า

ในระหว่างวัยนี้เด็กจะแยกตัวจากแม่ กำลังก้าวไปสู่โลกภายนอก รู้จักความแตกต่างระหว่างเพศ ทำตัวเอาอย่างเพศเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็นลูกผู้ชายก็จะเอาอย่างพ่อในท่าทางต่างๆ ฯลฯ โดยปกติแล้วคนเราทำอะไรมักชอบทำตาม ๆ กัน โดยไม่มีเหตุผล เด็กมักเอาอย่างผู้ใหญ่ การก่ออาชญากรรมก็เพราะเอาอย่างกัน อย่างที่ Garbriel Tarde มีความเห็นไว้ เด็กเหมือนกระจกเงาที่รับแสงสะท้อนจากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่เป็นตัวอย่าง เช่น ความประพฤติของพ่อแม่ ฉะนั้น พ่อแม่จึงควรจะได้ระมัดระวังความประพฤติของตน มิฉะนั้นเด็กจะเอาอย่าง

การเคลื่อนไหวจะเจริญขึ้น วิ่งเดินได้ถนัดถนี่ หูตาไว ช่างสังเกต พ่อแม่หนีไม่ทันเพราะคอยจ้องจับตาตามอยู่เสมอ

การพูด .....รู้จักคำพูดเพิ่มขึ้นปีละ ๕–๖๐๐ คำ เต็มไปด้วยปัญหาและคำถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเพศชอบคิดชอบฝัน จะเล่าเรื่องคล้าย ๆ โกหกขึ้นมา (Fantasy) พ่อแม่ไม่ควรจะทำโทษแต่ควรจะชักจูงไปในทางเป็นประโยชน์ของสังคม

นิสัย.....การกิน กินเป็นมื้อแบบผู้ใหญ่

การขับถ่าย ถ่ายเป็นที่ทาง

การนอน การนอนกลางวันยังจำเป็นอยู่

การสังคม.....จะเล่นเข้ารวมเพศแต่ยังจัดเป็น Team Work ไม่ได้ รู้จักบั้นข้าวของ พ่อแม่ควรอบรมมารยาทสังคมและนิสัยอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ควรสั่งสอนเรื่องเกี่ยวแก่การเป็นเจ้าของทรัพย์ให้รู้จักหวงแหน เพื่อป้องกันการลักเล็กขะโมยน้อยในระยะเริ่มต้น

สติปัญญา.....อยากรู้อยากเห็น ชอบทำลายข้าวของเพื่อตรวจค้นดูว่าเป็นอะไร พ่อแม่ควรจะตอบคำถามตามความเป็นจริง ถ้าหากต้องการให้บุตรเป็นคนเฉลียวฉลาด

อารมณ์.....ยังรุนแรงอยู่ มักลงมือลงเท้าเมื่อไม่สบอารมณ์ ขี้อิจฉามีความกลัวอย่างรุนแรง ในระยะนี้ควรจะเริ่มปลูกฝังขนบธรรมเนียมการรักชาติด้วยบทเพลง หรือเล่านิทานเกี่ยวแก่การเสียสละเพื่อชาติในชั้นสูงขึ้นไปหน่อย ฯลฯ

การปฏิบัติทางฝ่ายพ่อแม่ควรทำตัวเป็นเพื่อน ไม่ควรหลอกหรือโกหกเด็ก เป็นต้นว่าถ้าสัญญาจะพาเขาไปไหนแล้วควรจะทำให้ได้ตามคำพูด หากทำไม่ได้ ก็ควรอธิบายให้เด็กเข้าใจเหตุผล มิฉะนั้น เด็กจะเป็นคนหัดโกหกด้วยเหมือนกัน

๖ ขวบถึง ๑๒ ขวบ

เป็นวัยเข้าโรงเรียนชั้นต้น ค้นคว้าสภาวะสังคมด้วยตนเอง (Social Exploration) ถ้าพ่อแม่สามารถทำได้ควรพาไปดูสถานที่ต่าง ๆ เท่าที่พอจะพาไปได้ เช่น ดูโบราณสถานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ฯลฯ เด็กจะสนใจชีวิตนอกบ้านมากกว่าแต่ก่อน เห็นว่าพ่อแม่มีความสำคัญน้อย

กว่าครู ฯลฯ ในวัยนี้ให้ระวังอย่างยิ่งเด็กจะดื้อหรือชั่วก็แสดงออกมา สติ-ปัญญากำลังเจริญก้าวหน้า ชอบแข่งขันด้านทายปัญหาและอวดความเฉลียวฉลาดเพิ่มขึ้น ทั้งมีความอยากรู้อยากเห็นมากยิ่งขึ้น (Curiosity)

พ่อแม่ควรปฏิบัติ คือ

๑. ให้อยู่โดยเฉพาะเพื่อจะได้รู้จักรักษาตัวเอง และหัดให้มีความรับผิดชอบ

๒. หาเครื่องมือเครื่องเล่นที่จะปลูกฝังนิสัยในงานอดิเรก เช่น เครื่องมือช่างไม้เล็ก ๆ เครื่องดนตรี เครื่องดีนปั้น เครื่องเขียนวาดรูป ฯลฯ

๓. ให้มีส่วนร่วมช่วยงานทางครอบครัว เพราะในตอนนี้เด็กจะมีนิสัยชอบเด่น เช่น ให้มีหน้าที่บางอย่างในบ้าน ให้ช่วยปลูกต้นไม้ ดูแลความสะอาดในบ้าน ฯลฯ

๔. เปิดโอกาสให้เป็นเจ้าของงาน Party เล็ก ๆ เช่น จัดงานวันเกิดเป็นต้น ฯลฯ จะทำให้เกิดนิสัยรักเพื่อนบ้านอารีอารอบต่อคนอื่น ควรให้มีเงินใช้ส่วนตัวบ้างเป็นการหัดวิธีใช้เงินไปในตัว จะได้รู้จักความรับผิดชอบและรู้จักความเสียสละ ในต่างประเทศเขาหัดเด็กในเรื่องนี้มาก โดยให้มี Allowance เป็นรายอาทิตย์ ถ้าทำผิดเขาก็จะหักเงินนี้ตามควร เด็กจะได้มีความรับผิดชอบ ฯลฯ

๕. เตรียมปลุกปั้นให้อยากไปโรงเรียน ให้มากขึ้น การย้ายโรงเรียนบ่อย ๆ โดยไม่มีเหตุจำเป็น ไม่ควรกระทำ

๖. พ่อแม่ควรร่วมมือกับโรงเรียนโดยใกล้ชิด จะได้มีทางสำรวจว่าการเรียนเป็นอย่างไร ขยันหรือเกียจคร้าน หนีโรงเรียนหรือเปล่า ฯลฯ

๑๒ ขวบถึง ๑๖ ขวบ

ในวัยนี้เป็นระยะอันตราย เด็กมักจะเสียเป็นส่วนมาก ตามสถิติ

ปรากฏว่าอายุระหว่าง ๑๕-๑๖ ทำผิดมาก พ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรจะได้ระมัดระวังให้จงหนักทั้งหญิงและชาย อายุในวัยนี้ฝรั่งเรียกว่า Teenager หรือที่มีผู้ใช้คำในภาษาไทยว่า ๑๕ หยก ๆ ๑๖ หย่อน ๆ หรือพวกขนมบ้นสิบ

การกินควรสอนให้กินอย่างมีระเบียบ ไม่กินจุบกินจิบ กินเป็นเวลา กินอาหารให้ถูกหลักอนามัย ไม่ควรสอนให้เลือกอาหาร ไม่ควรให้รีบกิน ควรกินพร้อมกันกับพ่อแม่พี่น้อง จะได้มีโอกาสคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของพ่อแม่ให้ลูกทราบ และควรจะมีการซักถามเรื่องส่วนตัวของเขา เด็กจะดีใจเพราะรู้สึกว่าพ่อแม่มีความสนใจในตัวเขา พ่อแม่ไม่ควรจะดุด่าว่าเด็กเวลากินอาหาร เพราะจะทำให้น้ำย่อยหยุดชงัก กระเพาะอาหารจะเกิดความเปลี่ยนแปลงมาก เมื่ออารมณ์ผันแปรไป คือ กล้ามเนื้อกระเพาะอาหารบีบตัวมากกว่าปกติ จะมีอาการคล้ายกับว่ามีก้อนอะไรจุกอยู่ตรงหน้าท้องอย่างที่เรียกกันว่ากลืนไม่ลง แม้ว่าจะกลืนเข้าไปโดยยากก็ดีน้ำย่อยที่เคยทำงานในการช่วยย่อยอาหารก็เกิดทำงานผิดปกติไป

อนึ่ง พ่อแม่ควรสอนและอบรมระเบียบการกินในขณะเข้านั่งโต๊ะรับประทานอาหาร แม้ในขณะนี้ยังมีผู้ใหญ่บางคนที่มีตำแหน่งดี ๆ แต่ไม่รู้ระเบียบในการนั่งโต๊ะอาหารซึ่งเป็นการแสดงว่า ไม่รู้ระเบียบกิริยาของสังคม ฉะนั้น ในสถานศึกษาใหม่ ๆ บางแห่งก่อนที่จะให้ปริญญาจึงควรต้องผึกมารยาทในเรื่องนี้ด้วย

ในด้านกามารมณ์ สำหรับเด็กไทยควรระวังให้มากในระยะนี้ทั้งหญิงและชาย พ่อแม่ควรให้มีการสังคมให้มากจะเป็นทางระบาย วิธีแก้โดยการทดใช้ (Sublimation) คือ ทำให้หันไปสนใจในทางอื่น เช่น ให้เลี้ยงสัตว์ ทำสวนครัว ทำการงานอย่างอื่น หาของอย่างอื่นให้เพลิดเพลิน

แทน เช่น หัดให้ติดหนังสือหรือการกีฬาที่ออกกำลังกายอย่างหนัก หากเด็กมีปัญหาซักถามเรื่องเพศหรือกามารมณ์ พ่อแม่ควรพยายามอธิบายตามความเป็นจริงเท่าที่จะทำได้ แต่ในข้อนี้ยังมีการถกเถียงกันอยู่ บางพวกเห็นว่าควรมีการสอนการศึกษาเรื่องเพศ (Sex Education) ในโรงเรียน บางพวกเห็นว่าไม่ดีเกรงเด็กจะทดลอง เพราะเด็กสมัยนี้สนใจในหลักแห่งความจริง โดยมีความอยากรู้อยากเห็นเพิ่มขึ้น สำหรับความเห็นของผู้บรรยายเห็นว่าเรื่องนี้สุดแต่ความนิยมของสังคม ตราบใดที่ถือว่าความบริสุทธิ์ของผู้หญิงก่อนแต่งงานเป็นข้อสำคัญแล้วก็ยังไม่ควรนำมาสอน ทั้งนี้ควรจะได้พิจารณาถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละประเทศเปรียบเทียบกันให้ตระหนักเสียก่อน เมื่อเร็วๆ นี้ (๒๐ ก.ค. ๑๙๖๒) Cardinal Godfrey, Archbishop แห่ง Westminster, ซึ่งเป็นสมณชั้นนำในนิกายโรมันคาธอลิกแห่งประเทศอังกฤษ ก็ได้ออกความเห็นคัดค้านในเรื่องการสอนวิชาการเกี่ยวกับเพศให้แก่เด็กนักเรียนโดยเห็นว่า อาจทำให้เด็กเขวไปได้

พ่อแม่ควรทำตนเป็นเพื่อนสนิทกับลูกโดยพร้อมที่จะช่วยแก้ปัญหาชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกผู้หญิง แม่มีความสำคัญมากเพราะเป็นเพศเดียวกัน เมื่อเริ่มเป็นสาวมักจะตกใจในความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ครั้นจะถามคนอื่นก็กระดากอาย จึงเป็นหน้าที่ของแม่ที่จะต้องสนใจในข้อนี้ยิ่งกว่านี้พ่อแม่ควรอบรมให้ลูกรู้จักเหนี่ยวรั้งสติ ควรสั่งสอนให้รู้จักเคารพเกียรติยศของเพศตรงกันข้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับลูกผู้หญิงถ้าทำตัวง่ายนัก ผู้ชายก็มักจะเหยียดหยามเหมือนกับร้านขาย ของที่แจกของตัวอย่างมากนักมักมีสินค้าไม่ดี ของตัวอย่างที่คนจับต้องดูมากนักก็จะเก่าเร็ว และชอกช้าเหมือนกับผลไม้ที่จับต้องหยิบดูกันบ่อยนัก ในที่สุดก็ไม่มีใครซื้อ

ในด้านการสมาคม จะมีการเอาอย่าง (Imitation) คนอื่นมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเด็กเปรียบเหมือนกระดาษซับ คอยดูดเอาสิ่งที่เปรอะเปื้อนไว้ได้ง่าย เด็กเสียก็เพราะเอาอย่างผู้ใหญ่ที่ไม่ดี จึงมีผู้อธิบายว่าเด็กที่เกิดมาในชั้นแรกคล้ายผ้าขาวบริสุทธิ์ นาน ๆ เข้าก็จะมีสิ่งเปรอะเปื้อนเพิ่มขึ้นทีละน้อย ๆ นอกจากนี้จะมีการยกตน (Egoism) อย่างผิดสังเกตจนคล้ายกับว่า ขาดความคารวะคนอื่น พ่อแม่ควรทำตัวอย่าง มารยาทที่ดีในสังคม ไม่ใช่เมาจนไม่ได้สติให้ลูกดูทุก ๆ งาน พ่อแม่ควรทำตนเป็นผู้ฟังเรื่องราวของลูกโดยตั้งใจ ในขณะที่เขาเล่าเรื่อง หรือปรึกษา หรือออกความคิดเห็นต่าง ๆ ในวัยนี้ถ้าเด็กหนีสังคมเป็นเรื่องผิดปกติ คือ เป็นพวก Introvert พ่อแม่ควรสังเกตในข้อนี้ และรีบหาทางช่วยเหลือโดยปรึกษาจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยา นอกจากนี้ควรสนใจติดตามสดับตรับฟังความประพฤติและนิสัยของลูก อย่าโยนความรับผิดชอบไปให้ทางโรงเรียนแต่ฝ่ายเดียว

ในบางโอกาสควรเล่าเรื่องชีวิตและเหตุการณ์ภายในครอบครัวให้เด็ก ๆ ฟัง แล้วแนะนำแนวทางปฏิบัติว่า ทำอย่างนั้น อย่างนี้ ควรยกย่องสรรเสริญ ไม่ใช่เล่าเรื่องวิธีกินวิธีโกงหรือคอรัปชั่นต่าง ๆ ให้ลูกฟัง แม้แต่จะเป็นเรื่องของคนอื่นก็ดี เพราะจะเป็นการสอนนิสัยเลวให้เด็กได้แนวความคิดไปในทางชั่วร้าย ควรหัดให้สร้างความเชื่อถือในตัวเองและรู้จักรับผิดชอบ เช่น หัดให้ดูแลบ้านแทน สั่งงานคนใช้ จัดการบ้านแทนพ่อแม่ ซึ่งเป็นการหัดการตัดสินใจในการสั่งงานให้มีความเด็ดขาด หัดให้ต่อสู้ความยากลำบาก อย่าเอาแต่ความสนุกสบาย ข้อนี้เป็นความสำคัญเกี่ยวกับอนาคตของชาติไทย หัดให้เป็นนักกีฬาที่ดี รู้จักแพ้ รู้จักชนะ การฟ้องร้องกล่าวโทษคนอื่นจะทำให้เป็นคนช่างฟ้อง พ่อแม่ไม่ควรสนับสนุน ควรจะชี้แจงให้เข้าใจว่าไม่ดี นิสัยอย่างนี้มีกันในวงการงานหรือวงราชการที่ก่อ

ความยุ่งยากในทุกวันนี้ก็เพราะเหตุนี้ ไม่ควรหัดให้ลูกมีนิสัยอย่างที่เรียกว่า ขี้แพ้ชวนตี หรืออย่างที่ว่าฟุตบอลแพ้ คนยังไม่แพ้ ควรหัดให้มีนิสัยเมื่อทำอะไรผิดแล้วควรรู้จักรับผิด หรือรู้จักขอโทษแสดงความเสียใจ ทั้งนี้เป็นการปลูกฝังความซื่อสัตย์

นอกจากนี้เด็กจะมีจิตใจและนิสัย อยากประดิษฐ์ (Invention) อยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เช่น เอาเรื่องคนอื่นมาพูด แอบดูเพื่อนบ้านอาบน้ำเป็นการซุกซน และมีการสะสม (Hoarding) แต่ควรดูให้เหมาะสม อย่าให้เป็นการเดือดร้อนแก่ผู้อื่น หรือคิดจะสะสมจนกระทั่งมีนิสัยอย่างที่เรียกว่ามักได้ จนถึงขะโมยก็อาจทำได้ มีความสงสาร (Mercy) แก่สัตว์ แต่ในบางครั้งก็จะเห็นว่าสงสารมาก น่ารักมากจนเลยรังแกสัตว์ก็มี สัญชาตญาณในการลี้ภัย (Safety Seeking) มักไม่ได้ส่วนสำพันธ์กับเหตุการณ์ บางทีควรจะหนีก็ไม่หนี บางทีไม่ควรหนีกลับหนี อารมณ์ (Emotion) ค่อนข้างฉุนเฉียวรุนแรงเอาแต่ใจเหนี่ยวรั้งอารมณ์ไม่อยู่ การตัดสินใจ (Judgment) รวดเร็ว ขาดความรู้ความชำนาญ

พ่อแม่ควรรับฟังความคิดเห็นแล้วให้คำแนะนำ ในสิ่งที่ควร และไม่ควร ตนเองก็ควรจะกล้าอธิบายถึงความดีหรือความผิดพลาดของตนเองหรือของคนอื่นที่ปฏิบัติมาแล้ว เช่น เล่าเรื่องที่ตัวได้ทำเลวมาแล้วเมื่อครั้งยังเป็นหนุ่มเป็นสาว แต่ต่อมารู้สึกว่านั้นไม่ถูกจึงได้กลับเนื้อกลับตัวใหม่ เช่นนี้จะทำให้เป็น Hero หรือ วีระบุรุษของลูก การให้อ่านหรือเล่าชีวประวัติของคนสำคัญ ๆ ของโลก เช่น ครั้งหนึ่งเคยเป็นลูกชาวนาหรือมาจากสกุลที่ยากจนมาก่อนแล้วมาเป็นนักการเมือง หรือพ่อค้าคนสำคัญมีชื่อเสียงของโลกในภายหลัง ก็จะเป็นการล่อใจให้เด็กมีความมุมานะบากบั่นคิดต่อสู้กับชีวิตที่ยากลำบากโดยไม่ท้อแท้

ข้อสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ พ่อแม่ต้องเป็นคนเยือกเย็น อย่าทำอะไรด้วยอารมณ์ และก็ต้องไม่ลืมว่าอายุของพ่อแม่กับเด็กต่างวัยกันมาก ย่อมจะมองสิ่งต่าง ๆ ไปกันคนละแง่คนละมุม จะหวังให้การปฏิบัติเป็นอย่างใจของพ่อแม่ทุกอย่างหาได้ไม่ ทั้งกาลสมัยของสังคมก็แตกต่างกันกับเมื่อสมัยพ่อแม่ยังเป็นเด็ก ๆ หรือหนุ่มอยู่

ควรส่งเสริมการออมทรัพย์และการประหยัด หรือการหาเงินได้มาโดยวิธีที่สุจริตนอกเวลาเรียน และก็ไม่ควรจะมีความกระดากอายเพราะเป็นการหาได้มาด้วยน้ำพักน้ำแรงงานของตนในทางสุจริต อย่างที่เด็กนักเรียนในสหรัฐอเมริกาทำกัน โดยการไปรับจ้างเก็บผลไม้หรือรับจ้างล้างชาม ฯลฯ ในเวลาโรงเรียนปิดเทอม และก็ไม่ควรเหยียดหยามเพื่อน ๆ ที่ทำเช่นนั้น

เรื่องการใช้เงินควรสอนให้จับจ่ายแต่ในสิ่งที่จำเป็น คือ ควรใช้จ่ายเรื่องอาหารก่อนเครื่องแต่งตัว เครื่องแต่งตัวก่อนเครื่องฟุ่มเฟือย (Luxuries)

วัย ๑๖ ปี ถึง ๒๐ ปี

วัยนี้เป็นการเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่แต่ไม่แตกต่างกับวัยก่อนนี้เท่าใดนัก เพราะอารมณ์ยังไม่แน่นอน ยังไม่สุขุมเยือกเย็นเหมือนผู้ใหญ่ นิสัยที่จะหักห้ามใจ (Habit of Control) ยังไม่สามารถบังคับนิสัยอันเป็นมูลฐาน (Basic Habit) ซึ่งเริ่มมาแต่แรกเกิดอันเป็นนิสัยตามใจตนเองได้ดี จึงต้องค่อยฝึกฝนไปเพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์ของสังคมซึ่งเป็นของใหม่ เช่น

๑. ในเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ พ่อแม่ต้องสนับสนุนในด้านการให้การศึกษาโดยการเสียสละ ให้เด็กเลือกอาชีพเองตามใจชอบ ควรทำทางไว้ให้หากสามารถทำได้

๒. ความรับผิดชอบและรู้จักหน้าที่ หรือความสำนึกในหน้าที่ (Sense of duty) ซึ่งในวัยนี้กว้างขวางออกไปมากกว่าเมื่อเป็นเด็ก ควรสอนให้เข้าใจว่าต่อไปจะต้องช่วยตัวเอง พ่อแม่ไม่อยู่ค้ำฟ้าคอยช่วยเหลือตลอดไปได้ และก็มิใช่จะสอนแต่สิทธิอย่างเดียวโดยไม่สนใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งตัวก็ต้องมีเหมือนกัน ประการที่สำคัญ ก็คือ ควรสั่งสอนอย่าให้เป็นคนมักง่ายเอาแต่ได้ของตนแต่ฝ่ายเดียว ดังจะเห็นได้ในทุกวันนี้ เด็กโดยมากมักเรียกร้องสิทธิโดยไม่คำนึงถึงหน้าที่ซึ่งตัวมีต่อสังคมด้วยเหมือนกัน เรื่องวุ่นๆในสังคมทุกวันนี้ก็สืบเนื่องมาด้วยเหตุนี้ นอกจากนี้ควรจะสอนเรื่องความกตัญญูกตเวทีต่อบุคคลผู้มีพระคุณ แต่โดยเหตุที่บ้านเมืองเราเป็นเมืองพุทธศาสนาในข้อนี้จึงเชื่อว่าจะไม่สู้ยากนัก ส่วนเรื่องความรับผิดในหน้าที่นั้น อุดมคติของชาวญี่ปุ่นเขาสอนกันไว้ดีมาก คนของเขาจึงไม่เลือกงานเพราะถือว่างานใดที่ได้รับมอบหมายมาแล้ว ย่อมเป็นงานที่มีเกียรติอย่างสูงต้องภูมิใจปฏิบัติหน้าที่ที่มอบหมายมานั้นอย่างดีที่สุด แม้ว่าเป็นงานกวาดถนนหรือคนประจำลิฟท์ก็ถือว่าตัวเขาเป็นผู้บัญชาการในงานนั้น มีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้บังคับการเรือ ฯลฯ

๓. รู้จักคุณค่าของความจริงในโลกและเหตุผล ซึ่งทั้งนี้ต้องอาศัยการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ข้อนี้เป็นสารสำคัญในระบอบประชาธิปไตย ต้องกล้าที่จะเผชิญความจริง ไม่ใช่ฝันหรือเป็นนักอุดมคติตลอดเวลา มิฉะนั้นจะมีชีวิตอยู่ในโลกด้วยความราบรื่นหาได้ไม่ ในวัยนี้ควรเลิกมีความนึกคิดอย่างเด็ก ๆ ได้แล้ว สำหรับในด้านของพ่อแม่ก็ควรเคารพความคิดเห็นของเขาบ้างในบางโอกาส เพราะเขาเติบโตแล้วพ่อแม่ไม่ควรมีทิษฐิมานะว่าพ่อแม่จะต้องทำอะไรถูกเสมอไป แม้ผิดก็ไม่ยอมรับเพราะอายลูก หากทำดังนี้ เป็นการผลักลูกในทางที่ผิดจะทำให้ลูกขาดความคารวะและเป็นการแสดง

อยู่ในตัวว่าพ่อและแม่ไม่ใช่นักประชาธิปไตยที่แท้จริง คอยจะเป็นเผด็จการในครอบครัวอยู่ตลอดเวลา

๔. เรื่องกามารมณ์ ยังคงมี เช่น ในวัยก่อน พ่อแม่ควรจะเพิ่มความสนใจโดยควบคุมให้ใกล้ชิด หาวิถีทางทำให้เขาสนใจไปทางอื่นให้ได้มากก็ยิ่งดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ในวงการสังคมของเด็กวัยรุ่นในบ้านเราได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยทางภาพยนต์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ข่าวสาร รวมทั้งได้เห็นตัวอย่างชาวตะวันตกซึ่งนำเข้ามาอยู่เรื่อย ๆ อันนับว่าเป็น Social Force ของสังคมเด็กวัยรุ่นในขณะนี้พ่อแม่จึงต้องหูไวตาไว แต่ก็ต้องอย่าตึงเครียดเป็นหัวโบราณจนเกินไป อาจเกิดการแตกหักขึ้นได้ พ่อแม่จึงควรจะผ่อนสั้นผ่อนยาวบ้างให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ทำนองเดียวกับวิธีการชักว่าวของเรา คือ ผ่อนบ้างตึงบ้าง ฯลฯ

เมื่อกล่าวโดยสรุป จึงเห็นว่าข้อที่พ่อแม่ควรจะเพ่งเล็งเกี่ยวแก่การอบรมนิสัยลูกทุกรุ่นทุกวัยควรจะได้พิจารณาในข้อใหญ่ ๆ ต่อไปนี้

๑. ภาวะของร่างกายและจิตใจของเด็กที่ได้สะสมไว้ในเรือนร่างซึ่งคนภายนอกมองไม่เห็นได้ชัดว่าดีหรือชั่ว หากจะเปรียบให้เข้าใจง่าย ๆ ชีวิตก็เหมือนกับต้นไม้ ซึ่งเราอาจเห็นได้เพียงแต่ลักษณะภายนอกว่ามีรูปร่างเป็นต้นไม้ ส่วนในระยะต่อไปจะผลิดดอกออกผลงามหรือไม่ จะมีผลขนาดไหน มีรสอย่างไร เรายังไม่สามารถบอกได้นอกจากจะต้องตั้งหน้าทะนุบำรุงด้วยปุ๋ยดินอย่างดีที่สุดเท่าที่จะหาได้ หมั่นระแวดระวังด้วงแมลงซึ่งเป็นศัตรูของต้นไม้มิให้มาทำลายได้ โดยใช้ความพยายามอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

๒. ต้องพยายามเข้าใจในตัวเด็กว่าเป็นเด็กประเภทไหน ซึ่งอาจแบ่งอารมณ์ของเด็กออกได้เป็น ๕ อย่าง

ก. พวกที่เรียกว่า Sanquine or Nerve Type พวกนี้สติปัญญาเฉลียวฉลาด เรียนได้เร็วไม่ว่าการเรียนหรือการเล่น แต่มักชอบเปลี่ยนใจอย่างรวดเร็ว ชอบหาของใหม่ ๆ ชอบรบกวนคนอื่น ตื่นเต้นง่ายชั่วครู่ชั่วยาม หัวเราะร่าเริงสนุกสนานแต่แล้วอาจเปลี่ยนเป็นร้องไห้ได้ทันที ฯลฯ เด็กประเภทนี้พ่อแม่หรือครูควรทำตัวเป็นวีรบุรุษของเขา

ข. Choleric or Will Type พวกนี้เดินลงส้น เดินหนัก ทำอะไรเอาแต่ใจไม่ชอบขัดใจ ชอบเป็นหัวโจก คล่องแคล่วว่องไว เมื่อมีอะไรไม่ถูกใจจะแสดงอาการฉุนเฉียวรุนแรง จะเอาอะไรต้องเอาให้ได้ดังใจ จะล่อหลอกให้ลืมได้ยาก ฯลฯ สำหรับเด็กประเภทนี้พ่อแม่ไม่ควรดุด่าว่าไม่ควรจะหัวเสียง่าย ๆ ต้องใจเย็นอย่างที่เรียกว่า เอาน้ำเย็นเข้าลูบ

ค. Phlegmatic Type พวกนี้นั่งวงเหงาหาวนอนอยู่เสมอเคลื่อนไหวเชื่องช้า เป็นคนถือตัว ไม่ชอบสังสรรค์กับใครมากนัก ชอบคนที่มีอารมณ์อย่างเดียวกัน เป็นคนสะอาดเรียบร้อย ระมัดระวังและรักษาข้าวของของตนเป็นอย่างดี ไม่ชอบให้ใครมารุกเร่งให้ทำอะไรโดยรีบร้อน ชอบมากอยู่ ๒ อย่าง คือ การกินกับการนอน เด็กประเภทนี้ไว้วางใจได้เป็นเด็กซื่อสัตย์ ฯลฯ แต่พ่อแม่ควรพยายามอย่าให้อยู่คนเดียวมากนัก ควรส่งเสริมให้มีเพื่อน

ง. Melancholic Type พวกนี้ชอบเก็บตัวอยู่เงียบ ๆ มีอาการเศร้าอยู่เสมอ เพราะเป็นคนช่างคิดมากและแสดงอาการว่าไม่ใคร่มีความสุข เห็นว่าโลกนี้ไม่มีความสุข น่าเบื่อหน่าย หวาดเกรงการต้องพบปะคนอื่น เป็นพวกหลบมุม ชอบนั่งคิดปล่อยอารมณ์หรือนั่งอ่านหนังสืออยู่คนเดียวอย่างเงียบ ๆ หากพบปะเพื่อนซึ่งมีความเห็นอกเห็นใจหรือแสดงความกรุณา

กับเขาด้วยก็จะทำให้รู้สึกว่าตัวเองมีคุณสมบัติดีพร้อมในตัว จึงมีคนเข้าใจเขา เด็กประเภทนี้ต้องการความเห็นอกเห็นใจเป็นอย่างมาก

๓. เรื่องการหย่อนใจหรือการใช้เวลาว่างของเด็ก ควรระวังเรื่องการคบเพื่อน หนังสืออ่านเล่น วิทยุ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือเกี่ยวกับกามารมณ์หรือเพศ หรือหนังสือเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรม ฯลฯ เหล่านี้อาจทำให้เด็กเสียคนได้ ขณะนี้ในต่างประเทศทางด้านสังคมกำลังเพ่งเล็งและควบคุมสิ่งเหล่านี้กันอย่างกวดขันและกว้างขวาง

๔. สอนให้เด็กรู้จัก Sense of Responsibility คือ ให้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ ไม่ใช่รู้จักแต่สิทธิหรือสิ่งที่จะเอาแต่ได้ฝ่ายเดียว คือ ต้องรู้จักให้และรู้จักเสียสละ (Give and Take) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Sense of duty ซึ่งเห็นว่าเป็นความสำคัญสำหรับคนไทยเรา

๕. สอนให้รู้จักเข้ากับคนอื่นได้ และรู้จักความมีระเบียบวินัย จึงจะอยู่ในสังคมได้ เพราะระเบียบวินัยจะเป็นแบบแผนและรูปร่างแห่งวิถีชีวิตของคนเรา ซึ่งสามารถจะบังคับร่างกายและจิตใจของเขาได้ เช่น ถ้าเป็นลูกผู้หญิงก็ควรจะสั่งสอนให้เขาเข้าใจว่า หากเขาไม่สามารถทำตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ รุ่นราวคราวเดียวกันได้แล้ว ต่อไปภายหน้าบางทีก็จะลำบากในการที่จะเข้ากับสามี สำหรับลูกผู้ชายควรจะได้สั่งสอนให้เขารู้ว่าหากเขาไม่สามารถหัดตัวให้รู้จักเชื่อฟังคำสั่งและเคารพต่อผู้บังคับบัญชาที่เหนือตนขึ้นไปได้แล้ว ก็จะพบว่าเขาจะรักษาตำแหน่งหน้าที่ในงานอาชีพไว้ไม่ได้แน่ ฯลฯ

ความมีระเบียบวินัยนั้นเป็นสิ่งซึ่งจำเป็นในทุก ๆ สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ความวุ่นวายต่าง ๆ เกิดจากการขาดระเบียบวินัย ยิ่งเป็นบุคคลในเครื่องแบบด้วยแล้วควรจะสังวรในข้อนี้ให้จงหนัก เพราะนอกจากจะเป็นตัวอย่างชักนำบุคคลอื่น ๆ ให้ประพฤติตามแล้ว ถ้าตนเองซึ่งอยู่ใน

เครื่องแบบแต่ไม่รักษาระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด ก็ไม่ผิดอะไรกับผู้ร้ายในเครื่องแบบ ฉะนั้น ควรจะอบรมกันมาให้ดีตั้งแต่ยังเด็ก ๆ

ในการที่จะหัดให้เด็กมีระเบียบวินัยได้ก็ต้องให้เขาบังเกิดความเคารพนับถือ (Respect) ความอบอุ่นหรือความร่มเย็น (Warmth) หรือความมั่นใจ (Security) พ่อแม่ควรมีความกรุณาต่อลูกเพื่อให้ลูกมี Affection คือ ความรักและเคารพ พูดอย่างง่าย ๆ ก็คือ ให้เขาบังเกิดความรักในตัวพ่อแม่ ซึ่งจะเป็นที่เหนี่ยวรั้งสติของเด็กก่อนที่เขาจะทำอะไรลงไป เขาจะได้คิดว่าถ้าฉันทำอย่างนั้นอย่างนี้ไปแล้ว พ่อแม่พี่น้าน้าอาซึ่งเป็นที่รักและบูชาของฉันท่านจะเสียใจไหม ชาติและสกุลอันเป็นที่รักจะเสื่อมเสียหรือไม่ ถ้าสอนให้เด็กทุกคนรำลึกได้เช่นนี้แล้วก็จะมีทางเสียได้น้อย ที่เดียวเขาจะเป็นเด็กดีและน่ารัก ความราบรื่นในครอบครัวก็คงจะมีอยู่เป็นแน่ Ruskin กล่าวว่าให้ความรักแก่เด็ก ๆ เพียงเล็กน้อยแล้ว ท่านจะได้รับคืนมาอย่างเหลือหลาย พอเทียบได้กับพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๖ ซึ่งทรงไว้ว่า.....

"เมื่อแก่เฒ่าหมายเจ้าช่วยรับใช้
เมื่อยามไข้หมายเจ้าช่วยรักษา
เมื่อยามถึงวันตายวายชีวา
หวังลูกช่วยบีดตาเมื่อสิ้นใจ"

แต่ถ้าพ่อแม่ยังเข้าไม่ถึงจิตใจของลูกซึ่งเป็นเรื่องลึกลับซับซ้อนภายในร่างกายก็อย่าเพิ่งท้อแท้สิ้นหวัง ต้องมีความอดทนต่อไป ทนสอนต่อไปอย่าเกรี้ยวกราด หรือลงโทษด้วยอารมณ์ ต้องพยายามอธิบายชี้แจงด้วยเหตุผลจนซาบซึ้ง กล่าวคือ พยายามชี้ให้เขาเห็น Consequence คือ ผลของการกระทำว่าจะดีหรือจะร้ายในภายหลัง ฯลฯ

เด็กที่เกเรเป็นอันธพาล เตลิดเปิดเปิงออกจากบ้าน ก่อความเดือดร้อนแก่สังคมโดยตกดื่นทุกวันนี้ ก็มักปรากฏว่าพ่อแม่ลงโทษด้วยอารมณ์ ขาดความอดทนและความเยือกเย็น หากจำเป็นจะต้องเฆี่ยนตี ก็ควรทำด้วยความกรุณาเพื่อเป็นการสั่งสอน พ่อแม่ที่เข้มงวดดุร้ายชอบลงโทษเด็กอย่างรุนแรง มักทำให้เด็กเป็นคนโกงหรือเป็นเด็กที่หน้าไหว้หลังหลอก ปลิ้นปล้อน ฯลฯ บางรายพ่อแม่ไม่เฆี่ยนตี แต่พอโกรธขึ้นมาก็ใช้วิธีการไล่ตะเพิดออกจากบ้าน แล้วเด็กจะไปอยู่ที่ไหน เมื่อพ่อแม่ซึ่งมีหน้าที่ให้ความอบอุ่นและความมั่นคงต่อเขาบอกปฏิเสธในทันทีทันใด เด็กก็จำต้องเพริดไป แต่แล้วพ่อแม่ก็จะบังเกิดความเสียใจในภายหลัง แต่เพราะความทิษฐิมานะถือตัวว่าเป็นพ่อแม่ ก็ไม่กล้าจะไปตามตัวหรืองอนง้อลูกให้กลับมาในภายหลัง ทั้ง ๆ เมื่อตัวหายโกรธแล้วก็อยากให้ลูกกลับบ้าน แต่ก็สายเสียแล้วไม่รู้ว่าจะไปตามตัวที่ไหน เราจึงมักได้พบประกาศในหน้าหนังสือพิมพ์อยู่บ่อย ๆ ประกาศเรียกลูกกลับ พ่อหรือแม่ยอมยกโทษให้แล้ว ฯลฯ

เมื่อเร็ว ๆ นี้ คณะครูแผนกเคหะศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัย Cornell ได้ทำการค้นคว้าในเรื่องเกี่ยวกับการปกครองลูกของพ่อแม่ทางบ้านกับรายงานความประพฤติของเด็กเมื่ออยู่โรงเรียน ปรากฏว่า เด็กที่ถูกพ่อแม่เฆี่ยนตีบ่อย ๆ จะเกิดปมด้อยขึ้นอย่างรุนแรง และมักไม่ค่อยชอบอยู่ร่วมกับเพื่อนฝูงเจ้าอารมณ์ และมีจำนวนมากกว่าเด็กที่พ่อแม่ใช้วิธีปกครองอย่างอื่น กล่าวคือโดยใช้วิธีดูแลลูกด้วยเหตุผลมากกว่าการลงโทษเฆี่ยนตีด้วยอารมณ์ แต่พยายามเข้าใจความต้องการของเด็ก และจะลงโทษก็ต่อเมื่อจำเป็นจริง ๆ พ่อแม่ประเภทหลังนี้ปรากฏว่าแม่มีระดับการศึกษาจบวิทยาลัยมาแล้ว จึงมีเหตุผลมากกว่าพวกแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำ และ

ยังปรากฏอีกว่า ถึงแม้มารดาจะเป็นหลักของครอบครัวในการปกครองลูกก็ดี แต่ผู้เป็นพ่อที่มีระดับการศึกษาสูง ก็ยังมีความรับผิดชอบในเรื่องนี้มากกว่า

เด็ก ๆ ผู้เคราะห์ร้าย เพราะการกระทำของพ่อแม่ในลักษณะที่กล่าวแล้วนี้มีจำนวนไม่น้อย และก็เป็นช่องทางให้พวกลูกพี่หรือพวกนักเลงหรือตามภาษาตลาดเรียกว่า "พวกดาวไถ" และพวก "แม่เล้า" คอยถือโอกาสอุ้มชูอุปการะเด็กเหล่านี้ไว้เพื่อเป็นเครื่องมือ ในการประกอบอาชญากรรมต่อไป ฯลฯ

ดังได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น จึงเห็นได้ว่าการแก้ไขความประพฤติของเด็กในภายหลังตามวิธีการของสังคมสมัยใหม่นี้ จึงเชื่อกันว่าไม่ดีเท่ากับการระมัดระวังไว้ตั้งแต่ต้นมือในระยะที่ยังอยู่กับครอบครัว เพราะมีโอกาสและหนทางแก้ไขข้อบกพร่องในความรู้สึกของเด็กสำเร็จได้มากกว่า นี่เป็นความเห็นของศาสตราจารย์ Sheldon Glueck แห่งมหาวิทยาลัย Harvard ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในทางอาชญาวิทยาและสังคมวิทยา ซึ่งผู้บรรยายก็เห็นพ้องด้วยตามความเห็นเช่นว่านี้ แต่อย่างไรก็ดี ขอให้เข้าใจไว้ว่าทั้งนี้มิใช่ว่าทางด้านของสังคมจะปล่อยปละละเลย ไม่หาวิธีการช่วยแก้ไขเอาเสียเลย เพราะแม้จะไม่ได้ผลดีและสำเร็จทุกรายไปก็ยังดีกว่าที่ไม่หาหนทางช่วยเหลือเอาเสียเลย

อนึ่ง การที่พ่อแม่ปล่อยให้ลูกมีอิสระเสรีในโลกนี้จนเกินไป ซึ่งเขายังไม่รู้จักดีหรือมีความชำชองพอ ก็ย่อมจะเป็นเหตุให้เด็กประสบความพินาศในที่สุด ทั้งนี้เพราะเด็กยังบึกหางอ่อนอยู่ จำต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนคำแนะนำตักเตือนของพ่อแม่ ซึ่งจะต้องทำตัวเป็นมัคคุเทศก์ที่จะต้องคอยแนะนำช่วยเหลือในการดำเนินชีวิตต่อไปข้างหน้าอยู่อีกมาก นี่เป็นความเห็น

ของ Dr. Flanders Dunbars ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องเกี่ยวกับเด็ก และเป็นจิตแพทย์มีชื่อในสหรัฐอเมริกา ยิ่งกว่านี้ท่านผู้นี้ยังมีความเห็นต่อไปว่า พ่อแม่จำพวกที่ตามใจลูกนั้นก็ไม่ผิดอะไรกับพ่อแม่จำพวกที่เข้มงวดกวดขันเฆี่ยนตีลูกมากจนเกินไป แต่ที่ถือว่าเลวที่สุด คือ พ่อแม่จำพวกที่ไม่มีความแน่นอนว่าจะปฏิบัติไปทางไหน แกว่งไปแกว่งมา คล้ายกับลูกตุ้มนาฬิกา จะอ่อนก็อ่อนจนปวกเปียก บทจะแข็งแกร่งก็กระด้างทีเดียว จนไม่มีความคงที่หรือความพอดี ลูกเลยปฏิบัติตามไม่ถูก ฯลฯ ในข้อนี้ขอถือโอกาสนำเรื่องมาเล่าให้ฟังสักเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องของเด็กผู้หญิงที่กระทำความผิด มีความประพฤติไม่ดี ศาลในสหรัฐอเมริกาได้ลงโทษไปแล้ว แต่ผลของการสืบเสาะปรากฏว่าในประวัติของการสืบเสาะว่า สาเหตุเพราะตั้งแต่เล็ก Alice ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ที่โลเลควบคุมไม่คงที่ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น Alice เป็นลูกสาวคนเล็กที่สุดของครอบครัวที่มีอันจะกินครอบครัวหนึ่ง ซึ่งพ่อแม่ใช้วิธีการตามใจจนเสีย และบางครั้งก็ลงโทษอย่างหนัก เมื่อยังเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่ ถ้าหากว่าวันหนึ่งเขาร้องไห้จะเอาลูกกวาดเสียบไม้ เขาก็จะต้องได้ตามความปรารถนา แต่ครั้นอีกวันหนึ่งถ้าเขาร้องไห้อยากจะเอาอย่างนั้นอีกเขาก็อาจถูกแม่ตบหน้า บางครั้งเมื่อเขาซุกซนและยิ้มอย่างมีเลศนัย แต่แม่กลับจะยกโทษให้เขา แล้วเข้ากอดรัดด้วยการหัวเราะต่อกระซิก แต่ในบางโอกาสเขาก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรงโดยการเอาเข้าไปขังมืดในห้องน้ำ ฯลฯ

Dr. Dunbars ได้ให้อุดมคติไว้อย่างหนึ่งแก่บรรดาพ่อแม่ทั้งหลาย โดยขอให้จำไว้ให้ดีว่าทั้งพ่อแม่และลูกจำต้องดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน เพราะพ่อแม่เป็นผู้ที่ให้กำเนิดแก่ลูก พ่อแม่จึงจำต้องทำตัวเป็นมัคคุเทศก์ที่ดีของลูก ฯลฯ

ตามที่กล่าวมานี้ การอบรมเด็กมาตั้งแต่แรกเริ่มด้วยวิธีที่ถูกต้อง นับว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการที่สูญเสียสิ่งใดไปแล้ว ยังมีโอกาสแก้ไขหรือซื้อหาคืนมาได้ แต่สำหรับในเรื่องลูกของตนที่เสียไปแล้วจะไม่มีทางที่จะกลับซื้อคืนดีมาอีกได้ และจะต้องเป็นรอยด่างพร้อยในใจของ พ่อแม่จนตลอดชีวิต

(เรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงและอบรมเด็กตามที่กล่าวแล้วนี้ หากสนใจ ให้อ่านการปรับปรุงเด็กวัยต่าง ๆ พ.ศ. ๒๔๙๗ ของคณะอนุกรรมการปรับปรุงเด็ก, Points for Parents โดย Elizabeth Pakenham กับ Understanding your child โดย Lionel Stebbing)

ฯลฯ ฯลฯ

เท่าที่ได้รวบรวมสาเหตุต่าง ๆ ในด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจโดยสังเขปพอให้เหมาะสมกับการศึกษา ในชั้นปริญญาตรีมาแล้ว จึงขอย้ำว่า ปัจจัยเหล่านี้แต่ละอย่างอาจมีความสำคัญน้อยไม่รุนแรงพอที่จะดลบันดาลให้ก่อความชั่วร้ายขึ้นได้ในเมื่อพิจารณาแต่เพียงผิวเผินก็จริง แต่ถ้าหากรวบรวมกันเข้าหลาย ๆ อย่าง สะสมเข้าไปแล้ว อาจเป็นสาเหตุอันมีกำลังแรงผลักดันให้เป็นเหตุร้ายแรงขึ้น จนเกิดปัญหาอาชญากรรมที่ซับซ้อนจนแก้ได้ยากก็ได้ จึงขออย่าได้ลืมคิดในข้อนี้ไว้ด้วย.

หอสมุดแห่งชาติ
NATIONAL LIBRARY
หอสมุดแห่งชาติรับมอบศิลาภิเษก
จันทบุรี
หอสมุดแห่งชาติวิสาขาบูชา